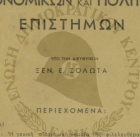

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

I. ΜΕΛΕΤΑΙ	Σελίδες
Γ. Χαϊδάκος: Ἡ γενική οικονομική κατάσταση τοῦ φιλελευθέρου καὶ τῆς παρεμβατικῆς σχολῆς.	1
Σπ. Η. Ἀγαπίου: Τὸ πρόβλημα τῆς ἐλληνικῆς κοινωνικῆς ἀσφάλειας.	28
II. ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ	
Ἡ παγκόσμια οικονομία κατὰ τὰ τέλη τοῦ 1948 (Γ. Σακευντζίδης).	74
III. ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ	
Ἡ ἐλληνικὴ οικονομία καὶ ἡ μεταπολεμικὴ διεθνὴς ἀγορὰ (Α. Πικολίδου).	89

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
 ΤΕΤΡΑΜΗΝΙΑΙΑ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΓΕΡΜΑΝΩΝ

Ἐκθεσις τοῦ Διοικητοῦ τῆς Ἐθνικῆς Τροφικῆς τῆς Ἑλλάδος	137
IV. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	
J. von Neumann und Oskar Hergenholtz: Theorie of Games and Economic Behavior (M. Γουβέ)	149
Institut für Volkswirtschaft des Kaiser-Wilhelm-Instituts für Wirtschaftsforschung (Π. Σπυριδουλάκος)	153
R. Harrod: Are there hardships necessary (M. Γουβέ)	156
V. ΧΡΟΝΙΚΑ	
Οικονομικά καὶ πολιτικά προστάσεις τῆς δημοκρατίας. — Συντομηγός — Ὑπόμνημα τῆς τοῦ Βαλκάνου	160

Διὰ τῆς ἀνεπιγνώστου μελέτης καὶ ἀγρίας τῆς εὐθύνῃς φέρουν αἱ συγγραφαί. Ἡ δημοσίευσίς τινος ἕνε σφαιρῶν καὶ ἀποδοχῆς τῶν ἀνατυπογραμμῶν εἰς αὐτὰς ἀπόβην ἀκ μέρους τῆς Ἐπιθεωρήσεως.

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΕΤΟΣ 4^{ον}

ΜΗΝΟΜΑΙΟΣ—ΜΑΡΤΙΟΣ 1939

ΤΕΥΧΟΣ Α

Η ΓΕΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΤΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

ΥΠΟ

Γ. ΜΑΛΛΑΝΟΥ

Ι. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Υπάρχουν περίοδοι εις τήν ιστορίαν τής ἀνθρωπότητος κατά τὰς ὁποίας ὁ ρυθμός τής οικονομικῆς ἐξελίξεως ἐπιτάχυνεται. Οικονομικά συγκροτήματα λειτουργοῦντα ὁμαλῶς ἐπί δεκάτηριόσας φαίνονται ἀποτόμως νά γίνουσι τήν συναχτή των καί νά ἀποσυντίθενται ἐντός μικροῦ χρονικοῦ διαστήματος. Αἱ οικονομικῆ διακυμάνσεις καθίστανται ἐπισηνότεραι, ἐξύννομαί τās κοινωνικῆς ἀγχιθῆσεις. Ταισάτη ἀπέφραξεν ἡ περίοδος ἥτις ἐπηκολούθησεν τόν πρῶτον παγκόσμιον πόλεμον, πλήρης κοινωνικῆς ἀταθείας, ἐλλείψεως ασφαλείας καί ἀπαγορευτέσων.

Ἡ μεταπολεμικῆ οικονομικῆ ὄφρασις ἐπέερωσε νά μεταβληθῆ εἰς σοβαράν δυσπραγίαν μετό τήν κατάρρευσιν τοῦ Χρυσιστηρίου Ὀξιδῶν Νέου Ὑόρκης τόν Σεπτέμβριον τοῦ 1929.

Ὁ δυτικὸς καπιταλιστικὸς κόσμος ἐβλήθεν ἀπό τοῦ 1929 μέχρι τοῦ 1932 τήν σοβαροτάτην οικονομικῆν κρίσιν τής ιστορίας του, ὡς πρὸς τήν ἐπίσιν, ἐβάρησεν καί ἐκτεσιν αὐτῆς. Τό καπιταλιστικόν σύστημα ἐδείκνυε σημεῖα ἐξαντλήσεως, ἀλόκληροι τομεῖς τής οικονομίας ἠτράφουν, ἡ παραγωγή κατέβη εἰς χαμηλῶτάτα ἐπίπεδα καί ἡ ἀνεργία ἀνῆλθεν ἀλματωδῶς εἰς μεγάλα ὄψη. Μαζικῆ ἀνεργίας ἀνθρώπων καί κεφαλαίου κατίστη χρονία καί τό σύστημα ἐδείκνυε ἀδυναμίαν πρὸς ἀνάρωσιν.

Συντάμως ἐγεννήθησαν τὰ ἐρωτήματα :

Διατί αὐτή ἡ δυστυχία ἐν μέσῳ ἀφθονίας ; Διατί ἑκατομμύρια ἰργαζῶν καί ἑκατομμύρια δολλαρίων κεφαλαίου νά παραμένουν ἀχρησιμοποίητα ; «Μήπως δέν εἶναι παράλογον καί παράδοξον ἑκα-

τομάρια ανθρώπων να παραμένουν άνω εργασιος παρά την θέλησιν των, να πεινοῦν παρά την ἐπιθυμίαν των, να εργασθοῦν διὰ τὴν τροφήν των, να ταπεινῶνται παρά τὴν εἰσὴν των εἰς τὴν ἀξιοκρίτησιν καὶ ὄψιν τῆς ἀνθρώπινης εργασίας.»¹

Αἱ προκλήτικαὶ αὐταὶ ἐρωτήσεις ἀπεμθύνοντο ἴσως πρὸς τοὺς ἐξ ἐπαγγέλματος οἰκονομολόγους, ὅσον καὶ πρὸς τοὺς πολιτικούς, ἢ δὲ κρισιμότης τῆς καταστάσεως δὲν ἐπέτρεπε τὴν ἀπεισιώπησίν των. Ἐπηκολούθησε περίοδος ζωηρῆς θεωρητικῆς διαμάχης ὡς πρὸς τὰ αἴτια καὶ τὰ μέσα καταπολεμήσεως τῶν κυκλικῶν διακυμάνσεων.

Αἱ ἀπαντήσεως παρουσιάζουν μεγάλην ποικίλιαν καὶ ὀνόματι τις τὸ εἶπεν ἐκ πρώτης ὄψεως δεῖ αὐτῆ δύο οἰκονομολόγοι εὐρέθησαν ἀπολύτως σύμφωνα. Ὁ ἀσπγγιόφωνος ἐπὶ παραδείγματι τὸ βασιστάχιστον ἔργον τοῦ G. Haberler Prosperity and Depression² θὰ κατασταλή ἀπὸ τὴν αὐρείαν ὀνομάτων καὶ τῆς ἀντίθεσιν τῶν ἐξεταζομένων θεωρίων καὶ μ' ἕλα ταῦτα αὐτὸς ἂν ἐξετάζει τὰς οἰκονομολογικὰς ἢ καθαρὰς μαθηματικὰς θεωρίας τῶν κυκλικῶν διακυμάνσεων.

Ἡ παρουσιαζομένη αὕτη παλινγνωμία καὶ οἱ ἥδιστασι διαφοράι ἐν τοῦτοις δὲν εἶναι πάντως τῆς αὐτῆς σημασίας. Ὁ πρῶτος κριτικὸς παρατηρητὴς ὀφείλει νὰ ἀναζητήσῃ τὸ βασικὸ θεωρητικὸ συστήματα ἐπὶ τῶν ὁμοίων στηρίζοντα, αἱ διάφοροι θεωρίαι καὶ ἔσθ' ἂν πρόβῃ ταῦτα θὰ ἀναληφθῇ συντόμως δεῖ αὐταὶ δύνανται νὰ διακριθοῦν εἰς τρεῖς κατηγορίας.

Κατ' ἀρχὴν δεχεται σειρά ἐλόκληρας θεωρίων βασισμένη μετὰς ἑκάστης παραλλαγῆς, εἰς τὰς γενικὰς ἀρχὰς τῆς νεοκλαστικῆς θεωρίας. Δεύτερον ἀκολουθοῦν οἱ φαινομενικαὶ θεωρίαι βασισόμενοι κατὰ τὸ μέλλον ἢ ἤτιον εἰς τὸ ἔργον τοῦ Καρλ Μαρξ καὶ τέλος μία νέα θεωρία ἥτις ἀρχίσασα μετὰ τὰς κυκλικὰς διακυμάνσεως μὲν παρουσιάζει μίαν νεωτέραν Γενικὴν Οἰκονομικὴν Θεωρίαν. Ἐν προκειμένῳ ἡ οἰκονομικὴ διακύμανσις θεωρεῖται ὡς βασικὸν στοιχεῖον τῆς ὅλης λειτουργίας καὶ οὐχὶ ὡς παρεκκλίσις ἀπ' αὐτῆν. Ἡ νεώτερον αὕτη καταόθυσσις ἀποτελοῦσα τὴν τελευταίαν τῶν τῆς ὁπτικῆς οἰκονομικῆς θεωρίας ἐκλήθη παρ' ἡμῶν θεωρία τοῦ Κρατικοῦ Παρεμβολισμοῦ.

Εἰς τὰς ἀκολούθους δύο παραγράφους θὰ ἐπιχειρήσωμεν νὰ δώσωμεν συγκριτικὴν ἀνασκόπησιν τοῦ θεωρητικοῦ ἀποβάθρου τῶσιν τῆς Φυλακλευθῆρος δὲσιν καὶ τῆς Παρεμβολικῆς σχολῆς.

1. E. Lottin «Τὰ πρόβλημα τοῦ Οἰκονομικοῦ Σχεδίου» Κοινωνικὰς Οἰκονομικῶν Σχίβιας, σ. 257.

2. G. Haberler: Prosperity and Depression, 1940.

2. Η ΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΑ Ή ΝΕΟΚΛΑΣΣΙΚΗ ΓΕΝΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ

Η νεοκλασσική γενική θεωρία δε και περιλαμβάνει σημαντικούς κενότεριες είν την άνάλυσιν τής καταναλώσεως, τής άποταμιάσεως και προσφερός έργασίας άποτελεί τήν λογική συνέχισιν τής κλασσικής θεωρίας. Ή συνέχισια αύτη είναι προφανής τόσο εν σχέσει με τās βασικός προϋποθέσεις έσαν και τήν άπιστημονική μέθοδον, ήτις είναι καθαρά άφαιρέσις και άπαγωγή. Άρχικός ή νεοκλασσική θεωρία είν τήν πρώτην αύτης έμφάσειν διά τών έργων L. Walras¹, K. Meuser², S. Jevons³, ένώ τής πολεμικής ή- έφακτος επί τής Ρικαρδιανής θεωρίας περί Άλλας παρουσιάσθη ως ριζικός διαφέρουσα τής κλασσικής άπόψεως. Ή έμφασις ήτις έδωθη άρχικός είν τās ήθικιστικές άπόψεις και είν τήν καταναλώσιν σών τή παρόδω τοϋ χρόνου ήρετώρεσι, και είν τās καλύτερα έργα τών νεοκλασσικών ή καταναλώσεως άρμύσει τήν πρέπουσαν αύτης θέσιν πλήριον τής παραγωγής και διανομής τοϋ Έθνικωϋ Εισοδήματος.

Είν τήν άποθουθεύσαν άνασφιν τής Νεοκλασσικής Φιλελευθέρως και τής Κεϋνσιανής ή Παρμβασιικής θεωρίας και τήν σύγκρισιν τών γενικών άπότων άρχών κάμψαν χρήσιν τής βασιμίας άφαιρέσεως έκινουμένης είν ένώς άπελευθερώσεως τόσο οικονομίας εισάγοντες έί άκόλουθος ήμισιστόριος μεταβλητός.

Ένω άπελευθερώσαμεν τήν άνάλυσιν εϋ άποθουθεύμεν (1) έτι ή γή είναι άμοιόμορφος είν ποσότητα και άπειρος είν εραστήτα και έτι και άκόλουθίαν είναι έλεύθερον άγαθόν (2) έτι ή έργασια και τός κεφάλαιον είναι άπρόστις άμοιογενή άλλα περιωρισμένα είν ποσότητα (3) έτι ή οικονομία είναι κλειστή (4) έτι έτι άρίστατοια κρατική άπηρεσία και και άκόλουθίαν έτι έτι άρίστατοια έμμέσια έσοδα και έσπάνια (5) έτι έκκρατεί καθιστός έλεύθερος άνταγωνισμός είν τās άγοράς τών συνταλαστών παραγωγής και είν τās άγοράς έταίρων προϊόντων (6) και έτι ό προαδρισμός τών άγνώστων είναι ταυλόχρονος.

Διά τών άνωτέρω προσποθέσεων άποκλείσαμεν τήν έπαρξιν έγγείου προσόδου, διεθνούς έμπορίου, φορολογικών έσπομών και μονοπωλιακών κερδών. Αί άνωτέρω περιωριστικοί άποθέσεις, έν τούτοις, δύνασται να άρθωθ' βαθμισίως, τοϋ συστήματος καθιστομένου περιπλοκώτερος άλλα και συνήρη έλίον άληθοφανούς.

1. Léon Walras, *Éléments d'Économie Politique Pure* 1re Édition 1874.

2. Karl Meuser, *Grundriss der Volkswirtschaftslehre*, Vienna 1871.

3. S. Jevons, *Theory of Political Economy* 4th Ed. London 1911.

Είς μίαν τήσων ἀνελευθερωμένην καπιταλιστικήν κοινωνίαν τὰ άτομα ἔχουν νὰ προσφέρουν εἰς τὴν οικονομικὴν λειτουργίαν δύο τιμὰς: (α) τὴν χρῆσιν τῆς ἐργατικῆς δυνάμεως, ἢ τὴν ἐργασίαν των, δεκταμένην ἐπιτίμησιν διὰ τοῦ συμβόλου L καὶ (β) τὴν χρῆσιν τοῦ κεφαλαίου των K . Προσφέρουν τὴν χρῆσιν τῶν συντελεστῶν τούτων τῆς παραγωγῆς εἰς τὴν οἰκίαν ἀγορᾶν, ἐν αἷς σχηματίζεται καὶ ἡ τιμὴ τῆς ἐργασίας P_L ἢ μισθὸς καὶ ἡ τιμὴ τῆς χρήσεως τοῦ κεφαλαίου ἢ τόκος P_K .

Τὸ ἐκ τῶν συντελεστῶν παραγωγῆς εἰσόδημα τὰ άτομα διοθετοῦν διὰ τὴν ἰκανοποίησιν τῶν ἀναγκῶν των καὶ πρὸς ἀπόκτησιν νέων κεφαλαιουχικῶν ἀγαθῶν.

Τελείως διάφορος τῆς προσφοράς συντελεστῶν παραγωγῆς ὁπότε τῶν ἀτόμων εἶναι ἡ ἐπιχειρηματικὴ ἐξουσία. Ὁ ἐπιχειρηματίας χρησιμοποιεῖ τὴν συντελεστῶν παραγωγῆς εἰς τὴν παραγωγὴν καταναλωτικῶν ἀγαθῶν C καὶ παραγωγικῶν ἀγαθῶν I , ἅτινα καὶ πωλεῖ ἐναντι τριῶν P_C καὶ P_I . Τὸ κίνητρον τοῦ ἐπιχειρηματισμοῦ εἶναι τὸ κέρδος ἢ Π , ὅπερ εἶναι ἡ διαφορά μεταξὺ κόστους παραγωγῆς καὶ τιμῆς πωλήσεως ἱκανοποιουμένων. Ἦτοι:

$$(\text{Cp.} + \text{I}p.) - (\text{Lp.} + \text{Kp.})$$

$$\text{Κέρδος} = (\text{ἀξία καταν.} + \text{ἀξία παρ.}) - (\text{μισθοὶ} + \text{τόκοι})$$

ὑποθέτῃται ὅτι ὁ ἐπιχειρηματίας προσπαθεῖ τὸ καταστήσῃ $\text{max} \Pi$ τὸ κέρδος. Τὸ άτομα ὅφ' ἑτέρου πρᾶσθεθόν νὰ καταστήσῃ $\text{min} \Pi$ τὴν ἐξουσίαν των ἱεραρχοῦντες τῆς ἐπιθυμίας των πρὸς ἀπόκτησιν ἀγαθῶν καὶ τῆς ἠσαρτέσιαν των νὰ παρέσχωσιν τὴν πρὸς τοῦτο ἀποσκευασμένην ἐργασίαν.

Ποῖον τώρα τὸ βασικὸν πρόβλημα τῆς γενικῆς οικονομικῆς θεωρίας; Ἡ γενικὴ θεωρία δεῖξαι νὰ μὴς ἐξηγήσῃ πρῶτον τὸν σχηματισμὸν τῶν τιμῶν τῶν συντελεστῶν τῆς παραγωγῆς καὶ τοῦ κέρδους ὡς καὶ τὸν σχηματισμὸν τῶν τιμῶν τῶν καταναλωτικῶν καὶ παραγωγικῶν ἀγαθῶν καὶ δεύτερον νὰ μὴς ἐξηγήσῃ πῶς προσδιορίζονται αἱ χρησιμοποιηθησόμεναι ποσότητες ἐργασίας καὶ κεφαλαίου καὶ αἱ παραχθησόμεναι ποσότητες καταναλωτικῶν καὶ ἐπιχειρηματικῶν ἀγαθῶν ὡς καὶ πῶς κατανομονται αἱ συντελεστοὶ μεταξὺ τῶν ἐπιχειρησῶν καὶ τὰ προϊόντα μεταξὺ τῶν ἀτόμων. Ὁ προσδιορισμὸς τῶν ποικίλων αὐτῶν μεγεθῶν εἰς τὸ σύστημα μας εἶναι τὰ ἔχρονος, εἰς τὴν πραγματικότητα ὅμως ἔχει χρονικὴν διάρκειαν.

Θεωρητικῶς ὁ προσδιορισμὸς τῶν ἀγνώστων δύναται νὰ ἐπιτευχθῇ κατὰ δύο τρόπους. Πρῶτον, διὰ μὴς γενικῆς συνθέσεως ἢ ἀκριβέστερον, διὰ γενικοῦ τινος συστήματος ἐξισώσεων. Τὰ δεδομένα ἐν προκειμένῳ εἶναι (α) αἱ παραγωγικαὶ συναρτήσεις ἢ τεχνι-

και τρόποι παραγωγής, (β) ὁ φυσιολογικός κόσμος τῶν προτιμήσεων τῶν ἀτόμων, ὅπως περιλαμβάνει τὰς φυσιολογικὰς αὐτῶν ἐπιθυμίας πρὸς ἔργασίαν, τὰς φυσιολογικὰς αὐτῶν προτιμήσεις πρὸς καταναλώσειν και ἐπιβιώσειν κ.ο.κ., (γ) ἡ προϋπόθεσις ὅτι ἐπιχειρηματῆαι ἐπιβιώσουσι καὶ καταστήσουσι μακίμιουμ τὰ κέρδη των και τὰ άτομα καὶ καταστήσουσι μακίμιουμ τὴν εὐδαιμονίαν των και (δ) ἡ λογικὴ προϋπόθεσις ὅτι ἡ ζήτησις ἀγαθῶν ἢ παρὰγοντῶν τινος ἐξισοῦται πρὸς τὴν προσφορὰν του. Ἐπὶ τῆ βέσει τῶν δεδομένων τούτων και τῶν ἀντιστοιχοῦντων πρὸς αὐτὰ ἐξισώσεων, τῆ βοήθειᾳ τοῦ διαφορικοῦ και ὀλοκληρωτικοῦ λογισμοῦ, δυνατότητα καὶ ἀνεύρωμεν τοὺς ἀγνώστους, ἤτοι καὶ ἐπιλύσωμεν τὸ σύστημα.

Ἡ ἐπιλυσις ἀφ' ἑτέρου δύναται καὶ γινῆ ἀναλυτικῶς, ἤτοι ὀπασθεύουσα ὡς δεδομένης τιμῆς τῶν μεταβλητῶν προβαίνει εἰς ἀνεύρωσειν τῶν λοιπῶν. Ἡ ἀναλυτικὴ μέθοδος ἔχει τὴν εὐχέρειαν καὶ παρακόμψη διὰ σχηματισμοῦ τινος παραστάσεως ἢ και ἀκόμη διὰ περὶ τοῦ λόγου τὴν δυσκολίαν τῆς χρήσεως ἀνωτέρων μαθηματικῶν καὶ αὐτὸ καὶ προσηρτήθη εἰς πλείστα ἀκαθηματικά συγγράμματα.

Ὁ ἀναγνώστης ἐν τούτοις καλὸν εἶναι εἶναι καὶ εἶη κατὰ νοῦν ὅτι ἂν και αἱ λύσεις δύνανται καὶ ἐπιτεθεῖν μὴ μαθηματικῶς ἀποτελεσθῶν περιστασὶ μαθηματικῶν ὀπλολογισμῶν.

Ἄς ἐπιθεμεν τώρα καὶ ἐξετάσωμεν ἀναλυτικῶς πρὸς λύσειν τῶς παρεχομένης ὀπὸ τῆς νεοκλασικῆς σχολῆς. Ἀναλυτικῶς ἡ ὀλη ὀικονομικὴ λειτουργία δύναται καὶ διαμεθεῖ εἰς τὴν (1) παραγωγικὴν λειτουργίαν ἢ ἰσορροπίαν τῶν ἐπιχειρήσεων, (2) τῆς καταναλωτικῆς—ἐπιβιωτικῆς λειτουργίαν ἢ ἰσορροπίαν τῶν ἀτόμων και (3) και (4) τὴν θεωρίαν τῆς ἰσορροπίας τῶν ἀγορῶν συντελεστικῶν παραγωγῆς και τῶν ἀγορῶν ἀγαθῶν.

Τὸ πρόβλημα τῆς ἰσορροπίας τῶν ἐπιχειρήσεως ἢ τῆς παραγωγῆς εἶναι ὀπλοκῶν. Ὀι ἐπιχειρηματῆαι ἔχουσι δεδομένης τὰς συναρτήσεις παραγωγῆς (production functions) ἤτοι τὰς τρόπους καθ' ὀυς δύνανται αἱ συντελεστοὶ τῆς παραγωγῆς καὶ χρησιμοποιηθεῖν εἰς τὴν παραγωγήν καταναλωτικῶν C και παραγωγικῶν ἀγαθῶν I. Ὀσαύτως αἱ τιμαὶ δι' ἕνα ἕκαστον τῶν ἐπιχειρηματικῶν εἶναι π α ρ α μ ε τ ρ ο ι, ἤτοι δεδομένηαι δι' ἕνα ἕκαστον ἐξ αὐτῶν προσδιοριζόμεναι καὶ ἐντός τῆς γενικῆς θεωρίας ἀλληλεξαρτήσεως.

Αἱ ἐπιχειρήσεις ἀκολούθως προσπαθεῖν καὶ καταστήσουσι μακίμιουμ τὰ κέρδη των. Ἐάν ἐν προκειμένῳ ὀλοι αἱ ἐπιχειρήσεις αἱ παράγουσαι τὸ αὐτὸ ἀγαθὸν δὲν χρησιμοποιεῖν τὰς αὐτὰς παραγωγικὰς συναρτήσεις τότε κέρδη διαφορικὰ καὶ ἤδύναντο καὶ προκόφουσι εἰς τὰς χρησιμοποιούσας τὰς μῆλλον ἐπιτυχεῖς συναρτήσεις,

ὀλίγως καὶ ἄφ' ὅσον ἡ προϋπόθεσις τοῦ ἐλευθέρου συναγωνισμοῦ ἰσχύει, τὰ κέρδη θὰ ταίνουν πρὸς τὸ μηδέν.

Εἰς τὸ σῶστημα τῆς γενικῆς ἀλληλεξαρτήσεως αἱ ἐπιχειρήσεις πραγματοποιοῦν maximum κέρδος διὰ ὃ λόγος τῆς ὀριακῆς ὕψα-
ταστάσεως μεταξὺ δύο προϊόντων, ἢ δύο συντελεστῶν παραγωγῆς
ἢ ὃ λόγος τοῦ ὀριακοῦ μετασχηματισμοῦ συντελεστοῦ πρὸς προϊόν
εἶναι ἴσος μὲ τὸν λόγον τῶν τιμῶν αὐτῶν. Εἰς ἕκαστος τῶν συντε-
λεστῶν λαμβάνει ὡς ἀμοιβὴν τὴν ἄξιαν τοῦ ὀριακοῦ προϊόντος
του. Ἐάν τίλος δέσσι αἱ ἐπιχειρήσεις χρησιμοποιοῦν τὰς αὐτὰς πα-
ραγωγικὰς συναρτήσεις καὶ εἶναι αὐταὶ ὁμοιογενεῖς τοῦ πρώτου
βαθμοῦ τὰ κέρδη δέων τῶν ἐπιχειρήσεων μνησίζονται καὶ ἡ ἄξια
τοῦ ὀριακοῦ προϊόντος ἐξομολογεῖται πλήρως διὰ τῆς ἄνταμοιβῆς
τῶν συντελεστῶν. Αἱ ἐπιχειρήσεις παράγουσιν εἰς τὸ σημεῖον τοῦ
κατωτέρου αὐτῶν κατὰ μονάδα κόστους.

Ἐν ὀλίγοις μὲ τὴν θεωρίαν τῆς διανομῆς τοῦ κοινωνικοῦ εἰσα-
δήματος, ἡ νεοκλασικὴ θεωρία καταλήγει εἰς τὸ γενικὸν συμπέρα-
σμα διὰ δέσσι αἱ συντελεσταὶ τῆς παραγωγῆς λαμβάνουσι ὡς ἀμοιβὴν
τὴν ἄξιαν τοῦ ὀριακοῦ αὐτῶν προϊόντος καὶ διὰ τὰ κέρδη εἰς τὸ ὀπί-
τερον μᾶλλον (long run) μνησίζονται. Ἡ ἀπόλυτος ἀπὴ διαφέρει
ριθμικῶς τῆς Ρικαρδιανῆς. Ἡ σύγκρουσις τῶν συμφερόντων τῆς ἔργα-
τικῆς καὶ καπιταλιστικῆς τάξεως ἄφ' ἑνὸς καὶ τῆς τῶν γαιοκτημό-
μων ἄφ' ἑτέρου ἔχει ἐξαφανισθῆ καὶ ἁρμονία συμφερόντων ἐπιρα-
τεῖ ἀπὸς τοῦ σῶστηματος. Εἶναι ἀξιοσημειώθησαν διὰ εἰθὺς ὡς αἱ
κοινωνικοοικονομικαὶ ἀντιθέσεις μεταξὺ ἰγγλῶν καὶ βιομηχανικῶν
συμφερόντων ἐμβλήθησαν, εἰθὺς ὡς αἱ Νόμοι περὶ Σιτη-
ρῶν κατηργήθησαν, αἱ θεωρητικὰ οἰκονομολόγοι μετὰ λυσιανομοῦ
ἔσπευσαν τὰ ὑμνηροῦν τῶν ἐπιμευθητέων ἐναρμόνησιν συμφερόντων.

Εἶναι περὶ τὸν νὰ τολίωμεν ἐπισηθεῖσθαι διὰ ἡ θεωρία τῆς ὀρια-
κῆς παραγωγικότητος ὁμοιωτὴ μὲν βραδείαν ἐξέλιξιν ἀπὸ τῆς πρώ-
της αὐτῆς ἐμφανίσεως εἰς τὴν ἰσην θέσειον τῶν Εἰκόμας τοῦ Walras
μέχρι τοῦ ἔργου Value of capital (?) τοῦ Hicks. Εἰς τὴν πρώ-
την αὐτῆς ἐμφάνισιν αἱ παραγωγικαὶ συναρτήσεις εἶχον σταθεροὺς
συντελεσταί. Ὁ Barone (?), ὁ Wicksteed (?) καὶ ὁ Vilfredo Pareto (?)
ἐγενόμασαν τὴν θεωρίαν τῆς παραγωγῆς διὰ τῆς ἀντικαταστάσεως
τῶν σταθερῶν διὰ μεταβλητῶν συντελεστῶν (variable coeffi-

6. J. R. Hicks Value and Capital Oxford 1940.

T. E. Barone Le economiehe Scienze 1936 VI.

8. Bk. H. Wicksteed: Coordination of the Laws of Distribution London 1894.

9. V. Pareto, Cours d' Economie Politique II Paris 1897.

cents of production). Ο L. Walras εἰς τὴν 4ην ἔθετο τῶν Εἰσπρασιῶν ἔκθεσις νὰ εὐθετηθῇ τὰς ἀνωτέρω τροποποιήσεις.

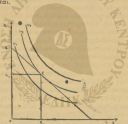
Ὁ δεύτερος τομὸς μερικῆς ἀναλύσεως εἶναι ὁ τῆς ἰσορροπίας τοῦ προσπορισμοῦ καὶ διαθέσεως εἰσοδήματος τῶν ἀτόμων, ὃν ἐνόηθη νὰ ἀποκαλοῦμεν τομὸς τῆς ἀτομικῆς ἰσορροπίας. Ὁ τομὸς αὗτος εἶναι ἀφῆστως πολυπλοκώτερος τοῦ τῆς ἰσορροπίας τῶν ἐπιχειρήσεων καὶ ὡς πρὸς τὴν λύσιν ταύτου συνέβαλε κυρίως ἡ νεοκλασικὴ θεωρία.

Ἡ κλασικὴ θεωρία εἶχεγε δεῖ ἐν δεδομένη στιγμή τῶσιν ἡ κοσότης τῆς ἔργασίας ὄσον καὶ ἡ τοῦ κεφαλαίου ἦτο γνωστὴ. Ἡ νεοκλασικὴ τὰς εἶχεγε ἀρροπίας ὡς συναρτήσεις τοῦ ψυχολογικοῦ κόσμου τῶν προμηθεύων τῶν ἀτόμων καὶ τῶν τιμῶν. Ἡ νεοκλασικὴ θεωρία ἔρχεται νὰ μᾶς ἐξηγήσῃ τὸν τρόπον καθ' ὃν τὰ άτομα ἰσορροποῦν τὴν ἐπιθυμίαν τῶν πρὸς ἀγορὰν ἀγαθῶν καὶ τὴν δυσφορίαν των νὰ καθῆσθαι τὴν πρὸς ἑαυτῶν ἀπαιτουμένην ἔργασίαν καὶ χρῆσιν τοῦ κεφαλαίου των. Ὁφείλω εἰς σημεῖον ἐν προκειμένῳ δεῖ τὴν πρώτην βασικὴν ἀπειλὴν μὴ ἀλλ' ἀσπίδην συμβολῆν ἐπέταξεν ὁ Γουαρν, πρὶν δημοσιεῦσθαι τὰ ἔργα τῶν L. Walras, K. Menges καὶ S. Jentsch. Ἀρχικῶς ἡ νεοκλασικὴ θεωρία προέβη εἰς ἀνάλυσιν τοῦ προβλήματος τῆς ἰσορροπίας τοῦ προσπορισμοῦ καὶ διαθέσεως τοῦ εἰσοδήματος τῶν ἀτόμων, δεχομένη δεῖ ἡ συνόρθος χρησιμοποίησις (utility function) ἐπιδέχεται στήθων. Ὁ V. Pareto ἀντικαταστάσας τὴν θεωρητικὴν δυσχέρειαν τῆς ἀποδοχῆς τῆς ἀποθέσεως σὲ τὰ σθμίσεως χρησιμότητος, ἔκπεσε νὰ τὴν ἀντικαταστήσῃ διὰ τῆς θεωρίας τῶν δευτέρου χρησιμότητος (Index of utility) καὶ τῆς τεχνικῆς κατανόσεως τῶν καμπυλῶν ἀδιαφορίας. Ἐμπνευστικώτατη ἐν προκειμένῳ ὄψις ἦν ἡ συμβολὴ τοῦ E. Slutsky (*) καὶ ἡ ἀνάπτυξις ταύτης ὑπὸ τῶν J. R. Hicks καὶ Allen.

Ἦνα κατανοήσωμεν τὴν πολυπλοκὴν λειτουργίαν τῆς ἰσορροπίας τοῦ προσπορισμοῦ καὶ διαθέσεως εἰσοδήματος ἀτόμου τιὰς δεῖ δεχθῶμεν πρὸς στιγμήν δεῖ τὸ ἐν λόγῳ άτομον εἶναι ἔργατης, μὴ ἔχων παρὰ τὴν ἀτομικὴν του ἔργασίαν νὰ προσφέρῃ εἰς τὴν παραγωγικὴν λειτουργίαν. Ἄς δεχθῶμεν ὡσαύτως δεῖ τὸ ἐκ τῆς πωλήσεως ἔργασίας εἰσόδημα διαθέτει τὸ άτομον εἰς ἀγορὰν ἀγαθοῦ τινοῦ X. Ἐὰν δεχθῶμεν τὴν ὑπερβίον βαίκτης τινός χρησὶ μὴ ὅτι τὸς περιλαμβάνοντος τὰς χρησιμότητας τῆς ἀναπαύσεως καὶ τῆς ἀποκτησεως τοῦ ἀγαθοῦ X, καὶ παραστήσωμεν διὰ τοῦ διαγρ. 1:

*) E. Slutsky: «Teoria del Bilancio del Consumatore» *Giornale degli Economisti* 1915.

τάς εἰς τὸν δείκτην τοῦτον ἀναφερομένης καμπύλας ἀδιαφορίας ἔχο-
 μιν τοὺς ἀκολουθοῦντας ἄρους ἰσορροπίας. Τὸ ἄτομον δύναται νὰ
 πράξῃ τρία τινα: εἴτε νὰ μὴ καταναλώσῃ καθόλου ἀγαθὸν X καὶ
 διαθέσῃ ὅλον του τὸν χρόνον, 24 ἡρας, πρὸς ἀνάπαυσιν, ἐν τοιαύτῃ
 περιπτώσει διατηροῦν OL, ἀνάπαυσιν, εἴτε νὰ ἐργασθῇ 24 ἡρας μὴ
 ἀναπαυόμενον διόλου καὶ ἀποκτῶν ποσότητα OX ἀγαθοῦ X, εἴτε
 τέλος ἐνδιαμεσον τινα κατάστασιν διατηροῦν ὀλίγας ἡρας ἀναπαύ-
 σεως OL₁ καὶ ποσότητα τινα ἀγαθοῦ X, ἰσορροπία ἐπιτυγχάνεται
 ἐν προκειμένῳ διὰ τὴν ἄριστὴν ὑποκαταστάσεως ἀναπαύ-
 σεως (ἄρνητικὴ χρησιμότης τῆς ἐργασίας) δι' ἀγαθοῦ ἰσοῦται μὲ τὸν
 λόγον τῶν τιμῶν ἐργασίας καὶ ἀγαθοῦ. Ὁ λόγος εἶτος ἐν τῷ σχή-
 ματι παρίσταται διὰ τῆς εὐθείας LX καὶ τὸ σημεῖον E εἰς ὁ αὐτὴ
 ἐφάπτεται τῆς ἀνωτέρω καμπύλης ἀδιαφορίας ἀποτελεῖ τὸ σημεῖον
 ἰσορροπίας. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡρότης ἀναπαύσεως OL₁ δια-
 τηρεῖται καὶ ποσότης ἀγαθοῦ OX', ἀποκτῶν καὶ ποσότης L₁L' ἐρ-
 γασίας διατίθεται.

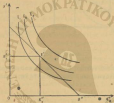

Διάγραμμα 1.

Ἐάν νῦν τὸ ἄτομον ἐπιθυμῇ νὰ καταναλώσῃ τὸ ἀγαθὸν X εἰς
 δύο χρονικά σημεῖα t_1 καὶ t_2 , δηλαδή ἀποφασίσῃ νὰ μὴ κατανα-
 λώσῃ τὸ σύνολον τοῦ εισοδήματός του κατὰ τὴν περίοδον t_1 , διὰ νὰ
 τὸ καταναλώσῃ εἰς τὴν περίοδον t_2 , τότε εἰς τὴν κατανομήν τοῦ εισοδή-
 ματος μεταξὺ τῶν δύο χρονικῶν περιόδων ὑπεισχύρεται ἡ ὑπαρξίς ἄρι-
 στῆς παραγωγικότητος τοῦ κεφαλαίου ἢ τῆς ἰσχύος. Λόγω τῆς ὑπάρξεως
 ταύτης τὸ ἄτομον γνωρίζει διὰ τὴν καταθήκην εἰς ἐπιχείρησιν ἢ πρὸ-

πειζαν τὸ τμήμα τοῦ εἰσοδήματος ὑπερ εἰν καταναλισκῶν δύνανται νὰ προσπορισθῇ τόσον, ὅσους δύνανται καὶ νὰ θεωρηθῇ ὡς προξοφλησις τῆς τιμῆς τῶν ἐν τῷ μέλλοντι καταναλωθησομένων ἀγαθῶν.

Ἐν τῷ αὐτῷ περιπτώσει δεχόμενοι τὴν ὑπαρξίν κεραιῶν ἀδι-σφορίας μεταξύ παρούσης καὶ μέλλοντικῆς καταναλώσεως τοῦ ἀγαθοῦ X, δηλωσμένων διὰ I_1 , I_2 καὶ I_3 , τὸ άτομον ἰσορροπεί τὴν κατανάλωσιν του μεταξύ τῶν δύο καταναλώσεων εἰς τὸ σημεῖον E' εἰς ὃ ἡ ἀνωτάτη καμπύλη ἀδιεσφορίας ἐφάπτεται τοῦ λόγου τῆς τιμῆς τοῦ ἀγαθοῦ X εἰς τὴν παρούσαν περίοδον t_1 καὶ τῆς προξοφληθείσης τιμῆς τοῦ αὐτοῦ ἀγαθοῦ εἰς τὴν περίοδον t_2 δηλωσμένης διὰ τῆς εὐθείας X'X'' (βλέπε διόγραμμα 2).

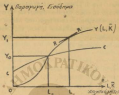

Διόγραμμα 2

Ἐάν ἀκολούθως δεχθῶμεν τὴν ὑπαρξίν πολλῶν συντελεστῶν παραγωγῆς ἀγαθῶν καὶ περιόδων δυνάμεθα νὰ γενικεύσωμεν τὴν θεωρίαν καταλήγοντες εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ἀτομικὴ ἰσορροπία ἐπιτυγχάνεται διὰ ὃ λόγος τῆς ὀριακῆς ὑποκαταστάσεως μεταξύ δύο αἰωνόηστος συντελεστῶν ἢ δύο αἰωνόηστος ἀγαθῶν ἢ μεταξύ ἀγαθοῦ καὶ συντελεστοῦ ἰσοῦται πρὸς τὸν λόγον τῶν τιμῶν των. Ἐάν δὲ περιλάβωμεν καὶ τὴν ἀποταμίωσιν - ἐπένδυσιν, ἀπὸ τὴν μορφήν τῆς ἐν τῷ μέλλοντι καταναλώσεως ἀγαθῶν, ἡ ἰσορροπία ἐπιτυγχάνεται διὰ ὃ λόγος τῆς ὀριακῆς ὑποκαταστάσεως δύο ἀγαθῶν ἢ δύο παραγόντων ἢ ἀγαθοῦ καὶ παράγοντος ἰσοῦται πρὸς τὸν λόγον τῶν προξοφληθείσων τιμῶν των.

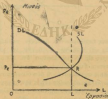
Ἄς εἶδωμεν νὰ ἐξετάσωμεν τώρα τὴν οἰκονομικὴν λειτουργίαν

ἐν τῇ συνάρτησί της. Τὰ κοινωνικὰ προϊόντα, σύνολον καταναλωτικῶν καὶ παραγωγικῶν ἀγαθῶν, εἶναι συνάρτησις κεφαλαίου καὶ ἔργασίας καὶ ἐφ' ὅσον τὸ κεφάλαιον ἐν δεδομένη στιγμῇ εἶναι γνωστὸν, συνάρτησις τῆς ἔργασίας. Ἐστω ἡ συνάρτησις αὕτη OY . (Διάγραμ. 3).

Διάγραμ. 3α.

Ἡ συνάρτησις OY δηλοῖ δὲ, ὅτι ἡ ἀποσχολήσις μηδενίζεται καὶ ἡ παραγωγή μηδενίζεται, ἀξονομένης δὲ τῆς ἀποσχολήσεως, αὐ-

Διάγραμ. 3β.

ξάνεται καὶ ἡ παραγωγή συμφώνως πρὸς τὸν νόμον τῆς φθίνουσης ἀποδόσεως.

Πάνη της καμπύλης ταύτης υπάρχει και έτερα καμπύλη ήως παριστῆ την κατανώλαιον εἰς διάφορα επίπεδα ἀπασχολήσεως και εισοδήματος. Ἡ τελευταία αὕτη εἶναι συνάρτησις τοῦ ψυχολογικοῦ κόσμου τῶν προτιμήσεων και τοῦ ὄψους τοῦ τόκου. Ἡ συνάρτησις αὕτη δηλοῖ διὰ ἀκόμη και εἰς τὴν περίπτωσιν καθ' ἣν τὸ εἰσοδήμα θά ἐμψενδίζετο ἢ κατανώλαιος θά παρέμενε τοῦλάχιστον ΟΥ, εἰς ἣν περίπτωσιν διὰ τὸ εἰσοδήμα ἤθελεν ἀνάβηαι εἰς ΟΥ, θά ἐξισοῦτο πρὸς αὐτό, και θά ἦτο μικροτέρα τοῦ εἰσοδήματος διὰ μείζονα τοῦ Υ, επίπεδα εισοδήματος.

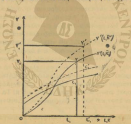
Ἡ διαφορὰ μεταξύ παραγωγῆς και κατανώλαιος εἶναι ἡ θετική ἢ ἀρνητική ἐπιπέδωσις. Ἦτοι εἰς κατώτερα τοῦ Υ, επίπεδα τοῦ εἰσοδήματος τὸ άτομα ἀποφασίζουσι νὰ κατανώλαιωσιν τμήματα τῶν παρελθουσῶν ἀποταμιεύσεων τῶν, εἰς διὰ επίπεδα εισοδήματος ἀνώτερα τοῦ Υ, ἀποφασίζουσι νὰ κατανώλαιωσιν μέρος μόνον τῶν εἰσοδημάτων των, ἐπενδύοντες τὸ ὑπόλοιπον.

Κατὰ στοιχεῖα Γενικῆς Ἱσορροπίας. Ἦτοι τὸ σῶστημα εἰσπράττει εἰς κατὰστάσιν Ἱσορροπίας αἱ ἀκόλουθα προϋποθέσεις ἀφείκειν νὰ ὑπάρχουν: 1) Ἀπὸ τῆς σκοπιῆς τῶν ἀτόμων ἢ ἀρνητική ὑποκατάστασις δύο προϊόντων ἢ δύο συντελεστῶν παραγωγῆς ἢ ὁ λόγος τῆς ἀρνητικῆς ὑποκατάστασεως μεταξύ ἑνὸς προϊόντος και ἑνὸς συντελεστοῦ νὰ εἶναι ἴση μὲ τὸν λόγον τῶν προτιμοειπέδωσιν των τιμῶν. 2) Ἀπὸ τῆς σκοπιῆς τῶν ἐπιχειρήσεων, ἡ ἀρνητικῆς ὑποκατάστασις δύο προϊόντων ἢ δύο συντελεστῶν παραγωγῆς ἢ ἡ μετασχηματιστικὴ σχέσις μεταξύ ἑνὸς προϊόντος και ἑνὸς συντελεστοῦ νὰ εἶναι ἴση μὲ τὸν λόγον τῶν τιμῶν. 3) Εἰς διὰς τὰς περιπτώσεις ἡ ζήτησις νὰ ἰσοῦται μὲ τὴν ἀντίστοιχον προσφορὰν τόσο εἰς τὰς ἀγορὰς προϊόντων ὥσον και τὰς ἀγορὰς συντελεστῶν παραγωγῆς και 4) Τὰ εἰσοδήματα τόσο τῶν ἀτόμων ὥσον και τῶν ἐπιχειρήσεων νὰ ἐξισοῦνται πρὸς τὰς δαπάνας αὐτῶν.

Πάνη τῶν ἀνωτέρω γενικῶν συναρτήσεων παραγωγῆς, κατανώλαιος και ἐπενδύσεως, ἔχομεν εἰς τὸ κάτω τμήμα τοῦ διαγράμματος και τὰς ὀλικὰς καμπύλας προσφορᾶς και ζήτησεως ἔργασίας. Ἡ ὀλικὴ καμπύλη ζήτησεως εἶναι ἡ συνισταμένη τῶν μερικωτέρων ἀρνητικῶν παραγωγικότητων τῆς ἔργασίας, ἡ δὲ συνολικὴ προσφορὰ ἔργασίας συνάρτησις τοῦ ψυχολογικοῦ κόσμου τῶν προτιμήσεων τῶν ἀτόμων και τοῦ ἐπιπέδου τῶν τιμῶν. Τὸ σημεῖον R εἰς B αἱ ὀλικαὶ αὕται καμπύλαι ἐξισοῦνται εἶναι τὸ σημεῖον Ἱσορροπίας. Ἡ δὲ Ἱσορροπία τῆς ἀγορᾶς ἔργασίας καθίσταται διὰ τῆς ἴσησμένης R εἰς τὸ ἔνω τμήμα τοῦ διαγράμματος.

Τὸ εἰσόδημα ἀνέρχεται εἰς OY_1 , ἡ καταπόλιψις εἰς L_1C_1 , ἡ ἐπένδυσις εἰς C_1Y_1 καὶ ἡ ἀπερχόμενη εἰς OL_1 .

Οἱ ἔργατοι ἐν προκειμένῳ λαμβάνουσι ὡς ἀμοιβὴν τὴν ἄξιαν τοῦ ὀριακοῦ προϊόντος τῆς ἐργασίας, καὶ τὸ κεφάλαιον τὴν ἄξιαν τοῦ ὀριακοῦ αὐτοῦ προϊόντος. Ἡ ζήτησις τῶν ἐπενδυτικῶν ἀγαθῶν ἀφ' ἑτέρου ἐξαρτεῖται πρὸς τὰς ἀποταμιώσεις διὰ τοῦ προσθροισμοῦ τοῦ τόκου. Τὰ παραγωγικά ἀγαθὰ δὲνα παρήχθησαν κατὰ τὴν τρέχουσαν οικονομικὴν περίοδον καὶ ἐπωλήθησαν εἰς τὸ δόγμα θά χρησιμοποιηθοῦν εἰς τὴν παραγωγικὴν λειτουργίαν κατὰ τὴν ἐρχομένην οικονομικὴν περίοδον, καθιστάμενα μέρος τοῦ κεφαλαίου. Ἡ ἐπιχειρήσιμη αἰχμαίσις τοῦ κεφαλαίου μεταβάλλει ἀπῶσας τὰς γενικὰς οικονομικὰς συναρτήσεις. Οὕτω ἡ γενικὴ συναρτησις τῆς παραγωγῆς OY ἀφορᾷται εἰς θέαν OY' καὶ αἱ γενικὰς συναρτήσεις ζήτησιως καταναλωτικῶν καὶ παραγωγικῶν ἀγαθῶν εἰς σημεῖα L_2C_2 καὶ C_2Y_2 . Ἴσορροπία ἐπιτυγχάνεται ἐν προκειμένῳ εἰς ἀνώτερόν τι σημεῖον Y_2 εἰσόδηματος. Τοιαύτη εἶναι ἡ καταταλιστικὴ δυναμικὴ ἰσορροπία (Διάγρ. 4).

Διάγραμ. 4

Πλὴν τοῦ δυναμικοῦ στοιχείου τῆς αἰχμαίσις τοῦ κεφαλαίου ἕτερα δυναμικὰ στοιχεῖα εἶναι ἡ αἰχμαίσις τοῦ πληθυσμοῦ καὶ ἡ προικη]ἀλλαγὴ τῶν συναρτήσεων παραγωγῆς καὶ τοῦ ψυχολογικοῦ κόσμου τῶν προτιμήσεων τῶν ἀτόμων.

Ἄπαντα τὰ δυναμικὰ αὐτὰ στοιχεῖα δύνανται νὰ μεταβάλλουσι τὴν οικονομικὴν ἰσορροπίαν ἄδηγομένη εἰς εὐφόρα ἐπίπεδα ἰσορροπίας. Σημειωτέον ὅτι ἡ ἐξοκολούθησις τῆς αἰχμαίσις τοῦ κεφα-

λαίου θα τείνει ασταθώς να μειώσει το έπιτόκιον, είναι δε δυνατόν να φθάσωμεν εις κατάστασιν καθ' ην το έπιτόκιον θα έξη φθάση εις κρισίμως χαμηλόν τι επίπεδον εις β ή γάως προς άποταμίωσιν θα έμψευδιζατο, μψευδιζομένων αυτεχώς και των περαιτέρω έπενδύσεων. Εις την περίπτωσιν ταύτην το δλον σύστημα θα έφθανε εις σημειον άπολύτου Ισορροπίας.

Σύστημα βασιζόμενον επί των άνωτέρω θέσεων δέν δύναται, ούδε εάν δύναται, να δεχθή την ύπαρξιν κυκλικών διακυμάνσεων-Κυκλικών διακυμάνσεις ή διαταράξεις της Ισορροπίας δύνανται να έμφανισθοϋν εις περιπτώσιν καθ' ην παραλλάσσωμεν τας άρχικας θέσεις. Επί παραδείγματι, εάν δεχθώμεν ότι ο προσδιορισμός των άγκύσεων εν τφ συστήματι δέν είναι τρυτόχρονος άλλ' ότι έχει χρονικήν νέα διάρκειαν, ή άεάλευσις δύναται να παρουσιάσθη περιπελοκής. Τόσων οι έπιχειρηματίαι όσον και το άζωμα προβαίνουν εις άποφάσεις παραγωγής, διαθέσεως έργασίας, καταναλώσεως και έπενδύσεως βασιζόμενοι εις προβλέψεις. Άπαξάπασαι αι μεταβλήται λαμβάνουν προβλεπόμενα (εx ante) μεγέθη. Άρα τφ τεματισμφ της οικονομικής λειτουργίας τα πραγματοποιηθέντα, ή ex post, μεγέθη δύνανται να διαφέρουν των ex ante, προκαλούντα πολλές διαταράξεις της Ισορροπίας. Άς άναφερθώμεν εις άπλοδν τι παράδειγμα. Οι έπιχειρηματίαι, ως και άνωτέρω έξεθέσαμε, διευθύνουν τον ρυθμόν της παραγωγής, προβαίνουν εις την άπασχόλησιν έργατών και κεφαλαίου και εις παραγωγήν αγαθών. Προβαίνουν δε εις δλος αύτάς τας άποφάσεις επί τη βάση προβλέψεων. Δέν δύνανται όμως να είναι βέβαιοι ότι τα προϊόντα των θα εύρουσιν αγοραστήας εις τιμές προσποριζούσας εις αύτούς κέρδη ή καλλίστησιν τιμές εξισομενέας προς τό κόστος παραγωγής.

Είναι δυνατόν αι προβλέψεις να μη επαληθεύσων και ή ex post ζήτησις να είναι κατωτέρα φερ' ετείν της ex ante (προβλεφθείσης). Έν τοιαύτη περιπτώσει δύο τινά δύνανται να συμβοδν: είτε οι έπιχειρηματίαι θ' άποφασίσων να πωλήσωσιν τα έμπορεύματά των εις τιμές κάτω του κόστους όφιστάμενοι ζημίαν, είτε θα άποφασίσων να παρακρατήσωσιν τμήμα της παραγωγής. Η τοιαύτη διαφορά ex post ζήτησεως και παραγωγής είναι άνόμολος κατάστασις και τό σύστημα δέν εύρίσκειται εις Ισορροπία. Η τοιαύτη άνισορροπία, εν τούτοις εις τό νεοκλασικόν θεωρητικόν όπόδειγμα είναι παροδική, διότι εις τό έπόμενον χρονικόν σημειον θα γίνη νέα προσαρμογή της παραγωγής των έπενδυτικών και καταναλωτικών αγαθών έλαττωμένης της παραγωγής των αγαθών έκείνων δι' ότινα δέν ύπόρχει άποτελεσματική ζήτησις και αύξανόμενων των λοιπών.

Εἰς τὸ σύστημα τῆς νεοκλασσικῆς θεωρίας δὲν δύναται νὰ γεννηθῆ περίπτωση γενικῆς ὑπερπαραγωγῆς συνοδευομένης ἐπὶ μεγάλου ὄγκου μὴ ἐπενδυομένων ἀποταμιεύσεων. Οἱ νεοκλασσικοὶ δὲν παραδέχονται ὅτι δύναται νὰ ὑπάρξῃ περίπτωση καθ' ἣν τὰ ἀτομὰ ἀποθησαυρίζουν τμήμα τῶν ἀποταμιεύσεων των, μὴ προβαίνοντες εἰς ἀντιστοίχους ἐπενδύσεις. Τὸ τοιοῦτον εἶναι ἀντικονομικόν, διότι αἱ μὲν ἀποθησαυριζόμεναι ποσότητες χρήματος δὲν ἀποκρίθουν τόκον, ἐνῶ αἱ ἐπενδυόμεναι τοιοῦτοι ἀποκρίθουν τοιοῦτον. Δὲν πρέπει νὰ λησμονῶμεν δὲ ὅτι κατὰ τὴν νεοκλασσικὴν θεωρίαν τὰ ἀτομὰ προβαίνουν εἰς τὴν ἀποταμίευσιν μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ δυνηθοῦν ἐπενδύοντες ταύτην νὰ προσπορισθοῦν ἐν τῷ μέλλοντι μεγαλύτερον ποσότητα ἀγαθῶν.

Ἄλλὰ καὶ ἐν ἀκόμῃ ἰσχυρόντι οἱ νεοκλασσικοὶ τὴν Κεῖνον-ανθῆ ἀνέκλιψιν διὰ τὸ ὅτι οὐκ εἶναι δυνατόν νὰ προβῶν εἰς ἀποθησαυρισμὸν διότι ἐπιθυμοῦν νὰ ἀποκτήσουν μεγαλύτερον ρευστότητα καὶ πάλιν ταῦτα δὲν ἔχονται νὰ προκαλέσῃ βασικῆς ἀνωμαλίας εἰς τὸ ὄψοθεν γὰρ των καὶ τοῦτο διότι μεταξὺ τῶν βασικῶν των προϋποθέσεων περιλαμβάνεται καὶ ἡ προϋπόθεσις ὅτι ἀξιομειώσεις τῆς ποσότητος τοῦ χρήματος ἐν καὶ μεταβάλλει τὸ γενικόν ἐπίπεδον τῶν τιμῶν εὐθέως μεταβάλλει τὰς πραγματικὰς μεταβλητάς, ἀπασχόλησιν, ἐισόδημα κλπ. Ἄλλὰ περὶ αὐτῶν θά ἐπανέλθωμεν κατωτέρω.

Ἡ νεοκλασσικὴ θεωρία δὲν μᾶς παρέχει ἰσχυροὺς μόνον τῆς ὅλης οικονομικῆς λειτουργίας ἀλλὰ ἀπαφεικνύει καὶ πολιτικὴν ἐπί κλίσεως οικονομικῶν προβλημάτων. Κατ' ἀρχὴν βλέπει μετὰ ὀλίγους εἰσθητικὰς μορφαὶ κρατικῆς παρεμβάσεως καθότι ἡ παρέμβασις αὕτη δὲν δύναται παρὰ νὰ διαταράξῃ τὴν ὀρθολογικὴν οικονομικὴν λειτουργίαν. Ἐφ' ὅσον εἰσγίαι τις τῶν βασικῶν προϋποθέσεων τῆς θεωρίας δὲν δύναται παρὰ νὰ καταλήξῃ εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ εἰσπράτησις τοῦ ἐλευθέρου συναγασμοῦ εἰς ὅλους τοὺς τομῆς τῆς οικονομικῆς δραστηριότητος καταλήγει εἰς τὸ νὰ καταστήσῃ τὴν οικονομικὴν λειτουργίαν τὰ μέγιστα ἀποτελεσματικὴν (most efficient). Κατ' ἀκολουσίαν ἡ νεοκλασσικὴ θεωρία ἀντιπᾶσκει κατὰ παντὸς μονοπώλιον, προστατευτικῶν καὶ ταμιευτικῶν δασμῶν, οἷτινες δημιουργοῦν προσκόμματα εἰς τὴν διεθνή ἐλευθερίαν τῶν συναλλαγῶν καὶ γενικῶς εἶναι κατὰ πάσας παρεμβατικῆς πολιτικῆς.

Οἱ φιλελεύθεροι οικονομολογοὶ δὲν ἠγορεύοντο πέρα πολὺ ἀκόμῃ καὶ ἀπὸ τῆς βίαιας κυκλικῆς διακυμάνσεως καὶ τὴν δυσπραγίαν τοῦ 1929. Τὴν τελευταίαν ταύτην ἰδεώρουν ὡς ἐν δυσάρεστον ἀλλ' ἀναπόφευκτον στάθμον εἰς τὴν κυκλικὴν λειτουργίαν τῆς οἰκο-

νομικής ανάπτυξης και ισχυρίζοντο ότι επρόκειτο περί παραδοχικής έλλειψως Ισορροπίας ητις ταχίως θά παρήχεται αυτόματα.

Υπεστήριζον, σόν τολς άλλοις, ότι παραδοχική μείωσις της παραγωγής θά συνετελεγεται τήν καταστάλωσιν τών υπαρχόντων άδιαθέτων άποθεμάτων έμπορευμάτων, ότι ή πίεσις τών έργατικών μισθών θά ηύξασε τήν έργατικήν άπασχόλησιν και ότι εφόδς ώς καταναλισκόντα αί παρακαταθήκαι τών έμπορευμάτων, ή συνήθης ζήτησις θά ένίσχυε τόν παραγωγικόν μηχανισμόν οδηγώσα τό οικονομικόν σύστημα εις Ισορροπίαν.

3. Η ΓΕΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ ΤΟΥ ΠΑΡΕΜΒΑΤΙΣΜΟΥ

Η θεωρία αυτή, εν τούτοις, πρό της συνεχίσως της κρίσεως τοδ 1929, τοδ αύξανόμενου έπιπέδου άνεργίας τών τεραστίων ζημιών τών μικρών επιχειρηματιών και της άπογοητεύσεως της έργατικής και της μεσαίας άστικής τάξεως δέν ήρόντατο να κρίση τό κοινόν και ήρχισεν να κατακρίνεται υπό τών σοσιαλιστών, και μιάς νεώτερος άμέθεος έπιστημόνων, ούς θυάμεθα να καλέσωμεν παρεμβατικούς. Θά ήτο χρήσιμον να αφιερώναμεν τμήμα τοδ άρθρου μας εις τήν άνασκότησιν της σοσιαλιστικής θεωρίας. Τό ταιούτο εν τούτοις είναι έργον έξερχόμενον τών στενών πλαισίων ενός άρθρου, κατ' άκολουθίαν θά περιορισώμεν εις τήν εξέτασιν μόνον της παρεμβατικής θεωρίας.

Η ιδεολογία, πολιτική φιλοσοφία και οικονομική θεωρία τοδ παρεμβατισμοδ δέν άποτελούν τήν εκ τοδ μηδένος δημιουργίαν ενός άμιλου άνθρώπου. Αι ιδεολογίαι είναι, πρό πάντα, έπαχών, άπορρέουν εκ κοινωνικοοικονομικών σχέσεων και δέν άποτελούν κατασκευάσματα ρευθισμών λογιστάτων. Έν τούτοις είναι αί διανοούμενοι εκείνοι αί όποιοι έπιτίτουν τας έπιβώξεις κοινωνικών άμάθων και βίδουν εις ατάς λογικήν ένότητα. Ο παρεμβατισμός είναι και αύτός ή έκφρασις τών συμφερόντων και ιδανικών μιάς άρισμένης τάξεως άτόμων εις τά μέσα τοδ 20ου αιώνου.

Τό Κράτος άνέκαθεν διά της φορολογικής του πολιτικής επένβαινε εις τόν οικονομικόν τομέα έπιβώσκον τήν επέτευξιν προκαθορισμένων κοινωνικών και οικονομικών σκοπών. Περί τό τέλη τοδ 19ου αιώνου τό Κράτος ήρχισεν επεκταίνον τήν οικονομικήν αύτοδ δραστηριότητα, άναλαμβάνον τήν διεύθυνσιν άλοκλήρων τομέων της παραγωγής ώς τό T.T.T., τούς σιδηροδρόμους, τας βιομηχανίας κοινωνικής άφελείας κλπ. Η αύξησις της κρατικής παρεμβάσεως εις τόν οικονομικόν τομέα επέφερε μίαν βαθμιαίαν διεύρυνσιν της δημο-

σπουδαλλογικῆς τάξεως ἢτις ἐξαρτᾷ αὐτὴν ταύτην τὴν θεωρίαν τῆς ἐκ τῆς ἐπάρχειας τοῦ Κράτους. Ἡ τάξις αὕτη ἐνθέρμως ὑποστηρίζει τὴν ἐπέμβασιν τῆς ἐραστηριότητος τοῦ Κράτους καθότι ἔχει φρίσας καὶ ὠφελῆσθαι ἐξ αὐτῆς λόγω τῆς ἀξίσεως τῶν ὀργανικῶν δημοσίου παλλήλικων θέσεων, ἢτις συνεπάγεται ταχυτέραν προαγωγὴν καὶ, εἰς τινὰς περιπτώσεις, ὀφηλότερον βιωτικὸν ἐπίπεδον δι' αὐτὴν.

Σημαντικὸς ἐπίσης εἶναι ὁ ἀριθμὸς τῶν διανοουμένων τῶν ἐγκρινόντων τὴν κρατικὴν παρέμβασιν ἐφ' ὅσον δι' αὐτῆς ἐπιτυγχάνεται οἰκονομικὴ ἰσσορροπία καὶ κοινωνικὴ σταθερότης ἢτις ἐξασφαλίζει εἰς αὐτοὺς τὸ παρὸν βιωτικὸν τῶν ἐπιπέδων καὶ τὴν θέσιν τῶν εἰς τὴν κοινωνικὴν ἱεραρχίαν. Τὸν κρατικὸν παρεμβατικὸν ὑποστηρίζει ὡσαύτως σημαντικώτατον τμήμα τῆς ἐργατικῆς τάξεως, εἰς χώρας ὀφηλοῦ βιωτικῶ ἐπιπέδου εἰς τὰς μεγάλων καπιταλιστικῶν χώρας οἱ ἐξειδικευμένοι ἐργάται κατὰ τὴν πλειονότητά αὐτῶν ἀμειβονται σχετικῶς καλῶς, μὴ ἔχοντες δὲ σοσιαλιστικὴν συνείδησιν, προτιμοῦν τὸ διατηρῆσαι τὸ ἐπιθῶρον οἰκονομικὸν σύστημα, ἐφ' ὅσον διὰ τῆς παρεμβατικῆς πολιτικῆς ταύτης ἐξασφαλίζεται ἀνεκτὸν ἐπίπεδον διαβιώσεως, κοινωνικὴ ἀσφάλεισις, δωρεὰν ἐκπαίδευσις καὶ συνεχὴς ἀπασχόλησις. Πρῶτον τὴν λύσιν ταύτην τῶν ἀγνώσκων ἀποτελεσμάτων μίση ἐνδεχομένης κοινωνικῆς ἐπαναστάσεως καὶ τῶν θεωριῶν τῆς ἐφαρμογῆς ἀκράτου σοσιαλισμοῦ. Οἱ ἐξειδικευμένοι ἐργάται καὶ τὰ ἡγετικὰ σέλλεγη τῶν περισσύτερων ἐργατικῶν ἐνώσεων ἔχουσι καταρθῶσαι εἰς χώρας ὡς οἱ Ἕνωμένοι Πολῆταισι, ἡ Καναδάς, ἡ Αὐστραλία, ἡ Ἀγγλία κλπ. καὶ καταπέθουσι τὴν ἐραστηριότητα ὁλοκλήρου τῆς ὀργανωμένης ἐργατικῆς τάξεως πρὸς τὴν καταπέθουσιν τοῦ κρατικοῦ παρεμβατικῶ καὶ μακρὰν ἀπὸ τῶν ἐπαναστατικῶν σοσιαλισμῶν. Τέλος θὰ δευρεῖ καὶ προστεθῆ εἰς τὰς ἀνώτερας κοινωνικὰς ἀμάδας καὶ μέρος τοῦ ἀγροτικοῦ πληθυσμοῦ, ὅπου, φοβούμενον τὴν πτώσιν τῶν τιμῶν τῶν ἀγροτικῶν προϊόντων ἐν καιρῷ δυσπραγίας, εἶναι ἕτοιμον καὶ ὑποστηρίξει κυβέρνησιν ἑαυτῆν καὶ διατεθειμένην καὶ τοῦ ἐξασφαλίσαι σταθερότητα τιμῶν διὰ κρατικῆς παρεμβάσεως.

Ἐν καὶ οἱ τέσσαρες προφητικοὶ θελοῦσι κοινωνικὰ ἀμάδας εἶδον τὴν κοινωνικοοικονομικὴν βίαν τῆς ἰδεολογίας τοῦ παρεμβατικῶ, οἱ ἰδεολογία ἔχουσι ἀνάγκην θεωρητικῶν ἀνδρῶν διὰ καὶ τὰς παρουσιάσασιν ἐπιστημονικῶς. Ἡ τοιαύτη ἐπιστημονικὴ παρουσίασις ἐγένετο ὡς πρὸς μὲν τὴν πολιτικὴν θεωρίαν ἀπὸ τῶν H. Laske καὶ G. D. H. Cole, καὶ ὡς πρὸς τὴν οἰκονομικὴν θεωρίαν ἀπὸ τῶν A. Hansen, Abba Lerner, M. Kojcky, Paul Samuelson καὶ ἄλλων.

Ἐκ τούτων ὁ J. M. Keynes διὰ τοῦ ἔργου του «The General

Theory of Employment Interest and Money» είναι τὰς γενικὰς οικονομικὰς βάσεις τῆς παραγωγικῆς θεωρίας.

Ἡ θεωρία τῶν παραγωγικῶν διαφέρει ἀπὸ τὴν νεοκλασικὴν ὡς πρὸς τρεῖς βασικὰς θέσεις.

Ἐν πρώτοις, καίτοι συμφωνεῖ μὲ τὴν νεοκλασικὴν θεωρίαν διὰ τὸ χρηματικὸν μισθὸν λαμβάνει πρὸς τὴν ἄξίαν τοῦ ὀριστικοῦ προϊόντος τῆς ἔργασίας, δὲν δέχεται τὸ δεύτερον νεοκλασικὸν συμπέρασμα κατὰ τὸ ὅτι οὐκ ἔστι λόγος τῆς ὀριστικῆς χρησιμοποίησης παντὸς ἀγαθοῦ πρὸς τὴν πρῶτην του ἰσοτιμίας πρὸς τὸν ἴσον τῆς ὀριστικῆς ἀπαιτήσεως πρὸς ἔργασίαν πρὸς τὸν μισθόν. Ὑποστηρίζει ἀκριβῶς διὰ τοῦτο ὅτι οἱ χρηματικοὶ μισθοὶ εἶναι ἀποτελεσματικοὶ καὶ ὅτι οἱ ἔργαται δὲν εἶναι πρόθυμοι νὰ δεχθῶν χρηματοδότησιν χρηματικὸν μισθόν. Ἔστι καὶ εἰς περιπτώσεις γενικῆς κτώσεως τοῦ ἐπιπέδου τῶν τιμῶν, τῶν δὲ τῶν μισθῶν ἀναγκαστικῶν ἀγαθῶν.

Δεύτερον. Ἡ εἰς θεωρία διαφέρει ἀπὸ τὴν νεοκλασικὴν κατὰ τοῦτο: διὰ ἀποδοῦν μικρὸν ἢ καὶ σθένος σημαντικὸν εἰς τὸν τόκον ὡς προαποριστικὸν παράγοντα τῆς ἀποταμιεύσεως, ἢν θεωρεῖ συνδράζουσαν τὸν συνολικὸν εἰσοδήματος.

Τρίτον. Ὑποστηρίζει διὰ τὸ τόκος δὲν προαποριστικῶς ἀπὸ τῆς σφίξεως ἐπιπέδου ἀποταμιεύσεως ἀλλ' ἀποτελεῖ συνδράζουσαν τῆς ποιότητος χρήματος, τοῦ ἐπιπέδου τοῦ εἰσοδήματος καὶ τῆς ἐπιθυμίας καταναλωτικῆς τῶν ἀποταμιεύσεων ἀπὸ μορφῆς μιστοῦ. Ἡ τοιαύτη περὶ τόκου θεωρία ἀποκαλεῖται θεωρία τῆς προσημίας τῆς ρευστότητας.

Αἱ ἀνωτέρω θέσεις διαφέρουν βασικῶς ἀπὸ τὴν νεοκλασικὴν θεωρίαν καὶ ἀπὸ τῆς διαφορῆς ταύτης ἀπορρέει καὶ ἡ διαφορὰ εἰς τὰ συμπεράσματα. Ἦδη ὡς ἀνακεφαλαιώσωμεν τὴν παραγωγικὴν θεωρίαν.

Ὁ Keynes εἰς τὴν General Theory of Employment Interest and Money ὑποστηρίζει διὰ μὲ δεδωμένον κεφαλαιουχικὸν ἐξοπλισμὸν τὸ προϊόν τῆς παραγωγῆς ἀποτελεῖ συνδράζουσαν τοῦ ὄγκου τῆς ἀπασχόλησεως. Δὲν εἶναι δυνατόν ὅμως νὰ διατηρηθῇ ὄφελόν ἐπιπέδον ἀπασχόλησεως καὶ εἰσοδήματος ἂν δὲν ὑπάρξει ἀντίστοιχος συνολικὴ ἀποτελεσματικὴ ζήτησις.

Ὁ Keynes καὶ οἱ παραγωγικοὶ ἐρευνῶνν παραίτητον τὸν προσδιορισμὸν τῆς ἀποτελεσματικῆς ζήτησεως. Ἀποτελεσματικὴ ζήτησις λέγεται ἡ ζήτησις καταναλωτικῶν καὶ παραγωγικῶν ἀγαθῶν ἐκ μὲ-

ρους τῶν ἀτόμων ἢ καὶ τοῦ Κράτους, δταν τοῦτο παρεμβαίνει εἰς τὴν οικονομικὴν λειτουργίαν.

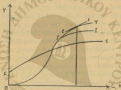
Ὁ Keynes ἱερυνᾷ περαιτέρω τὸν τρόπον τοῦ προσδιορισμοῦ τῆς καταναλώσεως—ἀποταμιεύσεως καὶ τῆς ζήτησεως παραγωγικῶν ἀγαθῶν καὶ καταλήγει εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι τόσον ἡ συνολικὴ καταναλώσις ὅσον καὶ ἡ συνολικὴ ἀποταμίευσις εἶναι συναρτήσεις τοῦ ψυχολογικοῦ κόσμου τῶν προτιμήσεων καὶ τοῦ ὅφους τοῦ εἰσοδήματος, τοῦ τόκου διαδραματίζοντες δευτερεύοντα ὡς ρόλον. Τεταύτη ἀνάλυσις θεμελιώδεις ριζικῶς τῆς νεοκλασσικῆς θεωρίας ἣτις ἐπέκεινται ἐπὶ τοῦ πρωτεύοντος ρόλου τοῦ τόκου εἰς τὴν διαμόρφωσιν τῆς ἀποταμιεύσεως. Τὸ άτομα ἐν προκειμένῳ δὲν ἰσορροποῦν ζήτησιν παρούσης καὶ μελλοντικῆς καταναλώσεως εἰς τὸ σημεῖον εἰς ὃ ὁ λόγος τῆς ὀριακῆς ἀρκετάτητάσεως δύο ἀγαθῶν καταναλισσομένων εἰς δύο διαφορετικῆς περιόδους ἐξισοῦται ἐφ' ὅσον τὸς προεξοφληθείσας τιμὰς αὐτῶν. Ἄλλ' ἀπλῶς ἀποταμιεύουν ποσότητα τινὴ χρήματος ἀναλόγως τοῦ ὅφους τοῦ χρηματικοῦ αὐτῶν εἰσοδήματος. Τὸ χαμηλὸν δὲ ἐπίπεδον καταναλώσεως ἐν σχέσει πρὸς τὴν παραγωγήν, ὅπου ἐπικρατεῖ εἰς μεγαλοκαπιταλιστικῆς χώρας, ἀφελεται κυρίως εἰς τὴν ἀνισότητα τῆς ἡανομῆς τοῦ κοινωνικοῦ εἰσοδήματος. Αἱ μὲν τάξεις μὲ τὰ χαμηλά εἰσοδήματα, καὶ ἂν ἐπιθυμοῦν, δὲν δύνανται νὰ καταναλώσουν περισσότερα ἀγαθὰ, ἐφ' ὅσον στερροῦνται ἐπαρκοῦς ἀγροαστικῆς δυνάμεως. Αἱ δὲ τάξεις μὲ τὰ ὀφελῆ εἰσοδήματα, καίτοι ἔχουν τὰ μέσα ὅν ἔχουν καὶ τὴν σχετικὴν διέθεσιν αὐξήσεως τῆς καταναλώσεως τῶν, ἀνεπείρα τούτων τὸ ἐπίπεδον τῆς ἀποταμιεύσεως εἶναι σημαντικῶν ἀνερχόμενον πάλαιός εἰς τὸ $\frac{1}{2}$ ἢ καὶ $\frac{1}{4}$ τοῦ κοινωνικοῦ εἰσοδήματος.

Καὶ ἐφ' ὅσον μὲν ἡ οικονομία δύναται νὰ ἐξασφαλίσῃ δυνατότητας ἐπενδύσεως τῶν σημαντικῶν τούτων ἀποταμιεύσεων, καίτοι ἡ θεωρία τοῦ Keynes διαφέρει τῆς νεοκλασσικῆς, δὲν παρουσιάζεται μεγάλη διαφορὰ μεταξὺ τῶν δύο συστημάτων, τῆς οικονομίας εὐρισκομένης ἐν δυναμικῇ ἰσορροπίᾳ.

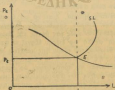
Ἐκτενέως ἰσορροπίας βιαία κυκλικὴ διακόμωσις, ὅσαρξιν ἀκουσίας ἀνεργίας δύναται μόνον νὰ ἐμφανισθῇ κατὰ τὴν ἀνάλυσιν τοῦ Keynes ὅτι ἡ ἀποτελεσματικὴ ζήτησις, ἣτις ἡ ζήτησις καταναλωτικῶν καὶ ἐπενδυτικῶν ἀγαθῶν ἐκ μέρους τῶν ἀτόμων, ὕσταται τῆς παραγωγῆς. Τοῦτο εἶναι δυνατόν νὰ συμβῆ μόνον εἰς περίπτωσιν κατὰ τὴν ὅποιαν τὸ καπιταλιστικὸν σύστημα ἔχει φθάσει εἰς ὀφελὸν βαθμὸν ἐξελίξεως καὶ ὅτι, λόγω τῆς μεγάλης συσσωρεύσεως κεφαλοῦ, ἡ ὀριακὴ παραγωγικότης τούτου ἔχει καθῆλθαι εἰς χαμηλὸν τι ἐπίπεδον, καθιστῶν προβληματικὴν τὴν παραι-

τέρω διαθέσιν τῶν ἀτόμων ὅπως προβοῦν εἰς δὺκὴν ἐπέκτασιν τῶν ἀποταμιεύσεών των. Τοῦτο βεβαίως εἶναι ἀδύνατον ἐν τῷ πλαισίῳ τῆς νεοκλασικῆς θεωρίας, διότι εἰς τὴν περιπτώσιν τὸ ἐπίπεδον τοῦ τόκου θὰ καθήρχετο εἰς κρίσιμῳς χαμηλὸν ἐπίπεδον, μὴ ἐπιτρέπον παραίτηρῳ ἐπέκτασιν, καὶ αἱ ἀποταμιεύσεαι θὰ ἐμμενίζοντο, τῆς καταναλώσεως ἐξισουμένης πρὸς τὸ κοινωνικὸν προϊόν. Ἐν προκειμένῳ αἱ δύο θεωρίαι εὐρίσκονται ἐν βασικῇ διαφωνίᾳ διότι αἱ παραμβατικαὶ ἰσχυρίζονται ὅτι αἱ ἀποταμιεύσεαι, συναρτήσεαι αἰσῶ τοῦ κοινωνικοῦ εἰσοδήματος, θὰ ἐξακολουθοῦν νὰ ὀφίστανται καὶ εἶναι μάλιστα σημαντικαί.

Ἡ ἐπικερθὴς ἐπέκτασις τῶν ἀποταμιεύσεων τούτων καθίσταται ἐν προκειμένῳ ὅπως προβληματικὴ. Πάντα ταῦτα δὲν θὰ συνέβαι-

Διάγραμ. 5α

Διάγραμ. 5β

ναν βεβαίως ἢ εἰάν αἱ ἀποταμιεύοντες κεφαλαιοῦχοι ἦσαν διατεθει-

μένει νὰ προσφέρουν τὰ κεφάλαιά των εἰς τοὺς ἐπιχειρηματίας μὲ χαμηλότερον τόκον.

Ἄς ἐξετάσωμεν ἤδη διαγραμματικῶς καὶ ἀναλυτικῶς τὴν περίπτωσιν ταύτην.

Εἰς τὸ διάγραμμα 5 ἔχομεν ἐκ νέου τὰς γενικὰς καμπύλας ζήτησεως καὶ προσφορᾶς ἔργασίας καὶ τὰς γενικὰς συναρτήσεις παραγωγῆς καὶ ἀποτελεσματικῆς ζήτησεως εἰς μίαν καπιταλιστικὴν κοινωνίαν, ἥτις ἔχει κεφάλαιον K_1 πολὺ μεγαλύτερον τοῦ κεφαλαίου K τῶν προγενεστέρων περιπτώσεων. Εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην ἰσορροπία θὰ εἶδει τὸ λάβη χώραν εἰς σημεῖον E . Εἰσάγομεν νῦν ἑτέρον τινὰ καμπύλην $I I'$ ἥτις ἀναφέρεται εἰς τὴν ζήτησιν ἐπενδυτικῶν ἀγαθῶν ἐκ μέρους τῶν ἀτόμων. Ἡ ζήτησις αὕτη ἐκ προκαίμενον δέν εἶναι ἴση πρὸς τὴν ἀντιστοιχοῦσαν ἀποταμίεωσιν. Τὸ τοιαῦτον βεβαίως συμφῶνως πρὸς τὴν Καίτοιανήν ἀρολογίαν δέν σημαίνει ὅτι αἱ ἀποταμιεύσεις δέν εἶναι ἴσαι πρὸς τὰς ἐπενδύσεις. Ἡ ἐξίσωσις τῶν δύο ἐπιτυγχάνεται διότι ὁ Κεῖνος προσθέτει εἰς τὴν ζήτησιν ἐπενδυτικῶν ἀγαθῶν ἐκ μέρους τῶν ἀτόμων τὴν παρακρατικὴν ζήτησιν ἐπενδυτικῶν ἀγαθῶν ὑπὸ τῶν παραγωγῶν οἵτινες εἶναι διατεθειμένοι νὰ κρατήσουν ὡς στὸκ πάντα τὰ μὴ πωληθέντα ἐπενδυτικὰ ἀγαθὰ, παρὰ νὰ τὰ πωλήσουν, ὀφιστάμενοι σημαντικῶς ζημίας. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ ἀξία τῶν ἐπενδυτικῶν ἀγαθῶν τῶν πωλουμένων καὶ μὴ πωλουμένων εἶναι ἴση πρὸς τὰς ἀποταμιεύσεις. Ἡ ἐξίσωσις αὕτη ἐν ταῦτοις οὐδέλλως δηλοῖ ὅτι εἶναι αἱ ἀποταμιεύσεις διατίθενται πρὸς ἀγορὰν ἐπενδυτικῶν ἀγαθῶν. Τουναντίον ἐπιβεβαιῶναι ὅτι μόνον τῆμα αὐτῶν πωλεῖται εἰς τὰ ἄτομα. Αἱ ἀποταμιεύσεις ὅφ' ἑτέρου εἰσέρχονται πρὸς τὸ τμήμα αὐτῶν ὅπερ διατίθεται πρὸς ἀγορὰν ἐπενδυτικῶν ἀγαθῶν καὶ εἰς τὸ τμήμα αὐτῶν ὅπερ ἀποθησαυρίζεται.

Ἐγείρεται νῦν τὸ πρόβλημα, διὰ τί νὰ μὴ διατίθενται εἶναι αἱ ἀποταμιεύσεις διὰ τὴν ἀγορὰν ἐπενδυτικῶν ἀγαθῶν; Τὸ τοιοῦτο εἶναι τελείως ἀσυμβίβαστον πρὸς τὰς θέσεις τῆς Νεοκλαστικῆς σχολῆς. Ἡ παρεμβατικὴ σχολὴ ὅφ' ἑτέρου ἐξηγεῖ τὸ φαινόμενον τοῦτο διὰ μίαν νεωτέραν θεωρίαν τοῦ τόκου ἥτις καλεῖται θεωρία τῆς προτιμῆσεως τῆς ρευστότητος. Κατὰ τὴν θεωρίαν ταύτην τὰ ἄτομα θύονταί νὰ προτιμῆσουν, ὅφ' ὀρισμένας προϋποθέσεις, νὰ κρατήσουν τμήμα τῶν ἀποταμιεύσεών των εἰς ρευστὴν κατάστασιν. Ἡ θεωρία τῆς προτιμῆσεως τῆς ρευστότητος δύναται νὰ συνοψισθῇ ὡς ἀκολούθως :

Ἐν δεδομένη σιγγλῇ ἢ προσφορᾷ τοῦ χρήματος εἶναι γνωστῆ. Εἰς τὸ διάγραμμα 6 ἐμφανίζεται αὕτη ὡς M .

θεμένια νὰ κρατήσουν τμήμα τῶν ἀποταμιεύσεων των ὑπὸ τὴν μορφήν χρήματος ἢ τραπεζικῶν καταθέσεων ὄψεως. Τέλος εἰς κρίσιμον τι κατώτατον ὄριον ἐπιτοκίου δὲν ἔχουν διάθεσιν νὰ ἐπενδύσουν οὐδὲν μέρος τῶν χρηματικῶν αὐτῶν ἀποταμιεύσεων καὶ ἡ προτίμησις τῆς ρευστότητος γίνεται τελείως ἔλαστική. Ἡ καμπύλη ΔΔ' εἶναι ἡ συνισταμένη τῶν δύο τελευταίων ζητήσεων χρήματος καὶ τὸ σημεῖον Η, εἰς ὃ αὐτὴ τέμνει τὴν $\bar{M}-M(Y)$, τὸ σημεῖον ἰσορροπίας τὸ προσδιορίζειν τὸ ὄψος τοῦ ἐπιτοκίου. Ἐν προκειμένῳ ΟΗ ποσότης χρήματος ἀποθησαυρίζεται καὶ ΗΙ ποσότης χρήματος προσφέρεται πρὸς ἐπένδυσιν.

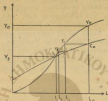
Ἡ ὕπαρξις ἐν τῷ θεωρητικῷ συστήματι τοῦ Keynes μὴ ἐπενδυομένων ἢ καταναλισκομένων χρηματικῶν ἀποταμιεύσεων δύναται νὰ ἔχῃ σοβαρότητα ἀποτελέσασθε ἐπὶ τῆς ὅλης οικονομικῆς δραστηριότητος.

Ἄς ἐξετάσωμεν διαγραμματικῶς δύο θεωρητικὰ περιπτώσεις.

Ἄς ὑποθέσωμεν 1) ὅτι οἱ ἐπιχειρηματῆαι βουζόμενοι εἰς προβλέψεις ἀποφασίζουσι νὰ παράσχουν ἀπασχόλησιν N καὶ νὰ παραγάγουν ποσότητα καταναλωτικῶν ἀγαθῶν C_1 καὶ ποσότητα ἐπενδυτικῶν ἀγαθῶν I_1 .

Ἄς ὑποθέσωμεν δὲ ὅτι ἡ ἐκ ποσῆς ἢ πραγματοποιηθείσα ζήτησις τῶν μὲν καταναλωτικῶν ἀγαθῶν εἶναι I_{1st} πρὸς τὴν προβλεφθεῖσαν ἢ δὲ ἐκ ποσῆς ζήτησις ἐπενδυτικῶν ἀγαθῶν μηδέν, λόγῳ τοῦ γεγονότος ὅτι ἡ ὀριακὴ παραγωγικότης τοῦ κεφαλαίου ἔχει φθάσει εἰς κατώτατον κρίσιμον σημεῖον καθ' ὃ τὰ ὄντα ἔχουν τελείως ἔλαστικὴν προτίμησιν ρευστότητος. Ἡ ὑπόθεσις τῆς μηδενίσεως τῆς ἐπενδύσεως μᾶς ἐπιτρέπει νὰ μὴ μεταβάλλωμεν τὴν γενικὴν συνάρτησιν τῆς παραγωγῆς OY καὶ συνεπῶς νὰ μὴ μεταβάλλωμεν καὶ τὴν γενικὴν συνάρτησιν καταναλώσεως. Εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν οἱ ἐπιχειρηματῆαι θὰ κρατήσουν ὡς σιὰκ τὰ παραχθέντα ἀλλὰ μὴ πωληθέντα ἐπενδυτικὰ ἀγαθὰ. Κατὰ τὴν ἐρχομένην χρονικὴν περίοδον θὰ προβοῦν εἰς τὴν παραγωγήν καταναλωτικῶν μόνον ἀγαθῶν, ὡς εἴπωμεν δὲ ὅτι ἡ παραγωγή τοῦτων εἶναι I_{1st} πρὸς τὴν ποσότητα καταναλωτικῶν ἀγαθῶν ἥτις ἐπωλήθη εἰς τὴν πρώτην περίοδον $Y_1=C_1$. Ἡ προσφερομένη ἀπασχόλησις κατὰ τὴν δευτέραν χρονικὴν περίοδον εἶναι N_1 καὶ τὸ παραγόμενον εἰσόδημα Y_1 αποτελούμενον ἐκ καταναλωτικῶν μόνον ἀγαθῶν. Ἡ ἐλάττωσις τῆς ἀπασχολήσεως ἐν τοῦτοις ἀπὸ τοῦ ἐπιπέδου L_1 εἰς ἐπίπεδον L_2 ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ἐλάττωσιν τῆς ζητήσεως καταναλωτικῶν ἀγαθῶν καὶ ἡ ἐκ ποσῆς κατανόλισις καταναλωτικῶν ἀγαθῶν κατὰ τὴν δευτέραν ταύτην περίοδον εἶναι C_2 μικροτέρα τῆς παραγωγῆς. Οἱ ἐπιχειρηματῆαι ἐν προκειμένῳ δύνανται

να πρξουν δυο τινά: εϊτε να πωλήρουν τὰ άγαθά των εις τιμὰς κάτω τοῦ κόστους εϊτε να πωλήρουν τιμημα μόνον αὐτῶν εις επικερδεις τιμὰς. Οἱ νεοκλασσικοὶ οικονομολόγοι θά ισχυρίζοντο ἐν προκειμένῳ οτι οἱ επιχειρηματιοὶ θά ἐπώλουν τὰ καταναλωτικὰ των άγαθά εις γαμηλοτέραις τιμὰς. Ἡ πτώσις αὐτῆ των τιμῶν των καταναλωτικῶν άγαθῶν θά ἐσθμαιοι διασπορῶν των πραγματικῶν μισθῶν

Διάγραμμα 7α

Διάγραμμα 7β

των εργαζομένων. Οἱ εργαζόμενοι ἐνδιαφερόμενοι διὰ πραγματικούς καὶ οὐχί διὰ χρηματικούς μισθοὺς θά ἦσαν διατεθειμένοι ἐν προκειμένῳ να δεχθοῦν μείωσιν των χρηματικῶν των μισθῶν ἀνάλογον πρὸς τὴν μείωσιν των τιμῶν των καταναλωτικῶν άγαθῶν. Τοῦτο θά ἐσθ-

και η άπασχόλησις θά έκπιτωθή από τοδ επίπεδου L_2 μέχρι τοδ επίπεδου L_1 , τών χρηματικών μισθών παραμενόντων άμεταβλήτων. Έν προκειμένω $L_2 > L_1$ αριθμός έργατων θά παραμείνη άνεργος άν και είναι διατεθημένος νά λάβη ως μισθόν τόν άγορασιον μισθόν P_1 . Η τοιαύτη άνεργία καλεΐται υπό τοδ Κεγρεσ άκουσία άνεργία.

Άς εξετάσωμεν νύν έτέραν θεωρητικήν περίπτωσιν. (βιάγρ. 8). Έποθέσωμεν ότι οι έπιχειρηματία εις περίοδον t_2 προβαίνουν εις παραγωγήν ποσότητος L_2C_2 καταναλωτικών άγαθών και εις παραγωγήν C_2Y_2 επενδυτικών άγαθών. Και ότι η μόν εκ ποσά ζήτησις καταναλωτικών άγαθών εξισούται πρός την παραγωγήν των, ενώ η εκ ποσά ζήτησις επενδυτικών άγαθών είναι μικροτέρα της παραγωγής αύτών κατά L_2Y_2 της άπιστολέου ποσότητος χρήματος άποθησαυριζομένης από τών αιδίμων. Τό έρώτημα νύν γενήσεται τί μέλλει νά συμβή κατά την έπομένην χρονικήν περίοδον. Κατ' άρχήν οι πραγματικοποιούμενοι επενδύσεις C_2I_2 προστίθενται εις τό κεφάλαιον και μεταβάλλουν τας όλικάς συναρτήσεις παραγωγής, καταναλώσεως και ζήτησεως επενδυτικών άγαθών κατά την έπομένην περίοδον. Άς υποθέσωμεν τώρα ότι η πρόσθεσις τών γενομένων επενδύσεων άφίνει την όλικήν συνάρτησιν παραγωγής εις σημείον OY' και την συνάρτησιν καταναλώσεως εις σημείον $C'C'$ και την ζήτησιν επενδυτικών άγαθών εις $Γ'Γ'$.

Έάν οι έπιχειρηματία άπεφύσιν νά άπασχολήσων τόν αύτόν αριθμόν έργατων άν άπασχόλουσι και πρότερον, τό εισόδημα θά άνήγχοτο εις σημείον Y_2' και η άποτελεσματική ζήτησις άγαθών εις σημείον $L_2C_2'J_2$ ποσότητος K_2Y_2' χρήματος άποθησαυριζομένης. Η χαμηλή άποτελεσματική ζήτησις άν τούτοις κατά την προηγουμένην χρονικήν περίοδον και η αύξησις τών σικά επενδυτικών άγαθών εις χείρας των δέν τόδς έπιτρέπει νά έκπίξουν εις τόσον μεγάλην άποτελεσματικήν ζήτησιν. Τό μέγεθος της άπασχολήσεως ην θά αποφασίσουν νά παράσχουν θά έξαρτηθή από την ύπ' αύτών άστυμενομένην άποτελεσματικήν ζήτησιν. Είναι πολύ πιθανόν νά προβλέψουν ζήτησιν ίσην με την της προηγουμένης περιόδου η και ακόμα χαμηλοτέραν τοιαύτην. Έάν προβλέψουν ζήτησιν ίσην της έν τη περιόδω t_2 η άπασχόλησις θά κατάλλη εις επίπεδον L_1 , χαμηλοτέρον της προηγουμένης περιόδου. Η άποτελεσματική ζήτησις έν προκειμένω θά είναι L_1I_1 , χαμηλοτέρα της παραγωγής. Οι έπιχειρηματία βλέποντες ότι έκ νέου δέν δύνανται νά διαθέσουν εις συμφερούσεως τιμάς τά προϊόντα των θά προβούν εις είσθι περαιτέρω μείωσιν τόσον της παραγωγής δσον και της άπασχολήσεως μέχρις ότου, συνεχώς πειραματιζόμενοι, φθάσουν τέλος εις σημείον I' εις δ σημείον η άποτελεσματική ζήτησις εξισούται πρός την παραγωγήν, μηδενιζομένων τών χρηματικών

ἀποταμιεύσεων αἰτίνας ἀποθησαυρίζονται. Ἡ ἰσορροπία ὡς καὶ ἐν τῇ προηγουμένη περιπτώσει ἐπιτυγχάνεται διὰ τῆς μείωσης τοῦ εἰσδήματος καὶ ὑπερικλείει τὴν ὑπαρξίν ἀκουσίως ἀνεργίας. Κατὰ τοῦτο διαφέρει ριζικῶς τῆς ἰσορροπίας ἐν τῇ Νεοκλασικῇ Σχολῇ.

Ὀφείλομεν νὰ τοιςσωμεν ὅτι ἡ θεωρία τοῦ Κεγτσι ἀναφέρεται σαφῶς εἰς μεγαλοκαπιταλιστικὰς χώρας εἰς δις ἢ οὐσαύτους τοῦ κεφαλαίου ἔχει καταβῆσαι τὴν δριακὴν αὐτοῦ παραγωγικότητα εἰς κρίσιμῶς χαμηλά ἐπίπεδα. Ἡ θεωρία αὕτη ἐπομένως εἶναι δύναται νὰ ἐξηγήσῃ τὰ προβλήματα οικονομικῶς μὴ ἀνεπτυγμένων χωρῶν ὡς ἡ Ἑλλάς, αἱ Ὀλλανδικαὶ Ἰνδίες κλπ. Τὰ θεωρητικὰ συμπεράσματα τῆς θεωρίας τῶν παρεμβατικῶν προδιαγράφουν καὶ τὴν ὁπ' αὐτῶν ὑποδεικνυομένην κρατικὴν πολιτικὴν.

Οἱ παρεμβατικοὶ ἰσχυρίζονται ὅτι ὁσάκις ἡ ἀποτελεσματικὴ ζήτησις δεκνύει σημεῖα κριτικῆς, τὸ κράτος ὀφείλει νὰ παρέμβῃ ὅπως τὴν διατηρήσῃ εἰς ὕψος ἰσχυρούμενον τὴν πῆλιν ἀπασχόλησιν τῆς ἐργατικῆς τάξεως.

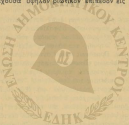
Ἡ κρατικὴ ἐπέμβασις δύναται νὰ στραφῇ ἴσῶν πρὸς τὴν αἰτίαν τῆς καταναλώσεως, ὅσον καὶ πρὸς τὴν αἰτίαν τῆς ἐπενδύσεως. Τῶνος τῆς καταναλώσεως δύναται νὰ ἐπιτευχθῇ μετὰξὺ ἄλλων διὰ τῆς φορολογικῆς ἀλλαγῆς τῶν κατώτερων εἰσοδημάτων, δι' ἐπέκτασιν τῆς κοινωνικῆς ἀσφαλείου καὶ διὰ τῆς παροχῆς σημαντικῶν βοηθημάτων πρὸς τοὺς ἀνέργους. Τὸ κράτος ἀφ' ἑαυτοῦ δύναται νὰ ἀσκήσῃ πολιτικὴν ἐνθαρρύνσεως τῶν ἐπενδύσεων. Αἱ ἐπενδύσεις δύναται νὰ εἶναι βιωτικαὶ ἢ δημόσιαι, ἐθνικαὶ ἢ διεθνεῖς. Τὸ Κράτος φερ' εἰπεῖν δύναται νὰ παρατρέψῃ τοὺς τραπεζίτας ὅπως παράσχουν ὀδὸν τὴν ἐγγύησιν τοῦ δάνειου εἰς ἰδιώτας πρὸς ἀνοικοδόμησιν μὲ χαμηλά ἐπιτόκια. Δύναται ὡσαύτως νὰ ἐλαττώσῃ τὴν φορολογικὴν ἐπιβάρυνσιν τῶν ἐπιχειρήσεων αἰτίνας προβαίνουσι εἰς ἐπέκτασιν τῶν ἐπενδύσεων τῶν.

Τὸ Κράτος δύναται ἐπίσης νὰ ἐνθαρρύνῃ ἰδιώτας ὅπως προβῶν εἰς ἐπενδύσεις ἐξω τῶν ὁρίων τῆς Ἐπικρατίας. Τὸ Κράτος τέλος δύναται νὰ προβῇ αὐτὸ τοῦτο εἰς ἐπενδύσεις καταφεύγον πρὸς ἐξέδρασιν τῶν πρὸς τοῦτο ἀπαιτουμένων κεφαλαίων εἰς φορολογία, δανεισμόν ἢ καὶ προσφυγὴν εἰς τὴν ἐκδοτικὴν μηχανήν.

Ἡ παρεμβατικὴ Σχολὴ ἀκαλοῦθως προτείνει τὴν μερικὴν κοινωνικοποίησιν τῆς ἐπενδύσεως. Μία τοιαύτη μεταρρυθμῶσις εἶναι ἰσχυρὰ ἐκτεταμένα ἀποτελέσματα ἐπὶ τοῦ βίου κοινωνικοοικονομικοῦ οἰκοδομήματος. Ἐνφ' ὃ John M. Keynes τείνει νὰ παραμυθῇ τὰς κοινωνικὰς συνέπειας τῆς θεωρίας τοῦ ὁ καθηγητῆς A. Hansen τοῦ Harvard¹²,

¹² J. M. Keynes: *Fiscal Policy and Business Cycle*, New York 1941.

Ο πρότασις τῶν ἀμερικανῶν παρεμβατικῶν, ἔχει πλήρη ἐπίγνωσιν τούτων. Δέν ἐνοχλεῖται ἐν ταύτοις πρὸς ἀπὸ τὴν ὑποδεικνυομένην ἐπέκτασιν τῆς κρατικῆς δραστηριότητος καὶ τὴν ὑπαγωγὴν εἰς τὴν κρατικὴν διαθῆσιν μεγαλυτέρων τομέων τῆς οἰκονομίας. Φρονεῖ δὲ διὰ τὸ καπιταλιστικὸν σύστημα διὰ τῆς μερικῆς κοινωνικοποιήσεως τῶν ἐπενδύσεων θὰ ἐξελεχθῆ εἰς βιομηχανικὴν οἰκονομίαν ἐν ᾗ θὰ συνυπάρχουν τόσον αἱ ἰδιωτικαὶ ὅσον καὶ αἱ δημοσίου ἐπιχειρήσεις, ὧν τὰ τεύχη δράσεως θὰ εἶναι σαφῶς προδιαγεγραμμένα. Ἡ κοινωνικοποιήσις τῶν ἐπενδύσεων ἀφ' ἑτέρου θὰ ἔχη ἄκρως ἀποτελεσματικὰ ἀποτελέσματα ἐπὶ τοῦ οἰκονομικοῦ συστήματος, διατηροῦσα εἰς ὄψηλόν ἐπίπεδον τὴν ἀποτελεσματικὴν ζήτησιν, ἐξασφαλίζουσα πλήρη ἀπασχόλησιν εἰς τὴν ἐργατικὴν τάξιν καὶ ἐπιτυγχάνουσα κοινωνικὴν εὐστάθειαν καὶ παρέχουσα ὄψηλόν βιοτικὸν ἐπίπεδον εἰς τὸν πληθυσμὸν.

ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΣ

ΥΠΟ

ΧΡ. Ν. ΑΓΑΛΟΠΟΤΑΟΥ

§ 1. ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΓΕΝΙΚΩΣ

1. Μέχρι πρό όόμων όόόμω έπών συνζητείτο, έάν είνωι χόή-
σμος ό θεσμός τών κοινωκών άσφαλίσεων. Ή έκείτρω έξαρσις
όρισμένων όσθενών πλερωθών αύτω, κυρίωσ τωθ κώδωυ όσθενείωσ
καί έδίκώτερον τής Ιατρικήσ περιθώλφωσ είχε κλονίσι τήν έμπι-
στοσύνην είς αύτόν. Πρότάσεισ περί φνικατοεστώσεωσ του δι' όπο
χρωακείσ άποταμιώσεισ έδρσκον έδαφος κάλλιργείωσ. Ήδη όμως
πρό τωθ δευτέρωυ παγκοσμίου πόλεμου είχε στασιάζησ κώθε συζή-
τησις περί τής χρησιμώτητοσ τωθ θεσμού καί τώ πρώτη τώ έν κατώ-
πιν]τωθ άλλου άπειδέχοντο τόν θεσμόν, μή έξαιρουμένων μηδέ τών
κρατών έκείνων, ότινα έωσ τότε σταθερώσ έχώμενα τής άρχής τής
άτομικήσ πρωτοβωείωσ καί εύθύνησ τών άπέκρουόν, μερικά δε μάλι-
στα καταχώρωνον αύτόν καί διό συνταγματικών διατάξεων¹⁾. Ό θε-
σμός όμως στηριζόμενος έπί τής τεχνικήσ τής έδιωκείσ άσφαλίσεωσ
έχρησιμεύοιτο νομικά σχήματα άπό τήν συμβωκικήν σχέσιον τής έργα-
σίωσ ή άκόμω όπολογισμοός καθαρώσ πολιτικής σκοπιμώτητοσ διά τά
προσδιορίσι τήν δικαίον κατανομήν τών είσφορών καί περιπέλλετο
είς τό άλυτον σχεδόν πρόβλημα τής έπιπτώσεωσ τών κοινωκών βα-
ρών, τό άποτέον έν δύναται νά στηριχθί είς γενικήν οια θεωρητικήν
κατασκευήν, καταντών είς τό τέλος μία μεταφυσική έννοια²⁾. Βαθμη-
δών ή κοινωκή άσφάλισις έγκαταλείπει τήν στενήν πρόσθεσιν τής
πρόσ τήν άτομικήν - άσφαλιστικήν άρχήν καί άκολουθεί τήν συλλα-

1. S. v o l o s, Le travail dans les constitutions contemporaines, 1839, σελ. 91 έπ.

2. W e d d i g e n, Sozialpolitik, 1833, σελ. 243, 244.

γικήν αρχήν, την αρχήν της προνοίας, ης επέτρεψε την πραγματοποίησιν της εύρυθμους αρχής της αλληλεγγύης, της οικονομικής, της των φύλων και της των γενεών (1).

Διαρκοῦντος τοῦ δευτέρου πολέμου ἐσημειώθη ἀποφασιστικὴ καμπὴ εἰς τὸν θεσμόν. Ὁ πόλεμος ἐσημείωρησεν εἰς δόλους τοὺς κακοὺς μίαν βαθυτάτην ἐπιθυμίαν ἀσφαλείας, ὅχι μόνον κατὰ νέου πολέμου, ἀλλὰ καὶ καθ' ἕνα τῶν κοινωνικῶν καὶ οικονομικῶν παραγόντων, οἵτινες θύονταί ν' ἀπειλήσωσι τὸ άτομον ἐν τῇ ἀτομικῇ καὶ οικογενειακῇ του καταστάσει. Ὄστω ἐνεφανίσθη ἡ ἐννοία τῆς κοινωνικῆς ἀσφαλείας, τῆς ὁποίας τὸ περιεχόμενον καθάρσει τὸ πρῶτον ἡ διακήρυξις τοῦ Σουλίου τῆς Χιλίας, ἣτις ἐξεδόθη ἀπὸ τῆν ἐκεῖ συνειληθοῦσαν τὸ 1942 ἀμερικανικὴν διάσκεψιν. Ὄριζα δὲ ταύτην εὐς τὴν ἀληθῆ καὶ ὀρθολογικωμένην ἀσφαλίαν τῶν πλουτοπαραγωγικῶν πηγῶν καὶ τῶν ἀνθρώπινων ἀξιών, ἣτις ἀναπτύσσει τὴν ἡθικὴν καὶ ψυχικὴν ὑγίαν τῶν ἐργαζομένων, προπαρασκευάζει τοὺς δρόμους διὰ τὰς μελλούσας γενεὰς καὶ ὑποστηρίζει τὴν γενεάν, ἣτις ἐξήλασε τῆς παραγωγικῆς ζωῆς (2).

Τὸν δρόμον ἕμεις πρὸς τὴν νέαν ταύτην ἐννοίαν ἤνοιξε διὰ πλάτα τὸ ἄλιγον βραδύτερον δημοκρεθέν εἰς τὴν Μεγάλην Βρετανίαν γνωστὸν σχῆμα Beveridge, ὅπερ ἔσχε πειράσιον διεθνή ἀντίκτυπον. Τὸ κράτος, συμφώνως μὲ τὴν ἀντίληψιν ταύτην, κρέπαι νὰ ἐξασφαλίσῃ εἰς τὸ άτομον ἐν ἐλάχιστον ἔμειον ἀγαθῶν, ὑπηρεσιῶν καὶ εὐκαιριῶν ὅσως ὅσπερ οἱ δημιουργικοὶ αὐτοῦ ἰκανότητες νὰ μὴ παραλύουσιν ἀπὸ τὸν φόβον τῆς ἀνάγκης καὶ οἱ πόροι τοῦ ἔθνους νὰ μὴ σπαταλῶνται συνετελεῖ τῆς κακῆς ὑγείας, τῆς πλημμελοῦς διατροφῆς ἢ στεγαστικῆς καὶ τῶν διαβρωτικῶν συνεπειῶν τῆς ἀνεργίας τὸν σκοπὸν δὲ ταύτην ἐπιτυγχάνει διὰ μίαν πλείον προσφόρον ἀναδιανομῆς τοῦ κοινωνικοῦ εἰσοδήματος εἰς τὰς διαφόρους κοινωνικὰς τάξεις (3).

Ἡ κοινωνικὴ ἀσφάλεια περιλαμβάνει :

α. ἐξασφάλισιν ἀπασχολήσεως, δηλ. ἐξασφάλισιν τῆς ἐπ' ἀμοιβῇ ἀπασχολήσεως δι' οικονομικῆς ἐργασιῶσεως ἐπιτρέπουσας τὴν ἀποφυγὴν κρίσεων καὶ πραγματοποιήσεως ὅφ' ἕλας τῆς

1. A l i n, *Salaires et Sécurité sociale*, 1947, σελ. 13 ἔκ.

2. *Une nouvelle structure de la sécurité sociale*, in Rev. Intern. du Trav., τ. XLVI, 1942, σελ. 774 ἔκ.

3. A. A n g e l e r o u s s e, *Les nouvelles objectifs de la politique Sociale de l'Etat*, in Rev. des sciences et de législation financières, τ. XL (1940) σελ. 415 ἔκ.

Ἡ ὀργανικὴ ἐνότης τῆς κοινωνικῆς ἀσφαλείας εἶναι τὸ αὐσιαστικὸν στοιχεῖον, ὅπερ προέκυψεν ἐκ τῆς ἐξελίξεως τῆς κοινωνικῆς πολιτικῆς εἰς ἄλλας τὰς χώρας κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν τελευταίων ἐτῶν. Ἡ ἔνωσις ἐπιβάλλεται καὶ ἐκ τοῦ λόγου τῆς ὁμοιότητος τῆς καταστάσεως ἄλλων ἐθνῶν, οἵτινες γίνονται τὸ εἰσοδήμα των ἐκ τῆς ἐργασίας των, αἰσθητὰ καὶ ἂν εἶναι καὶ αἰσθητὰ καὶ ἂν εἶναι ἡ αἰτία καὶ ἐκ τῆς ἀνάγκης ἀκόμη τῆς ἐξυπηρετήσεως διὰ τοῦ συστήματος τῆς κοινωνικῆς ἀσφαλείας ἐνὸς γενικωτέρου ἐθνικοῦ σκοποῦ (7).

Γενίκευσις καὶ ἔνωσις τῆς ἀσφαλείας καὶ ἐγκατάλειψις τῶν παραβεβηγμένων μεθόδων ἀσφαλίσεως διὰ τῆς δημιουργίας νέου ὀργανισμοῦ λειτουργοῦντος πρὸς τὸ καλὸν τοῦ συνόλου, τοῦ ὁποῖου ἡ ὁλόγη ἀναλαμβάνει τὰς δαπάνας, ἐπερχομένης οὕτως ὡς ἐλέγη τῆς ἀναδιανομῆς μέρους τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος ἀποτελοῦν τὰ πορίσματα ἐπὶ τὰ ὁποῖα καθέλιξεν ἡ σύγχρονος τῶν προβλημάτων τούτων δημοσιωμακὴ ἐπιχειρησὶς.

Ἐρωτᾶται ὁμῶς ποῖα πρέπει νὰ εἶναι ἡ ἔκτασις τῆς κοινωνικῆς ἀσφαλείας. Εἰς τοῦτο δὲν δύναται τις νὰ δώσῃ γενικὴν ἀπάντησιν ἐξαρτιῶν ἐκ τῶν συνθηκῶν ἐκάστης οικονομίης καὶ τῆς ἐκσότητος τῆς διὰ τὸν καθορισμὸν τοῦ ἀναδιανεμηθησομένου προυσοῦ τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος, διότι πρέπει νὰ λαμβάνεται πρόνοια, ὅστε νὰ μὴ ποροβλάπτεται ἡ οικονομικὴ πρόοδος καὶ ἡ προήκουσα σχέσις καταναλώσεως, ἀποταμιεύσεως καὶ ἐπενδύσεως (8). Ἐκεῖνο ὁμῶς, ὅπερ δέον νὰ τονισθῇ ἐνταῦθα, εἶναι ὅτι δὲν πρέπει νὰ ὑποτιμᾶται ἡ σημασία τῶν κοινωνικῶν δαπανῶν. Ἡ προώθησις τῆς αὐξήσεως τοῦ ὅλκου κεφαλαίου εἰς βῆμας τοῦ ἀνθρωπίνου παράγοντος εἶναι πεπληρημένη πολιτικὴ, ἣτις τείνει νὰ μειώσῃ καὶ δεῖ νὰ ἀσξήσῃ τὴν παραγωγὴν. Τὸ μόνον οικονομικὸν κριτήριον τῆς «παραγωγικότητος» αἰσθητῆς δαπάνης εἶναι ἡ δημιουργία τῆς οικονομικῆς εὐημερίας καὶ ἡ δαπάνη διὰ τὴν ὕψιστην π. χ. δημιουργεῖ συχνὰ μεγαλύτεραν οικονομικὴν εὐημερίαν παρὰ ἴσως ἡ ἐπένδυσις εἰς τὰ κεφαλαιουχικὰ ἀγαθὰ, ἀρκεῖ νὰ μὴ ἀπομακρύνεται ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τῆς οικονομι-

8. Premier Rapport de l'O.I.T. aux Nations Unies, 1947, σελ. 33 ἐπ. L a r o q u e, De l'assurance sociale à la sécurité sociale. L'expérience française de Ren. Intern. du Travail, Ἰούλιος 1943, σελ. 625 ἐπ.

9. Ἐπὶ τοῦ προβλήματος τούτου πρβλ. E. Z o l ὅ τ α, Φορολογία, ἀποταμιεύσεις καὶ ἐπένδυσις, ἐν Études dédiées à la mémoire d' A. M. Andréas, 1893, σελ. 259 ἐπ. Πρβλ. αὐθεντικῶς ἐπὶ τοῦ προβλήματος τῆς ἐπιβάρυνσης τῶν κοινωνικῶν βάρων πρὸς διαφόρους κατευθύνσεις, B o s s i e r, So- cialstat und Soziale Belastung, 1931, σελ. 164 ἐπ.

κόπητος ή τοσ μικροτέρου μέσου⁽¹⁰⁾. Διά τούτων δημιουργείται δλωσσε μία νέα αγοραστική δύναμη, ήτις έπισχόμει ιδιαιτέρως τήν ζήτησιν, μέ συνήθειαν γενικώτερα εύνοιακά οικονομικά και κοινωνικά αποτελέσματα.

2. Τό προσίμιον τοσ XIII μέρους τής συνθήκης τών Βερσαλλιών περιείχε μίασ γενικήν και άόριστον φράσιν «επιρ συντάξιως γήρατος και άναπηρίας», ήτις μάλιστα δέν έπανελήθη εις τό άρθρον 427 τό καθορίζον τά γενικά άξιώματα τής κοινωνικής πολιτικής, τό έχοντα ιδιαιτέραν και έπιφύουσαν σημασίαν. Παρά ταύτα, ή Διεθνής Όργάνωσις Έργασίας άπεσχολήθη κατά τόν μεσοπόλεμον έντατικώς μέ τός κοινωνικές ασφαλίσεως και εις σειράν συμβάσεων και συστάσεων καθώρισε τός ακολουθητέους κανόνας εις δλους τός κλάδους τής ασφαλίσεως. Πάλιν έμweis ούτοι, αποτελούν διεθνή κοδικοποίησιν τών κρατουσών άρχών τής έργατικής ασφαλίσεως, συμφώνως προς τήν παραθεβεγμένη αντίληψιν⁽¹¹⁾. Η Διεθνής Οργάνωσις τής Φιλαδελφείας τοσ 1944 άνοίγει τήν νέαν περίοδον. Υπό τήν έπίδρασιν τοσ Χάρτου τοσ Άτλαντικού τοσ 1941 διακρίβυζαν, οτι ή πτωχεία άπεουδής ποτε και δέν εύρίσκειται άποτέλει κλάδων και διά τήν εύημερίαν δλων, δι' ό άσ γνωρίζεται ή παθητική άποχρώσις διά τήν Διεθνή Όργάνωσιν Έργασίας να έπιεκτείνη τό μέτρο κοινωνικής ασφαλίσεως, ώστε να εξασφαλίση έν βραχέον έσοδήμα δι' δλους δεινούς, οστινας έχρον άνάγκην τωσαύτης προστασίας, ως και πλήρεις λατρικές φροντίδας. Έπίσης και τό άρθρον 55 τοσ Καταστατικού Χάρτου τών Ηνωμένων Έθνών περιέλαβε σχετικήν γενικήν διάταξιν⁽¹²⁾. Τέλος τό άρθρον 25 τής Παγκόσμιας Διακήρυξίσεως τών Δικαιωμάτων τοσ άνθρώπου τοσ 1948 άνεγνώρισε τό δικαίωμα δι' ασφαλίσιν ή περιπτώσει άνεργίας, άσθενείας, άδικονόμητος, χηρείας, γήρατος ή άλλων περιπτώσεων άπειλείας τών μέσων προς συντήρησιν του, συνέσειρ περιστάτικων άνεξαρτήτων τής θέλήσεως⁽¹³⁾.

10. Daitton, Die Weltung in die Finanzwirtschaft (μτ.) 1927, σελ. 70 έπ. Β. Βογιάτζής, Προβλήματα τής θεωρητικής οικονομικής ούθρανα όσθ τής κοινωνικής πολιτικής, 1949, σελ. 13 έπ.

11. L'Organisation Internationale de Travail et les Assurances sociales 1936, (ελ. Διαθ. Γρ. Έργασίας).

12. Χρ. Άγαλλόπολλου, Αι μεταπολεμικοί καταθέσεις τής Διεθνούς Κοινωνικής Πολιτικής σελ. 28 έπ.

13. Έκτός τοσ άνωτέρω άρθρου, περιέλαβεν ή Παγκόσμια Διακήρυξις και άλλήν διάταξιν επιρ κοινωνικής ασφαλίσεως ως τό άρθρ. 22. Τούτο άρτίον, οτι επιρ πρόσωπον και μέλος τής κοινωνίας έχει δικαίωμα δι' κοινωνική ασφαλίσιν αση συνίσταται ως τήν έπίτευξιν τής οικονομική

Ἡ Διεύθυνσις τῆς Φιλαδέλφειας δὲν ἠρεστοθηρόνον εἰς τὴν Δια-
 κριθεῖν, ἀλλ' ἀπεβίβη καὶ δύο ἀποφάσεις, αἵτινες δίδουν συγκεκρι-
 μένον περιεχόμενον εἰς τὰς ἀνωτέρω ἐξαγγελλθείσας ἀρχάς. Αἱ ἀπο-
 φάσεις αὗται δὲν στηρίζονται μόνον εἰς τὸ παρελθόν, τὴν ὁφειστομέ-
 νην πείραν καὶ τὰς ἰσχυρούσας νομοθεσίας, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ νέα σχέ-
 δια, τὰ ὁποῖα ἐξασφαλίζουν τὰ μέσα συντηρήσεως καὶ τὴν παραχρῆ-
 λατρικῶν φροντίδων, ὥστε ταῦτα νὰ τίθενται εἰς τὴν διάθεσιν δυνά-
 μεις ἐκείνων, αἵτινες ἔχουν ἀνάγκη αὐτῶν καὶ ἤδη ἔπαρκώς διὰ τ' ἀντι-
 μεταπίπτωται κατὰ τρόπον ἱκανοποιητικόν οἱ πραγματικοὶ ἢ τεκμαί-
 ρηται ἀνάγκαι τῶν δικαιοσυνετών. Ἰσχυρώσεως δὲν τὰ ἐξαρτῆ ἢ
 περιλαμβανομένη εἰς τὴν ἀπόφασιν περὶ ἰατρικῶν φροντίδων δυνα-
 τότης νὰ παρέχωνται αὗται πέραν τῶν ἀσφαλιστικῶν σχημάτων καὶ
 ἐπὶ δημοσίαις ὑπηρεσίαις δωρεάν, ὥπως καὶ ἡ δημοσία ἐκπαίδευσις.

Ἅπαντα σχεδόν τὰ μεταπολεμικὰ συντάγματα περιέχουν πλέον
 λεπτομερεῖς διατάξεις περὶ κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως (*). Τὰ διάφορα
 κράτη ἐπεβίβησαν συντόμως εἰς τὴν ἀναρχήνουσιν τῶν ἀσφαλιστικῶν
 τῶν συστημάτων συμφωνίαις πρὸς τὰς ἀνωτέρω νέας ἀρχάς καὶ θὰ
 ἤθελον μὲθ' ἡμᾶς ἀναφέρομεν τοὺς Βρετανικοὺς νόμους τῆς 1 Αὐγού-
 στοῦ 1946 περὶ ἐθνικῆς ἀσφαλίσεως, 26 Ἰουλίου 1946 περὶ ἀσφα-
 λισέως ἑργατικῶν ἀτυχημάτων καὶ ἐπαγγελματικῶν ἀσθενειῶν καὶ
 6 Νοεμβρίου 1946 περὶ ἐθνικῆς ὑπηρεσίας ὑγείας, τὸν Ἑλβετικόν
 νόμον περὶ ἀσφαλίσεως γήρατος καὶ θανάτου» τῆς 20 Δεκεμβρίου
 1945, τὸν Τσεχοσλοβακικόν νόμον τῆς 15 Ἀπριλίου 1948 περὶ ἐθνι-
 κῶν ἀσφαλίσεων», τὸ γαλλικὸν διατάγματα τῆς 4 καὶ 19 Ὀκτωβρίου
 1945, ὡς ἐπιτροποποιήθησαν μεταγενεστέρως, τὸν βελγικόν νόμον τῆς
 28 Δεκεμβρίου 1944 περὶ κοινωνικῆς ἀσφαλείας τῶν ἑργατῶν», τὸν
 Σουηδικόν τῆς 29 Ἰουνίου 1946 περὶ ἐθνικῶν συντάξεων», τὸν
 Γιουγκοσλαυτικόν τῆς 26 Ἰουλίου 1946 περὶ τῶν κοινων. ἀσφαλί-
 σεων τῶν ἑργατῶν κλπ.» Ἐπίσης νέοι νόμοι ἐπιτροποποιήθησαν καὶ εἰς
 κράτη τῆς Ν. Ἀμερικής, ὡς π. χ. τὴν Γουατεμάλαν, Βραζιλίαν κλπ.
 διατάξεις τινὲς τῶν ἀνωτέρω νόμων ἀναφέρομεν κατωτέρω διὰ σύγ-

* εἰς τὴν εἰσαγωγικὴν, κοινωνικῶν καὶ ἐπαγγελματικῶν δικαιοσυνετών, εἶνα
 εἶνα ἀναρτήθη διὰ τὴν ἀξιοσημειώσιν του καὶ τὴν ἐλευθερίαν ἐξέλιξιν τῆς
 προσωπικότητός του, χρεῖται εἰς τὴν προσκόσθησιν τῆς χώρας καὶ τὴν διεθνή
 συνεργασίαν, λαμβανόμενης ὡς ὅφιν τῆς ὀργανώσεως καὶ τῶν κλειστοπρα-
 γικῶν κινήσιν τῆς χώρας. Πρὸς, σύντομον ἐπισκόπησιν τῶν σχετικῶν συζη-
 τήσεων ἐν Βελγ. δυν. Κατ. Σύνθεσ. Ἰανουάρ. 1948, σελ. 40 ἰσ.

14. Ὅσον τὰ συντάγματα Γαλλίας (1948), Γαλλίας (1947), Τσεχοσλοβα-
 κίας (1948), Γιουγκοσλαυκίας (1948), Ἀλβανίας (1946), Βραζιλίας (1946), Γουατε-
 μάλας (1946) κλπ. Πρὸς, Απομνημόνιον ἀπὸ τῆς ἐπιτροπῆς 1946, ἐκδ. Ο.Ν.Ε.

κρίσει ἐν σχέσει μὲ τὰς ἐν Ἑλλάδι ἀκολουθητέας ἀσφ. κατευθύνσεις.

§ 2. Τὸ πρόβλημα ἐν Ἑλλάδι

3. Ἡ ἑλλ. κοινωνικὴ ἀσφάλειος εἶναι θεμιτοῦργημα τῆς τελευταίας κυρίως ἐκπολιτευτατικῆς καὶ καλῶτα σημαντικῶν κοσμοστῶν ἐργαζομένων εἰς τὰ μεγάλα βίως ἀστικά κέντρα. Ὑπῆρχον καὶ παλαιότερον ἀρκετὰ ταμεῖα, βίως εἰς σιδηροδρομικὰς καὶ τραπεζικὰς ἐπιχειρήσεις μὲ ἐπικεφαλὴν τὸ Νεοὺ Ἀπομαχικὸν Ταμεῖον, ἀλλ' ὁ ἀριθμὸς τῶν ἠσφαλισμένων ἐκ αὐτῶ δι- ἀπειλεί, παρὰ μικρὸν ποσοστῶν τοῦ βίου ἀριθμοῦ τῶν ἐργαζομένων. Δυστυχῶς ὅμως ἡ ἐπέκτασις καὶ ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ θερμοῦ, ἐγένετο κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὅστε νὰ ἐμφανίζετο οὕτως σήμερον εἰς κατάστασιν πλῆρους ἀσυμφορησίας. Τὸ 1934 συνεστήθη κατόπιν μακρῶν συζητήσεων καὶ πολλῶν ἀγώνων, ὡς γενικὸς φορέα τῆς Κοιν. ἀσφαλίσεως τὸ Ἴδρυμα τῶν Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων μὲ πτωχὴν μὲν εἰκοσιμυῖαν διάρθρωσιν, ἀλλὰ σταθερὸν θεμελίωσιν, διότι κατεβλήθη τότε κάθε δυνατὴ προσπάθεια διὰ ν' ἀντιποκριθῆ εἰς ἐπισημονικὰ δεδομένα καὶ τὰς κρατούσας διεθνεῖς τάσεις. Ἀνέμεινε κανεὶς φυσικῶς, διὰ τὸ Ἴδρυμα θ' ἀπειλεί, τὴν ἀσφαλίαν διὰ τὴν περαιτέρω ἀσφαλιστικὴν ἐξέλιξιν ἐν τῇ χώρῃ, ὅπως ἄλλως τε δορῆ καὶ ὁ ἰδρυτικὸς του νόμος, ὅστις ἀπηγόρευε τὴν σύστασιν νέων κυρίων ταμείων. Ἐπιτίετο ἀκόμη, θὰ βαθμιδῶν, θὰ ἀλοκληροῦτο ἡ ἀσφαλιστικὴ του κεντρικία, θὰ ἐβέλτετο ὁ μηχανισμὸς του καὶ πρὸ παντὸς θ' ἀνεφαθῆ τὸ ἔκτελον τῶν χαμηλῶν του παραχῶν, ὅστε οἱ ἠσφαλισμένοι νὰ ἔρωσι τὴν προστασίαν ἑαυτῶν, τὴν ὅποιαν θὰ ἔπρατε νὰ ἔχουν. Ἀντὶ τούτου ἀφέθη ὁ γενικὸς φορέας μὲ τὰς περιορισμένης παραχῶς καὶ τὴν ἀνεπαρκῆ προστασίαν σχεδὸν ἀβοήθητος καὶ τὸ κράτος συνέχισε μετὰ μεγαλυτέρας ἢ πρότερον δραστηριότητος τὴν θεμιτοῦργίαν πάσης φύσεως καὶ παντὸς τύπου νέων κλαδικῶν ἀσφαλιστικῶν ὁργανισμῶν, εἰς τοὺς ὁποίους ἐπέγγεν ἄλλοις καὶ πρόσωπα τὰ ὅποια εἶχον ἤδη ὀπαχθῆ εἰς τὸ Ἴδρυμα, καὶ οὕτως δημιουργήθη μία νέα μεγάλη κατηγορία ἀσφαλιστικῶν ὁργανισμῶν, τῶν καλουμένων «ἐπιχειρηματικῶν». Οἱ νέοι οὗτοι ὁργανισμοί, προικισμένοι καὶ μὲ ἑμμεσῶν κρατικῆν εἰσφορὰν (κοινωνικοὺς πόρους) ἐπραγματοποίησαν παραχῶς μεγαλυτέρας τῶν τοῦ Ἴδρυματος, οὕτως οὕτως ὑπεσκάπητο τὸ κῦρος καὶ ἡ κοινωνικὴ χρησιμότης. Τοιοῦτοτρόπως ἐφθάσαμεν σήμερον νὰ ἔχωμεν περί τοὺς 250 ἀσφαλ. ὁργανισμοὺς, τῆς πλέον ποικίλης μορφῆς, οἱ πλεῖστοι τῶν ὁποίων ἔχουν γίνῃ χωρὶς καμμίαν γενικὴν γραμμὴν, διευκρινισ-

γεγραμμένου ἀσφαλ. προγράμματος, ὅπο τὰς ἐμπειρίες τῆς σιγῆς ἢ τῆν πίσειν τῶν ἐνδιαφερομένων, παρασυρομένων ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀπὸ μίαν κεπλανημένην ἀτομικοσοκὴν ἀντίληψιν, χωρὶς κανένα ἀναλογισμὸν τῶν κινδύνων, μὲ κτισπητὰς μεταζὺ τιν ἀντιθέσεις εἰς τὰς παρεχὰς καὶ τὰς προϋποθέσεις, μὲ μεγάλα ἔξοδα διοικήσεως, ἀλλὰ καὶ ἀνεπαρκέστατον κατ' ἀνάγκην, λόγῳ τῆς μεγάλης διασπορὰς κρατικῶν ἔλεγχον. Ἄρκει νὰ σημειωθῆ, ὅτι 65 ἀσφαλ. ὀργανισμοὶ ἔχουν ἀλιγωτέρους τῶν 1000 ἠσφαλισμένους, 11 μάλιστα ἀλιγωτέρους τῶν 100, οὐχὶ ἀλιγώτεροι τῶν 17 ἀσφαλ. ὀργανισμῶν ἔξισπηρετοῦν τὰς ἀλίγας χιλιάδας τῶν ἑλλήνων σιδηροδρομικῶν. Καὶ ὁ μὴ εἰδικὸς κατανοεῖ, ὅτι εἰς ταμεῖα συντάξεων μὲ τόσον μικρὸν ἀριθμὸν ἠσφαλισμένων εἶναι ὀθόντος ἐπὶ εἴδους μαθηματικὸς ὑπολογισμὸς καὶ ἡ ἀκρίστη οἰκονομικὴ διακείμενότης ἔχει ὄμοσον ἀντίκτυπον ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν τιν, ὅπως ἄλλως τε συνέβη μὲ πολλὰ ἔξ σῶτων. Κατηγορίαι ἀλόκληρὰ ἔργαζομένων ὑπάγονται συγχρόνως εἰς δύο ἢ πλείονα ταμεῖα ὑπὸ διαφόρους μορφὰς, εἰ αὐ δημιουργεῖται καὶ τὸ φαινόμενον τῆς σ τ ε ρ ὀ σ ε ω ς τῶν συντάξεων. Οὕτως ἐπιτυγχάνουν πολλοὶ ἔξ αὐτῶν ἀποχωροῦντες τῆς ἐργασίας τιν νὰ λαμβάνουν συντάξεις, αἱ ὁποῖαι ἐν τῷ συνέλει τῶν ὑπερβαίνουσι τὰς ἐν ἐνεργείᾳ ἀποδοχὰς τιν, ἐπὶ ἄλλοι δὲν λαμβάνουν παρὰ μικρὸν ποσοστὸν αὐτῶν, χωρὶς ν' ἀναφέρωμεν καὶ τῆν ἄλλην σημαντικὴν κατηγορίαν ἑκείνων, αἱ ὁποῖαι διὰ τῆς ἀλλαγῆς τῆς ἀπασχολήσεως ἐπιτυγχάνουν διαδοχικὴν ἀσφάλειαν εἰς πολλὰ ταμεῖα καὶ τοιοῦτοτρόπως ἔξασφαλιζουσι διὰ τῆς λεγομένης ἀναγκαιότητος τοῦ χρόνου τῆς προϋπεροσίας τιν, νὰ λαμβάνουν ἐπὶ τῆ βάσει τῆς αὐτῆς ὑπηρεσίας, πλείους συντάξεις. Οὕτω δημιουργεῖται πρόνομιουχοι, αἱ ὁποῖαι ἔξασφαλιζουσι εἰσόδημα ἐκ συντάξεως, ἐπὶ τῆ βάσει προηγουμένης ἀπασχολήσεως καίτοι ἔξκαλοῦθεοὺν νὰ ἐργάζωνται εἰς ἄλληλν ἐργασίαν καὶ συνεχίζουσι αὐτω τῆν ἀσφάλειαν τιν εἰς ἄλλο ταμεῖον. Ἡ πάλισπλήρης τῶν ἀσφαλ. ὀργανισμῶν ἔχει καὶ ἄλλον ἀντίκτυπον τὸ προσωπικὸν πολλῶν ἐπιχειρήσεων, ἰδίως τῶν βιομηχανικῶν τοιούτων, ὁπάγεται εἰς πολλὰ ταμεῖα καὶ οὕτως ὑπάρχει μία δασκοπὸς ἀπασχόλησις καὶ σημαντικὴ ἐπιβάρυνσις τῶν ἐργοδοτῶν μὲ τῆν τακτισοίησιν τῶν ποικιλιώνων εἰσφορῶν τῶν διαφόρων ταμείων. Ὑπάρχουν ἐπιχειρήσεις τῶν ὁποιῶν τὸ προσωπικὸν ὁπάγεται εἰς 8 ἢ ἀκόμη καὶ 11 ταμεῖα. Εἰς τὰς ἀσφαλιστικὰς εἰσφορὰς σημειοῦται ἐπίσης ἀπολύτως ἀδικοαιολόγητος διαφορισμὸς καὶ κλιμάκωσις. Ἡ ἀνισότης δμως εἶναι πλέον ἐντονος εἰς τοὺς καλουμένους « σ ι ν ω ν ι κ ο ὺ ς π ὄ ρ ο υ ς », δηλ. τοὺς πόρους τῶν ἀσφαλ. ταμείων, αἱ ὁποῖαι προέρχονται, εἴτε ἀπ' αὐθείας ἀπὸ τὸ κράτος ὡς ἐπιχορηγη-

σικ τοῦ δημοσίου—ἐλάχιστοι περιπτώσεις—εἴτε ἐμμέσως ἐξ εἰδικῶν φορολογιῶν, ἢ τελέων⁽¹⁾. Πολλοὶ ὅμως ὄργανισμοί, μεταξύ τῶν ὁποίων καὶ ὁ μεγαλύτερος, τὸ Ἴδρυμα Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων, καίπερ περιλαμβανόμενος τῆς ἀπειραισῆς κατηγορίας ἐργαζομένων, οἱ ὁποῖοι λόγω τῶν μικρῶν τῶν ἡμερομισθίων ἢ τῆς ἀκωνονίστου ἀποστολήσεώς των καὶ εἰς βαρύτερους κινδύνους εἶναι ἐκτεθειμένοι καὶ ἐλάχιστοι εἰσφέρουν, δὲν ἔχουν οὐδεμίαν κοινωνικὴν εἰσφοράν. Ἴδιαιτέρας ὅμως χαρακτηριστικὴ εἶναι ἀκόμη καὶ ἡ μεγάλη ἀνωστῆς εἰς τὴν κατανομήν τῶν κοινωνικῶν πόρων εἰς τὰ διάφορα ταμεία, κυμαινόμενη ἀπὸ 135%—2426%, ἐπὶ τῶν εἰσφορῶν κατὰ τὸ ἔτος 1946.

Σημαντικὴ ἀναμοιολογία παρατηρεῖται ἐπίσης καὶ εἰς τὰς προϋποθέσεις τῆς ἀκωνομῆς συντάξεως, ἀκόμη δὲ μεταξύ τῶν ταμείων, τῶν παρεχόντων σύνταξιν εἰς τὴν αὐτὴν κατηγορίαν ἠσφαλισμένων, ὅπως π.χ. τῶν ἀδερφοβραμικῶν ἢ τῶν τραπεζητικῶν. Οὕτως εἶναι διάφορος ὁ απαιτούμενος χρόνος διὰ τὴν ἀκωνομὴν συντάξεως. Ὅσον ἀφορᾷ τὸν προσδιορισμὸν τῆς ἐννοίας τῆς ἀκωνομῆς—μὴς βασικῆς ἀσφαλιστικῆς ἐννοίας—ἐξεντιλομένη εἶναι οἱ δυνατόι συνδυασμοὶ καὶ ἴσοι, ἐπισημαστικοὶ καὶ μὴ, διὰ τὰ καθορισθῆ ἄσθη ἀναλόγως τῶν προτιμήσεων τῶν ἐνδιαφερομένων. Ἡ ὅσια ποικιλία παρατηρεῖται καὶ εἰς τὴν σύνταξιν λόγω ἀποχωρήσεως ἐκ τῆς ἀπηρεσίας. Ἡ ἐξέταξις τῆς προϋπηρεσίας, τοῦ χρόνου δηλ. καθ' ὃν δὲν ἦτο τις ἠσφαλισμένος εἰς ὁρισμένον ταμεῖον καὶ τὸν ὁποῖον δύνανται νὰ συνυπάρχωσι πρὸς ἀπέκτησιν συντάξεως, ποικίλλει κατὰ ταμεία, τόσον, ὡς πρὸς τὴν διάρκειαν τῆς ἀναγκαιολογούμενης ἀπηρεσίας, ὅσον καὶ ὡς πρὸς τοὺς ὀκωνομικοὺς ὄρους, ἢ ἀκόμη καὶ τὸν

13. Οἱ κοινωνικοὶ πόροι εἰσπράττονται ἀπὸ τῶν τῶν πρῶτον διὰ τοῦ νόμου 4908 τὸ 1934 ἐπὶ τὸν Παντ. Ἀσπ. Ταμείου ὅστις διαθέτουν εἰσφορῶν 1%, ἐπὶ τῶν ὁρίστων καὶ ἐμμέσως πόρων καπιταλῶν ὅρων. Βραδύτερον ὁ νόμος 728 τὸ 1937 ἐπὶ τὰ ταμεία συντάξεων τοῦ προσωπικοῦ τῆς ἐπιχειρήσεως ΣΠΑΠ ἐπέβαλε τέλος ἐπὶ τῶν ἐπιτηρίων καὶ φορολογικῶν καὶ τοῦτον ἠελοδόγησεν ὁ νόμος 7282 τὸ 1937 ἐπὶ τὸν κοινωνικὸν ἀκωνομικὸν ταμεῖον. Προσκληρωθῆς (1940) 60 ἀσφαλιστικοὶ ὄργανισμοὶ μὲ εἰσφοράς ἠσφαλισμένων καὶ ἐργαζομένων 320.000.000 ὄργ. εἶχαν κοινωνικὸς πόρους 250.000.000 ὄργ., ἢ τῶν 48%. Ἐάν τὸ ποσοστὸν τοῦτο ἀναγῆθῃ εἰς τὸ ἀστέριον τῶν ἀσφαλιστικῶν ὄργανισμῶν ἀποτελεῖ ποσοστὸν 13,7%, τῶν συνολικῶν τῶν προσόδων. Κατὰ τὸ 1946 ἡ πρῶτος τῶν ἐσόδων 301 ἀσφαλιστικῶν ταμείων εἶχε ὡς 40%: 76,7% εἰς εἰσφορῶν, 14,9%, ἐκ κοινωνικῶν πόρων καὶ 4,8% εἰς εἰσδήματος περιουσίας καὶ 1,6% ἐκ διαφόρων πόρων. Ἄξιον ἰδιαιτέρας ἀνέσεως εἰς τὴν ἑλληνικὴν νομοθεσίαν εἶναι καὶ οἱ ὀφηλαὶ εἰσφορῶν, ὅστις ἐργαζοτικοὶ, ἐπιχειρησιακοὶ ἢ ὄργανισμῶν ἔχοντες μόνον κοινωνικὰ ὄσον χαρακτηριστῆρα. Πρόκειται καὶ εἰς τὴν περίπτωσην ταύτην πρὸς κικαλλῶν μὲ τῆς μορφῆς κοινωνικῶν πόρων.

χρόνον, καθ' ὃν δεῖον νά γίνῃ ἡ ἐξαγορά. Σημειωτέον, ὅτι τὸ Ἴδρυμα Κοινων. Ἀσφαλίσεων ἀγνοεῖ τελείως τὸν θεσμόν τῆς ἐξαγορᾶς τῆς προπαιδείας.

Μεγίστη κοιτίδα ὑπάρχει ἐπίσης καὶ εἰς τὰ πρόσωπα τὰ δικαιοῦμενα συντάξεως, λόγω θανάτου ἑκτός τῆς συζύγου καὶ τῶν τέκνων, τὰ περισσότερα ταμεῖα παρέχουν ὑπὸ διαφόρους προϋποθέσεις σύνταξιν καὶ εἰς τοὺς γονεῖς καὶ ἀδελφοὺς, ἐλάχιστα καὶ εἰς τοὺς ἱγγυνοὺς, ἀκόμη δὲ ἀλιγώτερα καὶ εἰς τοὺς προγονοὺς καὶ 4 εἰς τὸν πάππον καὶ τὴν μάμμην. Μεγάλος εἶναι ὁ διαφορισμὸς τῶν ὀρίων ἡλικίας, μέχρι τῶν ὁποίων δικαιούνται συντάξεως, τὰ θῆλας τέκνα· πολλὰ ταμεῖα παρέχουν ἀνεὺ ὀρίου ἡλικίας ἐφ' ὅσον εἶναι ἄγαμος ἄρκετὰ ὀρίζουν ἕνα ἡλικίας κυμαινόμενα μεταξὺ 16 καὶ 30 ἐτῶν. Ἀκόμη ὑπάρχει κοιτίδα καὶ εἰς τὴν νομικὴν κατάστασιν τῶν δικαιουμένων τέκνων, ἡδωμένω διαφόρων λύσεων μεταξὺ τῶν νομίμων, νομιμοποιηθέντων, θετῶν ἢ νόθων τέκνων.

Φυσικόν εἶναι πάλιν καὶ ὁ ὀπολογισμὸς τῆς συντάξεως ἢ ἀπέχῃ πολὺ τῆς ὁμοιομορφίας· αὐτῷ σημειῶνται διαφοραὶ εἰς τὸν τρόπον τοῦ ὀπολογισμοῦ αὐτῆς, εἰς τὴν λαμβανομένην βῆσιν ὀπολογισμοῦ καὶ εἰς τὸ ποσοστὸν. Εἰς τὰ περισσότερα ταμεῖα δὲν τίθεται ἀνώτατον ὄριον συντάξιμων ἀποδοχῶν, ἐνθὺς εἰς ἄλλα, ὅπως καὶ εἰς τὸ Ἴδρυμα τῶν Κοιν. Ἀσφαλίσεων τίθεται ἀνώτατον ὄριον, ποικίλλον ἀπὸ ταμεῖου εἰς ταμεῖον, δια δὲ αὐτὰ καταλήγουσιν εἰς τὴν ἀνωτάτην ὄριον νὰ ἔχωμεν προκαταρκτικῶς συντάξεις 20.000 ἢ 30.000 ἢ καὶ 40.000 δραχ. μηνιαίως, κατ' αὐτὰς δὲ καὶ συντάξεις δραχ. 150.

Ἐπίσης ἑλλείψει ἰσότητος καὶ ὁμοιομορφίας χαρακτηρίζει καὶ τὸς παροχὰς τῆς ἀσφαλίσεως κατὰ τῆς ἀσθενείας. Τὸ κόστος τῆς περιθάλψεως εἶναι πολὺ ὑψηλόν, ἡ παρεχομένη περίθαλψις εἰς πλείστα ταμεῖα ἀτελής καὶ ἀουστηματοποίητος. Οὐχὶ δια τὰ ταμεῖα παρέχουν φαρμακονομικὴν περίθαλψιν, ἀκόμη ἀλιγώτερα νοσοκομειακὴν, ἐλάχιστα παρακλινικὰς ἐξετάσεις καὶ εἰδικὰς θεραπείας. Ὁ κόστος τῶν δικαιουμένων περιθάλψεως μελῶν ἀεγαγενείας καὶ ἡ διάρκεια τῆς περιθάλψεως ποικίλλουσιν. Εἰς μερικὰ ταμεῖα ὑπάρχουσιν αὐστηροὶ χρονικοὶ περιορισμοί, εἰς μερικὰ χαλαρότεροι καὶ εἰς τινα οὐδεῖς. Ἡ συμμετοχὴ τῶν ἠοφολυσμένων εἰς τὰς δαπάνας περιθάλψεως ποικίλλει, κατὰ ταμεῖον καὶ εἶδος περιθάλψεως. Εἰς τὸ ἑπίδομα ἀσθενείας ἡ διάρκεια ποικίλλει ἀπὸ 12—26 ἡβδομάδας, ὅπως ποικίλλει καὶ ὁ χρόνος ἐνάρξεως πληρωμῆς αὐτοῦ. Εἰς ἄλλα ἀρχίζει τὴν 3ην ἡμέραν ἀπὸ τῆς ἀσθενείας, εἰς ἄλλα ἀπὸ τὴν 4ην ἢ τὴν 5ην ἢ καὶ τὴν 6ην ἡμέραν, τὸ δὲ ποσοστὸν κυμαίνεται ἀπὸ 30—65%. Τὰ ἴδια παρατηροῦνται καὶ εἰς τὰ ἔξοδα κηδείας· αἱ παροχαὶ μητρότητος

—στειλεται αὐτοὶ καθ' ἑαυτὰς, ὅπου παρέχονται—ἐλλείπουν ἀπὸ ἀρκετὰ τομεῖα, ὅτινα δὲν παρέχουν οὕτω εὐδαμῶν προστασίαν εἰς τὴν μητρότητα.

Ἀπὸ τὴν ἀνωτέρω σύντομον ἐπισκόπησην, τὴν ὅποιαν θὰ ἴδω-
νάμεθα εὐχερῶς νὰ ἐπεκτείνωμεν εἰς πλείστα ἄλλα σημεῖα τῆς δρά-
σεως τῶν ἀσφαλ. ὀργανισμῶν, προκύπτει, ὡς ἄβυσσος συμπεράσματα,
ὅτι, ὅπως εἶναι ὀργανωμένη σήμερον ἡ ἑλλην. κοινωνικὴ ἀσφάλισις,
ἀποτελεῖ ἐν ἐξαιρετικῶς ἀντιστοιχονομικόν φαινόμενον⁽¹⁶⁾, ἐπι-
βαρῶνον δυσαναλόγως τὴν ἰθνηκὴν οἰκονομίαν μὲ θυσίας, γωρὶς
νὰ παρέχη εἰς ἄλλους τὴν ἐπιβεβαιωμένην προστασίαν, ἐνῶ ἀντιθέτως
δυσκολύνει τὰς ἀνάσθητας καὶ διασπᾷ τὴν ἀλληλεγγύην κατατιθῶν
ἐν τῇ μέτρῳ καὶ ἀντικοινωνικόν⁽¹⁷⁾. Συνεπῶς ὁ θεσμός χρειάζεται

16. Δὲν πρέπει νὰ θεωρηθῇ ἀντιστοιχονομικόν τὸ ἐπιβαρῶνον
τοῦ συντάξου καθ' ἑαυτὸ τὴν ἵσχυον ἐπ' ἡμᾶς ἀπὸ τῶν ἡμπε-
ρογενῶν τοῦ Διεθνoῦς Γραφείου Ἐργασίας. Οὕτω δ' ἀναγωγῆς τῶν
σηματικῶν συντάξων εἰς ἑλλάδα τοῦ 1939 διαπιστώνεται, ὅτι ὁ μέσος ὅρος
συντάξων ἀποτελεῖ ἐν Ἑλλάδι τὸ 156%, τὸ μέσον κατὰ κεφαλὴν ἰθνηκοῦ
εἰσοδήματος τοῦ 1938, ἐνῶ εἰς τὰς Ηνωμ. Πολιτείας ἀποτελεῖ μόνον τὸ 59%,
εἰς τὴν Μεγ. Βρετανίαν τὸ 65%, κ.κ.α. Οἱ ὁποιοί γινονται εἰς πρῶτον
ἀσφαλιστῆς, εἰς δὲν λαμβάνουσι ἐπ' ὅσον τὰς ἐπαλλήλους ἐν τῷ με-
τατὸ μεταβολῆς τῆς ἀγοραστικῆς δυνάμεως τοῦ ἑλλαδικoῦ ἀπὸ τοῦ 1938 ἕως σή-
μερον. Ἄν ἡ ἀναγωγὴ γίνῃ λαμβανόμενου ἐπ' ὅσον καὶ τοῦ στοιχείου τούτου,
τὸ ποσοστὸν εἶναι πολὺ μικρότερον, μάλιστα φθάνον τὸ 75,8%. Ἀσχετῶς ὅμως
τῆς διαρθρώσεως τοῦ τρόπου ἀναγωγῆς εἶναι βραχυπρόθεσμα ἀσφαλμένη αὐτὴ εὔτη
ἡ ἀναγωγὴ τῶν σημερινῶν συντάξων εἰς συντάξας τοῦ 1938, εἰς τὸ λόγῳ τῆς
ἐπιβάρυνσης καθ' ἑαυτὸν ἐπιβαρυντικῆς ἀνεπιτηδεύσεως. Ἦναι ἐν ταυτῇ ἀπόψει
ὅτι ἑλθεῖ χώραν εὐδαμῶν φέλλου, μεταβλήθη ἥδη καὶ ὁ τρόπος ὁπολογί-
σμου συντάξων, ὅσης ἵσχυος καὶ εἰς αὐτὴν πολλοὶς ἀσφαλιστικῶς
ὡς ἴτε προσαρμηθῶς καὶ κατίστη περισσότερον ἡρονοσιακός. Συνε-
πῶς γίνεσθαι ἀναγωγὴ καὶ σύγκρισις πραγμάτων σφραζομένων ἐπὶ ἀνα-
μοίωσιν ὄργων. Πάντως ἐπὶ τοῦ ἡμπεριωμένου κατὰ κεφαλὴν εἰσοδήματος
1947 ἡ μέση συντάξις ἀποτελεῖ τὸ 167%, δὲν ὅμως λαμβῶν ἐπ' ὅσον ὅτι αἱ
συντάξαι ἐν Ἑλλάδι εἶναι μόνον τοῦ ὀσκειοῦ πληθυσμοῦ, ὅστις καίτερ ἀπο-
τιλῶν περίου τὸ 36,8%, ἔχει σχεδόν τὸ 50%, τοῦ ἰθνηκοῦ εἰσοδήματος, δηλ.
κατὰ κεφαλὴν ἔχει εἰσόδημα 1.630.000 ὄργ. σημαίνει, ὅτι αἱ συντάξαι ἀποτι-
λοῦν μόνον τὸ 78%, τοῦ κατὰ κεφαλὴν σημερινῶ μέσου ἰθνηκοῦ εἰσοδήμα-
τος τῆς κατηγορίας ταύτης καὶ μάλιστα τοῦ πτωχεροῦ εἰσοδήματος τῶν
177 σημερ. ἑλλ. ἢ 80,2 τοῦ 1938.

17. Τὴν κατάστασιν τῆς ασφαλιστικῆς μας οἰκονομίας διαπίστωσαν
κατὰ τρόπον ὀπτικωμικόν καὶ πλήρη τὸ πρῶτον μελέτη τοῦ Γερόμου-
τας τῶν Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων κατὰ Φεβρουάριον
1948. Οἱ ἡμπερογενῶμονες τοῦ Διεθνoῦς Γραφείου Ἐργασίας
ἐθεώρησαν τοὺς ὀρισταμένους ασφαλιστικοὺς ὀργανισμοὺς ὡς ἀποτελεῶντας
ἐν περιπέλοισιν ὁμπλεγμα, μὴ σφραζομένον εἰς γενικὰς ὀρχάς,

ριζικήν ανασκίβνισιν και γενικήν ανασχώνευσιν διά τήν ἡμπαρσίαν καὶ παράσχη πραγματικὴν ἀλλὰ καὶ τήν προστασίαν εἰς δίκους τοὺς ἐργαζομένους καὶ τὴν ἀπαλλοτρίωσιν ἀπὸ τὴν ἰνδικίαν καὶ τὸν φόβον τῆς αἰρίας, συμφώνως πρὸς τὰς μεγαλοστέρους ἐπαγγελίας τῶν ἱστορικῶν διεθνῶν πράξεων, τὰς ὁποίας ἀναφέρομεν ἐν τῇ προηγουμένη παραγράφῳ.

4. Οὕτως ἐνφ' ἑαυτὴν κατηγορίας τοῦ ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ διαμενοῦσας εἰς μεγάλα κατὰ κινῶνα ὁστικὰ κέντρα, εἶχον ληφθῆ μέτρα ασφαλιστικῆς προστασίας, διὰ τὰ ὁποία προπολεμικῶς διετίθεντο τὸ 3%, τοῦ ἔθνικοῦ εισοδήματος⁽¹²⁾. Ἐπ' ἄλλας σημαντικώτατας οὐδὲν ἀπολύτως μέτρον εἶχε ληφθῆ. Ἡ ἑλλειψίς αὕτη καθίστατο παρ' ἡμῖν ἰδιαίτερος αἰσθητῆ, λόγω τῆς ὑποτυπώδους μορφῆς τῆς κοινωνικῆς προνοίας ὅφ' ἑνὸς καὶ ὅφ' ἑτέρου τῆς μὴ διαδόσεως τοῦ θεσμοῦ τῆς λαϊκῆς ασφαλίσεως. Ἐνφ' εἶναι παρ' ἡμῖν ἠσφαλισμένοι οἱ μεγαλέμπτεροι, οἱ χρηματισταί, δίκαι οἱ ἐλευθέρως ἐργαζόμενοι ἐπισημόνες παραμένοντες τελείως ἀκόλυπτοι, οἱ μικροὶ πλανόδιοι ἐπαγγελματίαι, οἱ οἰκόδομοι ὑπερήτατοι, οἱ μὴ παρέχοντες διαρκῆ ὑπηρεσίαν ἀλλὰ πρὸ παντὸς ἡ τάξις τῶν ἀ γ ρ ο τ ῶ ν.

Πράγματι ἡ τάξις τῶν ἀ γ ρ ο τ ῶ ν, ἐν Ἑλλάδι, ἐξαιρετικῶς πολυπληθῆς, λόγω τῆς μορφῆς τῆς οἰκονομίας τῆς Χώρας, οἰκονομικῶς κατὰ μεγίστην πλειοψησίαν ἀσθενιστάτη καὶ ἀπὸ ὄγκου ἀπόφικως εἰς χαμηλοτάτην στάθμην, κέρσικαί εἰς τὸ πλεοῦστον οἰασθήματα κοινωνικοασφαλιστικῆς ἢ ἀκόμη εὐρύτερον κοινωνικοπολιτικῆς μερίμνης.

Ἡ ἀγροτικὴ τάξις, εἰάν λάβωμεν ὡς κριτήριον, τὸ στοιχείον τῆς κατοικίας εἰς συναιετισμῶς κάτω τῶν 5.000 κατοίκων (371 κωμοπόλεις 2001—5000 κατοίκων καὶ 5204 χωρία μὲ 2.000 καὶ κάτω

ἀλλὰ τοῦ ὁποίου ἡ ἑπαρξίς προέρχεται ἀπὸ ἱστορικῆν ἐξέλιξιν. Μὴ τὴν κατάστασιν τῆς ἑλληνικῆς κοινωνικῆς ασφαλίσεως ἠκολούθησαν καὶ συνίβαλον σπουδαίως εἰς τὴν διεφάσειαν τῶν μειονεκτιμῶτων τῆς εἰ ἰ ἄ ἡ μ. Κο ὄ σ η ρ ο Π ρ ο β λ ῆ μ α τ ο Ὑ π ο μ ο γ ῖ α ο Ὑ ἑ ρ γ α σ ῖ α ο ς, ἰ. Ἡ κρίσις τῆς κοινωνικῆς ασφαλίσεως 1944, Ἄ ν ὀ ρ, Χ ρ υ σ ο χ ο ὀ, Ἑλληνικὴ κοινωνικὴ ἀσφάλις (συμβολὴ εἰς τὴν βελτίωσιν τῆς), 1945, Μ. Α. Ἰ ζ α τ ζ ὀ ν η ς, Τὸ στοιχείον ὀρθολογιστικῆς ἀναδιοργανώσεως τῆς Ἑλλῆν. Κ. Α. (Κ. Α. καὶ κλειστὰ ταμίαι) 1947, Κ. Β ο υ β ο ὀ ρ η ς. Τὸ πρόβλημα τῶν Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων εἰς τὴν Ἑλλάδα. Τέσσαρα ἔτη εἰς τὸ «ἔθνος» (23, 24, 25 καὶ 26 Ὀκτ. 1947) κ.ά.

12. Τὸ 1939 τὸ πῶτος φόντος ἔσοδον τῶν ὀσφαλ. ὀργανισμῶν ἀνῆλθεν εἰς 2.149.550.500 δραχ. καὶ οἱ ὀσπῶναί εἰς 1.206.810.000 δραχ. ἦτοι ἐν ὀχθῆ μὲ τὸ ἔθνικόν εισόδημα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἀνῆλθεν τὸ μὲν εἰς 3%, οἱ ὀσ εἰς 1,7%. Τὸ 1947 ἡ ἀναλογία ἦτο ἐν ὀχθῆ μὲ τὸ ἔθνικόν εισόδημα τῶν μὲν ἔσοδων 3,7%, τῶν ὀσ σ π ὀ ν ὀ ν 2,8%.

κατοίκους), ἀποταλεί κατὰ μὲν τὴν ἀπογραφὴν τοῦ 1928 τὸ 67% τοῦ συνόλου τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Χώρας, κατὰ δὲ τοῦ 1940 τὸ 63,2%, ἢ κλ. περιλαμβάνει 4,656.623 πρόσωπα. Εἰς τὸν ἀνωτέρω ἀριθμὸν οἱ 1.763.723 εἶναι οἱ ἀμέσως καὶ κυρίως ἀπασχολούμενοι μὲ τὴν «γεωργίαν» (90% γεωργία, 9% κτηνοτροφία καὶ 1% ἀλιεία) οἱ ὑπόλοιποι εἶναι μέλη οἰκογενείας.

Ἡ οἰκονομικὴ κατάστασις τῶν ἀγροτῶν καθὲς ἄλλο παρὰ ἱκανοποιητικὴ εἶναι λόγῳ τῆς μεγάλης πυκνότητος τοῦ πληθυσμοῦ καὶ τῆς πτωχείας τοῦ ἐδάφους. Ἀρκεῖ νὰ σημειωθῇ ὅτι 1.025.427 γεωργικῶν ἐπιχειρήσεων τὸ 1938 αἱ 364.077 (35%) διαθέτουν ἐπιφάνειαν πρὸς καλλιέργειαν μέχρι 10 στρεμμάτων, 231.480 (23%) ἀπὸ 11 μέχρι 20 στρεμμάτων, ἢ κλ. τὸ 58% περίπου τῶν γεωργικῶν ἐπιχειρήσεων, δὲν δύνανται κἄν νὰ θεωρηθοῦν, ὡς τοιαῦται. Μόλις τὸ 10% διαθέτουν ἀνω τῶν 50 στρεμμάτων (2). Τὸ μέσον εἰσόδημα τῆς γεωργικῆς οἰκογενείας ὑπελογίζετο τὸ 1937 εἰς δρχ. 21.623 ἑτησίως. Ἐν μάλιστα κανεὶς δὲν λάβῃ ὑπ' ὄψιν εἰς τὸν ὑπολογισμὸν τοὺς ἀγρότας τῆς Θράκης καὶ τῆς Μακεδονίας, οὗτοι οἱ ἔσοδοί εἶναι κάπως καλλύτεροι, εἰς τὰ λοιπὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος, ἴσως εἰς τὴν Κρήτην. Ἡπειρῶν, Ἰσουλῶν κήσους καὶ κήσους τοῦ Ἀιγαίου κυμαίνεται τὸ ἀγροτικὸν εἰσόδημα μεταξὺ 14.370—16.000, χωρὶς μάλιστα νὰ εἶναι καὶ πάντοτε ἐξησφαλισμένον, λόγῳ τῶν ἐνδεχομένων ἀπροβλεπτῶν, ἀγροζημιῶν, θεομητιῶν κλπ. κατὰ τῶν ἐποχῶν οὐδεμίαν οὐδεμίαν μέχρι σήμερῶν ἀξία λόγου προστάσις. Πρὶντα ἀκόμη νὰ σημειωθῇ, ὅτι ἀπὸ τὸ ἀνωτέρω εἰσόδημα, πληθύνει φάρος ὑπὸ διαφόρους μορφάς ὁ ἀγρότης 16—22%. Ἡ μικρότης τοῦ κλήρου ἔχει, ὡς συνέπεια, ὅτι σημαντικώτατον μέρος τοῦ χρόνου τοῦ ἀγρότου παραμένει ἀδράστητον. Οὕτως ὑπολογίζεται, ὅτι ἐπὶ 676.000.000 διαθέσιμων ἡμερῶν ἐργασίας ἑτησίως χρησιμοποιοῦνται μόνον αἱ 298.847.000, ἢτοι παραμένουν ἀδράστητοι αἱ 57%.

Ἐξ ὅπου εἶναι περίπου ἡ κατανομὴ τοῦ ἔθνικοῦ εἰσοδήματος γενικῶς ἐν Ἑλλάδι προπολεμικῶς, κατὰ οἰκογένειαν ἀποτελουμένην ἐξ 1,76 μελῶν: (2)

Ἔτησ. εισόδ. μέχρι	20.000 Δρχ. (μ.δ. 18.727)	2.841.600 (39,96%)
»	» 20.000— 40.000 » (μ.δ. 36.275)	2.733.000 (38,44%)
»	» 40.000— 80.000 » (μ.δ. 62.650)	1.103.000 (15,52%)

12. Ὑπομνημάτων Ἀνοικοδομητικῶς. Ἀγροτικὸν εἰσόδημα καὶ Ἀνοικοδόμησις, 1948, σελ. 94 ἐπ.

20. Γ. Α. Νίτζη. Ἡ κατανομὴ τοῦ προπολεμικοῦ φορολογικοῦ βάρους εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἐν Νέῳ Οἰκονομῳ, Ἔτος Β' σελ. 12.

Έτη: 1938—1940	140.000 δρ. (μ.δ. 123.140)	275.000 (1,87%)
»	» 140.000—280.000 » (μ.δ. 222.370)	120.000 (1,69%)
»	» 280.000—500.000 » (μ.δ. 457.100)	23.000 (0,33%)
»	» 500.000—1.000.000 » (μ.δ. 813.000)	10.000 (0,14%)
»	» άνω τοῦ 1.000.000 » (μ.δ. 2.125.000)	3.400 (0,05%)

Ἐκ τοῦ άνωτέρω πίνακος προκύπτει, ὅτι μόνον 6,08% τοῦ πληθυσμοῦ, τὸ ἔχοντα μηνιαίον εἰσόδημα άνω τῶν 10.000 θά ἤδύονατο μόνο των δὲ ἀύτα β α η θ ε ί α ς ὡ ἀνημετωπίσσειν δυσμενῆ γεγονότα τῆς ζωῆς των. Σημειωτέον, ὅτι ἡ άνωτέρα προπολεμικῆ κατανομή ἔδη λόγω τοῦ πληθωρισμοῦ καὶ τῶν καταστροφῶν ἔχει καταστῆ κατὰ πολὺ δυσμενεστέρα καὶ τὸ ποσοστὸν τῶν ἔχόντων τελείως άν επαρκῆ εἰσοδήματα ἔχει σημαντικῶς ἀσθενῆσι⁽²¹⁾.

5. Ἐάν ἐξετασθῆ τῶρα ἀπὸ ἀπόψεως ὀ γ γ ε ί α ς καὶ παροχῆς Ι α τ ρ ι κ ῶ ν φ ρ ο ν τ ῖ δ ω ν, ἡ κατάσταση ἐν Ἑλλάδι, θά διαπιστωθῆ, ὅτι αὕτη εἶναι γενικῶς άθλια. Ἡδὴ προπολεμικῶς ἡ Ἑλλάς εἶχε τὸ ἄλιερό πρωτεῖα μεταξὺ τῶν εὐρωπαϊκῶν χωρῶν εἰς τὴν θνησιμότητα τῆς κηνησικῆς, τῆς παιδικῆς, τῆς ἐφηβικῆς καὶ ὀφθαλμο ηλικίας, ἐξέχουσαν θεῖον δε εἰς τὴν ἰσχυριστὴν καὶ προχρονιστικὴν ηλικίαν⁽²²⁾. Εἰς τοὺς θανάτους ἐκ τυφοειδοῦς πυρετοῦ, ἰάθνοσας γρίπης, πνευμονίας, κρκυτοῦ, δατρικῆς, ἐπιλογίων μαλίνσεων, φυματιώσεως ὁστων εἶχε τὸ ἄλιερόν προβάδισμα ἡ Ἑλλάς. Ἀπὸ ἀπόψεως μίσσης διαρκείας ζωῆς ἡ χώρα μας καταίχει τὴν δεκάτην ἔνάτην θέσιν, ὀπολεμικῶμεν κατὰ 20 δὲκα ἔτη τῆς καταχοῦσης τῆς πρώτης θέσιν Ἡίας Ζηλανθίας⁽²³⁾. Εἶναι εὐνόηστον ὅτι τὴν αὐτῶν ἔδη προπολεμικῆ ὀγνητικὴν κατάστασην τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ ἐπεβαίνουσαν ὁ πόλεμος, ἡ κατοχὴ καὶ αἶ μετὰ ταῦτα περιπέσει. Ἡ ἀνατροπὴ τῶν οικονομικῶν συνθηκῶν τῆς χώρας, οἱ πάσης φύσεως στειρήσεις καὶ ἡ διαρκῶς ἐπιτεταμένη ἔνδεισι, ὁ ὀποσιτισμὸς καὶ ἡ ἀσημέραι ἀξαναμένῃ ὀργανικῆ ἐξάντλησις τῶν ἀτόμων, ἡ διαρκῆς ἀγωνία διὰ τὴν ἀρίστη, οἱ ἀναγκαστικοὶ ἐκτοπισμοὶ, ἡ συγκέντρωσις μεγάλου μέρους τῶν κατοίκων τῆς ὀκαίθρου εἰς τὰ ἀστικά κέντρα καὶ ἡ κρίσις τῆς στήγης συνετέλεσαν εἰς τὴν χειροτέρευσιν τῶν βιοτι-

21. Ἀρκετὴ πῶ σημειωθῆ δε εἰς 1.375.832 (18%, τοῦ πληθυσμοῦ) ὀτελογίζονται σήμερον οἱ ὀποροι, οἱ ἔχοντες δεθ. μηνιαίως εἰσόδημα μῆξρ 30.000 δρχ. Πρβλ. στατιστικὸν συγκριτικὸν ἑλλείον ἔρσασιν Ὑπουργ. Κοινων. Προνοίας, Τετῆου 1948.

22. Β. Β α λ α ὄ ρ α Στοιχία Βιομετρίας καὶ Στατιστικῆς, 1943, σελ. 180, 199, 183.

23. Β. Β α λ α ὄ ρ α, ἔνθ. ἄνωτ. σελ. 189.

κῶν συνθηκῶν τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ κατ' ἀκολουθίαν τὴν αὐξήσασιν τῆς νοσηρότητος. Εἰδικότερον ἡμῶς εἰς τὸν ἀγροτικὸν πληθυσμὸν ἢ κατὰστάσεις εἶναι πολὺ ἀφελιωτέρας, λόγῳ τοῦ μικροῦ εισοδήματος διερ συντελεῖ εἰς τὸν ὀποσιτισμὸν, τὴν μείωσιν τῆς ὀργανικῆς ἀντοχῆς καὶ τὴν φυσικὴν κατάρθεισιν, ὅπως ἐπίσης καὶ λόγῳ τοῦ κατωτέρου βαθμοῦ μορφώσεως καὶ τῆς ἀγνοίας στοιχειωδῶν κανόνων ὕγιεινῆς. Οὕτως, ἐνῶ εἰς ἄλλας χώρας οἱ ἄνθρωποι τῆς ὑπαίθρου εἶναι οἱ μακροβιότεροι, παρ' ἡμῖν συμβαίνει τὸ ἀντίθετον. Ἡ μέση ἡλικία κατὰ τὸν θάνατον εἶναι χαρακτηριστικῆ⁽²⁴⁾. Ἡ μέση ἡλικία θανάτου ἦτο

τὸ 1935	εἰς τὴν ὑπαίθρου	34,8 ἔτη	ἐνῶ εἰς τὰς πόλεις	39,7 ἔτη
1936		33,8 "		40,2 "
1937		35,4 "		40,7 "
1938		37,8 "		43,4 "

Ὅλοι οἱ σωματιομετρήσεις ἀπέδειξαν, ὅτι τὰ παιδιά τῶν χωρῶν ὑστεροῦν τῶν ἐπιπέδων τῶν, τόσοσιν ὡς πρὸς τὸ ἀνάστημα, ὅσον καὶ ὡς πρὸς τὸ βάρος. Τὸ 60% τῶν νέων ἡλικίας 19 ἔτων τῶν ἀρσενῶν περιφερειῶν ἐπέθεσαν ἀνάμεσα διὰ στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν, διότι δὲν εἶχον τὴν εἰς τὴν ἡλικίαν αὐτῶν ἀντιστοιχοῦσαν φυσιολογικὴν διάπλασιν, ἐνῶ ἀντιστοίχως μόνον τὸ 20—30%, τῶν κεντρικῶν καταρροῦτο ταυτοῦτος⁽²⁵⁾.

Ἡ κατάστασις αὕτη ἀρτίζεται εἰς τὸ διὰ τὴν ἱατρικὴν περίθαλαξιν καὶ ἡ νοσηλεία εἶναι παρ' ἡμῖν ἀνεπαρέχῃ, ἀρτίζομένη καὶ εἰς τὴν τὴν οικονομικὴν ἀδυναμίαν τοῦ πληθυσμοῦ καὶ κόνη χρῆσιν αὐτῆς. ὅπως προκύπτει ἀπὸ τὴν ἀνωτέρω μετρηθηθεῖσαν κατανομήν τοῦ εισοδήματος καὶ τὴν ἑλλειψὴν ταυτοῦτος ἢ τὴν ἀσύμμετρον κατανομήν τῆς. Πράγματι ὁ ὀργανομικτὸς ἐξοπλισμὸς τῆς χώρας, τόσοσιν ὁ ἐμφυγῆς ὅσον καὶ ὁ ἀφυγῆς, εἶναι ἀνεπαρέχῃ καὶ πρὸ παντός κακῶς κατανομημένος εἰς τὴν χώραν. Οὕτως ἐνῶ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἱατρῶν αὐτὸς καθ' ἑαυτὸν εἶναι ὁ κανονικὸς (1 ἱατρός πρὸς 996 κατοίκους—1940), ἡ κατανομή τῶν ἱατρῶν ἐνῶ τὴν χώραν εἶναι τόσοσιν δεισιος, ὅστε δημιουργεῖ ἐν ὀξυτάτῳ πρόβλημα μὲ τὸν ἱατρικὸν π λ η θ ω ρ ι σ μ ο ν εἰς τινὰς περιφερείας καὶ μὲ τὴν ἐγκληματικὴν ἑλλειψὴν εἰς τὰς ἄλλας, τὰς περισσοτέρας. Σημειοῦμεν μερικὸς ἀριθμοὺς: εἰς τὸν νομὸν Ἀττικοβοιωτίας ἀντιστοιχεῖ 1 πρὸς 387 κατοίκους, εἰς τὸν νομὸν Θεσσαλονίκης 1 πρὸς 1095, Ἀργολιδοκορινθίας 1 πρὸς 1022, Ἀχαΐας 1 πρὸς 1177, ἐνῶ εἰς τὸν Φλωρινίης 1 πρὸς 3709, Κοζάνης

24. Β. Βαλαώρα, Ἡ ὕγιεινὴ τοῦ χωροῦ, 1947, σελ. 37.

25. Β. Βογιετιζή, Ἀσὸς χωρὶς χῶρο, 1946, σελ. 88.

1 πρὸς 4022, Πέλλης 1 πρὸς 4399 καὶ Κιλίκις 1 πρὸς 4719. Ἀσύμμετρος εἶναι ἐπίσης καὶ ἡ κατανομή τῶν ἰατρῶν ἐντὸς τοῦ ἴδιου νομοῦ. Οὕτω π.χ. εἰς τὴν πόλιν τῆς Ζακύνθου ἀντιστοιχεῖ 1 παθολόγος πρὸς 1414 κατοίκους, ἐνῶ εἰς τὴν ὕπαιθρον 1 πρὸς 3131. Εἰς τὴν Ἥλιαν εἰς μὲν τὴν πόλιν τοῦ Πόργου 1 παθολόγος πρὸς 1457 κατοίκους, εἰς δὲ τὴν ὕπαιθρον 1 πρὸς 2545. Στρατιωτικαὶ ἐλλείψεις ὑπάρχουν καὶ εἰς τὸ βοηθητικὸν ὀργανισμικὸν προσωπικόν. Εἰς 678 μόνον ἀνέρχονται οἱ διαπαιδαγωγοὶ μαθητῶν, εἰς πολὺ δὲ μικρότερον ἀριθμὸν οἱ διαπαιδαγωγοὶ νοσοκόμοι.

Ἀνώμαλος ἐπίσης εἶναι καὶ ἡ κατανομή τῶν φαρμακείων, διότι ἐκ τῶν 1356 φαρμακείων, ὅπου λειτουργοῦν ἐν Ἑλλάδι, τὰ 480, ἢ δηλ. τὰ 36% λειτουργοῦν εἰς 4 πόλεις (Ἀθήνας, Πειραιᾶ, Θεσσαλονίκην καὶ Πάτρας) μὲ τὰ 19%, τὸ πλῆθυσμα, ἐνῶ 1670 συνεισφέρουσι συνολικῶς πλῆθυσμα 1.700.000 κατοίκων (23% τοῦ πλῆθους τῆς χώρας) ἔχουν μόνον 70 φαρμακεία (5%), 2700 χωρὶς πλῆθυσμα μᾶλλον 2000 κατοίκων ἀντιπροῦνται παντελῶς φαρμακείων.

Ἡ νοσοκομειακὴ περίθαλψις εἶναι ἐπίσης ἀνεπάρκεια καὶ συγκεντρωστὴ καὶ αὐτὴ εἰς τὰς μεγάλας πόλεις. Ἐκ τῶν 20680 νοσοκομειακῶν κλινῶν, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν ἀσπαστηρίων, τῶν ἀσφύλων καὶ τῶν θηωτικῶν κλινικῶν, τὰ 70%, εὑρίσκονται εἰς Ἀθήνας, Πειραιᾶ καὶ Θεσσαλονίκην.

Ἡ παραγωγή περίθαλψις εἶναι σήμερον ἀντικείμενον δραστικῆς ἐν Ἑλλάδι ποικίλων ὀργανισμῶν. ἕκαστος τῶν ὁποίων παρέχει κατὰ διάφορον ἕκαστον περίθαλψιν. Οὕτως ἐκτὸς τῶν ὀργανισμῶν κοινωνικῆς ασφαλίσεως, αἵτινες παρέχουσιν κατὰ τὸ μέλλον ἢ ἤτιον συστηματικὴν περίθαλψιν ἢ καὶ ἀπὸ ἐπιδημιολογικῶν εἰς τοὺς κατέχοντας κατὰ κανόνα ἐξερτημέναν ἔργασίαν. Ἄλλοι παρέχουσιν ἰατρικὴν, ἄλλοι νοσοκομειακὴν, ἄλλοι καὶ φαρμακευτικὴν κ.ο.κ. Πρῶτοντι παρέχεται περίθαλψις α) ἀπὸ τὸ κράτος (κρατικὰ νοσοκομεία, ἀγροτικὰ ἰατρεία κ.λπ.) β) ἀπὸ τὰ Πανεπιστήμια γ) ἀπὸ τοὺς ὀργανισμοὺς τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως δ) ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν ε) ἀπὸ φιλοanthρωπικούς ὀργανισμοὺς, ἡμεδαυτοὺς καὶ διεθνείς στ) ἀπὸ τὸ Πατριωτικὸν Ἴδρυμα ζ) ἀπὸ ἔργουδιότητας κ.λπ. Τῶν ἀνωτέρω ἡ δρᾶσις περιορίζεται κυρίως εἰς τὰς μεγάλας πόλεις. Κατ' ἐπιανάληψιν ἐγένετο σκέψις ὅπως ἀνοματωποσθῆ τὸ πρόβλημα κατὰ τοὺς ἀγρότους, ἐνθα ἔμφανίζετο καὶ τὴν μεγαλύτερον του ἀξίτητα δι' ἀλληλεβοηθείας, διὰ τῆς συστάσεως δηλ. ὀργανισμικῶν συνεταιρισμῶν, κατὰ τὸ ὑπόδειγμα τῶν ἀλλοδαπῶν λειτουργούντων τοιούτων, ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν καὶ τὴν προστασίαν τῆς Ἀγροτικῆς Τραπέζης. Ἐπιτελῶς μεμονωμένα ἦσαν οἱ περιπτώσεις καθ' ἃς ἐπιτεύχθη ἡ σύστασις ασφαλιστικῶν συνεταιρισμῶν, οἱ ὅποιοι

κάτι νὰ ἀπέδωκαν. Περισσότερον διαδεδομένον εἶναι εἰς τὴν Θεσ-
 σάλωνα τὸ σύστημα τῆς κοινοῦ ἰατρίας, δηλ. τὸ σύστημα ἐπιπέδου ὑποτυπώ-
 θους ασφαλίσεως, καθ' ἣ ἡ παροχὴ ἰατρικῆς περιθάλψεως γίνεται
 παρ' ἰατρῶν συμβαλλομένων μετὰ τῶν κατοίκων ἐνὸς ἢ περισσοτέ-
 ρων συνοικισμῶν, ἕνεκα ἀμοιβῆς ἐξ ἐτησίων εἰσφορῶν ἐκάστης
 ἀγροτικῆς οἰκογενείας. Τὸ σύστημα τοῦτο εἶναι ὅχι μόνον ἀτελές,
 ἀλλ' ἐμφανίζει καὶ σοβαρὰ μειονεκτήματα λόγῳ τῆς μεγάλης συνήθως
 ἐπιβαρύνσεως τῶν ἀσθενῶν διὰ φάρμακα, τῆς ἐλλείψεως ἰατρικῆς
 ἐπιτηρέσεως καὶ τῆς μὴ τοποθετήσεως αὐτῶ ἐντός ἐνός γενικωτέρου
 πλαισίου πρὸς προστασίαν τῆς υγιείας.

Εἰς τὸ ἔργον τῆς παρεχομένης σήμερον ἔστω καὶ ἀνεπαρκῆς
 περιθάλψεως δὲν ὑπάρχει κομμία ἐννοεῖται καταδύουνης. Διότι τὸ ὕψου
 γαίον Ὑγιανῆς, τὸ ὅποιον θὰ ἐπράξῃ νὰ εἶναι ὁ συντελεστής τοῦ
 ὅλου ἔργου τῆς περιθάλψεως περιορίζεται εἰς τὴν ἐπιπέδου ἢ τὴν
 διεσπασμένην μερικῶν ἐπιχειρηματικῶν μονάδων καὶ εἰς μερικὰ ἀτελῆ καὶ
 σπασμαδικὰ κατὰ κανόνα μέτρα προλήψεως ἐπιδημιῶν. Ἐκ τούτου,
 ὡς εἶναι φυσικόν, ἐπιτρέχεται μία ἀσυναρτησίᾳ καὶ ἀκαταστασία,
 ἀλλὰ καὶ ἀδικαιολόγητος ἀικονομικὴ ἐπιβάρυνσις εἰς τὴν ὀγειονομικὴν
 προστασίαν τῆς Χώρας.

§ 1. Αἱ ἀκολουθούσασαι κατεργασίαι

6. Ἀνωτέρω ἠρροσταθίσασμεν νὰ θέσωμεν ἓν ἄκρον συντομῆς
 μίαν εἰκόνα τῆς ἐν Ἑλλάδι κρατούσης καταστάσεως, τόσον τῆς
 ασφαλιστικῆς καὶ ὀγειονομικῆς, ὅσον καὶ τῆς κατανομῆς τῶν εἰσοδη-
 μάτων. Ἀνεπαρκῆς καὶ θεινὸς ασφαλιστικὴ προστασία, ἑλλείψις
 συστηματικῆς κοινωνικῆς προνοίας, πλήρμηλις ἐμφυχοῦ καὶ ἀφυχοῦ
 ὀγειονομικὸς ἐξοπλισμὸς ἀποτελοῦν τὰ κυριώτερα χαρακτηριστικὰ
 τῶν ὁσίων συντάξεα εἶναι μὲ τὰ μικρότατα εἰσοδήματα εὐρυτάτων
 λαϊκῶν στρωμάτων μία τρομερὰ νουσηρότης, ηῷζημένη θνησιμότης,
 γενικωτέρα ἀδύκότης καὶ μείωσις τῆς παραγωγικῆς ἐκονότητος.

Ὅπως εἶναι αὐτονόητον μία τοιαύτη θλιβερὰ κατάσταση εἰ-
 βάλλει τὴν ἄμεσον λήψιν μέτρων συστηματικῶν πρὸς τὴν κατὰ τὸ
 δυνατόν βελτίωσιν αὐτῆς. Πολλοὶ ἠρροαλήθησαν μὲ τὸ πρόβλημα
 τοῦτο γενικώτερον ἢ μερικώτερον καὶ ὑπέδειξαν τὴν καθολί-
 κειν τῆς σχετικῆς προνοίας τοῦ Κράτους, ἥτις παρεχομένη
 κατὰ σύστημα, θὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ἀνάφωσιν τῆς βιοτικῆς στάθμης
 καὶ παραγωγικῆς ἐκονότητος τοῦ λαοῦ μας καὶ θ' ἀποτελέσῃ ἓνα
 σημαντικόν βῆμα πρὸς τὴν ἐφαρμογὴν τῶν ἀρχῶν τῆς κοινωνικῆς

δικαιοσύνης²⁶. Ἦδη ἄλλαι χώραι, ὡς εἴπομεν καὶ ἀνωτέρω, ἔχουν ἀνοίξει πρὸ ἡμῶν τὸν ὁρίζον καὶ ἡ ἐκείνη συγκοινωνία πέρα θ' ἀποτελεῖσθαι πολύτιμον ἐκ' ἡμῶν διδάγμα.

Ἡ ἀντίρρησης, ἥτις θὰ ἠδύνατο σαφέστερον νὰ προβληθῆ καὶ προβιβῆθῆ ἤδη καὶ ἀλλοθι, κυρίως ἐν Γαλλίᾳ, κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν τῶν προσφάτων μεγάλων ασφαλιστικῶν μεταρρυθμίσεων, εἶναι μὴπως ἡ μεγάλη πτωχεία τῆς χώρας ἐξ αἰτίας τοῦ πολέμου, τῆς κατοχῆς καὶ τῶν μετὰ ταῦτα περιπετειῶν, ἥτοι ἐπιβάλλει νὰ διατεθῆ ἐν σημαντικῶν τμημα τοῦ ἐθν. εισοδήματος διὰ τὴν ἀνασυγκρότησιν τῆς χώρας, ἀπογορεύει ὅλος τὸς περιετὸς ὁσπῆκος, μεταξὺ τῶν ὁποίων θὰ ἠδύνατο νὰ περιληφθῆ καὶ ἡ ἐπίκτασις τῆς κοινωνικῆς ἀσφαλείας, ὡς μὴδ' ἐπιθυμητότατα, ἥτις ἐπιτρέπεται μόνον εἰς πλουσίας χώρας ἢ εἰς περιόδους εὐσημερίας, ἀλλ' ἢ καὶ εἰς ἐποχὰς ἐσχάτης ἐνδεΐας. Ἡ ἀντίρρησης αὕτη δὲν εἶναι ὀρθή, ἥτις ἀκριβῶς τὸ ἀντίθετον εἶναι τὸ ὀρθόν, ὅτι, ὅχι μόνον εἰς περιόδους οἰκονομικῆς στασιμότητος εἶναι ἀπολύτως ἐπισηπτικοὶ καὶ ἐπιβλῦστοι αἱ κοινωνικαὶ μεταρρυθμίσεις, διότι θίγαν εἶναι εὐσημερία εἶναι φυσικὸν ν' αὐξάνεται γενικῶς ἡ παραγωγὴ καὶ ὁ πλοῦτος τῆς Χώρας, εἰς τὴν τρέχουσαν δὲ ταύτην παραγωγῆν συμμετέχει κατὰ τὸ μέλλον ἢ ἤτιον ὅλος ὁ πληθυσμὸς, ἡ δυστυχία τότε εἶναι μικροτέρα καὶ ἡ κοινωνικὴ βοήθεια ἀδελγώτερον ἀναγκαία ἐν καὶ ἡ ἀκρίτος κατανομή τοῦ εισοδήματος, παρὰ ταῦτα καθιστῶ ἀναγκαίαν τὴν λήψαν μέτρωσι²⁷). Ὅταν δὲως ὀσάρη κρίσις καὶ οἰκονομικαὶ δυσκαλίαι, αἵτινες μεταφράζονται εἰς ἀξίωσιν τῆς δυστυχίας καὶ τῆς ἀβυθιότητος, αἱ ἀνασῆτες εἰς τὴν ἐπινομήν τῶν εισοδημάτων καθίσταται περισσότερο δυσβάστακτοι, τότε ἐν μέρος τοῦ πληθυσμοῦ καὶ μάλιστα σημαντικόν, δὲν ἔχει οὐτε τὸ εὐχαιστὸν ὅριον συντηρήσεως. Τὸ πρόγραμμα τῆς κοινωνικῆς ἀσφαλείας, τοῦ ὁποίου, ὡς εἰλέχθη, ἡ κυρία σημασία εἶναι ἡ πράγμα-

26. Οἴτως Ἄγγ. Θ. Ἀγγελοπούλου. Τὸ εὐρωπαϊκὸν πρόβλημα τῆς Ἑλλάδος, 1945, σελ. 152 ἐκ. Γ. Α. Γρίμης. Αἱ διαθεσίμοι τῶν ἐργαζομένων, 1946, σελ. 158 ἐκ. κ.δ. Ἐπιθεώτερον μὲ τὸ ὄργανον εὐρωπαϊκὸν πρόγραμμα τῆς Χώρας ἀποκαλύθη ὁ Ν. Κ. Λαδρός. Ἡ ὀργανωτικὴ ὀργάνωσις τῆς Χώρας, 1945, σελ. 155. Μὲ τὴν ἀσφάλειαν τῆς ἀγροτικῆς ὁ Χρ. Εὐαγγελίδης. Αἱ ὀργανικαὶ ἀσφαλίαις 1936.

27. Πρβλ. ἄρθρον Oscar R. Evring (2 Σεπτεμβρίου 1942) ἐπὶ τοῦ ἑαυτοῦ ἀσφαλείας κατὰ τῆς δευτερίας ἐν Ἦνωσ. Πολιτικῆς Β. Ἀμερικῆς, ὅπου ἀναφέρεται, ὅτι μολὶς τὸ 20% τοῦ πληθυσμοῦ ἔχουν τὸ μέσον διὰ τὴν ἀντιπραγματικὴν ἐπιδοτικὴν ἔκδοσιν φοβητικῆς συνθήκῃ τῶν ὁσίων εἶναι ἡ ἐπιδοτικὴ ἀπόδοσις 4.300.000 ἐθνῶν ἐργασίας καὶ 27 ἑκατ. δολλορ. ἐκ τοῦ ἐθν. τοῦ εισοδήματος καὶ ταῦτα παρ' ὅλην τὴν ἐκείνη εὐσημερίαν.

τοποίησης της αναδιανομής ενός τμήματος του εθνικού εισοδήματος δικαιολογείται και επιβάλλεται ακόμη περισσότερο, όσον χαμηλότερον είναι τό αναδιανεμητέον εισόδημα. Τότε ακριβώς πρέπει νά γίνει μία αναδιανομή μέ βάση τήν ισοτιμία και τήν δικαιοσύνην. 'Ακόμη παραπέρα τότε οι δαπάναι διά τήν κοιν. ασφάλ. είναι και ιδιαίτέρως παραγωγικά, διότι τό σοβαρότερον στοιχείον εις τήν παραγωγήν και τήν ανασυγκρότησιν είναι ο άνθρωπος παράγων. Οι δαπάναι της κοιν. ασφαλείας συντελοῦν τό μέγιστον εις τήν διατήρησιν τοῦ ἀνθρώπινου κεφαλαίου. Διά της ἐπιπεδώσεως τοῦ εισοδήματος της ασφαλείας, δευθ. θά εἶναι ἐπισημασμένη ἡ συντήρησις του κατὰ τά γηρατειά του, της οἰκογενείας του μετά τόν θάνατόν του καί θά δύναται νά χρησιμοποιεῖ ἑγκαιρῶς ἐξειδικιωμένους ἰατρούς καί σύγχρονα θεραπευτικά μέσα σύμφωνα ἤ πρὸς ἔργασίαν ἰκανότης (17).

Ἡ ἀναμόρφωσις τοῦ συστήματος της ελληνικής κοινωνικής ασφαλίσεως καί ἡ προεπιλογή του πρὸς τὰς νέας κατευθύνσεις δέν εἶναι ἔργον εὐχερῆς, διότι δέν ὑπάρχειν ἕλας ἐπινοῦναι οἱ προϋποθέσεις, αἵτινες θά ἐπιτρέψουν τήν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς χάραξιν καί ἐφαρμογὴν ἐνός προγράμματος ἀκόμπτου σχήματος. Ὅλον τό νόσηρόν παρελθόν καί ἡ ὀφθαλμιμένη ἀει-γάρτητα πρέπει βαθμιαίως νά τακτοποιηθῇ ἀφ' ἐνός καί ἀφ' ἑτέρου νά δημιουργηθοῦν οἱ προϋποθέσεις κυρίως δέ οἱ ὑγιεινωτικοὶ ἡδὲ τῆν ἐπέκτασιν. Συνεπῶς πρέπει νά χαραχθῇ ἐν πρόγραμμα π ο λ υ ε τ ο ῦ ὅς ἐφαρμογῆς διά τήν ἀναχώρησιν καί τήν συμπλήρωσιν τοῦ ασφαλιστικοῦ μας συστήματος. Διόν ὅμως εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς νά χαραχθοῦν οἱ νέαι κατευθύνσεις, πρὸς τὰς ὁποίας θά στραφῇ ἡ κοινωνική ἀσφάλειος καί ἐπὶ τῇ βάσει αὐτῶν θά προχωρήσωμεν εἴτα εις τήν βαθμιαίαν ἐπιπραγματοποίησιν των (18).

17. Παρὰ. Ἀντιμετρή ἑσθίων της Γενικῆς Διευθύνσεως τῶν Γαλλικῶν κοινῶν ασφαλίσεων, ἐπὶ τῶν ἀποτελεσμάτων της ἐφαρμογῆς τοῦ νέου νόμου ἐν «Περ Οἰκονομικῆς ἑτος Β'» σελ. 253. Ἐνθα ἀναφέρονται καί εἰδικαί παρατηρήσεις, ὡς πρὸς τήν ἐπέκτασιν, τῆν ὁμοίαν ἔχει ἐπὶ της γαλλικῆς οἰκονομίας (καταναλώσεως, ἀποταμιώσεως καί παραγωγῆς) ἡ νέα μορφή της κοινῶν ασφαλείας. Ἐκεί ἀποδεικνύεται, δευθ. διά της κοιν. ασφαλείας δέν ἠνεύθη ἡ ὑπερκατανάλωσις, οὐτε ἐβίχθη ἡ ἀποταμιωτικὴ ἰκανότης ἀπώλειος προέχθη ἡ παραγωγικότης καί σπουδαίως ἐπιβεβαιώθη ἡ ἀνασυγκρότησις της χώρας διά της τεθώσεως τοῦ ἀνθρώπινου παράγοντος.

18. Οι ἐπιτεργνώμονες τοῦ Διεθνοῦς Γραφείου Ἐργασίας, οἵτινες ἐπελήθησαν τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1932 τῆν κατασκευαί της κοινωνικῆς πολιτικῆς ἐν Ἑλλάδι ἐβίβασαν εἰς δύο φάσεις τό πρόγραμμα της ἀνασυγκροτήσεως της κοινωνικῆς ασφαλίσεως: ἡ πρώτη περιλαμβάνει ἐπιγόντα μέτρα καί ἡ δεύτερα τό μεταβατικὰ, τὰ ὁποία συνίστανται ἢ εἰς τήν πλήρη συγκέντρωσιν τῶν φορέων της ασφαλίσεως κατὰ της ἀσθενείας ἀφ' ἐνός καί της

Ἐν τοῖς ἑπομένοις θὰ προσπαθήσωμεν νὰ χορδάσωμεν τὰς κατευθύνσεις, τὰς ὁποίας πρέπει ν' ἀκολουθήσῃ ἡ ἑλληνικὴ κοινωνικὴ ἀσφάλειος.

Δ. Καθολικότητα τῆς ἀσφαλίσεως

Ἦδη εἶναι ἠσφαλισμένοι παρ' ἑμὶν κατὰ τῆς ἀνετηρίας, γήρατος καὶ θανάτου, ἀλόκληρος σχεδὸν ὁ ἀστικὸς πληθυσμὸς, ἐξαιρουμένων μόνον τῶν βιομηχανίων, ἐφοπλιστῶν, κατασκευαστῶν, εἰσοδηματιῶν, ὡς καὶ τῶν ἀκούσιων ἀπαιτητῶν, πλανοβίων ἐπαγγελματιῶν καὶ τῶν μὴ παρέχόντων συνεχῆ ἐργασίαν παρὰ τῷ αὐτῷ ἐργοδότη. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω μόνον οἱ παρέχοντες ἐξερτημένην ἐργασίαν εἶναι ἠσφαλισμένοι κατὰ τῆς ἀσθενείας. Ἀντιθέτως ἐξαιρεῖται ἀλόκληρος ὁ ἀγροτικὸς πληθυσμὸς καὶ ἡ ἀσφαλιστικὴ προστασία. Συμφώνως πρὸς τὰς ἀρχάς, τὰς ὁποίας ἐξέθεσαν ἡμεῖς ἀνωτέρω, σάστημα κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως δὲν γεννιέται διευ. καθολικῆς ἀσφαρμογῆς, διότι οὕτω καὶ μίσην θύναται ἡ κοινωνικὴ ἀσφάλειος νὰ χρησιμοποιεσθῇ, ὡς ἔν μίσην πραγματοποιήσεως τῶν σκοπῶν τῆς κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως(14).

ἀσφαλίσεως κατὰ τῆς ἀνετηρίας ἀνωτέρω, β) εἰς τὴν ἀναθεώρησιν τῶν προϋποθέσεων ἀσφαρῆς τῶν ἀσφαλιστῶν εἰς τὸ κῆρυκα ταμίαι ἀσφαλίσεως, γ) εἰς τὴν μεταρρύθμισιν τῶν ἐπιχειρησῶν ταμίων καὶ ἐκ μεταβληθῶν εἰς ἀγροτικὸν συμπλήρωματικῆς ἀσφαλίσεως φορολογίας, δ) εἰς τὴν κατανομήν τῆς κινήσεως φορολογίας μεταξὺ τῶν κινήσεων ἀσφαλίσεως καὶ τῶν ἀπαιτητῶν ἐπιμελείας ὄψεως, ε) εἰς τὴν ἀναθεώρησιν τῆς κοινωνικῆς πόρων, τῆς ἀσφαλίσεως καὶ τῆς ἀπαιτητῆς τῶν, στ) εἰς τὴν ἀναθεώρησιν τῶν ἀσφαρῶν εἰς δίκαιον τοῦ κλάδου καὶ εἰς δίκαιον τὰ ταμίαι καὶ τῶν κατανομήν αὐτῶν καὶ ζ) εἰς τὴν κτήσιν ἐνοπιότητων τῶν τῶν ἀσφαλιστῶν δικαιοκρατῶν ἀπαιτητῶν κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως. Ἀντιθέτως ἡ ἐπιμελὴς τῶν ἀμερικανῶν ἐπιχειρησῶν καὶ Mitchell-Murray προχωρεῖ ὁμοίως εἰς τὴν διερεύνησιν ἐνός κῆρυκα ἀσφαλιστικῆς προγράμματος κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως διὰ τῆς ἐνοπιότησεως εἰς τὸ ἔργον τῶν κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως δίκαιον τῶν ἀσφαλιστῶν ἀσφαλίσεως ἀσθενείας, ἀνετηρίας καὶ συντάξεων (β) ὡς ἐπὶ κῆρυκα καὶ μεταβλητῆς τῶν ἐπιχειρησῶν ἀσφαλιστῶν εἰς ἀσφαλιστικὸν προπαιδικῆς συμπληρωματικῆς ἀσφαλίσεως.

30. Κ α θ ο λ ι κ ῆ εἶναι ἡ ἀσφάλειος γήρατος καὶ θανάτου ἐν Ἑλλάδι (1940) ἐπὶν φυσικῶν πρῶτον, ἀσφαλίσεως ἰθαγενείας ἐγκαταστημένων εἰς τὴν Ἑλλάδα (κοιτῆ ἀσφαλίσεως) καὶ ἐν Σουηδία 1940 τῶς Σουηδῆς ἀσφαρῆς τῶ ἴσων ἴσως τῆς ἰθαγενείας τῶν ἰθαγενῆ ἀσφαλίσεως). Κάτω ἀσφαλίσεως καὶ ὡς τῶν κινήσεων εἰς τὴν Μεγ. Βρετανίαν (1940) καὶ τὴν Τσεχοσλοβακίαν (1940). Ἐπιπλέον περιλαμβάνει δίκαιον κατὰ κανόνα τοῦς ἀσφαλιστῶν ἀσφαλίσεως καὶ ἂν εἶναι ἡ μορφή τῆς ἀσφαλίσεως. Ἀντιθέτως περιλαμβάνει κατὰ κανόνα γενική ἐσ γ α τ ι κ ῆ ἀσφαλίσεως ἐν Γαλλία (1940) Βελγία (1944) καὶ Γενελοσλοβία (1944) μὴ μίσην διεύθυνσιν πρὸς τοῦς ἀσφαλιστῶν καὶ τῶς μικρῆς ἐπαγγελματίας.

Οἱ θεωρητικοὶ διαταγμαὶ διὰ τὴν ἐπέκτασιν τῆς κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως πέραν τῶν παρεχόντων ἐξηρημένῃν ἔργασίᾳ εἰς τοὺς ἐλευθέρους ἐπαγγελματίας ἔχουν πλέον ὑπερηγήθη⁽²¹⁾. Τὸ πρόβλημα εἶναι ὁ καθορισμὸς τῶν διαφόρων διαδοχικῶν σταθμῶν ἐπέκτασεως, διότι διὰ πολλοὺς λόγους τεχνικοὺς καὶ οικονομικοὺς δὲν εἶναι δυνατὴ ἡ ὁμοσχευαὶ καὶ αὐτοχρόνος ἐπέκτασις καθ' ὅλην τὴν χώραν. Πρέπει νὰ καταρτισθῇ πρόγραμμα βαθμιαίας ἐπέκτασεως, ἐξαρτώμενον ἐκ τῶν ὑπαρχουσῶν ἀφ' ἑνὸς δυνατοτήτων ἐπέκτασεως καὶ ἀφ' ἑτέρου ἐκ τῆς ὑφισταμένης διὰ κάθε κατηγορίαν πληθυσμοῦ κοινωνικῆς ἀνάγκης.

Ὡς βάσις τῆς ἀσφαλίσεως θὰ τεθῇ ἡ ἐπέκτασις οἰκονομικῆς ἐργασίας, ὡσαύτως τε παρεχόμενης καὶ ὡσαύτως τε ἀμερόμητης. Ὑπὸ τοῦ σχήματι *Bevatlidge* ἀνεκινήθη τὸ ζήτημα, ἐάν ἢ ὑπὸ τῆς ἐγγύμου γυναικὸς ἀσφαλίσεως οἰκονομικῶν καθηκόντων ἀποτελεῖ ἔργασίαν, ἥτις δὲν νὰ κληθῇ ἀπ' ὄψιν ὑπὸ τῆς τῆς ἀσφαλιστικῆς νομοθεσίας, θεμελιώουσα αὐτοτελὴ βάσιν ἀσφαλίσεως Ὁ βρετανικὸς νόμος δὲν ἀπέδειχθη ἀσφαλῶς τὴν ἀποφιν ταύτην, πλην ὅμως ἐησαφύλισεν ὁρισμένα δικαιώματα ὑπὲρ τοῦ συζύγου⁽²²⁾. Παρ' ἡμῶν νομιζομεν θη εἶσαν καὶ ἂν ἀντιστοίχουν εἰς τὴν σύγχροτον κοινωνικὴν ἀντιλήψιν περὶ τῆς θέσεως τῆς συζύγου ἐν τῇ οἰκονομείᾳ μίᾳ ἐξαιρετικῆ ἀσφαλιστικῆ μεταχειρίσει τῆς συζύγου· οἰκοκυρίας, δὲν διεκδικεῖ νὰ λάβωμεν εὐδαιμονότερα μέρησαν ὑπὲρ αὐτῆς λόγω κυρίας τῆς ὅλης πτωχικῆς οἰκονομικῆς διασφάσεως τῆς ἑλληνικῆς κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως. Διὰ ταῦτα θὰ ἔπρεπε νὰ περιορισθῶμεν ἀφ' ἑνὸς μὲν εἰς μικρὸν ἐπιούρησιν τῆς συντάξεως τοῦ ἐγγύμου καὶ ἀφ' ἑτέρου δεῖ εἰς τὴν προστασίαν τῆς γυναικὸς ἐν περιπτώσει λύσεως τοῦ γάμου διευ. ὁμοτιότητος αὐτῆς.

Β. Καλυπτόμενοι κίνδυνοι

Ὅσοι πρέπει νὰ εἶναι οἱ παραδεδομένοι, δηλ. τὸ γῆρας, ἡ ἀναπηρία, ἡ ἀσθένεια, τὸ ἐργατικὸν ἀτόχημα, ἡ μητρότης, ὁ θάνατος καὶ ἡ ἀνεργία⁽²³⁾.

21. Διὰ τὴν ἐπέκτασιν τῆς κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως εἰς τὰς μεσασίας τάξεις πρὸς. Ν. Α. Φ. α. β, Κοινωνικὴ ἀσφάλισις καὶ μισοὶ τάξεις ἐν Ἑσπ. Ἄνωτ. Σχ. Βιομηχ. Ἰσοῦδῶν 1948, σελ. 142 ἔπ.

22. *Bevatlidge*, Social Insurance and Allied Services, 1942, Νο 107-111. Ὁ φρεσθὲς νόμος ὑπὲρ τοῦ συζύγου. Ὁ τοιχοσλοβ, νόμος ἀνεργίας δικαίωμα αὐτοτελοῦς συντάξεως εἰς τὴν σύζυγον λόγω τῆς ἀσθένειας τῶν οἰκονομικῶν καθηκόντων, ἀφ' ὅσον ἀνεπηλόρωσε τὸ ἔξω ἔτος τῆς ἡλικίας τῆς.

23. Ὑπὸ τῶν ἐπιούρων νομοθεσιῶν περιλαμβάνονται εἰς τὴν κοινωνικὴν

Ἦς γ ἡ ρ α ε θεωρεῖται διεθνῶς ἡ συμπλήρωση ἡλικίας 65 ἐτῶν ἐὰν τὸς ἀνδρας καὶ 60 ἐτῶν ἐὰν τὸς γυναῖκας⁽²⁴⁾. Ἡ τάσις νὰ καταινιᾶται τὸ ἔριον ἡλικίας, εἴτε ἀπολύτως⁽²⁵⁾, εἴτε δι' ἀσθένειας τῶν παροχῶν⁽²⁶⁾, ὅπως εἰς χώρας, ὅπου ἡ μέση διάρκεια τῆς ζωῆς ἠδύνηται σημαντικῶς καὶ ὁ πληθυσμὸς τῶν γερόντων, δὲν δύναται νὰ γίνῃ παρήκμιν δεκτὴ. Ἀντιθέτως μάλιστα λόγῳ τῆς μικρᾶς προσδοκωμένης ζωῆς παρ' ἑμῖν θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ εἰσαχθῆ ἑλαστικὸν ἔριον γῆρατος, ἰδίως εἰς περιόδους οικονομικῆς κρίσεως ἀν καὶ δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ παραγνωρισθῆν τὸ γεγονός, ὅτι ὁ ἑλληνικὸς πληθυσμὸς ἔργιστος νὰ ἐμφανίσῃ τὸ φ α ι ν ὄ μ ε ν ο ν τ ῆ ς γ ἡ ρ ὄ ν ο σ ε ω ς, τὸ ὅποιον παρουσιάζουν δὲλοι οἱ πεπολιτωμένοι λαοὶ⁽²⁷⁾. Ἐπίσης δι' ὀριζήματα

ἀσφάλισιν α) ἡ χορήγους ἐπιδομάτων ἐπιδομάτων καὶ β) ἡ παροχὴ τῶν ἀπολαῶν ἐν περιόδου ἀσθένειας. Οὕτω πλέον διὰ τῆς κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως ἐλαστικοῦται ἡ ἔκτασις τοῦ κ α ι τ ω π ι κ ο ὗ φ ρ ο σ ο ὗ, τοῦ παρεχόμενου οὐ μόνον διὰ τὴν ἐργάζεσθαι ὁ ἀσθενῶν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸν δὲν ἐργάζεσθαι, εἴτε διὰ τὸν δὲν ἐργάζεσθαι διὰ τὴν παραγωγὴν ἡλικίας, εἴτε τὴν ἀπαρξίαν, ἢ διὰ τὸν δι' αὐτοῦ ἀνάγκη λόγῳ ἀνεξαρτήτων τῆς βιολογικῆς τοῦ δὲν ἐργάζεσθαι νὰ ἐργασθῆ. Ἀ γ ρ ῖ α, Βελγίον εἰς ἐκτελεσθῆσιν αὐτῶν 1938 ἐπ. Οὕτως ἀποκλειστικῶς ἐκδόσεως τῆς κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως ἐπὶ τὴν δευτέραν ἐνεσησαν παρῆξι ἡ β ε λ γ ι κ ῆ ν ο μ ο θ ε σ ι ῶ (1940) ὁμογενεῖς ἐπιδόματα εἰς βάρους τοῦ ἐρώτους δίδονται ἐν Μ α γ. Β ρ ε τ τ α ν ῖ α καὶ εἰς βάρους τῶν ἐργαζομένων ἐν Γ ρ ε κ κ ἄ σ κ ἄ ο υ ῖ α καὶ Γ α λ λ ῖ α. Ἴδιαιτέρως ἐκτελεσθῆσθαι ἡ χορήγους τῶν ἐπιδομάτων ἐπιδομάτων διὰ τὸν ὅποιον ἐπιδομάτων ἢ βελτιώσεις τῶν ἐπιδομάτων ἀνεξαρτήτων τῆς γῆρας. Παρ' ἔμῃ προβλεπεται ἡ ὅτι τῶν ἐργαζομένων χορήγους οικονομικῶν ἐπιδομάτων πράγματι οἱ οὐλογοκαὶ συμβάσεις ἰδίως κατηγοριῶν μισθῶν πρόβλεπεται τὴν χορήγους οικονομικῶν ἐπιδομάτων. Ἐπίσης καὶ ἀπὸ τοῦ 1943 διὰ τοῦ νόμου 539 «περὶ ἐξόδων μετ' ἀποδοχῶν» προβλεπεται ἡ χορήγους ἀδειῶν μετ' ἀποδοχῶν εἰς πόδας τοῦ μισθοῦ. Αἱ ὑποχρεώσεις οὕτω, οἷσιν ἐφύπτανται σήμερον ὡς ἀτομικὴ ὑποχρεώσεις τοῦ ἐργαζομένου καὶ ἐπιβαρύνουν αὐτόν, θὰ ἠδύνατο βελτιώσθαι νὰ λάβωσι τὴν μορφήν συλλογικῆς ἀπόδοσης. Ὁ ἴδιος μάλιστα προβλεπεται νόμος 539/1943 προβλεπεται τὴν τοσούτη θεμελιότητα (ἔδρ. 3 ἢ 5).

14. Οὕτω καὶ ἡ ἀνεπὶτες ἀνάγκη ἐργασίας «περὶ ἀσφαλίσεως κατὰ τὸ γῆρατος κ.κ. τοῦ 1938, ἀρθρ. 4.

15. Οὕτως ἐν Σουηδία ἐρίζεται εἰς 65 ἐτῶν.

16. Οὕτω ἐν Μ α γ. Β ρ ε τ τ α ν ῖ α, Τσεχοσλοβακίᾳ καὶ Γ α λ λ ῖ α, ὅπου ἡ μετὰ 60 ἐτῶν ἢ τὸ 65 ἐτῶν ἡλικίας ἐργασία συνιστάται ἰδιαιτέρως ἀσθενῶν ἐν τῆς συντόξεως.

17. Ἀπὸ τῶν γενόμενων τελευταίως π λ η θ ω σ μ ι α κ ῶ ς μελέτας ἐπὶ τοῦ ἐλλογινοῦ λαοῦ, διαπιστώθη, ὅτι ὁ πληθυσμὸς, ἰδίως μετὰ τὸ 1925, δὲν ἔ' ἀσθενῶν ὁ φ α ι ο τ ὄ π ω ς ἡ ἀσθένεια θὰ εἶναι μ ε γ ῖ σ τ η διὰ τῶν δυν τῶν 60 ἐτῶν γεροντικῆς ἡλικίας, μετρία διὰ τῶν ἐργαζομένων ἡλικίας μετὰ 20 καὶ 40 ἐτῶν καὶ τέλος ἐλαχίστη μὲ τῶσιν πρὸς τὴν ἀρ-

ἐπίπονα ἐπαγγέλματα, ὡς εἶναι τῶν θερμαστῶν, μεταλλωρῶν, ναυτικῶν κλπ. θὰ ἴδωι νὰ εἰσαχθῆι μικρότερον ὄριον ἡλικίας. Ἡ ἐλευθερία θεσπίσεως μικροτέρου ὁρίου ἡλικίας διὰ τὰς ἐπαγγελματικὰς ταύτας κατηγορίας δὲν θεραπεύεται διὰ τοῦ ὅτι τὰ πρόσωπα, τὰ ἀνήκοντα εἰς τὰς κατηγορίας ταύτας δύνανται ν' ἀποχωρήσουν κρινόμενα, ὡς ἀνάπηρα. Αἱ ἐννοιαὶ «γῆρας» καὶ «ἀναπηρία» εἶναι βασικῶς διόφοροι ἢ πρώτη τε κμ αἰρεῖ μίαν φυσικὴν ἐξάντλησιν τῶν δυνάμεων τοῦ ἀνθρώπου, εἰς τὸν ὅποιον περιέχεται τὸ θεοσίωμα ν' ἀποχωρήσῃ τῆς ἐργασίας καθὼς μὲς μακρᾶς ἐργασίας ἔστω καὶ δὲν εἶναι ἱκανὸς καὶ δύνανται νὰ ἐργασθῆι ἢ δευτέρα προϋποθέτει πραγματικὴν ἀδυναμίαν πρὸς ἐργασίαν. Ἐν πλῆθι σωματικῶν ἐπιπέπων. Πρέπει εἰς τὰ πρόσωπα τὰ ἀσθενῆ ἐπίπονον ἐπάγγελμα νὰ ἐκασφαλίσωμεν καλύτερους ἄρους ἐργασίας καὶ συντάξιν διὰ νὰ τὰ ἐλευθέρωμεν εἰς αὐτό.

Ὡς ἀναπηρῶν θεωρεῖται κατὰ τὸν κρατοῦντα διεθνή ὁρισμὸν, τὸν εἰσαχθέντα ὑπὸ τοῦ γερμαν. κώδικος κοινων. ἀσφαλίσεων (δρθε. 1255) ἢ καθῆσιν, βλάβη ἢ ἐκφυθίνουσα σωματικὴ ἢ πνευματικὴ, ἥτις δὲν ἐπιτρέπει νὰ κερδίξῃ τις δι' ἐργασίας ἀνταποκρινόμενης εἰς τὰς δυνάμεις, τὰς δεξιότητας, τὴν μὲρφωσιν καὶ τὴν συνήθη αὐτοῦ ἐπάγγελμ. ἀπασχόλησιν πλέον τοῦ τρίτου ἐκείνου, διαρ. συνήθως κερδίξει ἐν τῇ αὐτῇ περιφερείᾳ καὶ ἐπαγγελματικῇ κατηγορίᾳ σωματικῶς καὶ πνευματικῶς ὀγίης διάνθρωπος τῆς αὐτῆς μορφώσεως. Ὁ ὁρισμὸς αὗτος ἀποτελεῖ συμπύκνωσιν μεταξὺ τῆς στείλης ἐννοίας τῆς ἀναπηρίας, τῆς ἐπαγγελματικῆς καὶ τῆς ἀπολύτου τσαούτης, τῆς φυσικῆς. Ἡ μέση αὕτη ἐννοια, ἐνῶ προφυλάσσει τὸν ἠσφαλισμένον ἀπὸ τῆς κοινωνικῆς ἐκπτώσεως, τὴν ὅποιαν θὰ ὀφίστατο, εἰδὲν ὑποχρεωτοὶ γ' ἀναλόβῃ εἰσπληροῦν ἐργασίας, δι' ἣν θὰ ἐκρίνετο ἱκανός, προλαμβάνει νὰ δημιουργῆι πρόσωπα ἀσθενῶντα ἀδυνατολογῆτως ἀπὸ κοινωνικὰ εἰσπληρώματα διὰ τῆς διευρύνσεως τοῦ κύκλου τῶν ἐπαγγελματικῶν ἀπασχολήσεων, πρὸς τὰς ὁποίας ἴδωι νὰ προσανατολισθῆι ὁ ὑπὸ κρίσιν ἀνάπηρος. Διὰ τοῦτο δὲλας σχεδὸν αἱ νομοθεσίαι προποθέτουσι διὰ τὴν ἀναπηρίαν τὴν ἀνικανότητα δι' ἀνάληψιν ἐργασίας, τὴν ὅποιαν λογικῶς δύνανται τις νὰ ζητήσῃ ἀπὸ ἑνα διάνθρωπον τῆς ἐπαγγελματικῆς μορφώσεως καὶ πύρας τοῦ ὑπὸ κρίσιν ἀναπήρου(28). Τῆς λύσει ταύτην,

νητικῆν φθον διὰ τὰς μικρὰς κῆρας τῶν 20 ἐτῶν, ἡλικίας. Β. Β. ο. λ. α. ὅρα εἰς μελέτας τοῦ Γραφείου εἰσπληρ. ἀναλόβσεως, Γαττα 1942.

28. Ὅπως τὸν κλασσικὸν ὁρισμὸν τῆς ἀναπηρίας ἀνακουθεῖν αἱ νομοθεσίαι Σουηδίας, δὲ καὶ κάπως ἑκστρεφῶς, Γιουγκοσλαβίας, Βελγίου, Τσε-

τῆν ὁποῖαν ἀκολουθεῖ καὶ ὁ ἑλληνικὸς νόμος (ἄρθρ. 33 νόμου 6298 «περὶ κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων») δεῖν νὰ διατηρήσωμεν. Θὰ ἤδύνατο μόνον νὰ διαβαθμισθῇ τὸ ποσοστὸν τῆς συντάξεως ἀναπηρίας εἰς δύο κατηγορίας (τῆς εὐρύτερας ἐπαγγελματικῆς καὶ τῆς φυσικῆς), ὥστε ὥστε οἱ ἔχοντες τὴν πρώτην θὰ ἐξαναγκάζονται διὰ τῆς μικρότερης συντάξεως εἰς ἀνάληψιν ἐργασίας, τῆν ὁποῖαν δύνανται σπουδαίως νὰ ἀποβροθῆσιν ἢ ὀργάνωσιν καταλλήλου συστήματος ἐπαγγελματικῆς μεταπαιδείσεως.

Τὸ ἐργατικὸν ἀτύχημα, πρὸς τὸ ὅποιον ἰσομοιοῦνται καὶ οἱ ἐπαγγελματικοὶ ἀσθένειαι εἶναι σαφῶς διακριτὸν τῶν ἄλλων ἀσφαλ. περιπτώσεων λόγῳ τοῦ αἰτιώδους συνδέσμου πρὸς τὴν ἐργασίαν. Ἡ διὰ τὸ θῦμα ἐργατικῶ ἀτυχήματος πρόνοια τοῦ ἐργατοῦ, προηγουμένη πάσης ἄλλης σχετικῆς, εἶναι παλαιωτάτη συνδεομένη πρὸς τὴν κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἀκούστου νόμου εὐθύνη τοῦ προξενουμένου εἰς ἄλλον ζημίαν. Ὑπὸ τὸ φῶς τῶν νεωτέρων ἀντιλήψεων καὶ κυρίως μετὰ τὴν διαμόρφωσιν τῆς θεωρίας περὶ ἐπαγγελματικῶν κινδύνων, τῆν ὁποῖαν πρῶτος ἐθεμελίωσεν κατὰ τρόπον εὐρὸν ὁ Σισμανίδης ὁ Σισμανίδης διευρύνθη τὸ πεδίον τῆς εὐθύνης τοῦ ἐργατοῦ καὶ τείνει βαθμιαίως νὰ χάσῃ ἢ πρόνοια αὕτη τὴν θεωρητικὴν, τὴν ὁποῖαν ἐνεργάζειν ὀργάνως. Ἡ διατήρησις πλείον ὡς βάσει τῆς εὐθύνης τοῦ ἐργατοῦ μόνον τοῦ «ἀντικειμενικοῦ συνδέσμου», μᾶς δεῖλ, αὐτὸς τοῦ παλαιοῦ αἰτιώδους συνδέσμου σφραγίσαι εἰς τὴν δημιουργίαν κινήσεως θεμελιώσεως ἀσφαλίσεως τῆς κοιν. ἀσφαλίσεως, συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς τοῦ ἀτυχήματος. Δὲν ἀπέμεινε πλείον παρὰ ἡ ὀργανικὴ ἀπορρόφησις τοῦ ἀτυχήματος ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἀσφαλιστικοὺς κλάδους, τὴν ὁποῖαν πρῶτος ὑπεστήριξεν εἰς τὸν πρωτακτικὸν τοῦ λόγον τῆς δευτ. Μ. αἰ. 1897 ὁ καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Πρεϊβουργ Η. R o s i n. Πρῶτη ἡ ἑλλην. νομοθεσία τὸ 1932 ἀπεδέχθη τὰ θεωρητικὰ ταῦτα διδάγματα καὶ κατήργησε

ἡχοιστάτος. Ἡ ἐπιθετικὴ σύμβασις ἐργασίας τοῦ 1932 «περὶ ὀργανικῆς ἀσφαλίσεως κατὰ τῆς ἀναπηρίας» παρέχει πάλιν εὐρὸν καὶ πλαστοκῶς ἐπιφέρει τῆς ἀναπηρίας (ἄρθρ. 4) Ἀνοθέτως ἡ εὐστάσις τοῦ 1932 (ἄρθρ. 16) ἀποδέχεται τὸν «κλασσικόν» ἄριστόν. Ἡ βρετανικὴ νομοθεσία δὲν προσδιορίζει τὴν ἐνοχίαν τῆς ἀναπηρίας· ἡ ἀρμενία δὲν εἶχεται, ὅτι πρέπει νὰ μὴ ἔκασται νὰ ἐπιπέσει ἐργασίαν, τῆν ὁποῖαν λ ὁ γ ι ε ὡ ς δύνανται τις ν' ἐξιώσῃ ἀπὸ τῶν ἐργαζόμενων. Τὴν λύσιν τῆς μεταβαλλομένης συντάξεως ἀνάλογως τοῦ αἵτους τῆς ἀναπηρίας ἀκολουθεῖ ἡ Γαλλικὴ νομοθεσία (ἀνίσταται διὰ δευτέρου ἐπαγγέλματος: 30%, τοῦ μίτου ἐργασίας μισθοῦ τῶν τελευταίων 10 δευτέρου ἐπαγγέλματος: 40%, τοῦ μίτου ἐργασίας μισθοῦ τῶν τελευταίων 10 ἀνίσταται ἔχοντες ἀνάγκην βοήθειαι καὶ ἄλλου προσώτου: 60 %).

τὴν αὐτοτέλειαν τοῦ κλάδου ἀτυχημάτων», χωρὶς ὅμως νὰ παραγνωρίσῃ καὶ ὄρισμένους ἰσομορφίας, τὰς ὁποίας ἐμφανίζει ὁ κλάδος τοῦ ἀτυχήματος, κυρίως δὲ τὴν κατάρτησιν τῶν χρονικῶν προϋποθέσεων διὰ τὴν ἀπόκτησιν τῶν παροχῶν καὶ τὴν ἐπαύρτησιν ἐν τινὶ μέτρῳ τῶν παροχῶν. Μετὰ 16 ἔτη τὴν ἑλληνικὴν λύσιν ἀπεδέχθη καὶ ὁ νεώτατος Γαλλοσλοβακικὸς νόμος. Καμμία ὅμως νομοθεσία μέχρι σήμερον δὲν ἐπεχείρησε τὴν πλήρη κατάρτησιν τοῦ ἔργ. ἀτυχήματος καὶ τὴν ἐξομοίωσιν αὐτοῦ πρὸς τοὺς λοιποὺς κινδύνους. Πράγματι θὰ προεβάρουε εἰς τὸ σίθημα κοινωνικῆς δικαιοσύνης ἡ τισαύτη ἐξομοίωσις, συνεπὶς τῆς ὁποίας θὰ ἐπιτελεῖτο τὸ ἴδιον ἔργον. ἀτυχήματος εἰσαδῆσαι προστασίας, εἰάν δὲν ἔχη πραγματοποιήσῃ τὰς διὰ τὴν κοινὴν ἀσπίρην π.χ. ἀπαιτημένους χρονικὰς προϋποθέσεις. Συνεπὸς ἡ διατήρησις τῆς ὁριστῶμένης ρυθμίσεως εἶναι ἀπολύτως ἀπαραίτητος (29).

Ἡ ἄσθητικὴ ἑνότης εἶναι γνωστὴ καὶ εἶναι διεθνῶς παραβεβεγγμένη. Συνεπὸς ἐπὶ τῆς ἐκείνης αὐτῆς δὲν δύναται νὰ γίνῃ αὐξήθησις. Ἀντιθέτως πολλὰς συζητήσεις δύναται νὰ γείνησιν ἡ ἐκτίμησις τῶν παροχῶν. Ἡ μέχρι τοῦδε κατὰ κανόνα κρατούσα, πληρῶς βεβαιωμένη ἀπαμβλυτούμενη συστηματικῶς μεταχειρίσεσις τῶν μελῶν οἰκογενείας ἴσον εἴη χρόνῳ νὰ ἐκλείψῃ. Δὲν εἶναι κοινωνικῶς ὀρθόν τὰ μέλη οἰκογενείας νὰ μὴ δικαιούνηται πλήρους περιθάλψεως ἢ νοσοκομειακῆ περιθαλψῆς πρὶν εἴη χρόνῳ, ἀναλόγως τῶν δυνατοτήτων, καὶ ὑπάρχουσιν νὰ ἐπεκταθῇ καὶ εἰς τὰ μέλη οἰκογενείας, ἰδιαιτέρως δὲ ἡ χειρουργικὴ νοσοκομειακὴ περιθαλψῆς. Τοῦτο εἶναι παρ' ἑμὲ ἰδιαιτέρως ἐπιβεβλημένον διὰ τὴν ἀνεπάρκειαν τῆς κοινωνικῆς προνοίας καὶ τὴν ἑλλειψὴν ἀποτομιώσεως παρὰ τοῖς ἐργαζομένοις πρὸς ἀνταρτώσειν τῶν ἐκείνων ὁσπερῶν, τὰς ὁποίας συνεπάγεται ἡ νοσοκομειακὴ περιθαλψῆς μέλους οἰκογενείας. Πέραν τέρῳ αἱ εἰς χρέμα παροχαὶ (ἐπίδομα ἀδικονότητος, λόγω ἀσθενείας) πρέπει νὰ παρέχωνται κατ' ὅλον τὸν χρόνον, ὅστις εἶναι ἀναγκαῖος πρὸς ἀνάρρωσιν. Ἐκ μακρῶν στατιστικῶν παρατηρήσεων διεπιστώθη, ὅτι ὁ χρόνος εἴτος δὲν δύναται νὰ εἶναι κατώτερος τῶν 26

29. Χαρακτηριστικὸν εἶναι, ὅτι καὶ ἡ νεωτάτη ἀγγλικὴ νομοθεσία διατήρησε τὴν εἰδικὴν ρύθμισιν τῶν ἐργαζομένων ἀτυχημάτων (νόμος 26 Ἰουλίου 1940). Ἰδιαιτέρως ρυθμιστῶν τῶν ἐργαζομένων ἀτυχημάτων προβλέπει καὶ ἡ σύστασις τῆς Φιλαδέλφειας τοῦ 1944 (ἀριθ. 16). Πρβλ. K o s i a, Unsterka und Vosteka auf dem Gebiete der Arbeitsunfähigkeitsversicherung in Vorkriegsdeutschland, τ. 6. Πλήρη ἐπισκόπησις τοῦ ζητήματος μετ' ὅλην τὴν σχετικὴν βιβλιογραφίαν ἐβλ. εἰς μελέτην μου. Ἀπλοποιήσις τῶν ασφαλιστικῶν ἐπιτηδῶσεων ἐν τῇ κοινωνικῇ ασφαλίσει, ἐν Ἐπιθ. Κοινων. καὶ Δημ. Οἰκονομικῆς, 1932, τ. Α'.

ἑβδομάδων (=182 ἡμέραι) διὰ μίαν περίπτωσιν, ὅπως ἄλλως τε ὀρίζει καὶ τὸ ἀρθρ. 3 § 1 τῆς διεθνoῦς συμβάσεως ἔργασίας τοῦ 1927⁽⁴⁰⁾. Συνεπῶς μείωσις τοῦ χρόνου τούτου, εἴτε ἀνάμειξις αὐτοῦ μετὰ τῆς ἀεργίας ἢ ἀπετέλει μείωσιν τῆς ἐνδοειγμένης προστασίας⁽⁴¹⁾. Ἡ αὐτοαἰσι μάλιστα τῆς Φιλοσοφείας τοῦ 1944 προχωρεῖ ἀκόμη περισσότερο, διότι ὀρίζει εἰς τὸ ἀρθρὸν 9 § 3, ὅτι «ἐπιδικὰ μέτρα θὰ ἔδει νὰ ληφθῶν διὰ τὴν παράτασιν τῆς διαρκείας τῶν χρηματικῶν παροχῶν εἰς περιπτώσεις ἐπιδικῶν ἀσθενειῶν, ὅπως ἡ φυματίωσις, αἰτίται, ὅν καὶ συνήθως ἰσχυροί, συνεπάγονται μακρὸν περίοδον ἀσθενείας». Διὰ τοῦτο ἐπιτέθη εἰς τὴν νεωτάτην Γαλλικὴν νομοθεσίαν, ὡς νέος κίνδυνος, «ἡ μακρὰ ἀσθένεια», ἐφ'ἣς χορηγεῖται ἐπίδομα μέχρι τριῶν ἐτῶν. Εἶναι αὐτονόητος, ὅτι μὲ τὴν ἐπέκτασιν τῆς ἀσφαλίσεως κατὰ τῆς ἀσθενείας ἢ ἀπάτησθ ἡ θέσπισις ἐπιδικῶν κινήτων διὰ τὸ ἐπίδομα ἀσθενείας τῶν ἐλευθέρων ἐπαγγελματιῶν, περὶ εὖ τῆσιν συζητήσας ἐγένετο κατὰ τὴν θέσπισιν τῆς Βρετανικῆς νομοθεσίας καὶ διὰ τὸ ἕκτον τρόπον νὰ καθορισθῇ ἰδιαίτερος—μακρότερος τοῦ συνήθους—χρόνος ἀναμονῆς⁽⁴²⁾.

Παρ' ἧμιν μία ἀσθένεια θὰ εἶχεν ἀνάγκη ἰδιαίτερας μεταχειρίσεως, λόγῳ τῆς διαδόσεώς της καὶ τῆς τεραστίως κοινωνικῆς σημασίας, τὴν ὅποιαν εἰσάγηται. Πρόκειται περὶ τῆς **φ υ μ α τ ι ὠ σ ε ω ς**.

Ἡ **φ υ μ α τ ι ὠ σ ι ς**, προκαλεστικῶς ἀπετέλει κυριολεκτικῶς πᾶνην, ἰδιαιτέρως εἰς τοὺς μισθωτοὺς, πᾶλλῳ δὲ μᾶλλον σήμερον, μετὰ τὰς κακουχίας τοῦ πολέμου, τῆς κατοχῆς καὶ τῶν μετὰ ταῦτα τραγικῶν ἀνωμαλιῶν. Ἐξόχως χαρακτηριστικὰ εἶναι τὰ πορίσματα τῆς ἐρευνῆς φυματιώσεως ὁμάδων πληθυσμοῦ διὰ τῆς ὁμοειχῆς μικροσκοπιογραφίας⁽⁴³⁾. Ἡ ἀντιμετώπισις δὲν ὑπῆρξε ἀνάλογος τῆς σ-

40. Ἡ διάρκεια τῆς ἐπιδοτήσεως λόγῳ ἀσθενείας ὀρίζεται εἰς τὴν Μεγ. Βρετανίαν εἰς 312 ἡμέρας, ἐφ' ὅσον κοιτιβλήθησαν εἰσφορὰ ἢ ἀνεργίαι τῶν 156 ἑβδομάδων ἄλλως εἴπω ἀπεριόριστος· εἰς τὴν Γαλλίαν ὀρίζεται εἰς 12 μήνας, εἰς τὴν Τσεχοσλοβακίαν δὲ 365 ἡμέρας, εἰς τὴν Γουρσοσλαβίαν τοῦλάχιστον εἰς ἓν ἔτος, εἰς τὸ Βέλγιον 330 ἡμέρας.

41. Ὁ Βρεταν. νόμος ἐμφεῖ εἰς **ἑ ν τ α ἰ ὶ ο ν** κεφάλαιον περὶ ἐπιδομάτων ἀσθενείας καὶ ἀεργίας (ἀρθρ. 11—13), ἀλλὰ δὲν γίνεται κομμία σύγκρισις εἰς τὴν διάρκειαν ἐκαστοῦ τῶν παροχῶν τούτων.

42. Κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ Βρετανικοῦ νόμου ἐγένετο μεγάλη συζήτησις διὰ τὴν καθορισμὸν τοῦ χρόνου ἀναμονῆς τῶν ἐλευθέρων ἐπαγγελματιῶν. Τὰ σχέδια βενεδικτῆ ἀνεγνωρίζε, ἕκαστον ἐπιδοτήσεως μετὰ 13 ἑβδομάδας ἀπὸ τῆς ἀφορμῆς τῆς ἀνικανότητος. Εἰς τὸ πρῶτον κίβηρον, σχέδιον περιορίσθη καὶ τελικῶς ὁ νόμος τὸν ἐξαρτοῦσιν πρὸς τὸν τοῦ μισθοῦ. Ἡ Τσεχοσλοβ. νομοθεσία ὀρίζει 42 ἡμέρας.

43. Β. Π α π α ν ι κ ο ῦ λ ὶ ο υ, Πορίσματα ἐρευνῆς φυματιώσεως ὁμά-

βαρότητας τοῦ προβλήματος. Ἡ κρατικὴ ἀντιμετώπισις ἀπέφραξε πενιχρά 4.000 περίπου κλίναις κρατικῶν νοσητηρίων καὶ βιομηχανικῶν κλινικῶν δὲν ἦσαν ἀρκεταὶ ἀφ' οὗ ἀπαρτίζονται 9.400 τοῦλάχιστον⁽⁴⁴⁾. Τὰ ασφαλ. ταμεία ἀνέλαβον τὴν προστασίαν τῶν φυματικῶν διὰ τῆς χορηγήσεως χρηματικῶν παροχῶν (θεραπευμάτων, συντάξεων) καὶ ἐθ. μὲ ἐθνικὰς χρονικὰς προϋποθέσεις, καὶ εἰς μέγεθος μεγαλύτερον τοῦ συνήθους⁽⁴⁵⁾. Ἡ προστασία αὕτη εἶναι ἀκανόνιστος καὶ ἀσυντόμιστος καὶ ἀποβαίνει, ἐν τινι μέτρῳ εἰς βάρος τῆς λοιπῆς ασφαλιστικῆς προστασίας τῶν ἀσφ. φορέων· ἐν τούτοις ἡ ἑλληνικὴ κοινωνικὴ πρόνοια καθιστῶ ἐπιβεβλημένην τὴν τοιαύτην πρόνοιαν. Ἡ κατηγορία τῶν φυματικῶν ἡ θνησιφόρος τῆς ἀποίας καὶ προπολεμικῶς ἦτο ἐξαιρετικὰ υψηλὴ⁽⁴⁶⁾ δὲν δύνανται ν' ἀφεθῆ ἀβροβήτως Ἡδὴ εἰς διαφόρους χώρος ἔχει ληφθῆ πρόνοια, ὅπως εἰς τὴν Ἰταλίαν, ὅπου ἀπόρχει ἀπὸ τοῦ μεσαιωνοῦ ἡδὴ σύστημα περιθάλψεως φυματικῶν καὶ εἰς τὴν Ρουμανίαν, διαρκούντος ἐκ τοῦ πολέμου καὶ εἰς τὴν Ἑλβετίαν⁽⁴⁷⁾. Παρ' ἡμῖν τὸ 1935 διὰ νομοθ. διατάγματος εἶχε προβλεφθῆ ἡ αὐταῖσι εἰδικῷ ασφαλιστικῷ ὀργανισμῷ ἐκείνου εὐρυτάτης βάρους καὶ ὅπως σκοπὸν εἶχε εἶχε τὴν πραγματοποιήσασθαι εἰς εἶδος παροχῶν (κυρίως νοσητηριακῆς περιθάλψεως). Ἄτυχως ὁ νόμος αὗτος, ὅστις θ' ἀπετέλει σημαντικὸν βῆμα εἰς τὴν ἀντιμετώπισιν μιᾶς ἀληθοῦς κοινωνικῆς πλῆγης δὲν ἐτέθη ἀμέσως εἰς ἐφαρμογὴν καὶ διὸν μετὰ 13ετίαν ἀπεφορτίθη ἡ ἐφαρμογὴ του καὶ ἐγένοντο ὅλαι αἱ προπαρασκευαστικαὶ ἔργασίαι, ἀνεστάλη καὶ πάλιν ἡ ἐφαρμογὴ του διὰ τὸ ἐνταχθῆ ἐντός τοῦ γενικοῦ πλαισίου τῆς ἀσασθροργανουμένης κοινων. ἀσφαλίσεως⁽⁴⁸⁾. Εἶτα ἀπολύτως ἀπαραίτητον ἐν στενῇ συνεργασίᾳ

δὸν ἀριθμὸς διὰ τῆς ἀσφαλίσεως μεριστογενεργατικῆς (διὰ τὰς Ἀθήνας), 1947. Ὑπὸ τῶν αὐτῶν τίτλων ὁμοία ἔργασία διὰ τὴν Θεσσαλονίκην Ἀριστοτελεῖς Πανεπιστήμιον, 1948.

44. Βαλαώρα. Ἡ ὀμιλίη τοῦ χωριοῦ σελ. 45. Στατιστικὰ στοιχεῖα ἐκ τῆς φυματικῆς καὶ πύθηνον ἀντιμετώπισεως τοῦ προβλήματος τούτου πρβλ. εἰς Ὀργάνωσιν τοῦ ἀντιφυματικῶ ἀγώνος ἐν Ἑλλάδι. (Ἐκδ. Ὑπουργείου Κρατικῆς Ὑγιεινῆς καὶ Ἀντιλήψεως) σελ. 302, 1938.

45. Πρβλ. Ἐπίσημὸν ἀνημερολόγιον τῆς φυματικῆς παρὰ τῶν ασφαλ. ὀργανισμῶν ἐν Σοβιετικῇ ἑνὸς, Der Kampf gegen die Tuberkulose in der Sozialistischen Bundesrepublik Deutschland, 8. Bericht über die Arbeit der Sozialistischen Bundesrepublik Deutschland, 1947, σελ. 760 ff. Ομοίως Σοβιετικὴ Ἀλυσὴ ἀσφαλίσεως καὶ ἀσφάλιστον ἀσφάλιστον, ἐν Revue sociale, (Ἰαν., Φεβρ. 1948, σελ. 9 ff.)

46. Βαλαώρα. Στοιχεῖα βιομετρίας καὶ στατιστικῆς σελ. 52, 145.

47. Νόμος 14 Ἰανουαρίου 1944, ὅστις προβλέπει κυρίως περὶ παροχῆς ἰατρικῆς βοήθησεως διὰ νοσητικῶν ἐν νοσητηρίῳ μέχρι 540 ἡμερῶν ἀναπητικῶν.

48. Ἐκδόσις Mitchell - Murray, ἐν Νέῳ Ὀικονομῆ (Μάρτ. 1949), σελ. 189.

μέ τό κράτος καί μέ δίκους, τούς μέ τό θέμα τοῦτο ἀσφαλισμένους ὀργανισμούς τῶ χαραχθῆ ἔν πάρας ἀντιφωρακῶν πρόγραμμα, περιλαμβάνον ἀδελφῶν τὸν πληθυσμὸν καί διὰ τοῦ ὅταιου ἔ ἀντιμετωπισθῆ τό πρόβλημα τοῦτο μέχρι ὅρας τῆς εἰς ἐφαρμογῆν, δὲν δά ἦτο σκόπιμον οἱ σήμερον τυγχάνοντες προστασίας ἐκ μέρους ἀσφαλ. ὀργανισμῶν φεραικοί, ἐφ' ὅσον διαπιστοῦται, δα διόνται εἰσὶν προστασίας, τὰ μὴ συνεχίσουν λαμβάνοντες ταύτην (49).

Δια τό ἐνιαῖον ἢ μὴ τῶν εἰς χρῆμα παραγῶν ἀσφερόμεθα εἰς τὸ κατωτέρω περὶ τῶν παραγῶν συντάξεων ἐκτεθῆμενα (50).

Ὁ θ ἄ ν α τ ο ς ἀποφανίζω τὴν οἰκογένειαν τοῦ ἡσφαλισμένου καί τὴν στερῆ τῆς ἐκ τῆς ἐργασίας αὐτοῦ προσόδου καί ἦτις συνέως κρῆται τὸ τόχην προστασίας. Μεγάλη αὐξήσις ὀπάρχει, κῶτα πρέπει τὸ εἶναι ἡ ἐκτασίς τῆς προστασίας ταύτης. Τό πρόβλημα ὅρας τοῦτο συνδέεται στενῶς μέ τὸς κινήσεις ἐν ἐκδοτῇ χώρα κοινωνικῆς καί οικονομικῆς συνθήκας. Εἰς ἄλλας χώρας ἢ γυναικῶν, κατὰ κανόνα ἐργάζονται πρὸ τοῦ γάμου, συνήθως δὲ καί διαρκούντες τοῦ γάμου (51). Διὰ τοῦτο τὸ πρῶτον τῶν ἐργαζομένων γυναικῶν εἶναι ἐξαιρετικῶς ὀφειλῶν. Παρ' ἡμῶν καί λόγῳ τῆς μορφῆς τῆς οικονομίας μας, ἀλλὰ καί τῶν περὶ ἐκπαγγελίας παραδόσεων ἢ ἐπαγγελματικῆς ἀποσχίσεως τῆς γυναικῆς δὲν ἦτο πρὸ τῶος χρόνου συνήθης, ἀκόμη δὲ ἐδωρεῖται καί ὡς κοινωνικῆς ἐκπευσις διὰ τῶς μεσοτίας καί ἀνωτέρας τάξεις. Μετὰ τὸν πρῶτον παγκόσμιον πόλεμον πᾶ-

49. Ἐπὶ τῇ βῶσει τῆς ἐκδόσεως (1940) τοῦ J. M. Γ (59, τῆς Παγκοσμίου Ὄργανώσεως Ἑργαζομένων διὰ τοῦς 120,000 φεραικοὺς ἐν Ἑλλάδι ἐπὶ τῇ βῶσει τῶν ἀσφαλισμένων τῶν μεροληπτικῶν ὄψεων καί 42 ὡς ἀποθνήσκουσιν ἐτησίως 15,000 διὰ τῆς νοσητικῆς ἐν 20,000 καί τῆς περιθαλπῆς τῶν ἀποθνεύοντων διὰ 50-70 ἀντιφωρακῶν ἰατρῶν 24,000,000 ὅλλ, μὴ ὀλογοποιεῖται τῆς βαρῆς κατασκευῆς τῶν ἀσφατοῦν καί ἰατρῶν, ὅλλ, περίπου 3%, ὅλλ, κατὰ κεφαλὴν κατακοῦ. Οἱ ἀνωτέρω ὀλογοποιεῖται δὲν τὰ θεωρηθῶν Ὁ π ε ρ β ο λ ι κ οί.

50. Εἰς τῆς παριστάρας νομοθεσίας τὸ ἐπίθεμα ἀσθενείας εἶναι μεταβλητὸν, ἀπὸλογον τῶ μισθοῦ (Τσεχοσλοβακία, Γαλλία, Βέλγιον, Γιουγκοσλαβία) ἐπιπλέον καθορίζεται ἐν Μεγ. Βρετανίᾳ.

51. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐργαζομένων ἡσφαλισμένων γυναικῶν εἰς τῶς διαφόρους χώρας ἔχει ὡς ἑξῆς :

Τσεχοσλοβακία	1934	1.125.077	ἀνδρες (51,9%)	702.485	γυναῖκες (38,9%)
Βέλγιον	1932	1.076.000	•	380.000	•
Γαλλία	1930	4.970.000	•	3.340.000	•
Μεγ. Βρετανία	1936	13.019.000	•	6.398.000	•

P e r e a d. Τεσθεῖται ἀναρτήθη ἐπ ὀργανώσιον διασκέψῆς ἀπὸ ἀμερικανῶν οἰκίῶν (1940). Παρ' ἡμῶν τὸ 1939 ὁ ἀριθμὸς τῶν ἡσφαλισμένων ἀνδρῶν παρὰ τῆ I. K. A. ἀνίστατο εἰς 241.827 (74,21%) καί τῶν γυναικῶν εἰς 84.029 (25,79%).

ρατηρεῖται ριζικὴ μεταβολὴ εἰς τὰς ἀνωτέρω ἀντιλήψεις καὶ κατ' ἔτος αὐξάνει τὸ ποσοστὸν τῶν ἐργαζομένων γυναικῶν, τὸ ὅποιον πάντως ἀπολείπεται τοῦ ἀντιστοίχου τῶν ζήτων χωρῶν. Ἐξ ἄλλου ἡ ὀφισταμένη παρ' ἡμῖν μόνιμος ἀνεργία καὶ ἐπιτονος ἀποασασχόλησις (231 ἡμερομίσθια ἐπραγματοποιήθησαν κατὰ μέσον ὄρον ἐν τῇ βιομηχανίᾳ τὸ 1938 καὶ 57% τῶν ἐργαζομένων ἡμερῶν τῶν ἀγροτῶν παραμένουν ἀδιάρητοι) θίγει φραγροῦς εἰς τὴν γυναικίαν ἀποασχόλησιν, ἰδίως εἰς τὰς γυναῖκας, αἵτινας δὲν ἔχουσιν ἐπαγγελματικὴν κατάρτισιν ἢ εἴαν εἶχον τοιαύτην ἀπέμαθον λόγῳ μακρῆς διαρκείας τοῦ γάμου. Διὰ τοῦτο λαμβανομένων ὅπ' ὄφιν τῶν παρ' ἡμῖν συνθηκῶν ἀποασχολήσεως καὶ τῶν κοινωνικῶν ἀντιλήψεων θὰ ἔπρεπε ν' ἀναγνωρισθῇ τὸ δικαίωμα τῆς χήρας εἰς σύνταξιν, ἀσχετῶς ἡλικίας ἢ ὑπάρξεως τέκνων, διαβαθμιζομένης μόνον τῆς συντάξεως ἀσολόγως τῆς ἡλικίας τῆς χήρας, ὡστε νὰ μὴ θύναται αὕτη ν' ἀποτελέσῃ ποτὲ βέβαιον ἰκανὸν ν' ἀποτρέψῃ τὴν χήραν ἀπὸ τοῦ νὰ ἐργασθῇ, εἴαν δύναται καὶ κόρη θύειν ἢ νὰ μὴ ἐπαναυμφεῖθῃ. Σημειωτέον, ὅτι καὶ εἰς τὰς χώρας ἀκόμη ἐπινοῦς, εἰς τὰς ὅποιαις ἂν καὶ δὲν συντρέχουν αἱ ὡς ἀνω οικονομικαὶ καὶ κοινωνικαὶ προϋποθέσεις, τὸ ὅριον τῆς ἡλικίας, ὅπ' οὐ διέκρίσθη ἡ χήρα συντάξεως ὀρίζεται σχετικῶς χαμηλόν(2) διότι ἂν πυχὸν ὄρουσθῃ τοιοῦτον π.χ. 60 ἐτῶν θὰ καταστήσῃ καμμία σχεδὸν χήρα νὰ λάβῃ σύνταξιν, ἐφ' ὅσον θὰ πρέπει διὰ τὸ δικαιοῦθῃ συντάξεως νὰ ἔχη τέκνον μικρότερον τῶν 16 ἐτῶν, ἢ ἂν, νὰ ἔχῃ γεν

52. Καθ' ἑλπίς εἰς νεμερήσιος ἡ χήρα δικαιούται συντάξεως ὅσο προ-
 ὀκαθέσεται. Ὅσοις ἐν Γαλλίᾳ, ἐφ' ὅσον εἶναι ἀνεπικὸς πρὸς ἐρ-
 γασίαν ἢ ἔξει τέκνα μικρότερα τῶν 13 ἐτῶν. Ἐν Ἑλλάδι, ἐφ' ὅσον ἔ-
 χῃ τέκνα, ἢ ἂν δὲν ἔχῃ τέκνα, συνεπλήρωσεν ὅμως τὸ 40ον ἔτος τῆς ἡλι-
 κίας τῶν καὶ παλαιῆ ἑγγαμῶν βίῳ. Ἡ ἀνταξίη ὅμως τοιαύτη ἀσολόγως
 τῆς ἡλικίας· αἱ μὴ συμπληρώσασθαι τὸ 30ον ἔτος τῆς ἡλικίας τῶν 50 οἶο τῆς
 συντάξεως τοῦ συζύγου, ἂν εἶναι μεταξύ 30 καὶ 40 ἐτῶν 80 οἶο, ἂν εἶναι με-
 ταξὺ 40 καὶ 50 ἐτῶν 70 οἶο, ἂν εἶναι μεταξύ 50 καὶ 60 ἐτῶν 60 οἶο καὶ ἂν εἶ-
 ναι ὄνω τῶν 60 ἐτῶν 50 οἶο. Ἐν Μεγ. Βρετανίᾳ, αἱ συμπληρώσα-
 σαι τὸ 50ον, ὄνω τέκνων καὶ ἐφ' ὅσον ἂ γάμος ἐφίσταται ἀπὸ δικαστικῆς ἢ
 ἀσχετοῦς ἡλικίας μετὰ τέκνων. Ἐν Σουηδίᾳ, εἴαν ἔχη συμπληρώσει τὸ
 50ον ἔτος τῆς ἡλικίας τῆς καὶ εἶναι νεμερήσιος ἀπὸ παλαιότητας. Ἐν Γίβρι-
 κῶσλαβίᾳ, ἐφ' ὅσον ἔχη συμπλήρωσεν τὸ 40ον ἔτος τῆς ἡλικίας τῆς ἢ
 εἴαν ἔχη τέκνα ἡλικίας μικροτέρως τῶν 14 ἐτῶν ἢ εἴαν εἶναι ἀνεπικὸς πρὸς ἐρ-
 γασίαν. Ἐν Τσεχοσλοβακίᾳ, εἴαν ἡ χήρα εἶναι ἀνώτερος ἢ συμπλή-
 ρωσῃ τὸ 40ον ἔτος τῆς ἡλικίας τῆς ἢ ὁ γάμος ἐήνηκεν 15 τοῦλάχιστον ἔτη
 ἢ εἴαν ἔχη τέκνα κάτω τῶν 16 ἐτῶν. Ἐν Βελγίῳ ἀπὸ τοῦ 50ου ἔτους
 τῆς ἡλικίας, ἐπειδὴ εἴαν ὑπάρχουν τέκνα ἡλικίας κάτω τῶν 16 ἐτῶν. Ἐλα-
 στικῆ εἶναι ἡ ἰδιότης τοῦ ὄφρ. τ τῆς σχετικῆς καθ. συμπλήσεως ἐργα-
 σίας τοῦ 1932.

νήση μετὰ τὸ 44ον ἔτος τῆς ἡλικίας της, κατὰ δὲ τὴν στατιστικὴν τῆς ἡλικίας τῆς μητρὸς παρ' ἡμῖν μόλις τὸ 1% τῶν νεοτουσῶν εἶναι ἡλικίας ἀνω τῶν 44 ἐτῶν. Κατ' ἀνάγκην ὅθεν πᾶσαι σχεδὸν αἱ συντάξεις θὰ διακόπτονται ἅμα τῇ συμπληρώσει τοῦ 16ου ἔτους τῆς ἡλικίας τῶν τέκνων ἐκτός ἐάν λαβῆθῃ πρόνοια νὰ συνεχίζονται αἱ ἀπονεμηθεῖσαι συντάξεις παρὰ τῆ ἐπιβόουσαν ἀσφαλιστικὴν ἐπιχειρήσασιν τῶν τέκνων⁽²⁾. Τὸ ἕκρον τῶν 16 ἐτῶν, ἐπὶ τῇ συμπληρώσει τοῦ ὁποίου διακόπτεται ἡ σύνταξις τῶν τέκνων ὅσον νὰ θεωρηθῆ μικρόν, ἐφ' ὅσον διὰ τὴν περατώσῃ τις τὰς γυμνασιακὰς σπουδὰς ἢ μίαν μόνον τεχνικὴν σχολὴν πρέπει νὰ ἐξαυτοπληρώσῃ τὸ 16ον ἔτος τῆς ἡλικίας του. Διὰ τοῦτο ἐφ' ὅσον δὲν εἰσάγεται παρ' ἡμῖν ὁ θεσμὸς τῶν οἰκογενειακῶν ἐπιδομάτων, ἢ αὐξήσει τοῦ ὅρου τῆς ἡλικίας, ἢ τις προβλέπεται εἰς τὰς πλείους νομοθεσίας, εἶναι ἐπιβεβλημένη⁽³⁾. Ἀκόμη καὶ αἱ γονεῖς, ἐφ' ὅσον εἶναι ἀνέκοντοι πρὸς ἐργασίαν καὶ ἄποροι, θὰ ἔπρεπε νὰ τῶνται προστασίως τινὸς ἐκ περιπέσει. Ἐνάγκη τοῦ στήριγματός των τέκνου. Ἡ τοιαύτη πρόνοια θὰ ἦτο ἀναγκαῖα διὰ μεταβατικὴν πρὸς περίοδον, διότι βραδύτερον γεννησόμενον τοῦ θεσμοῦ θὰ δικαιούται αἱ γονεῖς συντάξως ἐξ ἰδίου δικαιώματός.

Εἰς τὴν μετὰ τὴν 44ον ἔτος θὰ εἶαι ἡ προστασία αὐτῆς νὰ ὀργανωθῆ κατὰ τὸν εὐεργότερον δυνατὸν τρόπον, ἰδίως θὰ αἱ εἰς εἶδος παραχαί, δοθέντος τοῦ ὀφειλοῦ κόσμου θεηρομότητος κατὰ τὴν κήσιν, τὸν ποσὸν καὶ τὴν λογίαν. Ἡ Ἑλλὰς κατέχει τὴν δευτέραν θέσιν μὲ ποσοστὸν 15,3 ἐπὶ 100.000 κατοίκων, ἔναντι τῆς Σουηδίας, Γαλλίας ἢ Νορβηγίας μὲ 4—4,5. Εἰς τὸν τομέα τούτου δὲν ε' ἀποδώσῃ ιδιαίτερον σημασίαν ἡ κοινωνικὴ ἀσφάλεις.

Γ. Οἰκονομικὸ

Κατὰ μίαν παλαιὰν ἀρχὴν τὰ οἰκονομικὰ τῆς κοινωνικῆς ἀσφαλείως ὑπὸ τὴν μορφήν τῆς ἐργατικῆς τοιαύτης στήριζονται εἰς εἰσφορὰς τοῦ ἐργαζομένου—ὅσα νὰ ἔχη τὸ εἶδημα ὅτι καὶ ὁ ἴδιος συμβάλλει εἰς τὴν πρόνοιάν του καὶ δὲν λαμβάνει φιλανθρωπίαν—, εἰς εἰσφορὰν τοῦ ἐργοδότη—ὅστις καταβάλλει συμφώνως πρὸς τὴν εὐρωπαικὴν ἔννοian τοῦ ἐπαγγελματικοῦ κινδύνου

53. Β. Βαλασάρα, Στοιχεῖα Βιομετρίας καὶ στατιστικῆς, σελ. 87.

54. Ἡ ἡλικία τῶν τέκνων ποικίλει εἰς τὰς ἀσφαλιστικὰς νομοθεσίας. Οὕτως ἐν Ἑλλάδι δικαιούται συντάξως μέχρι 18 ἐτῶν καὶ ἐπὶ στερητικῶν σπουδῶν ἢ ἀνωκατέρας μέχρι 20 ἐτῶν, ἐν Τσεχοσλοβακίᾳ μέχρι 16 ἐτῶν καὶ ἀνωκατέρας μέχρι 20 ἐτῶν, ἐν Γιουγκοσλαβίᾳ 17 ἐτῶν καὶ ἀνωκατέρας μέχρι 24 ἐτῶν, ἐν Γαλλίᾳ μέχρι 14 ἐτῶν.

τὰ ἀσφάλιστα τῶν ἐμφύγων μηχανῶν του—καὶ τοῦ κράτους, τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου, ὡς ἐνδιαφερομένου διὰ τὴν κοινωνικὴν εἰρήνην καὶ τὴν εὐμερίαν τοῦ συνόλου, ἐκτός τῆς ἀσφαλείας τοῦ ἀτυχήματος, ἤτις βαρύνει κατὰ κανόνα μόνον τὸν ἐργαζόμενον. Οἱ νομικοὶ διὰ διαφόρων θεωρητικῶν κατασκευῶν ἰθαμύλισαν τὴν ὑποχρέωσιν ἐκαστοῦ τῶν συνευφερόντων καὶ προσεπάθησαν νὰ προσδιορίσουν τὴν ἔκτασιν ταύτης. Τὴν ἀνωτέρω ἀρχὴν ἐπαναλαμβάνουσι καὶ αἱ διεθνεῖς συμβάσεις ἐργασίας περὶ ἀσφαλείας τοῦ 1927 καὶ 1932. Τὴν ἀρχὴν ταύτην ἐπίσης ἐτόνισαν καὶ ἡ σύστασις τῆς Φιλαδέλφειας τοῦ 1944 (§ 26,9), ἔκτου μάλιστα ὀρίσθησαν καὶ αἱ περίπτωσις ἐνισχύσεως ἐκ μέρους τοῦ κράτους⁽²⁵⁾. Τὸ οικονομικὸν ἀποτέλεσμα τοῦ ἀνωτέρω καταμερισμοῦ τῶν προσόδων τῆς ἀσφαλείας εἶναι ὅτι αἱ μὲν εἰσφοραὶ τοῦ ἠσφαλισμένου εἰς τὴν ἄρχὴν οὐκ ἐν βάρῳ ἀποκλειστικῶς αὐτόν, βραδύτερον ὅμως περιλαμβάνονται κατὰ κτήνα εἰς τὸν μισθὸν καὶ ἀποτελοῦν τμήμα τῆς ὅλης μισθολογικῆς πολιτικῆς, αἱ δὲ εἰσφοραὶ τοῦ ἐργαζομένου ἀποτελοῦν τμήμα τοῦ κόστους τῶν προϊόντων καὶ ἡ ἐπίπτωσις των ἀκολουθεῖ τοὺς γενικοὺς κανόνας τῆς διαμορφώσεως τῶν τιμῶν καὶ ἡμερομισθίων⁽²⁶⁾. Ἡ εἰσφορά τοῦ κράτους δύναται νὰ λάβῃ διαφόρους μορφάς καὶ ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἰδιουσυστάσεως τῶν οἰκονομικῶν κλάδων κράτους. Ἡ τακτικὴ ὅμως τῆς συγκεντρώσεως τῶν ἐσόδων ἐκ εἰσφορῶν τῶν ἠσφαλισμένων, τῶν ἐργαζομένων καὶ τοῦ κράτους ἔχει σήμερον κίονα κατὰ σημαντικὸν ἄδρον τὴν αἰτίαν τῆς ὑπάρξεώς της. Ἀφ' ἧς τὸ πρόβλημα τῆς κοινωνικῆς ἀσφαλείας ἐτίθη ἐνὸς τοῦ πλαισίου μιᾶς γενικῆς πολιτικῆς καὶ ἐνὸς γενικοῦ μηχανισμοῦ οὐκ ἔχει πλέον κομμίον ἰδιοκίτην σημασίαν, εἰάν τὰ διὰ

25. Τὴν ἀρχὴν τῆς τριμερῆς κατανομῆς ἀκολουθεῖ ἡ Βρετανικὴ νομοθεσία ἐπὶ τῶν ἐθνικῶν ἀσφαλίσεων ἀφ' ὧν τρέχεται περὶ μισθῶν ἠσφαλισμένων ἡ παροχὴ ὅμως ἰατρικῶν φροντιστῶν εἶναι ἀποκλειστικῶς εἰς βάρος τοῦ κράτους· ἐπίσης εἰς τὴν Ἑλβετίαν. Εἰς τὴν Γερμανοσλοβακίαν εἶναι εἰς βάρος τοῦ ἐργαζομένου κατὰ τὸ 1910 καὶ κατὰ τὸ 1916 εἰς βάρος τοῦ κράτους. Προσφανεῶς ὅμως διατηρεῖται ἡ συνευφερῆ τοῦ ἠσφαλισμένου. Εἰς τὸ Βέλγιον ἡ τριμερῆς κατανομή ἐπιπλέον ἐν Γεωργίας αὐτῆ. Ἐν Σουηδίᾳ κατὰ μέγιστον μέρος (29 εἰς) εἰς βάρος τοῦ κράτους. Ἀντιθέτως ἐν Γαλλίᾳ ἡ κοινωνικὴ ἀσφάλεισις στηρίζεται εἰς τὴν εἰσφορὰν τοῦ ἠσφαλισμένου καὶ τοῦ ἐργαζομένου. Τὰ κράτες οὐδὲν συνευφερῆ ὑποχρεοῦνται μάλιστα αἱ Κοινωνικαὶ Ἀσφαλίσεις νὰ καταβάλουν καὶ τὰ ἔξοδα τῶν κεραιῶν ὑπηρεσιῶν, εἰσπαιεῖ ἀποσπυλοῦνται μὲ τὸς Κοινωνικὰς Ἀσφαλίσεις.

26. H e i m a n n, ὠφ' ὧντος, σελ. 176 ἐκ. Πρὸς. καὶ P i g o n, Theory of Unemployment, σελ. 41.

κοινωνικὴ ἀσφάλεισις ἐξαρτῆται ἐκ τοῦ ἀκαλουθητέου συστήμα-
τος καλύψεως τῶν δαπανῶν διὰ τοὺς βραχείας διαρκείας
κινδύνους, ὡς εἶναι ἡ ἀσθένεια, δὲν ἐγενήθη ποτὶ ζήτημα διὰ ἐφαρ-
μοστίαν εἶναι τὸ διανεμητικὸν σύστημα, καθ' ὃ αἱ δαπάναι
μᾶς περιόδου, ἐνὸς ἔτους π.χ. καλύπτονται ἀπὸ τὰ ἀντίστοιχα ἴσο-
δα τῆς περιόδου ταύτης, μὴ διαφυλασσόμενου παρὰ μικροῦ τινος ἀ-
ποθεματικοῦ διὰ τὴν ἀνομοιωπίαν κρίσεων κλπ. Ἀντιθέτως διὰ τοὺς
μικρὰς διαρκείας κινδύνους, ὡς εἶναι ἡ σφύταξις γήρατος, θανάτου
καὶ ἀναπηρίας ἐφαρμόζεται τὸ σύστημα τοῦ μέσου ἀσφαλί-
στρου, καθ' ὃ λαμβάνεται πρόνοια δι' ἐνὸς σταθεροῦ ἀσφαλιστροῦ
τὰ καλύπτεται ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν τὸ κεφάλαιον τὸ ἀναγκασιῶν διὰ
τὴν ἐξυπερέστησιν πασῶν τῶν ἀναγνωρισθεῶν καὶ ἀναγνωρισθησο-
μένων ἀξιώσεων, λαμβανομένων ὡς ἔβην τῶν καταβληθεῶν καὶ
καταβληθησομένων εἰσφορῶν. Μέχρι τοῦ πρώτου Παγκοσμίου Πόλε-
μου ὅπο τὴν ἐπὶ ἔρησον τῆς τεχνικῆς τῆς ἰδιωτικῆς ἀσφάλειας δὲν ἐγεν-
νᾶτο ζήτημα περὶ τοῦ ἀκαλουθητέου συστήματος, ὡς τοιοῦτον δὲ προ-
ερίνετο τὸ τοῦ μέσου ἀσφαλιστροῦ. Ἡ νομοματικὴ ἀνασκόπωσις εἰς
τὴν κοινὴν μάλιστα τῶν κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων, τὴν Γερμανίαν,
ἔφερεν εἰς τόπητος τὸ ζήτημα τοῦ οικονομικοῦ οὐσιώματος καὶ ἠκολ-
ουθήθη πρὸς στιγμὴν τὸ σύστημα διανεμῆς⁵⁶ πλὴν ὅμως ταχέως ἐγκα-
τελείφη καὶ ἐπανήλαθι εἰς ἰσχυρὸν τὸ τοῦ μέσου ἀσφαλιστροῦ. Μετὰ
τὸν δευτέρον Παγκόσμιον Πόλεμον καταδικάσθη πλὴν ὁριστικῶς τὸ
σύστημα τοῦτο, πρὸκειμένου περὶ τῆς καθολικῆς ἀσφάλειας (57). Ἐφ'
ἔσον ἡ κοιν. ἀσφάλεισις καλύπτεται σχεδὸν ἀλόκληρον τὸν πληθυσμὸν,
πρόκειται διὰ περὶ θροναῦ αἰωνοβίου, δὲν θά ἦτο δυνατόν, οὔτε ἀκόπι-
μον τὸ συγκεντρῶσθαι τεράστια κεφάλαια, ἰσοσταθμίζοντα τὰς μελ-
λωντικὰς ἀξιώσεις ἀλοκλήρου τοῦ πληθυσμοῦ, ἐφ' ἔσον τὰ κεφάλαια
ταῦτα αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ ποτὶ δὲν πρόκειται νὰ διατεθοῦν, παρὰ μόνον
ἡ ἀπέδοσις αὐτῶν (τόκος κλπ.) καὶ ἦτις δύναται νὰ ἐξασφαλισθῆ μὲ
μῖαν μικρὸν ἀξίηρον τῶν εἰσφορῶν. Ἀκόμη περαιτέρω, εἰς μίαν προ-
γραμματοσμένην οικονομίαν, ὅπως εἶναι κατὰ κανόνα αἱ εὐρωπαϊκαὶ
οικονομίαι, δὲν τίθεται κἄν πρόβλημα ἐκλογῆς συστήματος καλύ-
ψεως δαπανῶν, διότι αἱ εἰς ὀρισμένον χρονικὸν διάστημα δικαιοῦχοι
παροχῶν τῆς κοινωνικῆς ἀσφάλειας θά συντηρηθεῶν ἀπὸ τὰ ἐπι-

56. Μεγάλη θεωρητικὴ συζήτησις περὶ τοῦ ἀκαλουθητέου οικονομικοῦ
συστήματος ἐγένετο τελευταίως ἐν Ἰταλίᾳ, ὅπου διερχόνται αἱ γῆραι. Πρῶτ.
D'Aragona, *Orientamenti programmatici della riforma della previdenza sociale, in*
Revista sociale, Νοέμβριος - Δεκέμβριος 1947, σελ. 305 ἔκ. Εἰς τὸ αὐτὸ περιο-
δικὸν πρῶτ. τεύχη Μαρτίου, Ἀπριλίου, Μαΐου, Ἰουνίου 1948, ὅπου εὐθὺς
σχετικῶν μελετῶν.

κόν εισόδημα τῆς αὐτῆς χρονικῆς περιόδου, τὸ κράτος δὲ θά ἔσται θύλην τὴν ἐπίδρασιν αὐτῆς ἐπὶ τῆς σχέσεως ἐπενδύσεων καὶ καταναλώσεως, ἀκόμη μάλιστα θά ἤδυνάτο ὁ διὰ τοῦ συστήματος μέσου ασφαλιστοῦ αὐτὸ τόματος σχηματισμὸς κεφαλαίων, ὡς ἀποτελέσῃ καὶ ἐμπόδιον εἰς τὰς σχεδιασμένας ἐπενδύσεις τῆς οἰκονομίας (22). Ἐάν οἱ ἀνωτέρω σκέψεις ἐφαρμοζόνται ἐπὶ συστήματος καλύπτοντος τὸ ὅλον ἢ μάλιστα μέρος τοῦ πληθυσμοῦ, δὲν δύνανται ὅμως νὰ ἐφαρμοσθοῦν ἐπὶ ἀσφαλίσεως καλυπτοῦσης τμήμα τοῦ πληθυσμοῦ ἢ ἐπὶ τῆς ἐπικουρικῆς ἀσφαλίσεως. Οἱ φορεῖς τῆς ταιαύτης ἀσφαλίσεως θά πρέπει ν' ἀκολουθήσωσι τὸ σύστημα τοῦ μέσου ασφαλιστοῦ, διότι εἰς μὲν τὴν πρώτην περίπτωσιν, τῆς τμηματικῆς ἀσφαλίσεως, θά ἴδωσιν ἐποχὴ, καθ' ἣν διὰ τοῦ διανεμητικοῦ συστήματος θά ἔχη ὀφρῶσθ' ἴσως τὸ ασφαλιστοῦν, διότι δὲν θά εἶναι εἰς θέσιν νὰ φέρῃ αὐτὸ μόνον ἡ ἠσφαλισμένη κατηγορία, ἀλλ' ἀκόμη θά εἶναι, καὶ κοινωνικῶς ὁμοῦν εἰ μάλιστα γενναίως, καὶ κατηγορίας ἠσφαλισμένων νὰ ἐπιβαρυνθοῦν δυσανάλογως, εἰς δὲ τὴν δευτέραν περίπτωσιν, τῆς ἐπικουρικῆς ἀσφαλίσεως, ὁρίσεται πάντοτε ὁ κίνδυνος τῆς ἐπιπτώσεως τοῦ ἀσφαλ. φορέως, διὰ τὴν περικοπὴν τοῦτοῦ νὰ ἰσοσταθμίσῃ ἕλας τὰς κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἐπιπτώσεως ὁρισταμένως ἀσφαλ. ἀξιώσεις ἢ ἀκόμη εἰς τὴν περίπτωσην τῆς μεταστάσεως ἠσφαλισμένων ἐξ ἑνὸς φορέως εἰς τὸν ἄλλον διὰ τὴν ἀναγνώρισιν τῆς προϋπηρεσίας του. Ἡ πρακτικὴ διαφορά τῆς προτιμήσεως τοῦ ἑνὸς ἢ τοῦ ἄλλου συστήματος εἶναι, διὰ τὸ διανεμητικὸν σύστημα καθιστῶν ἐπιθετικότερον τὴν ἀσφάλισιν, διότι δὲν ἀφαιρεῖ ἀπὸ τὴν οἰκονομίαν ποσὰ πρὸς σχηματισμὸν μεγάλων ασφαλιστικῶν ἀποθεμάτων. Ἀκόμη μάλιστα τὸ σύστημα τοῦτο μᾶλλον ἐπιτρέπει νὰ προσαρμοζώμεν τὰς παροχὰς ἐκαστοῦ πρὸς τὴν ἀγοραστικὴν ἀξίαν τοῦ νομισματός, ἐφ' ὅσον κατ' ἕτος λαμβάνομεν ἐκ τοῦ ἐθνικοῦ εισοδήματος ὀρισμένον ποσοστὸν, ἐν ᾧ ἐπὶ τοῦ ἄλλου συστήματος δὲν δυνατόν ἐστί νὰ κάνομεν τοῦτο ἀπολύτως, διότι ἐκαστὸς ἀποδοτὸς συντελεστῆς τοῦτου εἶναι, ἐάν διὰ τῆς τοποθετήσεως τῶν κεφαλαίων καθίστηται δυνατὴ ἡ διατήρησις τῆς ἀγοραστικῆς δυνάμεως τοῦ συγκεντρωθέντος κεφαλαίου. Εἶναι ὅμως ἐξ ἄλλου γνωστὸν, διὰ μὲν τὸ διανεμητικὸν σύστημα ὅ' αὐξάνουν βαθμιαίως οἱ ἀσφαλ. εἰσφοραὶ, ἐφ' ὅσον ὅ' αὐξάνουν οἱ ὑποχρεώσεις τῆς ἀσφαλίσεως, ἴδιως κατὰ τὴν πρώτην τριακονταετίαν, μέχρις οὗ φθάσωμεν εἰς μίαν κατάστασιν «σχετι-

22. Διανεμητικὸν σύστημα ἀκολουθεῖν ἔδει ἡ Βρετανικὴ, Γαλλικὴ, Τσεχοσλοβακικὴ, ἡ Σουηδικὴ καὶ ἡ Ἑλβετικὴ ἀσφάλισις, ὅπου πάντως λαμβάνεται πρόνοια σχηματισμοῦ καὶ ἀποθεματικῶν πηγῶν.

κῆς σταθερότητος. Πλὴν ὅμως ἡ διαφορά αὕτη θὰ καλυφθῆ διὰ τῆς αὐξήσεως τοῦ ἀναδιαμελητέου ποσοστοῦ ἔθνικοῦ εισοδήματος, καὶ ἐκ τῶν τόκων τοῦ ἀπωσθήκοις σχηματισθεσομένου περιορισμένου ἀποθεματικοῦ.

Αἱ εἰσφορὰὶ δύνανται νὰ εἶναι εἴτε ἐνιαῖαι, εἴτε ἀνάλογαι πρὸς τὸν μισθὸν τοῦ ἠσφαλισμένου. Ἐφ' ὅσον δὲν δεχόμεθα, ὡς γράφομεν κατωτέρω, τὴν ἐνιαίαν σύνταξιν, προκρίνομεν τὰς μεταβλητάς εἰσφορὰς, αἵτινες θὰ μᾶς ἐπιτρέψουν τὴν καταβολὴν διαφορικῶν συντάξεων. Ἐπειδὴ ἡ σύνταξις δὲν θὰ εἶναι ἀπολύτως ἀνάλογος μὲ τὸν μισθὸν, διότι δὲν θὰ παρακολουθῆ τοὺς ἀφηλικῶς μισθοὺς πέραν ἑνὸς ὀρισμένου ἀνωτάτου ὅριου, δεόν νὰ ὑπάρχη ἀνώτατον ὄριον εἰσφορῶν. Ὑπὸ τὰς σημερινὰς νομοματικὰς συνθήκας, θὰ θεωροῦμεν ὡς τοιαῦτον ἀνώτατον ὄριον μισθοῦ, ἐφ' οὗ θὰ ὑπολογίζονται αἱ εἰσφορὰὶ τὸς ὄρχ. 1.500.000, αἵτινες ἀντιστοιχοῦν πρὸς 5.000 περίπου τιμωριθμικὸς προπολεμικῶς δραχμῶν. Τὸ ποσοστὸν τῶν εἰσφορῶν δὲν πρέπει νὰ εἶναι ἀκριβῶς ἀνάλογον πρὸς τὸν μισθὸν· μὲς προαυθετικῆ κλίμαξ θὰ ἤδονατο νὰ θεσπισθῆ ὡστε ἡ ἐπιβάρυνσις τῶν μικροτέρων μισθῶν νὰ εἶναι μικροτέρα, πραγματοποιουμένης οὕτω τῆς ἀρχῆς τῆς ἀλληλεγγύης μεταξὺ τῶν περισσότερο καὶ ὀλιγώτερον καρδιζόντων ἐκ τῶν ἠσφαλισμένων (**).

Τὸ μέγεθος τῆς εἰσφορᾶς θὰ καθορισθῆ ἀνάλογως τῶν δυνατοτήτων, τὰς ὁποίας ἐμφανίζει ἡ οἰκονομία καὶ τῶν ἀναγκῶν, τὰς ὁποίας πρόκειται ἀπωσθήκοις νὰ καλύψῃ ἡ κοινωνικὴ ἀσφάλις, κυρίως δέ, ὅπως εἶπαμεν καὶ ἀνωτέρω, δὲν πρέπει αἱ δαπάναι τῆς κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως ν' ἀποτελοῦν ἐμπόδιον εἰς τὴν πραγματοποίησιν τῆς οἰκονομικῆς προόδου. Ἀκόμη δέ θὰ ἔκρεπε νὰ ὑπάρχη ἐλαστικότητα, δεδομένης κλίμαξ τῆς μεγάλης ἐκτάσεως τῆς δαπάνης διὰ τὴν κοινωνικὴν ἀσφάλισιν, ὡστε ὄχι μόνον πρέπει νὰ δέχεται τὰς ἐπιδράσεις ἐκ τῆς πορείας τοῦ οἰκονομικοῦ κύκλου, ἀλλὰ κατὰ τὸ δυνατόν νὰ ἐξασπύσῃ καὶ αὕτη, ὅπως κάνει καὶ ἡ δημοσία οἰκονομία, ἐπιδράσεις ἐκ τῆς κοινωνικῆς οἰκονομίας καὶ διὰ μέσου τῶν ὁσίων νὰ κατευθύνῃ τὰς οἰκονομικὰς διακυμάνσεις διὰ καταλλήλου χειρισμοῦ θὰ δύνανται νὰ ἐπηρεάσῃ αὐτὰς μέχρις ὀρισμένου σημείου (**). Ἦδη ἡ ὑπὲρ τοῦ Ἑρμούδατος Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων θε-

50. Αἱ εἰσφορὰὶ εἶναι ἐντελῆι δαχεταὶ τοῦ ὄρου τοῦ μισθοῦ ἐν Μεγ. Βρετανίᾳ, ὅπου ὅμως γίνεται διαβόησις κατ' ἄλλα κριτήρια ἄνάλογα μὲ τὸν μισθὸν ἐν Γερμανίᾳ, Γαλλίᾳ, Τσεχοσλοβακίᾳ, Βελγίᾳ, Ἑλβετίᾳ καὶ Σουηδίᾳ.

51. Ἀγγ. ὄ. Ἀγγελοπούλου. Δημοσιονομικὴ Πολιτικὴ καὶ Οἰκονομικαὶ Διακυμάνσεις, ἐκ Βιέννης 1911, ἐκ τῆς περὶ τοῦ Ἰ. Αὐστρία Ν. Αὐστρία

απαιτούμενη εισφορά ἀνέρχεται εἰς 15 οἰο ἐπὶ τοῦ μισθοῦ ἀπεριορίστως καὶ κατανομεται μεταξὺ ἐργαζόμενου (11 οἰο) καὶ ἠρφαλισμένου (4 οἰο). Τό ποσοστὸν τοῦτο προσαρμολόμενον πρὸς τὰς ἀνωτέρω ἐκτεθείσας ἀρχάς, νομίζομεν, ὅτι θά ἦτο ἀρκετὸν διὰ τὴν ἐξασφάλισιν ἰκανοποιητικῆς παραγωγῆς, ἐάν ἀποφευχθοῖν σήμερον, ὅτε εὐρισκόμεθα εἰς περίσσειαν κόμψεως τοῦ ἔθνικοῦ εισοδήματος ὑπερβολικαὶ ἀποθεματοποιήσεις ἢ ἐπιπλοῦσαι προωρισμέναι διὰ μακρῶν περιῶν ἔτων ὡς π.χ. διὰ τῶν προσόδων 3—4 ἔτων ἀνεγερσῶν ναυκοκομιῶν, ἰατρικῶν κλπ. Ταῦτα εἶναι ἀληθῶς ἀνάγκη ν' ἀνεγερθοῦν, διότι ἄνευ αὐτῶν εἶναι ἀδύνατος ἡ πραγματοποίησις ἀνεκτῶν παραγωγῶν ασφαλίσεως κατὰ τῆς ἀσθενείας· «ἤν ὅμως τὰ διὰ ταῦτα ἀπαιτηθησόμενα κεφάλαια δύνανται νὰ ἐξυφραθοῦν δι' ἄλλων οικονομικῶν συνδυσασμῶν, ὡς π.χ. ἐκ τῶν διαθεσίμων τοῦ κλάδου συντήξεως, πρὸς ἄν να καταβάλλει ἐν τακο χρονώσιον ὁ κλάδος ἀσθενείας δι' ὀφειλὴν ἀποσβεσθῶν εἰς 50 ἔτη. Θὰ ἐνεδεικνύετο συνεπῶς ἀναπλήρωσις τῆς κατανομῆς τοῦ ασφαλιστροῦ εἰς 7%, τῆς ἀσθενείας καὶ 8% συντάξεως, ὅπερ μάλιστα μὲ τὴν διατήρησιν τῶν κοινωνικῶν πόρων, θ' ἀνήρχετο εἰς 9%». Ἐν ἀσφάλιστρον, ὅπερ θὰ ἐπέτρεπε μίαν ἰκανοποιητικὴν διασπρέθμισιν τοῦ αὐτήματος τῶν συμτάξεων⁽⁶²⁾.

Δ' Καθορισμὸς συντάξεων

Κατὰ διαφόρους τρόπους εἶναι δυνατόν νὰ καθορισθῇ ἡ σύνταξις ἐπιπέδ τῶν δύο συστημάτων: τῆς μετὰ βλῆσῆς τῆς παρακολουθήσεως δηλ. κυρίως τὸν μισθὸν καὶ τὴν διάρκειαν ὀηρείας καὶ τῆς ἐνιστάσεως τῆς ἀνεξαρτήτου ἐκ τοῦ μισθοῦ καὶ διάρκειας τῆς ὀηρείας⁽⁶³⁾. Ὁποιοδήποτε ἀποκρίματο εὐόηγμα καὶ ἐν ἀκολου-

1940, σελ. 285 ἐκ. Ὁ Βρετανικὸς νόμος τοῦ 1940 «Περὶ ἐθνικῶν ασφαλίσεων» προβλέπει εἰς τὸ άρθρ. 3, ὅπως τὸ θεταρασεμύλιον, ἐάν κέρη κωδισμὸν πρὸς διατήρησιν σταθερῶν ἀποσπλήσεως ἀλλομῶν τῆς εισφοράς, ἀναλόγως τῆς καταστάσεως τῆς οικονομικῆς δραστηριότητος. Ἰσχυρίζεσθαι ἔλαστον εἶναι περιλόβην ἢ ἀστάσιον τῆς Φιλοτέλειας, κοίτοι τὸ ζήτημα ἀντιμετωπισθῆ, ὅν καὶ οὐκ ἄρθως ἐν τῇ εἰσαγγητικῇ ἐκθέσει τοῦ Διαθμοῦ Γραφείου Ἐργασίας Παρλ. Σέκτιντς εκκλιαι, Ριολέρις, Μοστοίαι 1944, σελ. 38, ὅπου παραγωνρίζεται ἡ μεγάλη σημασία τῶν εισφορῶν ἐπὶ καθολικῆς κοινωνικῆς ασφαλίσεως.

62. Ἔτινα ἀποτὸν ἄριστον, ὅτι αἱ εισφοραὶ, ὅπως καὶ αἱ συντάξεις τῶν ἀποταλάων ἐπαγγελματιῶν θὰ ἀεολογίζονταν, οὐκ ἐπὶ τοῦ μισθοῦ, ἀλλ' ἐπὶ τῆς ἐκ τῆς ἔργασίας τῶν προσόδου.

63. Αἱ συντάξεις εἴπω κατὰ ἐκείνη ἀνάλογον πρὸς τὸν λαμβανόμενον μισθὸν καὶ τὴν διάρκειαν τῆς ἔργασίας κατὰ τρόπον ὅστε νὰ ἐξασφαλίζεσθαι μεγαλυτέρα σύνταξις εἰς τοὺς μικροτέρους μισθοὺς. Οὕτως ἐν Γαλλίᾳ ἡ σύνταξις γήρατος εἶναι 20%, τοῦ μισθοῦ καὶ ἀλλάζει κατὰ 4%, τοῦ βρα-

θεῖται, πρέπει νὰ πληροῦνται δύο προϋποθέσεις: α) διὰ τῆς συντάξεως δὲν πρέπει νὰ ἐξασθενῇ ἡ θέλησις πρὸς ἐπιανάληψιν ἐργασίας, εἴην ἡ ἀνάληψις αὐτῆ εἶναι δυνατὴ καὶ β) πρέπει νὰ ἐξασφαλιστεῖται τὸ εὐχαιρῶδες ἔσθιον συντηρήσεως, λαμβανόμενων ὑπ' ἄφην καὶ τῶν μέλων τῆς οἰκογενείας, τῶν ὁποίων ἡ συντηρησις εἶναι εἰς βάρος τῶν ἠσφαλισμένου. Ὅπως δρομῶς τονίζει ἡ αἰτιολογικὴ έκθεσις τοῦ νεοροῦ ἐλβετικοῦ νόμου⁽¹⁾ πρέπει νὰ ἐξασφαλισθῇ τὸ εὐχαιρῶδες ἔσθιον συντηρήσεως δι' ἑαυτοὺς καὶ δι' ἀντιβάνειν εἰς τὸ αἰσθημα τῆς ἀλληλεγγύης, εἴην δὲν ἐκδίδεται ἡ ἴδια σύνταξις. Πλὴν ὅμως ἡ λύσις αὐτῆ δὲν εἶναι ἀκόσμητος, διότι οἱ κοινωνικοὶ συνθήκαι εἶναι ἐξαιρετικῶς ποικίλοι καὶ θὰ ἦτο μαρτυρῶν σφάλμα ἡ ἀποδοχὴ ἐννοίων συντάξεων. Μία ἐνιασία σύνταξις θὰ ἦγεν εἰς μεγάλας ἀδικίας καὶ δὲν θὰ ἦτο κατάλληλος νὰ ἰκανοποιήσῃ τὸ αἶτημα μᾶς πραγματικῆς προστασίας τῶν γερόντων καὶ τῶν ἀπορφανισμένων οἰκογενειῶν. Ἡ ἐνιασία σύνταξις λαμβάνει κατ' ἀνάγκη ὑπ' ἄφην τὰς ἀνάγκας τοῦ χαμηλότερου ἀμειβομένου διὰ νὰ μὴ ἀποτελῇ καὶ δι' αὐτὸν σημερινῆς ὑπερσφάλειαν καὶ κατ' ἀκολουθίαν θὰ εἶναι ἀνεπαρκὴς διὰ τοὺς ἀψηλότερον ἀμειβομένους, οἵτινες θὰ ἔχουν ἀνάγκη συμπληρωματικῆς ἀσφαλίσεως. Διὰ τοῦτο προσημῶς τονίζει ἡ § 24 τῆς συστάσεως Φεβρουαρίου 1944 περὶ ἐξασφαλίσεως τῶν μέλων συντηρήσεως, διὰ καὶ παρῶν ἀσθεροῦ (ἐνιαίου) παρὰ δύνανται νὰ θεσπισθῶσιν εἰς χώρας ὅπου ὁ πληθυσμὸς δύναται νὰ ἐξασφαλισθῇ κατὰ τρόπον ἰκανοποιητικόν καὶ συμφέροντα μίαν συμπληρωματικὴν προστασίαν διὰ προαιρετικῆς ἀσφαλίσεως. Πράγματι ἡ ἐνιασία σύνταξις ἔχει ἀνάγκη συμπληρώσεως, ἥτις δύναται νὰ ἐπιτευχθῇ, εἴτε διὰ τῆς ἰδιωτικῆς ἀποταμίσεως, εἴτε διὰ συμπληρωματικῆς ἀσφαλίσεως. Ἐφ' ἄρα ἀμφότερα ἀτηρήζονται εἰς τὴν ἐλευθέρην διάθεσιν τοῦ ἀτόμου εὐχαιρῶδες ἔσθιον ἔχουν ἡ ἀποτάμιση παρ' ἡμῖν, διότι δὲν ὑπάρχουν καὶ περιθώρια πρὸς ἀποταμίευσιν διὰ τὸ μέγιστον μέρος τοῦ πληθυσμοῦ, τοῦ ὁποίου τὰ εἰσοδήματα μόλις καλύπτουν τὸ εὐχαιρῶδες

καὶ μεθὸς δι' ἑαυτοὺς κλίον τῶν 60 ἔτων εἰς ἀπεργίαν. Ἐν Ἐλβετῶν ἀποκρίνεται ἐκ σταθεροῦ ποσοῦ καὶ προσημῶσιν ἀναλόγως τοῦ μεθοῦ. Ἡ διάκρισις τῆς ἀπεργίης δὲν λαμβάνεται ὑπ' ἄφην. Ἡ σύνταξις ἀποτελεῖ τὰ 37%, τοῦ μεθοῦ εἰς τὰς ἀμεινωτέρας περιπτώσεις. Ἐν Τσεχοσλοβακίᾳ ἀναλόγως πρὸς τὸν μεθὸν καὶ τὴν διάρκειαν τῆς ἀσφαλίσεως ἐπιχορηγῶνται θεατικῶς τῶν μικρῶν συντάξεων. Ὅμοιος ἐν Γερμανίᾳ λαοῦ μετὰ 1945 τῆς ἀπεργίης ἡ σύνταξις κερμαίνεται μετὰ 70—80%, τοῦ βεταροῦ μεθοῦ. Ἐνιαία σύνταξις δίδεται ἐν Μεγ. Βρετανίᾳ καὶ Σουηδίᾳ.

64. Αἰτιολογ. έκθεσις ἐπὶ τοῦ ἐλβετικοῦ νομοσχεδίου περὶ τῆς ἀσφαλίσεως τῆς 24 Μαΐου 1946 (γερμ. ἐκδ.) σελ. 69—70.

δριον συντηρήσεως άλλ' ούτε και ή συνήθεια τής ιδιωτικής — προαιρετικής ασφαλίσεως είναι κατ' ήμιν διαδεδομένη. Από τός στατιστικάς τών ιδιωτικών ασφαλ. επιχειρήσεων ζωής προκύπτει, ότι μικρότατος αριθμός προσώπων ασφαλιζεται⁽⁸⁵⁾. Σήμερον δέ με τήν κατάσταση τοῦ νομίμουτος δέν υπάρχουν πλέον ούτε οί ἀναγκαῖαι οικονομικοί προϋποθέσεις δι' αὐτήν. Μόνον συνεπώς διὰ τής υποχρεωτικής ασφαλίσεως είναι δυνατόν κάτι νά ἐπιτευχθῆ. Μία ακόμη ἀπόδειξις τοῦ ἀτελεσφόρου τής προαιρετικής ασφαλίσεως εἶναι ή τύχη τοῦ θισμοῦ τών ἀλληλοβοηθητικῶν ταμείων κατ' ήμιν. Ἐνθ' εἰς άλλας χώρας ἔχει παίξει οὔτως σημαντικόν ρόλον, κατ' ήμιν οὐδέποτε ἀπέκτησαν ἰδιόζουσαν σημασίαν, ἔξω τοῦ κλάδου φθηνείας καί ἐκαί μέ λιαν περιορισμένα ἀποτελέσματα.

Συνεπώς κατ' ήμιν παραμένει μία μόνη δυνατότης καθορισμοῦ συντάξεων, ή ἀνάλογος πρὸς τόν λαμβανόμενον μισθόν, τόν χρόνον υπηρεσίας καί τὰ οικονομικὰ βάρη τοῦ ἀσφαλισμένου. Ὁ καθορισμός ὁμοῦ θά γίνῃ διὰ τοῦ συνδυασμοῦ τών ἑξῶ στοιχείων: τής π ρ ο ν ο ί α ς, ἧτις θά ἐξασφαλίῃ τό ἐλάχιστον δριον συντηρήσεως εἰς άλλου καί τής ὀ π ο τ α μ ι ε ὄ σ τ ε ω ς, ἧτις θά ἐξασφαλίῃ τήν προσαίτησιν, ἀνάλογως τοῦ μισθοῦ καί τοῦ χρόνου προσηροσίας. Πάντως ὁμοῦ πρέπει νά τονισθῆ, ὅτι ἀποβλέπομεν εἰς μέσον ἐπιτευκτόν ζωής καί οὐχι εἰς τήν διατήρησιν τών ὑψηλῶν ἐπιπέδων εισοδημάτων τό ὅποια ἐπιτρέπουν τήν ἐνέργειαν προσωπικῶν οικονομῶν. Δέν πρέπει τό κόστος τής συντηρήσεως τῶν μὴ παραγωγικῶν ὁμάδων νά βωρόνη ὑπερβαλλόντως τās παραγωγικὰς ὁμάδας, ὥστε νά μειώσῃ τήν ἀπασχόλησιν, νά ἐμποδίῃ τήν αὐξήσιν τής ἀποδόσεως καί ν' ἀμβλιόνῃ τήν θέλησιν πρὸς ἐπανόλησιν τῆς ἐργασίας παρὰ προσώπων, ὅτινα δύνανται νά ἐργασθοῦν. Διὰ τοῦτο πρέπει νά ἀριθθοῦν ἀνάστατα δριον συντάξεων, ὅτινα νά ἐπιτρέπουν, ὥστε νά εἶναι ἐφικτότερος διὰ τās ἐλιγώτερον ἀπαιτομένης τάξεις ὁ καθορισμός τής συντάξεως. Οὕτως ἐπιτυγχάνει ή κοινωνική ἀσφάλεις νά μὴ βιαιωνίζονται τὰ κακά τῶν μικρῶν μισθῶν καί οἱ μισθωτοί μέ τοῦς μικροῦς μισθοῦς νά λαμβάνουν κατὰ τό δυνατόν μεγαλυτέρας παροχάς⁽⁸⁶⁾.

85. Προπολεμικῶς μόλις εἰς 100—125 ἑκατ. ἐργαζόμεν ἀνθρώποι τό καταβαλλόμενα διὰ τήν ἀσφάλειαν ζωής εἰς ἰδιωτικὰς ασφαλ. ἐταιρίας ἀσφάλισμα, ἔπαιον τόν 1203 ἑκατ., καὶ ἀνθρώποι τό θεσπὸ τῶν ἐργασιασῶν κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως εἰς εἰσφερόν ἐργατοῦν καί ασφαλισμένων (1936—7).

86. Κλιμακῶν παράλληλα ἀποτελεῖ ὁ Τ ο ς ε ρ α σ τ ῆ ς ο ς α κ ρ ὀ ς ν ἔ μ ο ς τοῦ 1948, ὅπου ἀσφαλισμένους κερδίζον 6.000 κορ. ἑτησίως μετὰ 20ετῆ ὀπηρεσίαν ἔχει σύνταξιν 5.000 κορ. Βασ. Ιστορία, δι. Τραν. Αἰγ., 1948, σελ. 180.

Νομίζομεν ὅτι μὲ τὴν διαρροῦσιν τοῦ ἀσφαλιστοῦ συντάξεων, τὴν ὁποίαν προτείνομεν ἀνωτέρω, πλησιάζομεν πολὺ πρὸς τὸ σύστημα τῆς ἐξασχίαν πρὸ ἄλλων μερῶν εἰς τὴν Τσιχοσλοβακίαν, ὅπου μὲ ἀσφάλιστρον 14%, ἐξασφαλίζουσιν συντάξεις μετὰ 40ετη ὄψιρον εἰς μὲν τὰς μικροτέρας μισθολογικῆς κλάσεως ἀπὸ 160—66%, εἰς δὲ τοὺς ὑψηλότερον ἀμειβόμενους 57%, τοῦ μισθοῦ, χωρὶς νὰ ληφθῇ ὡς ὄψιν ἡ παραχομένη ἐκεῖ εἰδικὴ σύνταξις εἰς τὰς ἐνοικουρούσας οὐζούγους, ἣτις ἀναβιβάζει σημαντικῶς τὸ ποσοστὸν συντάξεων, τῆς ἀνωτάτης δὲ τάξεως εἰς 63%. Μία λεπτομερὴς ἀναθεώρησις τῶν μαθηματικῶν βάσεων, ἐφ' ᾧν στηρίζεται ἡ κοινωνικὴ ἀσφάλις καὶ ἣτις θὰ ἐξήταζε μετὰ προσοχῆς τὰ ἑλληνικὰ στατιστικὰ δεδομένα, θὰ ἔμπεροσε νὰ διαμορφώσῃ ἰκανοποιητικὸν σύστημα παραχῶν. Λόγω τοῦ θεωπιζομένου ὑψηλοῦ ἀσφαλιστοῦ καὶ τοῦ ἀκολουθοῦμένου οἰκονομικοῦ συστήματος Σημιωιτῶν, ὅτι ἡ κερραγεθησομένη σύνταξις πρέπει νὰ εἶναι ἱκανῆς, διότι δὲν θὰ ἐπιτρέπεται εἰς τοὺς συνταξιοδοτούμενους νὰ ἐργάζωνται οὕτε θὰ διατηρηθῇ τὸ φαινόμενον τῶν πολλοσπλῶν συντάξεων.

Ε' Ἀσφαλιστικὸς φορεὶς

Ἰδιαιτέρως σημασίας εἶναι τὸ πρόβλημα τῆς ὀργανώσεως τῆς ἀσφάλειας. Τοῦτο διήλθεν ἐκ διαφορῶν φάσεων ἀπὸ τῶν κατ' ἐπιχείρησιν ἢ κατ' ἐπαγγελματικῶν κλάδους ταμίαν ὀργικῶς διὰ νὰ φθάσῃ κατὰ τὸν μεσοπέλαμον εἰς τοὺς γενικὸς ἀσφαλιστικὸς φορεῖς δι' ἕναυς τοῦς ἠσφαλισμένους τῆς χώρας (67).

Εἶναι ἀναμφισβήτητα τὰ πλεονεκτήματα τῆς γενικῆς ὀργανώσεως, ἣτις ἐπιτρέπει τὴν ὁμοιογενίαν σταθερῶν οἰκονομικῶν βάσεων, τὴν χάραξιν ἐνιαίας ἀσφαλιστικῆς πολιτικῆς καὶ ἀποφεύγει διὰ τὰ πολυπλοκά τραβήματα, ποὺ γενῶνται μὲ τὴν μετέσταςιν τοῦ ἠσφαλισμένου ἀπὸ ἐπαγγέλματος εἰς ἐπάγγελμα καὶ τὰ πιθανῶς μὲ αὐτὴν συνδεόμενα ἄλλα. Ἀλλωστε ἡ ἀσφαλιστικὴ ὑπόθεσις δὲν ἐμφανίζει καμμίαν ἰσορροθμίαν ἀπὸ ἐπαγγέλματος εἰς ἐπάγγελμα πρόκειται περὶ κοινῆς καὶ ὁμοιομόρφου διὰ πάντας ὑποθέσεως. Αἱ τυχόν ὑπάρχουσαι ἰσορροθμίαι εἶναι τωσούτης φύσεως, ὥστε νὰ δύνανται νὰ ληφθοῦν ὡς ὄψιν καὶ ἐν τῷ γενικῷ ὀργανισμῷ. Ἡ ἐνότης ἐν τῇ ὀργανώσει τῆς ἀσφάλειας ἐπαβλήθη, ὡς εἶδομεν ἀνωτέρω πλεον καὶ ἐκ τῆς τελευταίας ἐξελίξεως τῆς ἐνιαίας τῆς κοινωνικῆς ἀσφάλειας

67. Τοιοῦτος εἶναι ἡ τύπος τῆς ὀργανώσεως τῆς κοινῆς ἀσφάλειας δ ἐπιτροπῆσις εἰς τὰ κράτη, ὅπου ὀργάνωσαν αὐτὴν κατὰ τὸν μεσοπέλαμον οὕτω Τσιχοσλοβακία, Πολωνία, Ρουμανία, Γιουγκοσλαβία κλπ.

ἐνὸς τοῦ ἀδριστεροῦ κλαίτου τῆς κοινωνικῆς ἀσφαλείας. Ἐνῶς τὸ πρῶτον εἶναι τόσον ἀπλοῦς ἐν τῇ συλλήψει του καὶ τῇ συνθέσει του καὶ θὰ ἐκείτω λίαν εὐχερῶς, ἐν τοῦτοις ἐμφανίζει παρ' ἡμῖν σημαντικὰ δυσχερείας, λόγω τῆς ἀπάρκειας τῶν πολλῶν κλαδικῶν ταμείων, περὶ ὧν ὀμιλήσαμεν ἀνωτέρω. Τὸ πρόβλημα τοῦτο ἀντιμετώπισαν καὶ ἄλλαι χῶραι, τινὲς μὲν τῶν ὁποίων τὸ ἔκτισαν κατὰ δογματικῶν τρόπων, ὡς π. χ. ἡ Τσεχοσλοβακία, ἣτις συνεχρῶνευσεν διὰ τὰ ταμεία, ἐξαιρέσει μόνον τοῦ ταμείου συντακτῶν τύπου, τινὲς δὲ ἐπέβησαν συμβιβαστικῆν ὁδόν, ὡς π. χ. ἡ Γαλλία, ἣτις μὴ λαβεῖσα ὑπ' ὄψιν μόνον οἰκονομικὰ καὶ δημογραφικὰ δεδομένα, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐπιτυχίαν τῶν προϋφισταμένων ὀργανισμῶν, διετήρησέ τινας ἐξ αὐτῶν ἐν ἰσχύϊ⁽⁶⁸⁾, ἢ ἀκόμη περισσότερον τὸ Βέλγιον. Τὸ πρόβλημα τοῦτο ἀνεκινήθη κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ γενικοῦ συστήματος τῶν κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων παρ' ἡμῖν. Τόσον τὸ σχέδιον τοῦ πρώτου νόμου 5733 τοῦ 1932⁽⁶⁹⁾, ὥσον καὶ τοῦ δευτέρου 6298 τοῦ 1934⁽⁷⁰⁾ περιείχον εἰδικὰς ἐπὶ τοῦ θέματος τοῦτου διατάξεις, σπριζομένης ἐπὶ ἑρθεῖν βάσει, ἂν καὶ κατὰ διάφορον σύστημα ἀντιμετώπιζεν ἐκότερον τὸ πρόβλημα. Ἡ ἐφαρμογὴ μίση ἐκ τῶν λύσεων ταύτων θὰ εἶχε συντελεσθῆ ἔκτοτε εἰς τὴν ἐξυγίανσιν τοῦ ἀσφαλιστικοῦ μας συστήματος καὶ θὰ ἀπεφεύγοντο ὅλαι αἱ σημεριναὶ δυσχερεῖαι.

Δυστυχῶς αἱ προταθεῖσαι λύσεις δὲν ἔγιναν δεκταὶ ἀπολύτως παρ' ὅλα ταῦτα αἱ περιληφθεῖσαι εἰς ἀμφοτέρους τοὺς ἀνωτέρω νόμους διατάξεις ἦσαν ἄρκεται νὰ ἐπιφέρουν σημαντικὴν βελτίωσιν εἰς τὴν ἀσφαλ. ὑπόθεσιν⁷¹ πλὴν ὅμως δὲν ἐπιτήρησαν ἐν τῇ πράξει καὶ εὐρισκόμεθα αὐτῶ ἤδη τὴν καταστάσεως, τὴν ὁποίαν ἐκείτω εἰσηγάγησαμεν ἀνωτέρω. Σήμερον πρέπει ν' ἀναμειψωσθῆ ἡ κατάστασις μετὰ θάρρους, ἀλλὰ καὶ δικαιοσύνης. Ἄριστος κατάργησις τῶν ὑφισταμένων ταμείων πρέπει ν' ἀποφευχθῆ. Πρέπει νὰ ἐξυγανθῆ τὸ σύστημα τῶν παροχῶν τοῦ γενικοῦ ἀσφαλ. φορέως, ν' ἀνευρωθῶν αὐταὶ καὶ νὰ περσθῆ ἡ κοινωνία, ὅτι ἐδημιουργηθῆ πλέον εἰς ἄριστος ἀσφαλ. φορεῖς, ὅσοις παρέχει πραγματικὴν προστασίαν εἰς τοὺς παρ' αὐτοῖς ἠσφαλισμένους. Μετὰ ταῦτα θὰ ὀρασθῶν βαθμηδὸν πάντες οἱ ἠσφαλισμένοι εἰς ἄλλα κύρια κλαδικὰ ταμεία διὰ τὰς παροχάς, τὰς πραγματοποιούμετας εἰς ὅλους τοὺς ἠσφαλισμένους, θε-

68. Laforeta, Ἐνθ' ἀνωτ. σελ. 630.

69. Σχέδιον τοῦ Α. Ζάκου, τοῦ ὁποίου ἡ συμβολὴ εἰς τὴν εἰσαγωγὴν τῶν Κοινων. Ἀσφαλίσεων ἐν Ἑλλάδι πρέπει εἰσεταίερωσ νὰ τοισθῆ.

70. Σχέδιον Περμαζέλλου - Ἀγαλλοπερῆου.

σφιζομένης οὕτω μίθς ἐνιστάς «βασικῆς» ἀσφαλ. προστασίας (11). Ἡ ὑπαγωγή θά γίνῃ διὰ τὸ μέλλον λαμβανομένης φροντίδος διατηρήσεως κατὰ τὸ δυνατόν τῶν κεκτημένων δικαιωμάτων, ἀφ' οὗ περικυποῦν ὀρισμένοι ἀδικαιολόγητοι εὐμενεῖς μεταχειρίσεις κατηγορῶν τινῶν ἠσφαλισμένων.

Διὰ τοῦ ἀνωτέρου συστήματος ἐξασφαλίζεται ἡ ὁμοιομορφος καὶ ἐνιστάς ἀσφαλιστικῆς μεταχειρίσεως ἐλοκλήρου τοῦ πληθυσμοῦ, χωρὶς νὰ ἐμποδίζωνται αἱ κατηγορίαι ἐκείναι, αἵτινες ἐπιθυμοῦν καὶ δύνανται νὰ ἔχουν συμπληρωματικὴν ἀσφάλειαν νὰ ἔχουν τοιαύτην.

Πρόγμωσι τὸ ὀφιστάμενο ταμεῖο, εἴτε κυρίας, εἴτε ἐπικουρικῆς ἢ εἰσαθήτοια ἄλλης μορφῆς ἀσφάλειως θά διατηρηθοῦν, ὡς ἐπρόθετοι» ἀσφαλ. ὄργανισμοί, τροφοδοτούμενοι ἀπὸ τὰς παραμεινοῦσας μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν πρὸς τὸν γενικὸν ἀσφ. φορέα εἰσφορῶν, εἰσφορῶν καὶ ὅσας τυχόν ἄλλας δύνανται νὰ ἐξασφαλίσωσιν ἀπὸ τῶν ἰργασθῆν καὶ τοὺς ἠσφαλισμένους. Κοινωνικὴ εἰσφορὰ δὲν θά ὑπάρχῃ διὰ τοὺς ἀσφαλ. τοῦτους φορεῖς. Ἡ κοιν. εἰσφορὰ θά παρασχεθῆ μόνον εἰς τὸν γενικὸν ἀσφαλ. φορέα, ὁ ὅποιος διὰ τῆς συντάξεως, τὴν ὁποίαν θά χορηγῆ, θά ἐξασφαλίσῃ τὸ ἐλάχιστον ὄριον συντηρήσεως. Ἡ λειτουργία τῶν προσθέτων ταμείων θά στηρίζεται ἐπὶ ὑποχρεωτικῆς καὶ οὐχὶ προαιρετικῆς βάσεως, διότι οὕτως μόνον εἶναι δυνατόν νὰ ἐξασφαλισθῆ ἡ λειτουργία των. Δὲν εἶναι ὀρθόν τὸ κράτος ν' ἀρηθῆ τὴν ὑποστήριξιν του διὰ τὴν εὐδοκίμωσιν τῶν συμπληρωματικῶν τοῦτων ὄργανισμῶν. Ἰσότιμον εἶναι τὰ διατηρηθῆσόμενα ταμεῖα νὰ συμπετυθοῦν κατὰ ὁμοιοεῖς κατηγορίας, ὡστε ν' ἀποφευχθῆ ἡ ὀφισταμένη σήμερον μεγάλη διασπορά καὶ ἐπιβάρυνσις μὲ διοικητικὰ ἐξάρθα, ὅπως ὀρθόν εἶναι καὶ νὰ διέπωνται ὑπὸ ὁμοιομόρφων ἀσφαλιστικῶν κατευθύνσεων, αἵτινες θά ἐξασφαλίζονται διὰ τῆς ὑπαγωγῆς των ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν ἑνὸς καὶ μόνου Ὑπουργείου. Ὡς κατάλληλον Ὑπουργεῖον εἶναι ἀναμφισβητήτως τὸ Ὑπουργεῖον Ἐργασίας, διότι τοῦτο διαθέτει περισσότερο ἐξειδικευμένον ἀπὸ τὰ ἄλλα ὄπουργεῖα διὰ τὴν ὑπόθεσιν τοιαύτης προσωπικῆς.

Ἡ αὐτὴ λύσις θά ἐφαρμοσθῆ καὶ διὰ τὴν ἀσφάλειαν ἀσθενείας.

11. Ἡ λύσις αὕτη ἴσο ἢ ἀσταθεῖσα ὑπὸ τοῦ Τσέκου καθηγητοῦ S c h e e b e r a m. τοῦ καταρτίσαντος τὰς στατιστικὰς—ροθιματοκάς βίσεις τοῦ ἐλληνικοῦ νόμου περὶ κοινωνικῆς ἀσφάλειως καὶ υλοθετήσεως ὑπὸ τοῦ σχεδίου τοῦ λαχρόντος νόμου 6298, μὴ γενομένης ὁμοῦ δεκτῆ ὑπὸ τῶν νομοθετικῶν σωμάτων.

θεοῦ δύναται νὰ διατηρηθοῦν τὰ ὀφειστώμενα ταμεῖα διὰ μόνου τῶς ἐπὶ πλέον παραγωγῆς.

Οἱ ἤδη συνταξιοῦχοι, ὡς ἐλλέχθη ἀνωτέρω θὰ διατηρήσουν τὰ δικαιώματά των, προσαρμοζόμενα πρὸς τὴν νέαν ρόθμιν, ἥτις θὰ θέσῃ μερικὸς γενικὸς κανόνας, δι' οὗ θὰ δικαιωθῶνται μόνον μίᾳ κυρίας καὶ μίᾳ ἐπικουρικῆς συντάξεως, τῶν ὁποίων τὸ σύνολον ἔσθ' δυνατόν νὰ υπερβαίῃ ὀρισμένον ποσοστὸν τοῦ τελευταίου μισθοῦ, ὅστις τὸ συντρέχει σύνταξις μετὰ μισθοῦ. Ὁ ἀσφ. φορέας δεῖ νὰ εὐδοκίμησῃ πρὸς τὸ εἶναι αὐτὸ νόμος, νὰ μὴ ἀποτελῇ δηλ. κρατικὴν ὑπηρεσίαν, ἀλλὰ νομικὸν πρόσωπον δημ. δικαίου, ὅπου θὰ ἔχει οἰκονομικὴν αὐτοτέλειαν, διοικητικὴν εὐκνησίαν καὶ πρὸ παντὸς θὰ καθιστῆ δυνατὴν τὴν συμμετοχὴν εἰς τὴν διοίκησιν τῶν ἀντιπροσώπων τῶν ἠσφαλισμένων (72). Ἐξ ἄλλου διὰ μίᾳ εὐρυτάτης τοπικῆς ἀποκεντρώσεως θὰ καθίσταται δυνατὴ ἡ προσέγγισις τοῦ ἠσφαλισμένου πρὸς τὸν ἀσφ. φορέα. Ἡ ὀργάνωσις θὰ εἶδει νὰ γίνῃ κατὰ τοπικὸς περιφερίας, σινοτάρας διὰ μίαν πρωτοβάθμιον, εὐρυτέρας διὰ τὴν δευτεροβάθμιον καὶ γενικὴν δὲ ἅλην τὴν χώραν. Ἐκλογαὶ τῶν ἠσφαλισμένων θὰ καθορίζουν τὰ μέλη τῆς διοικήσεως, ὅτινα θὰ συμπληροῦνται δι' ἐλαχίστων εἰδικῶν καθοριζομένων ὑπὸ τοῦ Κράτους.

27. Ἄνεργία.

Εἰς τὸν γενικὸν ἀσφαλ. φορέα δεῖν νὰ περιληφθῇ καὶ ὁ κίνδυνος τῆς ἀνεργίας. Καίτοι βεβαίως διάφορος τῶν ἄλλων—τῶν φυσιολογικῶν—κινδύνων καὶ μὴ δυνατότος νὰ ὑποβληθῇ εἰς ἀκριβῆ στατιστικὴν στάθμισιν καὶ μαθηματικὸς ὑπολογισμὸς, ὡς συνδεόμενος καὶ μὴ γενικώτερα οἰκονομικὰ φαινόμενα, ἐν τούτοις διὰ λόγους τεχνικοῦς, συνδεομένους μὲ τὴν ὀρθολογιστικὴν ὀργάνωσιν τῆς ἀσφαλίσεως, ἥτις ἀποτελεῖ πλέον γενικώτερον ἐν μίᾳσιν πραγματοποιήσεως τῆς κοινῆς ἀσφαλείας ὡς εἶπομεν ἐν τῇ ἀρχῇ, δύναται νὰ συνδυασθῇ εἰς εἶνα φορέα. Εἰς τὸν ἀσφαλ. κλάδον ταῦτα ὡς λειτουργεῖ ἤδη ἐν Ἑλλάδι χρειάζονται ριζικαὶ μεταβολαὶ διὰ νὰ καταστή πραγματικὴ ἡ ἀσφάλισις ἀνεργίας. Πάντως δεῖν ν' ἀποφευχθῇ ὡς ἐλλέχθη ἀνωτέρω ἡ ἀνάμειξις ἐπιδόματος ἀσθενείας μετὰ τοῦ ἐπιδόματος ἀνεργίας, τοῦ θεοῦ ἢ ἑκτασις δεῖν νὰ ἐξαρτῶται καίεα τῶν ἐκείσεσι οἰκονομικῶν διακυμάνσεων(73)· πρόκειται περὶ διαφόρων πραγμάτων,

72. H e r s c h, Die Problematik der Sozialversicherung, 1936, σελ. 106.

73. Ἡ Σιδικασία τῆς ἐπιδοτήσεως δεῖν νὰ ἐξαρτῶται ἀπὸ τὸ εἶδος τῆς ἀνεργίας, εἴθ' ἢ, πρόκειται περὶ ἰσογιστικῆς ἢ κυκλικῆς ἢ διαφόρου-

ἑκάτερον τῶν ὁποίων διάφορον λειτουργικὸν σκοπὸν ἐπιδιώκει ἐν τῇ κοινωνίᾳ. Ἐνθ' ἃ τὸ ἐπιδομα ἀνεργίας σκοπὸν ἔχει νὰ παράσῃ τὸ ἐλάχιστον ὄριον συντηρήσεως εἰς τὸν ὄντιν ἰσίας ὀικειότητος στατηθῆντα τῆς ἔργασίας του καὶ πρέπει νὰ διαρρυθμίζεται οὕτως ὥστε νὰ βιβατηρεῖται πάντοτε ζωηρὰ ἡ ἐπιδομα τοῦ ἀνέργου πρὸς εἰρεσιν καὶ ἀνάληψιν ἔργασίας. ἀντιθέτως τὸ ἐπιδομα ἀσθενείας σκοπὸν ἔχει νὰ παράσῃ τὸ μῆος τῆς συντηρήσεως, κατὰ μίαν περίοδον καθ' ἣν ἀσθενῆς ὢν οὐ μόνον ὢν δύναται νὰ ἐργασθῆ, ἀλλὰ καὶ ἔχει ἐπιζητημένα τὰ ἐξοδα τοῦ(17). Ἄν ὅμως ἡ ἀσφάλειος ἀνεργίας δεῖον νὰ περικληθῆ εἰς τὸν γενικὸν ἀσφαλ. φορτῶ, ὡς ἐν τμήμα τοῦ ὄλου ἀσφαλιστικοῦ ἔργου, ὅπερ ἀποτελεῖ ἐν ὀργανικὸν σύνολον, ὡς ἐλέχθη εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς παραόσης, ἀντιθέτως θὰ πρέπει νὰ παραμείνου ἐκτὸς αὐτοῦ τὰ «γραφεῖα εἰρεστικῆς ἔργασίας». Οὐ μόνον ταῦτα ἀδεδειγμένον ὄχιον ἔχουσι μὲ τὰ ἀσφαλιστικὸν ἔργον, εἰς τοῦ ὁποίου οὕτω καὶ τὰ προληπτικὰ μέτρα δύνανται νὰ συμπληρωθῶν, ἀλλὰ ἀποτελοῦν ἀντιθέτως ὀργανικὸν τμήμα ἄλλου τομῆως τῆς κοινωνικῆς βράσεως τοῦ κράτους. Ἀνήκουσι εἰς τὴν πολιτικὴν τῆς ἀπασχολήσεως, ἥτις εἶναι ἀντικείμενον ἄλλαν οὐ μόνον τὴν δικασίαν κατανομήν τῆς ἔργασίας, ἀλλὰ καὶ τὴν δημιουργίαν ἔργασίας μὲ τὴν κληρο-

τικῆς ἡ τεχνολογικῆς ἡ φυσιολογικῆς τρεσότης. Ἐκαστον εἶδος ἀνεργίας φταται διάφορον ἀσφαλιστικὴν μεταχείρισιν.

Τὴ ἡ ἀσφαλιστικῆς ἀσφάλειος κατὰ τῆς ἀνεργίας ἐπιβάλλει καὶ τὴν προεπινομήν τούτου πρὸς τὴν ὅπ τοῦ ἐργαζόμενου παρεχομένην ἀσφαλισίαν, λόγῳ τῆς καταγγελίας τῆς συμβάσεως ἔργασίας. Ἡ ὀπασίς περὶ ἀλλήλου ὀικειότης καὶ ἀλλήλοῦ ἐξοδότης ὢν συμβιβάζεται μὲ τὴν ἀρχὴν τῆς ὀπῆς σταθμικῆς τῶν κοινωνικῶν βαρῶν. Ἐκ τῆς νεωτέρης θεωρητικῆς ἐρεύνης καὶ τῆς σύγχρονον νομοθετικῆς ἐξελίξεως διαπιστοῦται, ὅτι ἡ δεδομένη κατὰ τὴν ἀπῆσαν ἀποζημίωσις ὢν ἀσφαλ. μῆος τὴν ἐξασφάλισιν τοῦ ἀνέργου κατὰ τὴν περίοδον τῆς ἀνεργίας ἀλλὰ καὶ ἐπὶ περιεσσότερον εἶναι καὶ μὴ ἀποζημίωσις. Δεδομένη εἰλόγῳ ἀρχαιότητος ἀπασίως, ἡ ὀπῆ κατὰ μίαν ἀπῆσιν ὢν εἶναι ἀποζημίωσις ἀλλ' εἶδος συμπληρωματικῶ ἀντικαταστάσεως παρεχομένου ἀναδρομικῶς εἰς τὸν μισθωτῶν, δηλ. καθυστατηθεῖσα ἀμοιβὴ ἡ κατ' ἄλληλῳ ἀπῆσιν, συμμετοχὴ τοῦ μισθωτοῦ εἰς τὰ κέρη τῆς ἐπιχειρήσεως. Δι' αὐτὸ καὶ εἰς τὰς χώρας ἐκείνας, εἰς τὰς ὁποίας εἰσῆχθη ἡ ἀσφάλειος ἀνεργίας διατηρηθῆ ἡ εἰδικὴ ἀπῆ ἀποζημίωσις. Συνεπῶς καὶ παρ' ἡμῶν ἔδει νὰ γίνῃ ὁ ποσοστιατικὸς τῶν ὄσων ἀσφαλ. καὶ καθ' ὄσον ἀφορᾷ τὴν ἀποζημίωσιν, λόγῳ ἀνεργίας νὰ καταργηθῆ, νὰ διατηρηθῆ δὲ καθ' ὄσον ἀφορᾷ τὴν ἀποζημίωσιν λόγῳ ἀρκασιότητος ἀπασίως. Πρῶτ. Χρ. Ἄγαλλοσταθίου. Τὸ πρόβλημα τῆς σταθερότητος τῆς ὀπῆως τοῦ μισθωτοῦ, εἰς Ἐπιθ. Κοινων. καὶ ὄμοσιν, Οἰκονομικῆς, ἔτος 7 (1938), σελ. 9 ἐκ. Πρῶτ. Ἐπιθεωρητικῆς ἀπῆως εἰς δολομῆς (rapport general) ἐκ. Δ. Γ. Ἐργασίας 1948 σελ. 312 ἐκ.

ποίησιν τῶν παραγωγικῶν δυνάμεων τῆς χώρας, διὰ τὴν ἰσορροπίαν μεταξὺ προσφοράς καὶ ζήτησεως ἔργασίας, μεταξὺ τῶν ὁποίων δεῖν νὰ ὑπάρχουν ποσοτικά καὶ ποιοτικά ἀναλογίαι. Ὁ ἐπαγγελματικὸς προστατολισμὸς, ἡ τεχνικὴ ἐκπαίδευσις καὶ ἡ μεταεκπαίδευσις, ἡ ἐπαγγελματικὴ καὶ γεωγραφικὴ κινητικότητα τῶν ἐργαζομένων μαζὺ μὲ τὰ γραφεῖα εὐρέσεως ἔργασίας ἀποτελοῦν ἀναπόσπαστα μέρη τῆς πολιτικῆς τῆς ἀπασχολήσεως. Συνεπῶς δὲν δύναται ν' ἀποτελέσουν ταῦτα μέρη τῆς ἀσφαλ. ὀργανισμοῦ, ὅπως καθόσον τοῦλάχιστον γνωρίζω, εἰς καμίαν χώραν τοῦ κόσμου ἀπετέλεισαν χωρὶς ταῦτα ν' ἀποκλειθῇ, ἀλλ' ἀντιθέτως ἐπιβάλλει τὴν στενὴν συνεργασίαν τῆς κοινων. ἀσφαλείας μετὰ τῶν ὁηρεσιῶν τούτων, αἵτινες πολλαπλῶς δύνανται νὰ ἀφελθῶσιν ἐκ ταύτης. Ἡ ἐνοποίηση τῆς ἀσφαλείας ἀνεργίας εἰς τὸν γενικὸν φορῆα θὰ εἶναι παρ' ἡμῖν σχετικῶς εὐχερής, διότι δὲν πρόκειται νὰ θίγῃ κανὲν ἐκ τῶν θεωρουμένων ἐν τῇ λοιπῇ κοινωνικῇ ἀσφαλίᾳ «ἐκτεθμένων» διακωμάτων ἀφ' ἑνὸς καὶ ἀφ' ἑτέρου λόγῳ τῆς ἀκολουθηθείσης ἀρήθς πολιτικῆς ὑπάρχει εἰς σχεδὸν ἀποκλειστικὸν φορέα τῆς ἀνεργίας καὶ ἡ συγχώνευσίς του δὲν θὰ προκαλέσῃ μεγάλα ζητήματα.

Ζ' Ὑγειονομικὸν πρόγραμμα

Ἐν ἐκ τῶν κυρίων μελημάτων τῆς καθολικῆς κοινωνικῆς ἀσφαλείας θὰ εἶναι ἡ ἐκπόνησις ἐθνικοῦ ὑγειονομικοῦ προγράμματος περιλαμβάνοντος τὴν τὸν θεραπευτικὸν τομῆα δεῖν καὶ τὸν κυρίως προληπτικόν, εἰς τὸν ὅποιον ἐλάχιστα ἔχουν γίνει παρ' ἡμῖν. Σήμερον ἡ μέριμνα διὰ τὴν ὑγείαν εἶναι καταμετρημένη εἰς διάφορα ὄργανα. Πρέπει νὰ ὑπάρξῃ ὁ ἀπαραίτητος συντονισμὸς καὶ ἡ ἐνότης κατευθύνσεως, τὴν ὅποιαν πρέπει νὰ ἀναλάβῃ τὸ Ὑπουργεῖον Ὑγιεινῆς, ὅπερ θὰ ἀσκεῖ τὴν γενικὴν ἐπιτησίαν ἐπὶ τοῦ ἐπιτελουμένου ὑπὸ τῶν διαφόρων ὀργανισμῶν καὶ κρατικῶν ὁηρεσιῶν ὑγειονομικοῦ ἔργου.

Συνεπῶς δεῖν νὰ συντονισθοῦν ὅλοι αἱ θεραπευτικαὶ («στατατικαὶ») παροχαί, παρ' αἰουδήποτε καὶ ἂν πραγματοποιηθῶσιν (βατρικὴ, φαρμακευτικὴ, νοσοκομειακὴ, σανατοριακὴ, φουβιακὴ καὶ πρόσθετος περίθαλψις) καὶ αἱ προληπτικαί. Εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην ἀνήκουν: α) ὁ ἀνψυγματικὸς, ἀνθελονοσοσιακὸς, ἀντιπαραχωματικὸς, ἀντικαρκινικὸς καὶ ἀντιφροδισιακὸς ἀγὼν, β) ἡ ὑγιεινὴ πόλις, ἐργαστασιῶν, κέντρων, ἀγορῶν, φυλακῶν, πλοίων κλπ. (ἔξυγιαντικὴ ὁηρεσία), γ) ἡ εὐγονία, διαιτητικὴ, βρεφικὴ καὶ παιδικὴ ὑγιεινὴ, δ) ἡ ὑγιεινὴ σχολεῖου, ε) ὁ ἀντιεπιδημιακὸς ἀγὼν καὶ στ) ἡ ὁστυϊατρικὴ ὁηρεσία. Ἐντὸς τοῦ γενικοῦ τούτου καὶ ἐθνικοῦ ὑγειονομικοῦ πλαι-

αίου θὰ ἐπιτελεῖται καὶ ἡ ἀσφάλεια κατὰ τῆς ἀσθενείας τῶν σκοπῶν αὐτῆς.

Ἡ πραγματοποίησις τοῦ ὄργανομικοῦ προγράμματος προϋποθέτει τὴν ριζικὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ προβλήματος τοῦ ἐμφύχου ὄργανομικοῦ ὅλου. Μὴ κακῶς κατανοητῶν τῶν ἰατρῶν εἰς τὰ διάφορα μέρη τῆς χώρας, ὡς εἶδομεν ἄνωτέρω, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἀντιμετωπισθῇ τὸ πρόβλημα. Συνεπῶς τὸ ζήτημα τῆς ἐγκαταστάσεως τῶν ἰατρῶν εἰς τὰ διάφορα μέρη τῆς χώρας, ἀλλ' ἄκομμη καὶ τῆς κατανομῆς αὐτῶν κατὰ εἰδικότητα δὲν εἶναι δυνατόν νὰ εἶναι πλέον ἀποκλειστικῆς ὑπόθεσις τῶν ἰατρῶν, ρυθμιζομένη ἐπὶ τῇ βάσει βιοποικιοκοινωνικῶν κριτηρίων—πελατείας—(15). Θὰ πρέπει νὰ καταρτισθῇ πλήρες πρόγραμμα κατανομῆς καὶ ἐγκαταστάσεως τῶν ἰατρῶν, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ὅπου θὰ καταστῇ δυνατόν ὄλοι οἱ περιφέρειαι τοῦ κράτους ν' ἀποκτήσῃν τοὺς ἰατροὺς, τοὺς ὁποίους πρέπει νὰ ἔχουσιν καὶ αὐτὴ πλέον τὸ ὀφελὸν λειτουργήματος τοῦ ἰατροῦ ὅ' ἀναβρασθῇ εἰς τὸν ἀληθῆ αὐτοῦ ρόλον, τὸν ρόλον τοῦ κοινωνικοῦ λειτουργήματος. Παράλληλως ὅμως πρέπει νὰ ληφθῇ πρόνοια διὰ τὴν συνεχῆ μετεκπαίδευσιν τῶν ἰατρῶν εἰς τὴν ἀληθῆ εἰς τὴν ἀληθῆ παρ' ἡμῖν, λόγῳ τῆς πλημμελοῦς καντιστησιακῆς μαρφώσεως, ὄστερον.

Δι' ὅλου προγράμματος θὰ γίνῃ κατανομὴ καὶ τῶν φαρμακείων, ὥστε νὰ μὴ παρατηρεῖται πλέον ἡ ἑλλειψὶς τῶν φαρμάκων καὶ ἡ ταλαιπωρία τῶν ἀσθενῶν ἀνακαμψανούσης βαθμῆδόν τῆς ἀσφάλειας καὶ τῆς ἐμπροσθεύουσας ἐργαστασίαν κατασκευῆς φαρμάκων. Ἐπίσης πρέπει νὰ ἐπιβιωθῇ ἡ συμπλήρωσις τῶν νοσοκομειακῶν κλινῶν, ὥστε νὰ λειψῇ ἡ ἀπερτοφικὴ συγκέντρωσις εἰς τὰς Ἀθήνας. Ἡ ἐκπόνησις τοῦ νοσοκομειακοῦ προγράμματος θ' ἀποτελεῖται ἀνακείμενον εἰδικῶν μελετῶν ἐμπροσθευόμενων. Μόνον ἀναλόγως τῆς προόδου τῆς πραγματοποιήσεως τοῦ προγράμματος τούτου, θὰ ἐπεκτείνεται καὶ ἡ ἀσφάλεια κατὰ τῆς ἀσθενείας εἰς τὰ διάφορα διαμερίσματα τῆς χώρας.

Ἐιδικότερα σημασία τέλος ἔσται ν' ἀποδοθῇ εἰς τὴν ὀργάνωσιν ἀρτίων ἰατρῶν ὡς παρετηρήθη πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἀπὸ τὴν ἐπιτροπὴν ἰατρικῶν σχεδίων τῆς Βρετανίας, ἰατρικῆς ἐταιρίας «ἡ ἐποχὴ, καθ' ἣν ὁ ἰατρός ἀπλισμένος μὲ τὸ στήθεσκόπιον καὶ τὰ φάρμακά του ἤδύνατο νὰ προσφέρῃ μίαν καλὴν ἰατρικὴν περίθαλψιν, παρβλήθην. Ὁ ἰατρός δὲν ἔμπορεῖ νὰ εἶναι αὐτάρκης διὰ νὰ ἐργασθῇ

15. Ἡ ἐκ αὐτῆς ἀρχῆς τῆς θέσεως τοῦ ἰατροῦ ὅ' ἀποκτῆσῃ καὶ μίαν ρόθμισιν τῆς οἰκονομικῆς θέσεως τοῦ ἰατροῦ ἐν τῇ κοινωνικῇ ἀσφάλειᾳ.

καλά, πρέπει να έρχη εις την διάθεσίν του τὰ σύγχρονα διαγνωστικά και θεραπευτικά μέσα. Πρέπει να ήμπορη εύκολα να καταφύγη εις την γνώμην των ειδικών.

Προσπεσθήσομεν ουνωτέρω να δώσωμεν μίαν εικόνα της σημειωτικής καταστάσεως της κοινωνικής ασφαλίσεως εν Ελλάδι, των δεικνυόντων και έλλείψεων, τὰς οποίας έμφανίζει και να υποδείξωμεν επί τη βάση των πορισμάτων της τελευταίας εξελέξεως τοῦ θεσμοῦ, ποῖα θά έπρεπε να εἶναι τὰ λεπτότα μέτρα. Ἐντὶ της ἀπελευθερίας και δίκαιου σημερινῆς κοινωνικής ασφαλίσεως προτείνωμεν τὴν «γενικήν» ασφάλειαν, ήτις στηριζομένη εις θυσίας και δημοσιόμορφους ἀρχὰς και ἐντός των ὁρίων της ἑλλάδος, πραγματικότητος θά παράσχη εις τὸν ἑλληνικὸν λαὸν μίαν πραγματικὴν προστασίαν και θ' ἀποφύγη πρὸ παντός, ὥστε εἶσαι μὴ ἴσασθῆ μὴ ἴσαιοῖσαι εἰλωσι και νέμω ντα ιήγ.

Μάρτιος 1949

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Η ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΤΑ ΤΑ ΤΕΛΗ ΤΟΥ 1948

Α' ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

Περί τὰ τέλη τοῦ 1948, ἡ παγκόσμιος οἰκονομία παρουσιάζει μίαν σημαντικὴν πρόοδο, ἡ ὁποία, συμφώνως πρὸς τὰς ὑπαρχούσας προβλέψεις, ἀποτελεῖ τὴν ἀπαρχὴν γενικωτέρας οἰκονομικῆς ἀνάθου. Ἡ σημαντικὴ αὕτη πρόδος θὰ κρθεῖ, ἐὰν θεωρηθῇ, ὡς ἀποτέλεσμα μιᾶς ἐντόνου οἰκονομικῆς προσπάθειας ἑλλῶν ἀνεξαρτήτως τῶν λαῶν τῆς γῆς, αἱ ὁποιοὶ παρ' ἑλὴν τὴν ἐξέλιξη τῶν διεθνῶν σχέσεων, ἐπιδίδονται μὲ ζῆλον εἰς τὴν οἰκονομικὴν ἀνασυγκρότησιν, μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι αὐτοὶ θὰ ἐξομολογηθῶσιν αἱ διαφοραὶ, διὰ τῆς ἀπολαύσεως, εἰς μίαν μακρὰν εἰρηγικὴν περίοδον, τὸ ἀγαθὸ τοῦ ὄψηλοῦ βιωτικοῦ ἐπιπέδου ποὺ θεμελιώνεται σήμερον μὲ τὴν προσπάθειάν των.

1. Ἡ ΓΕΝΙΚΗ ΑΥΞΗΣΙΣ ΤΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

Ἡ ἐντονος οἰκονομικὴ προσπάθεια τῶν λαῶν ἐστράφη κατὰ κύριον λόγον πρὸς τὴν γενικὴν ἀξίησιν τῆς παραγωγῆς. Εἰς τὸν βιομηχανικὸν τομέα, τὰ ἀποτελέσματα ὑπέβησαν πλοῦσα εἰς ἀπόδοσιν, ὡς προκύπτει ἐκ τοῦ πίνακος τῆς ἐπαμένης σελίδας (Στατιστικὸν Δελτίον τοῦ Ο. Η. Ε.).

Ἡ κατασκευὴ οἰκοδομῶν ἐσημείωσε, μὲ τὴν σιρὰν τῆς, σημαντικὴν πρόδοσιν. Εἰς τὴν Ἀγγλίαν, τὸν Νοέμβριον τοῦ 1948, ἐκτίσθησαν 16.500 μονάδες κατοικίας ἐναντι μέσου μηνιαίου ὄρου τοῦ 1947 ἐκ 10.535· εἰς τὴν Τσεχοσλοβακίαν, κατασκευάσθησαν τὸν παρελθόντα Σεπτέμβριον 567 μονάδες ἐναντι τῶν 241 αἱ ὁποιοὶ κατασκευάζοντο κατὰ μέσον ὄρον μηνιαίως κατὰ τὸ 1947, τέλος εἰς τὴν Ρωσίαν, ἡ κατασκευὴ οἰκοδομῶν κατὰ τὸ ἔξαρ ἐτος παρουσίασε μίαν ἀξίησιν 36 %, περίπου ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ ἔτος 1947.

Ἡ γεωργικὴ παραγωγή, κυρίως ἐξ αἰτίας τῶν ἐθνικῶν καιρικῶν συνθηκῶν δὲν ὑπέβησε τῶν ἄλλων οἰκονομικῶν κλάδων. Κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς τοῦ F. A. O., ἡ παγκόσμιος παραγωγή σιτηρῶν, ἐξαφουμένης τῆς Ρωσίας, ἀνῆλθε κατὰ τὸ 1948 εἰς 161,4 ἐκατ. τόννων, σημεύουσα ἀξίησιν 14 %, ὡς πρὸς τὸ 1947 καὶ 10 %

ως πρὸς τὸν μέσον ὄρον τῆς προπολεμικῆς τριετίας. Κατὰ τὸν «Εκο-
νομιστὴ», ἡ ρωσικὴ παραγωγή σιτηρῶν, ἐβῆσε τὸ παρελθόν ἔτος τὸ
προπολεμικόν, ἐπὶ τὴν Ρωσίαν, ἀπέβαινεν τοῦ 1940.

Χώρα	1937	1938	1939	1947	1948	1948		
						Ἰαν.	Μαρ.	Ἰουν.
Ἀγγλία	100	94	90	98	—	115		
Γαλλία	—	100	79	95	—	100	107	
Βέλγιον	100	81	71	88	—	96		
Ἰταλία	—	—	—	100	—	115		
Σουηδία	100	100	136	139	—	146	147	
Τσεχοσλοβακία	100	—	—	87	102	110	112	108
Πολωνία	—	100	91	121	—	159		
Βουλγαρία	100	102	132	158	—	244		
Ρωσία (*)	—	—	—	100	127			
Καναδάς	100	98	147	163		172	172	
Η. Π. Α.	100	79	150	165	170	175	173	168
Χιλή	100	—	159	154		170		
Ἰαπωνία	100	105	109	106		131		

Πίναξ 1. Βιομηχανικὴ παραγωγή τῶν κυριωτέρων χωρῶν.

(*) Moscow News 22/1/48

Τέλος, ἀπὸ τῆς ἀπόψεως τῶν πρώτων ὀλθῶν, ἀξίζει νὰ
σημειωθῇ, ὅτι ἡ παγκόσμιος παραγωγή πετρελαίου καὶ ἀνθρακὸς ἦτο
κατὰ τὸ 1948 μεγαλύτερα τῆς προπολεμικῆς κατὰ 71 καὶ 25 %, ἀντι-
στοίχως.

2. Η ΣΧΕΤΙΚΗ ΣΤΑΘΕΡΟΠΟΙΗΣΙΣ ΤΩΝ ΤΙΜΩΝ

Ὁ δευτὸς παγκόσμιος πόλεμος εἰς διας σχεδὸν τὰς χώρας τοῦ
κόσμου ἐδημιούργησε μίαν κατάστασιν πληθωρισμοῦ, ἡ ὁποία ἐξκο-
λοῦθησεν ὀξυτάτη κατὰ τὰ πρώτα ἔτη μετὰ τὴν ἀνασπῆν. Ἡ περι-
ωρισμένη παραγωγή τῶν καταναλωτικῶν ἀγαθῶν τῶν ἡμερῶν τοῦ
πολέμου καὶ αἱ τεράστιαι πολεμικαὶ καταστροφαὶ τὰς ὁποίας ὑπέστη
ὁ κερματιστὴς, κυρίως, χῶρος, δὲν ἦτο δυνατόν ν' ἀποκατασταθοῦν
ἐντὸς μικροῦ χρονικοῦ διαστήματος. Ὡς ἐκ τούτου, αἱ τιμαὶ μέχρι

και το 1947, συμπεριλαμβανομένου, ήκολούθησαν μίαν έντελώς άνηφορικήν πορείαν, ή όποία έμφανίζεται καθαρά εις τόν έπόμενον πίνακα τών τιμαρίθμων χονδρικής πωλήσεως (Στατιστικόν Δελτίον το 0.Η.Ε.).

Χώρα	1947	1948	1948 Δεκ.	1947 Δεκ.	1948		
					Ιούλ.	Νοέμ.	Δεκ.
Άγγλία	100	93	166	187	204	203	200
Γαλλία	—	100	946	1217	1691	1977	1970
Βέλγιον	100	96	310	368	398	360	
Ίταλία	100	107	3022	5961	5500	6071	
Σουηδία	100	97	168	180	189	180	
Τσεχοσλοβακία	100	99	310	308	323	331	326
Ούγγαρία	100	101	532	663	664	641	
Καναδάς	100	93	132	170	160	169	
Η. Π. Α.	100	91	163	189	193	190	190
Χιλή	100	95	253	315	347	367	
Ίνδια		100	271	314	362	362	364

Πίκ. 2. Τιμαρίθμοι χονδρικής πωλήσεως τών κυριότερων χωρών

Έκ το 0 βίου πίνακος προκόπει ότι ό ρυθμός αύξησης τών τιμών μεταξό Δεκ. 1947 και Νοέμ. ή Δεκ. 1948, εις τās περισσότεράς χώρας, είναι μικρότερος το 0 ρυθμο 0 αύξησης τών μεταξό Δεκ. 1946 και Δεκ. 1947. Ό ρυθμός αύτός, κατά τό τελευταίον 3μηνον ή 6μηνον το 0 1948 διακρίνεται άκόμη περισσότερο ή και έμφανίζεται τελείως ός συμβαίνει εις τήν Άγγλίαν, τό Βέλγιον, τήν Σουηδίαν, τήν Ούγγαρίαν, τās Η.Π.Α. και τās Ίνδιας, όπου κατά τό διάστημα τούτο παρατηρείται μία άξιοσημείωτος σταθερότης τών τιμών χονδρικής πωλήσεως.

Υπολογισμον εξαίρεσιν άποτελεί μόνον ή Γαλλία, ή όποία κατά τό λήξαν έτος κατέφυγεν εις νίαν άναπροσαρμογήν το 0 φράγκου. Άλλά και εις τήν χώραν αύτήν, κατά τό τελευταίον 3μηνον το 0

1948, οι τιμές διατηρήθησαν εις σταθερά περίπου επίπεδα, κατά τρόπον ώστε οι οικονομικοί παρατηρηταί της γαλλικής πρωτεύουσας να προαναγγέλλουν, εν όψει του άναμενόμενου τόμου του έλλάγμου των τιμών, την πλήρη νομισματικήν σταθερότητα κατά το δεύτερον εξάμηνον του τρέχοντος έτους.

Εις την Ρωσίαν, συμφάνως προς τας έπισήμους ηγγάς, κατά το παρελθόν έτος οι τιμαί των έλευθέρων κρατικών καταστημάτων και των συνεταιρισμών ήλαττώθησαν εις το ήμισυ περίπου. Οδώς εντός ενός έτους ήδρακισθήθη ή αγοραστική δύναμις του ρωσικού νομίσματος, τό γεγονός δε ταύτο, εν συνδυασμῳ προς την φημιλογουμένην πρόσθεσιν του προς τό χρυσόν, θά συμβάλῃ σημαντικῶς εις την εύρωσ διαδομένην καθήρεσίν του ως διεθνούς νομίσματος του ανατολικού συνασπισμού.

Έξ όλων αούτων των γεγονότων θά πρέπει νομίζομεν, να συναχθῆ τό συμπέρασμα, ὅτι κατά τούς τελευταίους μήνας του 1948 ή παγκόσμιος οικονομία κατάρθωσα, αν όχι να εξέλθῃ τελείως από των καταστρεπτικῶν φαύλων κύκλων του πληθωρισμού, τούλάχιστον να κόμῃ τό πρώτον βήματι προς την κατεύθυνσιν ταύτην και μάλιστα μέ την έπιδίκα της πλήρους σταθεροποίησεως των νομισμάτων εις τό άμέσως προσεχές μέλλον.

1. Η ΑΞΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΑΔΙΑΙ ΤΟΥ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

Ὡς προκύπτει εκ του επομένου πίνακος των διεκτιῶν της προπολεμικής αξίας του εισαγωγικού και εξαγωγικού εμπορίου των κυριότερων χωρών, ο όγκος του διεθνούς εμπορίου, παρ' ὅλην την ἀξόθησιν των διεθνῶν σχέσεων, εσημείωσε μίαν σημαντικήν ἀξίωσιν. Ἐν εξαίρεσιν οι συναλλαγαι μεταξύ των Η. Π. Α. και των ανατολικῶν κρατῶν της Εύρώπης, τό λοιπόν εσωτερικόν εμπορίον μεταξύ ανατολικῆς και δύσεως συμμετέχει εις την ἀξίωσιν αούτην και, αούτω, συντείνει εις την ἀμβλυωσιν των διαφορῶν, ως ένας ὀλοκληριστικός παράγων ερήνευσης.

Εις ὅλους σχεδόν τας χώρας του πίνακος, τόσον οι διεκτιαι των εισαγωγῶν, ὥσον και οι διεκτιαι των εξαγωγῶν, παρουσιάζουν σημαντικήν ὀψωσιν. Ἐξαιρέσιν ἀποτελοῦν μόνον αι εξαγωγαι των Η. Π. Α. και αι εισαγωγαι της Σουηδίας, αι ὁποσαι κατά τό λήξαν έτος παρουσιάζουν κάποιαν ἑλάττωσιν, εν συγκρίσει προς τούς ἀπαισιολογικῶς ἀριθμούς του 1947. Διά τας εξαγωγάς, ὅμως, των Η. Π. Α. πρέπει να ληθῆ ὅτι ὄψει του ὀ αναγκώσεως, δε κατά τό 1947 περιλαμβάνομεν πλεονάσματα τῶ ἀμερικανικού στρατού, τά ὁποια ή ἀμερικανική κυβέρνησις παρεχώρησεν ἐπι πιστώσει εις διαφόρους συμ-

μαχικός χώρας. Τσιτσάτα πλεονάσματα δέν περιλαμβάνονται πλέον εις τας εξαγωγάς τοῦ 1948 καὶ διὰ τὸν λόγον αὐτὸν ἡ δείκτης ἀπὸ 255 τὸ 1947 περιορίζεται τὸ 1948 εἰς 193, ἔμφανίζων, οὕτω, ἐντός

Χῶραι	1937		1947		1948		Παρατηρήσεις
	Είσοδος γινῶσι	Ἔσοδος γινῶσι	Είσοδος γινῶσι	Ἔσοδος γινῶσι	Είσοδος γινῶσι	Ἔσοδος γινῶσι	
Ἄγγλία	100	300	74	96	77	117	9 πρώτοι μῆνες
Σουηδία	100	100	123	63	115	70	9 " "
Αἰθιοπία	100	100	24	29	46	50	11 " "
Τσεχοσλοβακία	100	100	77	56	101	70	6 " "
Οὐγγαρία	100	100	44	23	52	32	10 " "
Η. Π. Α.	100	300	58	255	108	193	11 " "
Ἀργεντινὴ	100	300	146	57	149	69	6 " "
Αἰθιοπία	100	100	64	116	105	110	9 " "

Στατιστικὸν Δελτίον Ο.Η.Ε.

Παθ. 3. Δείκτης τῆς προπολεμικῆς ἀξίας τοῦ ἐξωτερικοῦ ἔμπορίου τῶν κυριωτέρων χωρῶν

ἐνὸς ἔτους, μίαν ἐλάττωσιν 24%. Χωρὶς τὰ πλεονάσματα τοῦ ἀμερικανικοῦ στρατοῦ, ἡ δείκτης τῶν εξαγωγῶν τοῦ 1947 δέν θά ἀπερέβαινε τὸ 230. Ἡ πραγματικὴ, ἑπομένως, ἐλάττωσις τῶν ἀμερικανικῶν εξαγωγῶν κατὰ τὸ 1948 περιορίζεται εἰς τὸ 17% τῶν ἀντιστοιχῶν ἀριθμῶν τοῦ προηγουμένου ἔτους.

Ἡ ἐλάττωσις αὕτη, κατὰ ἕνα μέτρον, θά πρέπει νὰ ἀποδοθῆ εἰς τὸ ὅτι τὸ στέλιον Μόρσαλλ δέν εἶχε κατορθώσει, μέχρι τέλους τοῦ 1948, ν' ἀναπτυχθῆ εἰς εἴλην αὐτοῦ τὴν ἔτασιν. Κατὰ τὸ τρέχον, ὅμως, ἔτος ἡ ἀνάπτυξις του προβάλλεται πλήρης καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον θά αὐξηθοῦν αἱ ἀμερικανικαὶ εξαγωγαί, τῶν ὁποίων ἡ διατήρησις εἰς ὄψιλόν ἐπίπεδον ἀποτελεῖ ὀργανικὴν ἀνάγκην τῆς ἀμερικανικῆς οικονομίας.

Βεβαίως, διὰ νὰ ἐξαχθῆ τὸ γενικὸν συμπέρασμα τῆς ἀξίησεως τοῦ ὅγκου τοῦ διεθνοῦς ἔμπορίου, θά ἔπρεπε ἡ πιν. 3 νὰ περιλαμβάνει ἕνα μεγαλύτερον ἀριθμὸν χωρῶν. Δυστυχῶς, τὰ παρεχόμενα στοιχεία ἀπὸ τοῦ Στατιστικοῦ Δελτίου τοῦ Ο.Η.Ε. δέν ἐπεκτείνον-

ται εις περισσότεράς χώρας και δια τών λόγων αὐτῶν ὁ ἀνωτέρω πίναξ παρουσιάζεται ἑκάπως ἑλλειψής. Δὲν νομίζομεν, ὅμως, ὅτι ἡ ἑλλειψὶς αὕτη εἶναι δυνατὸν νὰ ἀνατρέψῃ τὸ γενικὸν ταῦτα συμπέρασμα, τὸ ὅποιον ἄλλωστε ἐπιβεβαιώνεται φερό τὴν γενικὴν ἀξίησιν, τὴν ὅποιαν παρουσιάζει ἡ κίνησις τῶν διεθνῶν μεταφορῶν.

Ὡς πρὸς τὴν σχέσιν τῶν ἐξαγωγῶν πρὸς τὰς εἰσαγωγάς, δύνανται γενικῶς νὰ λεχθῆ, ὅτι διὰ τὰς εὐρωπαϊκὰς χώρας παρουσιάζεται μία σημαντικὴ βελτίωσις κατὰ τὸ λήξαν ἔτος. Εἰς τὸν ἐπόμενον πίνακα παρατίθεται ἡ ἐξέλιξις τῶν ποσοστῶν τῶν ἐξαγωγῶν ὡς πρὸς τὰς εἰσαγωγάς τῶν τριῶν κυριωτέρων χωρῶν τῆς δυτικῆς Εὐρώπης, τῶν ὁποίων προπολεμικῶς ἕνα μεγάλο τμήμα τῶν εἰσαγωγῶν ἐκαλύπτετο ἐκ τῶν εἰσαδημάτων τῶν ἀθῆλων τῶρων :

Χώρα	1937	1947	1948
Ἄγγλος	59%	66%	79%
Γαλλία	57%	61%	66%
Ἰταλία	65%	36%	76%

Ἡ Τσεχοσλοβακία, ὡσὸν κατὰ τὸ 1947 ὡσὸν καὶ κατὰ τὸ 1948, κατόρθωσε νὰ ἐξυσορροπήσῃ τὸ βῆμα σκέλη τοῦ ἐμπορίου τῆς ἰσοζυγίου, ἐνῶ ἡ Πολωνία καὶ ἡ Οὐγγαρία προχωροῦν ἤδη πρὸς τὴν κατευθυνσάν αὐτήν. Ἡ Φιλανδία, ἀντιθέτως, κατὰ τὸ παρελθόν ἔτος παρουσίασε σημαντικὴν ἑλλειμμα εἰς τὸ ἐμπορικὸν τῆς ἰσοζυγίου, παρ' ὅσον ποὺ εἶχε ἐπιτύχει μίαν ἀξιοσημειωτέαν ἰσορροπίαν κατὰ τὰ προηγούμενα ἔτη 1946 καὶ 1947.

Ἐξ ὧν αὐτῶν ἐξάγεται, φερόμενον, τὸ συμπέρασμα, ὅτι ἀρχίσαν νὰ περιορίζονται σημαντικῶς τὰ ἑλλείμματα τῶν ἐμπορικῶν ἰσοζυγίων τῶν εὐρωπαϊκῶν χωρῶν, τὰ ὅποια κατὰ τὸ πρῶτον μεταπολεμικῶ ἔτη ἦσαν τεράστια, λόγω τῶν πολεμικῶν καταστροφῶν καὶ τῆς γενικωτέρας ἐξαρθρώσεως τῶν οἰκονομιῶν τιν.

Τὰ διεπρούμενα, πάντως, ἑλλείμματα τῶν ἐμπορικῶν ἰσοζυγίων τῶν εὐρωπαϊκῶν χωρῶν ἐξακολουθοῦν νὰ καλύπτεται τὰ περισσότεράματα τῶν Η.Π.Α., τοῦ Καναδά, τῆς Αὐστραλίας καὶ τινῶν ἀποικίων.

4. Ἡ ΜΙΚΡΑ ΒΕΛΤΙΩΣΙΣ ΤΟΥ ΒΙΟΤΙΚΟΥ ΕΠΙΠΕΔΟΥ

Ἡ γενικὴ ἀξίησις τῆς παραγωγῆς, ἡ σχετικὴ σταθερότης τῶν ἐπιπέδων τῶν τιμῶν καὶ ἡ ἀξίησις τῆς προπολεμικῆς ἀξίας τοῦ διεθνοῦς ἐμπορίου θὰ ἐκρέπει νὰ ἐπιδράσων ἀνοϊκῶς ἐπὶ τοῦ βιωτι-

καὶ ἐπιπέδου τῶν ἐργαζομένων, ἰδίως, μαζῶν. Ἡ βελτίωσις, ὅμως, τῆς ἐργατικῆς βιοτικῆς στάθμης εἶναι σχεδόν ἀνεκρίσθητος, ἀφοῦ εἰς τὰς περισσότερας χώρας τοῦ κόσμου παρατηρεῖται, παραλλήλως πρὸς τὴν σχετικὴν σταθερότητα τῶν τιμῶν, μία ἐλαχίστη αὐξήσις τῆς χρηματικῆς ἀμοιβῆς τῆς ἐργασίας. Θα εἰδόναιτο, μάλιστα, νὰ λαμβῆθῃ, δεῖ, οἱ ἐργατικοὶ τάξεις δὲν ἀντιλαμβάνονται κἂν τὴν μικρὰν ταύτην βελτίωσιν, διὰ τοὺς κάτωθι ψυχολογικοὺς λόγους:

α) Κατὰ τὸ παρελθόν ἔτος καὶ ἰδιαιτέρως κατὰ τὸ δεύτερον ἔξοδον, ἔνεκα τῆς ἐπιτευχθείσης σχετικῆς σταθερότητος τῶν τιμῶν, δὲν ἐσημειώθησαν παρὰ ἐλαχίστοι αὐξήσεις τῶν μισθῶν καὶ τῶν ἡμερομισθίων. Οἱ ἐργάται, ὅμως, ἀντιλαμβάνονται τὴν αὐξήσιν τῆς ἀμοιβῆς των, κυρίως, ὑπὸ τὴν μορφήν τῆς αὐξήσεως τῆς χρηματικῆς ἀμοιβῆς, ἢ ὅποια, ὡς ἐλέγηθῃ, δὲν ἐσημειώσαν παρὰ ἐλαχίστην μόνον αὐξήσιν. Διὰ τὸν λόγον αὐτόν, ἡ μικρὰ αὕτη αὐξήσις δὲν ἦτο δυνατόν νὰ γίνῃ αἰσθητῆ, καλλῶ μάλλον, διὰν οἱ ἐργάται εἶχαν ἐξουκειωθῆ κατὰ τὴν πρώτην μεταπολεμικὴν κρισίαν μὲ τὰς συνεχεῖς αὐξήσεις τῶν ὀνομαστικῶν ἡμερομισθίων καὶ μισθῶν, τοῦ παρ' ἄλλην τὴν αὐξήσιν τῶν τιμῶν ἐπέφερον καὶ πραγματικὴν βελτίωσιν τῆς ἐργατικῆς βιοτικῆς στάθμης, ἢ ὅποια ἀρίστως μετὰ τὸν πόλεμον ἐξικίλησαν ἀπὸ πολὺ χαμηλὰ ἰεπίπεδα.

β) Ὁ τελευταῖος πόλεμος ἔδωκε τὴν εὐκαιρίαν εἰς τὸν ἐργαζόμενον κόσμον νὰ γνωρίσῃ ἕνα βιοτικὸν ἐπίπεδον, τὸ ὅπολον τοῦ ἤδη ἀτελῶς ἀγνωστοῦ κατὰ τὴν προπολεμικὴν ἐποχὴν. Ἡ στρατιωτικὴ του ὄππρεια ἢ ἀκόμη, καὶ ἡ ἄλλη ἐπαρῆ του πρὸς τὰς στρατιωτικὰς δυνάμεις τῶν ἄλλων χωρῶν, τοῦ εἰδίδεζαν πολλὰ, τόσον διὰ τὰς δυνατότητας τῆς διατροφῆς καὶ τοῦ ἡμιστομάτου, ὅσον καὶ διὰ τὰς πιθανότητας μῖδος καλύτερας καὶ δικαιοτέρας διανομῆς τοῦ ἔθνικοῦ εἰσοδήματος. Ὑπὸ τὰς συνθήκας αὐτάς, εἶναι φυσικόν νὰ προτρέχουν οἱ ἐπιθυμῆσαι καὶ αἱ ἀνάγκαι τῶν δυνατοτήτων τῆς παραγωγῆς, αἱ ἀπαιτήσεις τῶν ἐργατῶν διὰ τὴν ζωὴν νὰ εἶναι μεγάλαι καὶ οἱ μικροὶ βελτιώσεις τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου νὰ μὴ γίνωνται αἰσθηταὶ εἰς μίαν τάξιν, ἢ ὅποια ἦλθε μεταπολεμικῶς εἰς τὴν ἐπιφάνειαν μὲ προσθέτους, διὰ τὸν λόγον αὐτόν, ἀξιώσεις.

Ἐκ πρώτης ὄψεως θὰ εἰδόναιτο νὰ ὑποστηριχθῆ δεῖ ἡ βελτίωσις τοῦ ἐργατικοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου θὰ ἔπρεπε νὰ ἦτο μεγαλύτερα καὶ κἄπως ἀνάλογος πρὸς τὴν γενικὴν πρόοδον, τὴν ὅποιαν ἐσημειώσαν ἡ παραγωγή, αἱ τιμαὶ καὶ τὸ διεθνὲς ἐμπόριον. Δὲν ἦτο, ὅμως, δυνατόν νὰ συμβῆ ταῦτα. Διότι:

α) Ἡ παγκόσμιος παραγωγή ἐπέδειξε κατὰ τὸ ληξάν ἔτος μίαν ἰδιαιτέραν προτίμησιν πρὸς τὴν παραγωγήν κεφαλαιουχικῶν ἀγα-

θών και την κατασκευή μεγάλων έργων, πράγμα το όποιον έδωσαν εις δευτέραν μοίραν την αύξησιν της παραγωγής των καταναλωτικών αγαθών, εκ της οποίας, κυρίως, εξαρτάται ή άμεσος και σοβαρά βελτίωσις τοῦ βιωτικοῦ επιπέδου των εργαζομένων μαζών. Ή προτίμησις αὕτη, ή οποία είναι περισσότερον εκδηλος εις τόν ανατολικόν χῶρον, θά επιδράσῃ θορότερον εἰς τήν παγκοσμίου παραγωγής, κατά τρόπον ὥστε νά βελτιωθῇ περισσότερον τό επίπεδον διαβιώσεως ὄλων τῶν λαῶν τῆς γῆς.

β) Τό παρελθόν έτος εἰσημείωθη μία άπαρχή νέων ἐξοπλισμῶν, εἰ ὅποιοι άπερρόφησαν ένα μέρος τῆς αύξήσεως τῆς παγκοσμίου παραγωγικῆς δραστηριότητος.

γ) Εἰς τινες δυτικοευρωπαϊκῶς χῶρος, κατά τό 1948, παρατηρεῖται μία μεγαλύτερα συμμετοχή τοῦ κεφαλαίου ἐπὶ τῆς διατομῆς τοῦ ἔθνικοῦ εισοδήματος, πράγμα τοῦ δέν εἶναι ζυνοτόν παρά νά επιδρῶ μειωτικῶς ἐπὶ τοῦ μεριδίου, τό ὅποιον ἀνέλογει εἰς τὰς ἐργατικῶς τάξεις τῶν χωρῶν τούτων.

δ) Μεταπολεμικῶς, σημειοῦται μία ὀλολογίσιμος αύξησις τοῦ πληθυσμοῦ, ή οποία εἰς ὄλους σχεδόν τὰς χῶρας ἔμφανίζεται μεγαλύτερα κατά τό έτος 1948. Ἐφ' ὅσον, ἑπαμένως, ή αύξησις τῆς παραγωγῆς ἀκολουθεῖται ἀπό μίαν μικρότεραν, βεβαίως, αύξησιν τῶν συμμετεχόντων εἰς τήν παραγωγικῆν διαδικασίαν, ή κατά κεφαλήν αύξησις, ή ὅποια καθ' ἑαυτήν προσδιορίζει τήν βελτίωσιν τοῦ βιωτικοῦ επιπέδου, δέν εἶναι δυνατόν παρά νά εἶναι μικρότερα τῆς αύξήσεως τοῦ συνολικοῦ ὄγκου τῆς παραγωγῆς.

Β'. ΕΙΔΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

Ι. ΔΥΤΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ

1. ΙΔΙΟΜΟΡΦΙΑΙ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΟΝ ΜΑΡΣΑΛΛ

Ὁ δυτικός χῶρος, δυτική Εὐρώπη καί Ἄμερική, ὡς καί ὁ ἀνατολικός, ἀνατολική Εὐρώπη καί ἀσιατική Ρωσία, παρουσιάζουν ὀρισμένως γενικῶς ἰδιομορφίας, κατά τρόπον ὥστε εἰς μίαν οικονομικήν ἀνασκόπησιν, ὡς ή παροῦσα, νά ἐπιβάλλεται καί μία χωριστή εξέτασις τῶν χωρῶν αὐτῶν. Αἱ ἰδιομορφίαι αὗται ὀφείλονται ἄφ' ἑνός μὲν εἰς τήν προπολεμικήν οικονομικήν των διάρθρωσιν, ἄφ' ἑτέρου δέ εἰς τὰ μεταπολεμικά των οικονομικά συστήματα, τό ὅποια ἐνώ παρουσιάζουν μίαν πλήρη ὁμοιογένειαν εἰς τόν ἀνατολικόν συνασπισμόν, εἰς τόν δυτικόν κόσμον ἔμφανίζουν μίαν σχετικήν ποικί-

λιαν, ή όποία άρχίζει από την φιλελευθέρην "Αμερικτήν διά τήν καταλήξην εις την έκσοσιαλιζομένην "Αγγλίαν.

"Η πρώτη διαμορφία τοῦ δυτικοῦ χώρου ἐγκαινιάζει εἰς τήν ἀπώλειαν τῶν ἐκδοθημάτων ἐκ τοποθετησῶν κεφαλαίων εἰς τῶ ἐξωτερικόν, τῶ όποία προπολεμικῶς ἀπετέλουσιν ἕνα ὀικολογισμον πόρον εἰς τὰ ἔθνικὰ ἐκδοθῆματα τῶν δυτικῶν κρατῶν. Αἱ Η.Π.Α., οἱ όποιοί σέθεν ἰσχυρῶν καταστροφῆν ὑπέστησαν κατά τήν διάρκειαν τοῦ πολέμου, μέ τήν αὐξήσιν τῆς παραγωγῆς τῶν ὑπεριζουθεντέρωσαν τήν ἀπώλειαν αὐτῆν ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸς δυτικοευρωπαϊκῶς χώρας οἱ όποία τήν ἰσοπέθειν τοῦ πολέμου ἀντιμετώπιζαν μίαν κρισίμον οικονομικῶν κατῴστασιν.

"Η ἀνοικοδόμησις τῶν πλεγμασῶν, περιοχῶν καί ἡ ἀποκατάστασις τῶν οικονομικῶν τῶν εἰς τὸ προπολεμικῶ ἐπίπεδο, μέ τήν ἰσχυρῶν πλείον ἀπώλειαν τῶν ἐκδοθημάτων τῶν ἐξωτερικῶν τοποθετησῶν ἐνεργῶν ἐξαρτῶν σφοδρῶς δυσκόλιας. "Η διάρθρωσις τῶν οικονομικῶν, ἡ φυλογολογική οικονομική νοοτροπία, ὡς καί ἡ ἄμεσος ἄξιωσις τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν βιωτικῶ ἐπιπέδου, διά τήν ἀντιμετώπισιν τῶν δυσχερειῶν, ἐπιβόλουν καί θά ἐπιβόλουν ἐπὶ τὸ χρονικόν διάστημα τήν ἀνάγκην τῆς προσφυγῆς εἰς τήν ἐξωτερικῶν οικονομικῶν ἐπίσχυσιν.

"Από τὸ ἄλλο μέρος ἡ "Αμερικὴ παρουσιάζει ἀντίθετον ἐξέλιξιν. Κατά τὰ ἔτη τοῦ πολέμου ἡ παραγωγή τῆς ἐπιβίωσις σημαντικῶν αὐξήσιν καί ἕνα σαφῆ προσανατολισμὸν πρὸς τήν ἰκανοποίησιν τῶν ἀναγκῶν τοῦ ἐξωτερικοῦ τῆς κόσμου. "Ο προσανατολισμὸς αὐτὸς διατηρήθη καί μετὰ τὸν πόλεμον. Κατ' ἀρχάς ἡ λειτουργία τῆς U.N.R.R.A τῆς όποίας οἱ ἐξαγωγαὶ ἐξῆσαν ἀπὸ τῆν λιμοκτονίαν ἕνα μεγάλο μέρος τοῦ πληθυσμοῦ τῆς γῆς κατά τήν πρώτην μεταπολεμικῶν περίοδο, ἀργότερον τὸ εὐόφορα δάνεια καί τὰ ἀποθῆματα δολλαρίων τῶν εὐρωπαϊκῶν χωρῶν συντέλεσαν εἰς τήν ὀψηλὴν στάθμην τῶν ἀμερικανικῶν ἐξαγωγῶν. "Η ὀψηλὴ ἐργαστικῶ ἀπασχόλησις καί τὸ ὀψημένον ἐπίπεδον παραγωγῆς εἰς "Ηνωμ Πόλιτειας, παρ' ὅλας τὰς προβλέψεις περί τοῦ ἀναποτρέπτου τῆς οικονομικῆς ὀφέσεως μετὰ τήν λήξιν τοῦ πολέμου, ὅχι μόνον καθίσταν δυνατῶν τήν τοιαύτην ἐπίσχυσιν τῶν ἄλλων χωρῶν ἀλλὰ καί ὀδήγησαν εἰς τήν συστηματοποιημένην καί συντονισμένην πραγματοποιήσιν τῆς ἡ όποία συνέπιπτε μέ τήν ἀντιμετώπισιν ἀμερικανικῶν προβλημάτων. Ὅπως διαμορφώθη καί ἐπέθη εἰς ἐφαρμογῆν τὸ 4ετὸς σχέδιον Marshall, τοῦ όποίου οἱ πρῶτοι πιστώσεις ἐχορηγήθησαν τὸν "Απρίλιον τοῦ παρελθόντος ἔτους.

2 Ο ΠΡΩΤΟΣ ΧΡΟΝΟΣ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ

Κατά τό πρώτον έτος τοῦ σχεδίου (Ἄπρ. 1948—Μάρτ. 1949) αἱ Η.Π.Α. προέβλεσαν εἰς χορηγήσεις πρὸς τὰς μετεχούσας εὐρωπαϊκῆς χώρας συνολικῆς ἄξιας \$ 4.901 ἑκατ. Εἰς τὸν ἐπόμενον πίνακα παρατίθεται ἀνάλυσις τῶν χορηγήσεων αὐτῶν, ἐν ἀνταποδοκίῃ πρὸς τὸ ἐγκριθέντα ἀρχικῶς ποσὸν τῆς ἄμεσης ἐνισχύσεως, τὸ ὅποιο συνολικῶς ἀνῆρχοντο εἰς 4.875 ἑκατ. δολλάρια.

Χ ὁ ρ α ι	Ἐπιμετρηθέντα ποσὰ πρὸς ἄμεσον βοήθειαν	Γενόμεναι χορηγήσεις κατὰ τὸν ἔτος			
		Σύνολον	Ἀ ν ἄ λ υ σ ι ς		
			ὑπὸ μέρους ἐπιμετρηθέντος	ὑπὸ μέρους ἐπιμετρηθέντος	ὑπὸ ἄλλων
Ἀγγλία	1.263	1.321	385	774	234
Αἰθιοπία	217	321	—	216	5
Βέλγιον καὶ κτήσεις	290	218	59	3	156
Γαλλία καὶ κτήσεις	989	1.058	172	879	7
Γερμανία (βοικὴ)	514	508	—	416	92
Δανία	110	100	31	65	4
Ἑλλάς	146	172	—	172	—
Ἰρλανδία	79	89	89	—	—
Ἰταλία	71	93	7	—	3
Ἰταλία	601	572	67	469	36
Μερβηγία	84	82	35	35	12
Ἑλλάς καὶ κτήσεις	486	475	147	320	8
Σουηδία	47	41	22	—	19
Τσεχία	50	16	30	—	6
Τριεστή	18	18	—	18	—
Ἄθροισμα	4.875	4.901	952	3.367	582

Πίν. 4 Ἐπιμετρηθεῖσαι χορηγήσεις κατὰ τὸν ἔτος τοῦ σχεδίου Μάρσαλλ (Ἄπρ. 1948—Μάρτ. 1949) εἰς ἑκατ. \$

Εἰς τὸν ἀνωτέρω πίνακα ἐμφανίζεται ἡ κατανομή τῶν ποσῶν κατὰ χώρας, ἀπὸ τῆς ἀπόψεως τῶν χορηγήσεων ἐκ μέρους τῶν Η. Π.Α. Αἱ περισσότεραι, ὅμως, χῶραι δὲν ἐκαρπώθησαν τὸ ἕνατι ἑκατ. στις ἀναγραφόμενον ποσόν, διότι ὑπενηθία ἢ ἔμμερος βοήθεια δηλ. αἱ χορηγήσεις τὰς ὅποιας ἀπαχρεοῦνται νὰ ἐνεργήσουν αἱ περισσότεραι τῶν μετεχουσῶν χωρῶν πρὸς δίασ τὰς δίασας συμμετεχούσας χώρας. Εἰς κοῖτον σημείον εὐρίσκονται αἱ χορηγήσεις αὗται δὲν ἐγένετο ἄκόμη γνωστὸν. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν, θὰ ἀρκεσθῶμεν εἰς τὴν

Χώρα προέλευσης των έμμεσων εισφορών	Αποδόσεις έμμεσων εισφορών χώρας											Κοστος της δια- φορετικής χώρας			
	Αγγλία	Ασπρην	Βέλγιο	Γαλλία	Γερμανία	Αustria	Ελλάδα	Ιταλία	Παρίσι	Πορτογαλία	Σουηδία		Τουρκία		
Αγγλία	—	29,0	—	200,0	52,0	—	19,0	25,0	—	—	—	—	—	—	312,0
Ασπρην	—	—	—	—	—	—	0,4	2,6	—	—	—	—	—	0,7	21
Βέλγιο	30,0	4,0	—	40,0	21,0	6,5	13,0	—	—	23,0	72,5	2,0	—	6,0	218,5
Γαλλία	—	2,0	—	—	—	2,7	5,0	—	—	—	—	—	—	—	9,7
Γερμανία	—	32,5	—	77,0	—	1,2	4,4	—	—	—	8,5	—	—	—	123,6
Αustria	—	0,1	—	—	—	—	2,0	—	—	—	—	—	—	3,0	5,1
Ελλάδα	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ιταλία	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Πορτογαλία	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Σουηδία	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Τουρκία	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Κοστος της διαφορετικής χώρας	30,0	66,5	11,0	303,0	114,2	11,9	66,8	27,0	48,3	63,0	9,8	7,6	—	—	810,4

Πιν. 5 Διατάχ κατανομή της έμμεσου εισφορίας από προηγούμενες και λαμβανόμενες χώρες (σε εκατ. \$)

παρατήρησιν δι' καθυστέρησι κάπως ή ύπογραφή των διαμερών συμβάσεων οι όποιοι θα καθόριζαν τας λεπτομερείας των χορηγήσεων αυτών και θα παρασθώμεν τόν άρχικόν πίνακα της έμμέσου βοήθειας, ως ούτως διαμορφώθη μετά τας συζητήσεις των ενδιαφερομένων κρατών.

Διά τώ εδρωμεν, έπομένως τό ποσόν, τό όποιον βάσει του σχεδίου Μάρσαλλ θα έπρεπε κατά τό πρώτον έτος νά καρτωθή έκάστη χώρα, θα πρέπει από τό αντίστοιχόν ποσόν της πρώτης στήλης του πίνακος 4 νά αφαιρέσωμεν τό αντίστοιχόν ποσόν της τελευταίας στήλης του πίν. 5 και νά προσθήσωμεν τό αντίστοιχόν ποσόν της τελευταίας γραμμής του ίδιου πίνακος. Η Αγγλία, π.χ. θα έπρεπε νά καρτωθή 1263—312+30—581 έκασ. §. Πόσον, άκριβώς έκαστώθη δέν γνωρίζομεν εϊσέτι διότι από της απόφαως των αποτελεσμάτων του πρώτου έτους έχι. γνωσθή μόνον ό πρώτος προσθετικός τού ως άνω άθροίσματος, ή άμεσος δηλ. βοήθεια των 1321 έκασ. § (βλ. πίν. 4). Ός ήδη είλέχθη, τά αποτελέσματα της έμμέσου βοήθειας δέν έχουν όκλή δημοσιευθή.

Διά τήν αξιοποίησιν της ένισχύσεως του σχεδίου Μάρσαλλ έκάστη χώρα κατήρτισεν ένα πρόγραμμα αξιοποιήσεως τό όποιον καθορίζει αναλυτικώς, τήν πρόσθεσιν των οικονομικών της κλάσεων κατά τήν διάρκειαν των 4 έτων του σχεδίου. Τά προγράμματα αυτά, έν αναθέσει πρós τά σχέδια των ανατολικών κρατών:

α) Δέν υπεισέρχονται εις τας λεπτομερείας της τεχνικής της επιτέξεως των καθορισμένων στόχων και

β) Έκτελούνται, κυρίως, από τούς ίδίους, του ρόλου του κράτους, ως επί τό πλείστον, περιερισμένου εις τήν έκποίησιν των εισαγομένων έφοδίων και τόν εξ στής σχηματισμόν ενός κεφαλαίου αξιοποιήσεως, του όποιου τήν κατανομήν μεταξύ των διαφόρων κλάσεων της οικονομίας ανακαρβάνει ή κρατική πιστωτική πολιτική.

Τά προγράμματα όλων των μετεχουσών χωρών είναι έτήσια και άρχίζουσι από τήν 1ην Ιουλίου 1948, παρ' όλον ότι καθυστέρησε κάπως ή σύνταξις των και ή ύποβολή των εις τήν Διοίκησιν της Οικονομικής Συνεργασίας. Τά πρώτα έτήσια προγράμματα, έπομένως, λήγουσι κατά τό μέσο του 1949 και ούτω, τά αποτελέσματά των θα γίνουσι γνωστά κατά 3ον τρίμηνον του τρέχοντος έτους. Ένδεικτικώς μόνον, αναφέρεται, ότι με τήν άμερικανικήν ένίσχυσιν, οι συμμετέχουσαι χώροι έπέτυχαν:

α) Μίαν αύξησιν της συνολικής των παραγωγής,

β) Μίαν σχετικήν σταθεροποίησιν του νομισματός των,

γ) Μίαν μερικήν, ως ελέγχθη άνωτέρω, βελτίωσιν τοῦ βιωτικοῦ ἐπιπέδου καί

δ) Μίαν ἰσοπέδωσιν τοῦ προϋπολογισμοῦ των. Ἡ ἰσοπέδωσις αὕτη ἐπιτεύχθη, βεβαίως, πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ σχεδίου Μάρσαλλ. Πρὸς τὴν ἐξισορρόπησιν, ὅμως, αὐτὴν ἐπίσπευε ἡ ἀμερικανικὴ βοήθεια, κατ' ἕνα ἐπιπέδῳ ὡς ἀπαραίτητος ὁρος τῆς χορηγήσεώς της ἢ ἐπίτευξις ἰσορροπίας τῶν δημοσίων οικονομικῶν. Χάρης εἰς τὸν ὅρον αὐτόν, εἰς ἕνα τὰς συμμετεχούσας χώρας, πλὴν τῆς Ἑλλάδος, τὸ ἑλλόμμα τοῦ σχεδίου Μάρσαλλ δὲν ἀπορροφῶνται ἀπὸ τοῦ προϋπολογισμοῦ, ἀλλὰ διατίθενται ἐνὰ παραγωγικὸς σκοποῦς, πρὸς πραγματικὸν ὄφελος τῆς οικονομίας ἐκάστης συμμετεχούσης χώρας.

Β. ΑΝΑΤΟΛΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ

1. Ἡ ΠΙΘΑΝΗ ΕΙΣΑΓΟΓΗ ΕΝΟΣ ΥΠΕΡΣΧΕΔΙΟΥ

Αἱ ἔθνικαί οικονομίαι τῆς Ρωσίας καὶ τῶν ἀνατολικῶν χωρῶν χαρακτηρίζονται, κυρίως, ἀπὸ τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν οικονομικῶν προβλημάτων χωρὶς ἐξωτερικὴν ἐπίσπευσιν καὶ ἀπὸ τὴν πλήρη ἀνάληψιν τῆς οικονομικῆς ἡγεσίας ἐκ μέρους τοῦ κράτους, τὰ ὅποια ἐν ἑνὸς αὐστηροῦ οικονομικοῦ σχεδίου κατακυβερνοῦν τὴν παραγωγικὴν δυνάμειν πρὸς τοὺς οικονομικοὺς σκοποῦς, τοὺς ὁρίους αὐτὰ καθορίζει.

Τὸ τέλος τοῦ 1948, ἀπὸ τὴν ὄψιν τῶν οικονομικῶν σχεδίων, ἀποτελεῖ σταθμὸν διὰ τὸν ἀνατολικὸν ὄριον, διότι:

α) Εἰσαγεται ἐτήσιον οικονομικὸν σχέδιον εἰς τὴν Ρουμανίαν, ἡ ὁποία μέχρι τοῦδε ἦτο ἡ μόνη χώρα τοῦ ἀνατολικοῦ συνασπισμοῦ, τῆς ὁποίας ἡ οἰκονομία ἐλαιοῦργει ἑξῆς σχέδιον. Ἡ καθυστέρησις τῆς εἰσαγωγῆς του ἐξηγεῖται ἀπὸ τὸ γεγονός ὅτι εἰς τὴν Ρουμανίαν καθυστέρησεν ἡ ἐθνικοποίησις τῶν μεγάλων μέσων τῆς παραγωγῆς, συντελεσθεῖσα μόλις τὸν Ἰούλιον τοῦ π. ε.

β) Εἰς τὴν Τσεχοσλοβακίαν καὶ Βουλγαρίαν ἐλήξαν τὰ πρῶτα μεταπολεμικὰ διετῆ σχέδια καὶ ἀναγγέλλονται ἤδη νέα πενταετῆ

γ) Ἡ ἀναγγέλλεσις τελευταίως ἀπέφραξις τῆς οικονομικῆς συνεργασίας τῶν ἀνατολικῶν χωρῶν τῆς Εὐρώπης, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ μίαν προσπάθειαν κοινῆς ἀντιμετωπίσεως τῶν οικονομικῶν προβλημάτων τοῦ ἀνατολικοῦ ὄριου, κατ' ὅμοιον ὁδηγεῖ εἰς τὸν συντονισμὸν τῶν διαφόρων οικονομικῶν σχεδίων. Ὁ συντονισμὸς αὐτός θὰ πρέπει νὰ τεθῆ εἰς ἐφαρμογὴν ἐντός τοῦ τρέχοντος ἔτους καὶ κατὰ πάσαν πιθανότητα θὰ ἐπιτευχθῆ μὲ τὴν μεσολάβησιν ἑνὸς ὑπερσχεδίου, τὸ ὅποion θὰ καλύπτῃ ὁλόκληρον τὸν ἀνατολικὸν συναστι-

αμόν, καθορίζον εις γένεάς, βεβαίως, γραμμάς τὰ καθήκοντα τῶν ἔθνικῶν σχεδίων. Ὑπὸ τὰς συνθήκας αὐτάς, θὰ πρέπει νὰ ἀναθεωρηθοῦν καὶ νὰ προσαρμοσθοῦν πρὸς τὰς νέας ἀνάγκας τὰ ἤδη λειτουργοῦντα οἰκονομικὰ σχέδια. Ἡ προσαρμογὴ τῶν, ὅμως, σημαίνει διαφθεραικὸς μεταβολὸς εἰς τὰς οἰκονομίας τῶν ἀνατολικῶν χωρῶν καὶ, ὡς ἐκ τούτου, δημιουργίαν σοβαρῶν δυσχερειῶν ἐπὶ ὀρισμένον χρονικὸν διάστημα. Ἐλπίζεται, ὅτι ὁ κρατικὸς διευθυντισμὸς ὁ ὁποῖος ἀσκεῖται εἰς τὰς χώρας αὐτάς, θὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ἀνάδυσαν ἐκτέλεσιν τῶν μεταβολῶν τούτων καὶ ὅτι θὰ βοηθήσῃ εἰς τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν δυσκολιών, αἱ ὁποῖαι πάντως, θ' ἀναφυοῦν ἀναποφεύκτως.

Ὅπως, τὸ τρίτον ἔτος, ἐφ' ὅσον ἤθελε πραγματοποιηθῆ ὁ ἀνωτέρω ἐκτεθεὶς συνταγματὸς τῶν οἰκονομικῶν σχεδίων, θὰ ἀποτελέσῃ νέον σταθμὸν διὰ τὴν σχεδιασμένην οἰκονομίαν, ἣ ὁποία πλέον ἐγκαταλείπει τὰ ἔθνικὰ πλαίσια διὰ νὰ καλύψῃ ἔκτασιν περισσοτέρων κρατῶν. Τὸ μάλλον, βεβαίως, θὰ δείξῃ, ὅτι ἡ ἐπέκτασις αὐτῆ θθ συνεπιφέρει ἢ ἔτι κινδύνους, σχετιζομένους μὲ τὴν ἀνεξαρτησίαν τῶν μεταχόντων εἰς ἑνὰ ὑπερσχεδίον κρατῶν.

2. ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ

Κατὰ τὸ παρελθόν ἔτος, ὡς ἀνεκοινώθη ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων ἐπισήμων ἀρχῶν, ἡ ἐκτέλεσις τῶν οἰκονομικῶν σχεδίων τῶν κρατῶν τῆς ἀνατολικῆς Ἑυρώπης ἀνταπεκρίθη πλήρως πρὸς τὰς προβλέψεις. Εἰς τὴν Ρωσίαν, συμφώνως πρὸς τὰς ἀνακοινώσεις τῆς Κεντρικῆς Στατιστικῆς Ὑπηρεσίας τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου, τὰ ἀποτελέσματα τοῦ πενταετοῦς σχεδίου, κατὰ τὸ 1948, ὑπῆρξαν ἰκανοποιητικώτατα. Ἡ ἀπόδοσις τῆς βιομηχανίας ὑπερέβη κατὰ 6 %, τοὺς ὑπὸ τοῦ σχεδίου προβλεπομένους ἀριθμούς, κατὰ τρόπον ὅστε νὰ ὑπερβῆ κατὰ 27 %, τὸ ἐπίπεδον τοῦ 1947 καὶ κατὰ 18 %, τὸ προπολεμικὸν ἐπίπεδον τοῦ 1940. Ἡ συγκομιδὴ τοῦ αἴτου καὶ αἱ σιτηροβρωμικαὶ μεταφοραὶ ἀποκατεστάθησαν εἰς τὸ ἐπίπεδον τοῦ 1948, ἐνῶ αἱ ἐκπυδώσεις, ἐν τῷ συνόλω τῶν, ὑπερέβησαν κατὰ 23 %, τοὺς ἀντιστοιχοὺς ἀριθμοὺς τοῦ προηγουμένου ἔτους.

Εἰς τὴν Πολωνίαν, τὸ Κεντρικὸν Συμβούλιον τοῦ Σχεδίου ἀνεκοίνωσε περὶ τὸ τέλος Ἰανουαρίου, ὅτι κατὰ τὸ 1948 ἡ συνολικὴ ἀξία τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς ὑπερέβη κατὰ 5 %, τὰς προβλέψεις τοῦ ἑταῦς σχεδίου καὶ κατὰ 42 %, τοὺς ἀντιστοιχοὺς ἀριθμοὺς τοῦ 1947. Γενικῶς ὡς ἐδήλωσεν εἰς τὴν πολωνικὴν βουλὴν ὁ πρὸς ὄρον τοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου τοῦ Σχεδίου, τὸ ἔθνικόν εἰσόδημα τῆς χώρας κατὰ τὸ παρελθόν ἔτος ὑπερέβη κατὰ 1 %, τὸ προπολεμικὸν ἐπίπεδον τοῦ 1938.

Εις την Τσεχοσλοβακίαν, συμφώνως προς τὰς τελευταίας δηλώσεις τοῦ Προέδρου τῆς κυβερνήσεως, ἡ ἐκτέλεσις τοῦ 2ου σχεδίου, κατὰ τὸ μεταξύ Ἰανουαρίου καὶ Νοεμβρίου 11μηνον διάστημα, ὑπερῆν τὰς ἀντιστοιχοῦσας προβλέψεις κατὰ 3% περίπου.

Εἰς τὴν Οὐγγαρίαν, αἱ κυριώτεραι ἐπιτυχίαι τοῦ σχεδίου, συμφώνως πρὸς τὰς ἐπισήμους πληροφορίες, ἦσαν ἡ νομισματικὴ σταθεροποίησις καὶ ἡ ἰσοσκελίσις τοῦ προϋπολογισμοῦ, ἡ ὁποία ἐπιτυγχάνεται διὰ πρώτην φοράν ὕστερα ἀπὸ 70 χρόνια. Ἡ ἐκτέλεσις τοῦ σχεδίου ὑπερῆν πάσαν προδοκίαν, κατὰ τρόπον ὥστε ὁ δείκτης τῶν πραγματικῶν μισθῶν νὰ σημειώσῃ κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ παρελθόντος ἔτους μίαν αὐξήσιν 25% περίπου.

Κατὰ τοὺς ἐπισήμους προσωρινοὺς ἀριθμοὺς, ἡ ἐκτέλεσις τοῦ βουλγαρικῶν σχεδίου δὲν κατώρθωσε, κατὰ τὸ 1948, νὰ ὑπερῆν τὸ 92%, τῶν προβλέψεων. Ἐπιχώτερον ἡ γεωργία ἀπέδωσε μόνον τὸ 85%, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν βιομηχανίαν, ἡ ὁποία ἐπέτυχε νὰ ὑπερῆν κατὰ 2% τοὺς ἀριθμοὺς τοὺς ὁποίους ἴσασσι τὸ σχῆμα.

Τὸ ἔθνικόν, πάντως εἰσόδημα κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἰσημιώσῃ σημαντικὴν αὐξήσιν. Ὑπερῆν κατὰ 20%, τοὺς ἀριθμοὺς τοῦ 1939, τῆς μεγαλυτέρας αὐξήσεως σημειωθείσης εἰς τὴν βιομηχανίαν, ἡ ὁποία ὑπερῆν τὰ προπολεμικὰ αὐτὰ ἐπίπεδον κατὰ 71%. Ἐκ τῶν ἐπισήμων τούτων ἀριθμῶν θὰ πρέπει νὰ ἐξαχθῇ τὸ συμπέρασμα, ὅτι ἡ σηματοδοθεὶσα καθυστέρησις, ἐν συγκρίσει πρὸς τὰς προβλέψεις τοῦ σχεδίου, φελλεται εἰς ἀπλήν ὑπερκατίμησιν τῶν δυνατοτήτων τῆς αὐξήσεως τῆς παραγωγῆς.

Διὰ τὴν Γιουγκοσλαυίαν, καθ' ὅσον τοῦλάχιστον γνωρίζομεν μέχρι σήμερον, δὲν ἐγένετο ἀκόμη ἀπολογισμὸς τῶν κατὰ τὸ λήξαν ἔτος ἀποτελεσμάτων τοῦ 2ου σχεδίου, τὰ ὁποῖα ἀναμένονται μὲ ἐξαιρετικὸν ἐνδιαφέρον, ἐξ αἰτίας τῆς σημερινῆς εὐδικῆς θέσεως τῆς χώρας ἀπὸ τῆς γενικωτέρας διεθνοῦς ἀπόψεως.

Γ. ΣΑΠΟΥΝΤΖΑΚΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ Η ΜΕΤΑΠΟΛΕΜΙΚΗ ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΓΟΡΑ

Η έρευνα αυτή έχει κατ' ανάγκη ένα προσωρινό χαρακτήρα και πολλά απ' τα στατιστικά στοιχεία που χρησιμοποιεί δεν δίνουν παρά μία περίπου κατάστασή. Πρέπει κυρίως να χρησιμοποιηθῆ με την έννοια ότι προσδιορίζει μία κατάσταση που θα επιτρέψει παραπέρα περιτρώτερες λεπτομέρειες και εξακριβωμένες μελέτες. Τα στατιστικά στοιχεία ελήφθησαν για τή βιομένη οικονομία από τις εκδόσεις της Κ.Τ.Ε. και του Ο.Η.Ε., για τήν ελληνική οικονομία από τις εκδόσεις της Γεν. Στατιστικής Έμτ. του Υπουργείου Έθνικής Οικονομίας.

Ι. ΓΕΝΙΚΑ

Τό οικονομικό πρόβλημα κάθε χώρας προσδιορίζεται σέ μεγάλο βαθμό απ' τή θέση που κατέχει στή διεθνή αγορά. Άπό τήν πλευρά αυτή ή ελληνική οικονομία παρουσιάζει μετά τόν πόλεμο μίαν ιδιαίτερα απηρηχαστική παθελογική κατάσταση. Κατό έσα πολύ γενικό τρόπο αυτή ή παθελογική κατάσταση μπορεί νά καθορισθῆ ως εξής: Τό 1947 οι ελληνικές εξαγωγές εκάλυψαν κατ' όξια μόνο τό 28% τών αντίστοιχων εισαγωγών και ανέβηκαν σία 40% τών εξαγωγών το 1938 (σέ σταθεροποιημένα δολλάρια). Τό σ' ένεόμνη το 1948, μολονότι ό όγκος τών εξαγωγών παρουσιάζει σημαντική αύξηση σέ σχέση με τόν προηγούμενο χρόνο, ή αύξηση είναι σημαντικά μικρότερη από τήν αντίστοιχη αύξηση τών εισαγωγών έτσι κατό οι εξαγωγές περιορίζονται νά καλύπτουν μόνο τό 9% τών εισαγωγών.

Τό αίτια αυτής τής καταστροφικής εξέλιξης το 0 ελληνικό 0 εξαωτερικό 0 εμπορίου οφείλουν νά αναζητηθο 0 σέ τρεις κατηγορίες παραγόντων: α) Σ' αυτή καθεστή τήν παραγωγική αδυναμία τής μεταπολεμικής ελληνικής οικονομίας κατό είναι πρώτόν τών καταστροφών απ' τόν πόλεμο κατό τήν κατοχή κατό τής μεταϊώσεως, έξ αί-

τίας τῆς ἐμφύλιας συρράξεως, τῆς ἀνασυγκροτήσεως καὶ β) στοὺς κλονισμοὺς καὶ ὥσπασθ με τὸν πόλεμον εἰς τὴν λειτουργίαν τῆς ἡ διεθνῆς ἀγορᾶς. γ) Σε διαρθρωτικῷ χαρακτῆρα μεταβολῆς καὶ προοδευτικῆς ἢ ἀπόσταμα συντελέσθησαν εἰς τὴν διεθνή οἰκονομίαν καὶ τοῦ ὁ πόλεμος ὠλοκλήρωσις ἢ ἀποκάλυψις. Ἡ παράλληλη ἐκτίμησις τῶν τριῶν αὐτῶν αἰρῶν παραγόντων συνθέτει τὸ πρόβλημα τοῦ μεταπολεμικοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου τῆς χώρας καὶ ἐπιτρέπει εἰς τὴν συνέχειαν νὰ καθορίσωμεν εἰς ποῦ βαθμῷ οἱ ἀλλοιωθεῖς καὶ ἐπίσης ἡ ἑλληνικὴ οἰκονομία παρουσιάζει μέσο εἰς τὰ πλαίσια τῆς διεθνῆς εἶναι καθολογικῆς εἰς ποῦ ποσοστῷ εἶναι παραθικῆς ἢ μόνιμης καὶ σύμφωνα με τοῦ γενικώτερη προοπτικῆ καὶ πολιτικῆ εἶναι δυνατόν ἢ κατάσταση καὶ δημιουργήθηκα νὰ ἀντιμετωπισθῇ γενικῶ καὶ συγκεκριμένω.

Προκαταρκτικῶ παρατηροῦμε ὅτι τὸ πρόβλημα αὐτὸ εἶναι γὰρ τὴν Ἑλλάδα ἰδιαίτερα κρίσιμον. Ἡ ἑλληνικὴ οἰκονομία εἶχε, εἰς βαθμῷ ἀπίθανω μεγάλω γὰρ μίαν ἀγροτικῆ χώρα, ἀνάπτει τὴς ἐξωτερικῆς τῆς συναλλαγῆς ἢ εἰς κίνηση τῶν διεθνῶν τῆς λογαριασμῶν παρουσιάζει μίαν ἐξαιρετικῆ εὐπάθειαν καὶ κατὰ κύριον λόγον τὴν χαρακτηρίζει τὸ ἐπίσης ἀφύσικω γὰρ μίαν ἀγροτικῆ χώρα μεγάλω ἔμπορικῶ ἔλλειμμα. Αὐτὸ φαίνεται ὅτι τὸν ἀκόλουθο πίνακα :

Π Ι Ν Α Κ Α Σ Ι
Ἐξωτερικὸ ἐμπόριον τῶν χωρῶν τῆς
ἀνατολικῆς καὶ μεσογειακῆς Εὐρώπης

Χώρας	1929			1938		
	Ἐξαγωγῆς + Ἐπιβασιμῆς εἰς 100 δραχμ.	Ἐξαγωγῆς + Ἐπιβασιμῆς ἀπὸ τῶν ἑθνικῶν καὶ δραχμ.	Παροικισμῶς (+1) ἢ ἔλλειμμα (-1) εἰς 100 δραχμῶν ἑθνικῶν εἰς τὸν εἰς ἀγορᾶν	Ἐξαγωγῆς + Ἐπιβασιμῆς εἰς 100 δραχμ.	Ἐξαγωγῆς + Ἐπιβασιμῆς ἀπὸ τῶν ἑθνικῶν καὶ δραχμ.	Παροικισμῶς (+1) ἢ ἔλλειμμα (-1) εἰς 100 δραχμῶν εἰς τὸν ἀγορᾶν
Ἑλλάδα	263	42	-43%	131	39	-32%
Ἰταλία	505	35	-22%	—	—	—
Πορτογαλία	161	26	-56%	90	12	-50%
Βουλγαρία	166	17	-23%	76	11	+14%
Γαλλοκρατούσα	273	19	+57%	136	9	+ 2%
Ρουμανία	345	18	+30%	173	9	+14%
Πολωνία	605	38	-36%	279	8	- 7%

Η ειδική αυτή θέση του Εξωτερικού Εμπορίου της Ελλάδας, απειλούμενη, όπως είναι γνωστό, από γεγονός ότι η χώρα είναι σταθερά υποχρεωμένη να εισάγει τόσο αγροτικά προϊόντα βασικής καταναλώσεως όσο και βιομηχανικά προϊόντα ενώ το σκέλος των εξαγωγών της περιορίζονταν σε ορισμένα αγροτικά είδη, όχι βασικής καταναλώσεως και με μεγάλη αστάθεια στη ζήτησή τους. Ήταν λοιπόν δεδομένο ο γενικός κλεισιμός που προέκυψε με τον πόλεμο στην διεθνή αγορά και στην οικονομία όλων των λαών να φθάσει στην Ελλάδα μια ένταση ανάλογη με την διεθνή κατάσταση της οικονομίας της και των διεθνών οικονομικών της σχέσεων. Το πρόβλημα κατά συνέπεια που σε συνέχεια προκύπτει είναι βασικά το ακόλουθο: Η ελληνική οικονομία προσαρμοζόμενη στη μεταπολεμική κατάσταση είναι σε θέση να ξαναβρεί την μεσοπολεμική οικονομική της ισορροπία μέσα στα πλαίσια μιας νέας διεθνούς αγοράς ή θα αναγκαστεί να δώσει νέες κατευθύνσεις και νέο περιεχόμενο στο Εξωτερικό της Εμπόριο για να εξασφαλίσει μια νέα ισορροπία; Είναι φανερό ότι το πρόβλημα αυτό είναι σύγχρονα αυτό το ίδιο πρόβλημα της διαρθρώσεως της μεταπολεμικής ελληνικής οικονομίας.

II. Η ΚΡΙΣΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ

Η κρίση της διεθνούς αγοράς που εμφανίζεται μετά τον δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο είναι κατά κύριο λόγο η κρίση της ευρωπαϊκής αγοράς. Η ελληνική οικονομία υποφέρει άμεσα απ' αυτήν όχι μόνο επειδή η Ελλάδα ανήκει στην Εύρωπη αλλά επειδή οι εμπορικές της συναλλαγές με τις άλλες Ευρωπαϊκές χώρες (χωρίς την Ε.Σ.Δ.) εκάλυπται (1938) το 81%, των συνολικών εισαγωγών και το 36%, των αντιστοιχών εξαγωγών.

Στο 19ο αιώνα και μέχρι το 1914 η διεθνής αγορά σχηματίσθηκε με κεντρικό άξονα περιστροφής τη ραγδαία αναπτυσσόμενη Δυτικοευρωπαϊκή οικονομία και με περίγυρό της τον υπόλοιπο κόσμο. Η συντριπτική υπεροχή της δυτικοευρωπαϊκής βιομηχανίας προκάλεσε ένα διεθνή καταμερισμό της εργασίας σύμφωνα με τον οποίο οι καθυστερημένες περιοχές της Ανατολικής Ευρώπης και των Εξωευρωπαϊκών ήλπιαν διατηρήσαν τον αγροτικό τους χαρακτήρα και αποτελούσαν τον αναγκαίο τροφόδοτο σε πρώτες ύλες και σε αγροτικά προϊόντα καταναλώσεως και την αναγκαία αγορά για την πραγματοποίηση στη Δυτική Εύρωπη της βιομηχανικής υπεροχής και ευρωδύσεως. Ο διεθνής αυτός καταμερισμός στηριζόταν στην ελευθερία του Εξωτερικού Εμπορίου και σε ένα υγιές διεθνές νομισματικό σύστημα, ο δε νόμος των συγκριτικών ελόγων επέτρεπε

μία ομοιόμοχη υπερτίμηση της αξίας της βιομηχανικής εργασίας στη Δυτική Εύρώπη σε σχέση με τη γεωργική εργασία των καθυστερημένων χωρών, γεγονός που εξασφάλιζε ένα σημαντικό ανώτερο βιοτικό επίπεδο στον Δυτικοευρωπαϊκό χώρο. Τόν ηγετικό αυτό ρόλο άκλωσατε και την προνομιούχο θέση της Δυτικής Εύρώπης στη διεθνή αγορά των συμπλήρωναν δύο παράγοντες: ο εξοπλισμός ενός μεγάλου μέρους των Δυτικοευρωπαϊκών ηπειρών από τις δυτικές δυνάμεις και η εξαγωγή κεφαλαίων απ' αυτές σε όλαίληρο τον άλλο κόσμο, παράγοντες που καθόριζαν την οδίαία τοῦ δυτικοευρωπαϊκού Ιμπεριαλισμού.

Αυτή η ευρωπαϊκή διεθνής αγορά δέν ὑπάρχει πιά. Ἡ καταστροφή της συνεικόθηκε δύο μέρου των δύο πολέμων και της μεσοπολεμικής περιόδου και συντάσσεται με την παρακμή και εξασθένηση στις διεθνείς οικονομικές σχέσεις τοῦ δυτικοευρωπαϊκού παράγοντα. Ἡ άσφυκτική του κατάσταση που είχε προκύψει στην Εύρώπη ἐξ ατίας της έντασης άναπόδεξης των ἔθνικων οικονομιῶν σε πολύ στενό χώρο και της Ιμπεριαλιστικής διαμορφώσεως των κυριώτερων ευρωπαϊκῶν δυνάμεων είχε γιά αποτέλεσμα και οι δύο πόλεμοι νά είναι κατά κύρια λόγο πόλεμοι ευρωπαϊκοί με κύριο θέατρο τόν ευρωπαϊκό χώρο και νά προκαλέσουν μεγάλες καταστροφές και ἕναν ἀνάλογο κλονισμό στην ευρωπαϊκή οικονομία. Ἡ ευρωπαϊκή οικονομική παρακμή όμως έχει τις ρίζες της και σε βαθύτερους λόγους. Ἡ προπολεμική διεθνής αγορά παρά την ἐξωτερική ἁρμονία που ἔμφανίζει, ἐκόλυσε γιά τρωματική ἀντινομία. Οι πέντε κυριώτερες Ιμπεριαλιστικές δυνάμεις της Δυτικής Εύρώπης (Μ, Βρετανία, Γαλλία, Γερμανία, Ὀλλανδία, Βέλγιο) είχαν (1939) πληθυσμό 174 ἐκ. κατοίκους ἐνώ ἡ ἔκτασή τους ἀνάβαινε μόνο σε 1,3 ἐκ. τετ. χιλ. δηλαδή σέ 1/100 της χερσαίας και κατοικοῦμενης γῆινης ἐπιφάνειας, όπου βρέθηκε συγκεντρωμένος πληθυσμός 8,5 φορές περισσότερος τοῦ κανονικοῦ και ἔχοντας ένα βιοτικό επίπεδο πολύ ἀνώτερο ἀπό τό μέσο διεθνές βιοτικό επίπεδο. Ἡ τερατώδης όμως αὐτή κατάσταση που την προκάλεσε τό βιομηχανικό προβάδισμα της Δυτικής Εύρώπης και την συντηροῦσε ἡ ἀναγωγή τοῦ ὅποιοῦποῦ κόσμου σε γεωργικό περίγυρο της δυτικοευρωπαϊκής βιομηχανίας δέν μπορούσε νά διαρκίσει ἐκ' ἄπειρον.

Οι καθυστερημένοι λαοί ήταν ἀδύνατον νά μή θελήσουν νά δοκιμάσουν με τή σειρά τους νά χρησιμοποιήσουν τό ἀφέληματα της βιομηχανικής τεχνικής, ἀντί νά είναι πηγή ἐκμεταλλεύσεως της Δυτικής Εύρώπης. Αὐτή καθ' ἑαυτή ἀλλάσσει ἡ διαμόρφωση και ἡ λειτουργία της διεθνούς αγοράς που ἐσθμαίνει τήν κατάλυση της οίκο-

νομικής τους απομονώσεως και τη διεύθυνση των καπιταλιστικών στοιχείων σε διερκώς μεγαλύτερη άκτινα διευκόλυνε αυτή την κίνηση. Έτσι παρουσιάζεται μέσα στα τελευταία τριάντα χρόνια μία εξισωτική τάση μεταξύ Δυτικής Εξόρυξης και υπόλοιπου κόσμου και που αν δεν έχει ολοκληρωθή όμως έχει προχωρήσει σημαντικά άλλοτε περισσότερο, άλλοτε λιγώτερο, ανάλογα με τις γεωοικονομικές συνθήκες που ύφραζαν και τις ιστορικές ευκαιρίες που δόθηκαν. Η τάση αυτή, που οι δύο πόλεμοι απλά και μόνο την επιτάχυναν, ώδηγησε αναπόφευκτα στην κατάλυση του βιομηχανικού μονοπωλίου της Δυτικής Εξόρυξης και μαζί στην κατάρρευση της εύρωποκεντρικά διαρθρωμένης διεθνούς αγοράς.

Σαν φυγόκεντρα πραγματικά φαινόμενα που άρχίζουν να διαγράφονται από τον πρώτο παγκόσμιο πόλεμο και που διερκώς εντείνονται μπορούν να αναφερθούν: η απόσπαση της Ρωσίας με την Οκτωβριανή Έπανάσταση από τη διεθνή αγορά και σάν συνέχεια η εκβιομηχανοποίηση του σοβιετικού χώρου, η ραγδαία μεταμόρφωση των Η.Π.Α. σε μεγάλη βιομηχανική χώρα και στην κυριώτερη πιστώτρια του κόσμου, η εκβιομηχάνιση της Ιαπωνίας κατά τον μεσοπόλεμο, η γενικότερη παρακμή του αποικιακού ιμπεριαλισμού στην Ασία με κυριώτερη εκδήλωσή την πρόσφατη ανεξαρτησία των Ινδιών, η προϊούσα πολιτική και κοινωνική χειροτέρευση των αγγλικών κτήσεις, φαινόμενα εκβιομηχανίσεως και οικονομικού εθνικισμού που παρουσιάζονται στη Νότια Αμερική και σε άλλες καθυστερημένες περιοχές, τέλος η διεύρυνση του Σοβιετικού κόσμου στην Ανατολική Εύρωπη και στην Κίνα.

Το αποτέλεσμα όλης αυτής της εξέλιξης είναι ότι η Δυτική Εύρωπη δεν μπορεί πλέον να υπολογίζει στην αποκατάσταση της παλαιάς και προνομιάχου θέσεώς της στη διεθνή αγορά και ότι κατά συνέπεια ένα νέο σύστημα διεθνών οικονομικών σχέσεων όφείλει να σφυρηλατηθή, λαμβανομένου υπ' όψιν ότι οι παράγοντες που εξασφάλισαν το ύψιστο βιοτικό επίπεδο των δυτικοευρωπαϊκών λαών (βιομηχανικό μονοπώλιο, κεφάλαια στο εξωτερικό, αποικίες), εξείλιπαν ή εξασθένησαν σημαντικά.

Οι περισσότεροι συγκεκριμένες εκδηλώσεις παρακμής της εύρωποϊκής αγοράς μετά τον δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο και που όμως η έμμεσοσέχου τις ρίζες τους σ' αυτή τη γενικότερη άνατροπή της προηγούμενης καταστάσεως είναι οι ακόλουθες:

1) Το ενδοευρωπαϊκό εξωτερικό εμπόριο έχει ιδιαίτερα κλονιστή Αυτό όφείλεται κυρίως στο γεγονός ότι στο εμπόριο αυτό συνέβαλε κατά τον περισσότερο αποφασιστικό τρόπο η Γερμανία της οποίας

ή γεωγραφική θέση, ή δυναμισμός όπως και ή ελλειψη σημαντικών άποικιών τήν έσπεριζαν νά χρησιμοποιή σαν κύρια γεωργικό της περίγυρο τήν ίδια τήν Άνατολική και Μεσογειακή Εύρώπη. Τό 1928 ή Γερμανία διαχέτους στήν Εύρώπη (συμπεριλαμβανόμενης και τής Ε. Σ. Δ.) τό 85%, τών συνολικών της εξαγωγών ενώ οι λοιπές βιομηχανικές χώρες τής ηπειρωτικής δυτικής Εύρώπης (Γαλλία, Βέλγιο, Όλλανδία, Έλβετία) τό 68,3%, ή δέ Μ. Βρετανία μόνο τό 41,6%. Ειδικότερα πρὸς τήν Άνατολική Εύρώπη (χωρίς τήν Ελλάδα και τήν Τουρκία) ή Γερμανία διαχέτους τό 35,4%, τών συνολικών της εξαγωγών ενώ οι λοιπές βιομηχανικές χώρες τής ηπειρωτικής δυτικής Εύρώπης τό 3,7%, και ή Μ. Βρετανία τό 2,9%. Ένώ όμως στό συνολικό εμπόριο τής Εύρώπης οι Γερμανικές εξαγωγές συμμετέχουν τό 1928 κατά 11,1%, καί τό 1938 κατά 12,1%, τό 1947, λόγω τής τρομακτικής καταστροφής τής Γερμανικής οικονομίας και τής τετραπλής κατοχής, τό ποσοστό αυτό πέφτει σέ 2%. Όσον άφορά τήν άνατολική Εύρώπη (χωρίς τήν Ε.Σ.Σ.Δ., τήν Ελλάδα και τήν Τουρκία) ειδικότερα ή Γερμανική συμμετοχή πέφτει άπό 31,6%, (1928) και 30,4%, (1938) σέ 2,6%, (1947).

Η εξασάνηση αυτή τής Γερμανίας σέ συνδυασμό μέ τή γενικότερη άναστάτωση τών πολιτικών και κοινωνικών σχέσεων μέσα στόν Εύρωπαϊκό χώρο άκανε ώστε τό ένδοχειακό εμπόριο νά είναι τό 1947 μόνο τό 56%, τοῦ προπολεμικοῦ (1947) ενώ τό έξωτερικό εμπόριο τής Εύρώπης μέ τόν υπόλοιπο κόσμο φθάει τό 107%, στις εξαγωγές και τό 71,5%, στις έξισαγωγές. Τήν ίδια έτοχή ή δείκτης τής βιομηχανικής παραγωγής στή Δυτική Εύρώπη (έξαιρούμενης τής Γερμανίας) έχει υπερβή τήν προπολεμική στάθμη—γεγονός πού έμφανίζει τήν κρίση τοῦ ένδοχειακοῦ εμπορίου άκόμη μεγαλύτερη.

2) Πρὶν τόν τελευταίο πόλεμο ή εύρωπαϊκή οικονομία εκάλυπτε τό έλλειμμα τοῦ εμπορικοῦ της ισοζυγίου άπέναντι στόν υπόλοιπο κόσμο χάρις στός δδηλους πόρους και προπάντως άπό τίς προσόδους τών τοποθετημένων στό έξωτερικό κεφαλαίων. Τό 1938 τό έλλειμμα τοῦ εμπορικοῦ ισοζυγίου τής Εύρώπης άγέρχεται σέ 2.090 έκατομμ. δολλ., οι δέ πρόσοδοι άπό τό κεφάλαιο τοῦ έξωτερικοῦ σέ 1.400 έκ. δολλ. Τό 1947 ενώ τό εμπορικό έλλειμμα άνεβαίνει σέ 6.900 έκ. δολλ. οι πρόσοδοι άπό κεφάλαιο δέν υπερβαίνουν τό 400 έκ. δολλ. Λαμβανόμενων ὅτ' όφει και τών λοιπών δδηλων πόρων τό έλλειμμα τοῦ ισοζυγίου λογαριασμών τής Εύρώπης άνεβαίνει τό 1947 σέ 7.200 έκ. δολλ. Τό έλλειμμα αυτό καθ' έαυτό γίνεται καθολογικό στοιχείο τής εύρωπαϊκής οικονομίας πού προσιλάει σημαντική δυσχέρεια στήν γενικότερη άνάρθωσή της.

3) Η σοβαρότητα του έλλειμματος του εθνικού (ισοζυγίου λογαριασμών γίνεται ακόμη μεγαλύτερη αν ληφθῆ ὅτι ὄφει δε κατά τὸ μεγαλύτερο μέρος συγκεντρώνεται στις συναλλαγές με τίς Η.Π.Α. (5.400 εκ. δολλ. τὸ 1948 ἔναντι 400 εκ. μόνο τὸ 1938). Τὸ γεγονός αὐτὸ ἔχει προκαλέσει τὴν στενότητα τοῦ δολλாரίου ἀπ' τὴν ὁποία, ὅπως εἶναι γνωστὸ, πάσχει ἡ εὐρωπαϊκὴ οἰκονομία καὶ ἡ ὁποία μὲ τὴ σειρά της προκαλεῖ ἄλλες συναλλαγματικές διαταραχές. Ἡ κυριώτερη ἀπ' αὐτὴς εἶναι μία ἐπιβληθὴ ἀκαμψία - στις διεθνεῖς συναλλαγές καὶ ἡ τάση ἐπὶ τὸ σύστημα τῶν διμερῶν ἀνταλλαγῶν τὸ ὅποιον ἐφ' ἑσὸν δὲν συνδυάζεται μὲ τὴν μετατρεψιμότητα δυσχεραίνει ἀφάνταστα τὸ ἐμπόριο.

4) Οἱ Εὐρωπαϊκὲς εἰσαγωγές ἀπ' τίς λοιπὲς ἡπείρους ἔσονται ἀπορῶν 24 περισσότερον βάρια εἶδη ἐνῶ παρουσιάζονται στάσεις ἢ ἐλαφρὰ μειωμένες στὰ τρόφιμα (ἐκτός ἀπὸ τὸ σιτάρι) ἐμφανίζονται αὐξήση (1947 σὲ σύγκριση πρὸς τὸ 1935-37 σὲ σταθεροποιημένα δολλάρια) κατὰ 15% στις πρῶτες ὕλες καὶ στὰ μισοκατεργασμένα προϊόντα, κατὰ 75% στὸ σιτάρι, κατὰ 118% σὲ βιομηχανικὰ προϊόντα. Οἱ αὐξήσεις στις δύο τελευταῖες κατηγορίες εἰδῶν ὀφείλονται ὀφθαλμῶς εἰς τὴ μεγάλη ἀνάταραχὴ τῆς εὐρωπαϊκῆς γεωργίας καὶ στις ἀνάγκες τοῦ ἀνασχρησμένου τοῦ εὐρωπαϊκοῦ στερεοῦ πραγματικοῦ κεφαλαίου μετὰ τῆς καταστροφῆς ἀπὸ τὸν πόλεμο. Στὴν πλευρὰ τῶν ἐξαγωγῶν εἶναι ἰδιαιτέρως ἀισθητὴ ἡ πτώση τῶν προϊόντων τῆς κλωστοῦφαντουργίας κατὰ 40% ποὺ μαρτυρεῖ τὴ συνεχιζομένη ἀνάπτυξη τῆς ἐλαφροῦ βιομηχανίας στις λοιπὲς ἡπείρους ἀντιθέτως ἡ ἐξαγωγή μηχανῶν, ὀχημάτων καὶ πλοίων παρουσιάζει ὀρισμένη αὐξήση ποὺ μαρτυρεῖ τὴν ἱκανότητα τῆς δυτικῆευρωπαϊκῆς οἰκονομίας στοὺς τεχνικὰ περισσότερον πολύπλοκους κλάδους τῆς βαρικοῦ βιομηχανίας ἀντικρὸς τῆς ἐπαιρημένης ζήτησης τοῦ ἐξβιομηχανιζομένου μὲ χαμηλότερο τεχνικὸ ἐπίπεδο ὅποιοιτου κόσμου.

5) Τέλος εἶναι φανερὸ ὅτι κατὰ ἓνα σημαντικό μέρος οἱ δυσχέρειες αὐτὲς ποὺ ἀντιμετωπίζει ἡ εὐρωπαϊκὴ οἰκονομία - στις ἐξωτερικὲς της συναλλαγές εἶναι προσωρινές ὀφειλόμενες ἀποκλειστικὰ στὸν κλονισμό ἀπὸ τὸν πόλεμο. Ἡ γερμανικὴ κἀλας οἰκονομία βρίσκεται εἰς τὸ δρόμο τῆς ἀνορθώσεως καὶ στὸν ὅποιο ἄλλωστε προχωρεῖ μὲ ραγδαία βήματα. Τὸ βιομηχανικὸ κεφάλαιον ποὺ οἱ εὐρωπαϊκὲς χῶρες ἀπορροφῶν ἀπὸ τίς Η.Π.Α. γιὰ τὴν ἀνασυγκρότησίν τους κατὰ σύντομα θὰ περιοριστῆ παράλληλα μὲ τὴν πραγματοποίησιν μιᾶς νέας σωρεύσεως κεφαλαίων ποὺ ἡ ἴδια ἢ ἀνασυγκρότηση θὰ προκαλέσει. Ἡ ἀκαμψία τῶν διμερῶν ἀνταλλαγῶν τείνει νὰ δώσει τὴ θέση της εἰς

περισσότερο εύκαμπτα συστήματα πολυμερούς τύπου με μεγαλύτερα περιθώρια μεταστροφικότητας.

Η εύρωπαική γεωργία άργη ή γρήγορα θά πάρει την προπολεμική της θέση. Από την άλλη πλευρά όμως, θά ήταν πλέον να θεωρηθῆ ότι στο σύνολό της ἡ ἐπιάνοδος στο πρό τοῦ δεύτερου πολέμου καθεστῶς εἶναι δυνατή. Ἐτσι ἡ ἀλλιῶς εἶνα σημαντικό μέρος ἀπ' τῆς ἀλλοιώσεως εἶναι ὀριστικό καί δίνει κατά τοῦτο μιὰ νέα κατεύθυνση στήν ἀγροικονομική εξέλιξη καί στίς ἀποκρυσταλλώσεις τῆς εὐρωπαϊκῆς καί τῆς διεθνoῦς ἀγορᾶς.

Ἡ ἀνατολική Εὐρώπη ἐδόθηκε ὀριστικά ἀπό τό διεθνές καπιταλιστικό σύστημα καί δοκιμάζει τήν ἐξβασηχόνησή της κάτω ἀπό τή δική της εὐθύνη. Καμμία δύναμη δέν μπορεί νά ξαναφέρει τήν δυσικοευρωπαϊκή κλιματοσφαιραουργία στά προηγούμενα ἐπίπεδά της ἢ νά ἀναστήσει τὰ κεφάλαια τοῦ ἔξωτερικοῦ πού χάθη καν. Τό δέ σύστημα τῶν συναλλαγῶν δού καί ἀν βελτιωθῆ δέν πρόκειται νά ἀποβάλλει τῶ ἴχνη τῶν δοκιμασιῶν πού προσέδωσαν τήν προπολεμα δυσκομμία τοῦ. Κάτω ἀπ' τήν συνδυασμένη ἐπίδραση δεινῶν αἰθῶν τῶν παραγόντων ἡ οἰκονομία τῆς καθῆ μᾶς εὐρωπαϊκῆς χώρας εἶναι ὑποχρεωμένη νά κάνει μιὰ ἀναπροσαρμογή τῶν ἐισαγωγῶν τῆς σύμφωνα μέ τοὺς πόρους καί τήν ρευστότητα πού διαθέτει καί νά κάνει ἐπίσης μιὰ ἀνοκατάταξη τῶν ἀγορῶν τῆς γιά τήν συντήρηση ἢ ἀνάκαμψή τῶν ἐξαγωγῶν της.

Τό καθήκον αὐτό μπαίνει κατ' αὐτόν τόν γενικό τρόπο καί γιά τήν Ἑλλάδα.

III. Η ΚΡΙΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ

Μέσα στά πλαίσια τῆς εὐρωπαϊκέντερικῆ διαρθρωμένης διεθνoῦς ἀγορᾶς ἡ Ἑλλάδα βρισκόταν ὄχι στό δυτικό εὐρωπαϊκό ἐπίκεντρο ἀλλά στόν ἀγροτικό του περίγυρο, μαζί μέ τῆς λοιπῆς χώρας τῆς Ἀνατολικῆς Εὐρώπης. Ἐνώ όμως ἡ λοιπή ἀνατολική Εὐρώπη πορεύει στή ἀσκή Εὐρώπῃ κατά κύριο λόγο δημοηριακῶ ἡ ἑλληνική οἰκονομία, ἐξ αἰτίας τῶν κλιματολογικῶν συνθηκῶν τῆς χώρας καί τῆς ἑδαφικῆς στενότητος, πῆρε μέρος στό διεθνές ἐμπόριο προσφέροντας ὀρισμένα ἀγροτικά εἶδη ποιητικῆς σημασίας καί (σέ σχέση μέ τὰ δημοηριακῶ) ὀφηλοῦ ἀκαθάριστου εἰσοδήματος. Ἡ καλλιέργεια τῶν εἰδῶν αὐτῶν, πρῶτα τῆς σταφίδας, ἔπειτα τοῦ καπνοῦ, ἐπέτρεψαν στήν ἑλληνική ἀγροτική οἰκονομία νά ξεπεράσει τό καθεστῶς τῆς προκαπιταλιστικῆς αὐτάρκειας καί νά συνδεθῆ πρῶτα μέ τή νεοδιαμορφωμένη ἀγορά τῶν ἑγχωρίων κέντρων καί ἔπειτα δι' αὐτῆς μέ τήν διεθνή ἀγορά. Ἡ δὲ ἔντονα ἐμπορευματικὴ ἐξέλιξη αὐτῶν τῶν εἰδῶν οἰ

συνδυασμό με το σχετικά φηλό εισόδημά τους, διετάχυναν το ρυθμό της εισόδου της χώρας στο διεθνές οικονομικό σύστημα και απέτελεσαν την κύρια ύλική βάση πάνω στην οποία η οικονομική πολιτική του δυτικοευρωπαϊκού καπιταλισμού έκδηλώθηκε στη χώρα με τη διεύρυνση της εσωτερικής εμπορευματικής αγοράς, την εισαγωγή κεφαλαίων, την ανάπτυξη των συγκοινωνιών και του πιστωτικού συστήματος κλπ.

Η κατάρρευση της διεθνούς αγοράς αυτού του τύπου βρίσκει τη χώρα στο περιθώριο των μεγάλων γεγονότων που προκάλεσαν αυτήν την εξέλιξη. Η Ελλάδα, χώρα του άλλοτε γεωργικού περιγύρου, δεν έχει παρουση από κομμάτι απ' τις κύριες φυγόκεντρες δυνάμεις που επέτρεψαν σε σημαντικά μέρη του περιγύρου αυτού να κινηθούν γύρω από ένα εξωευρωπαϊκό και ανεξάρτητο άξονα. Η ασφατοποίηση ενός έκτεταμένου ερρασιώτικου χώρου, ή άλλωστε της πρόσδοσης των νέων χωρών με πρότυπο της Η.Π.Α., ή εθνική χειραφέτηση των αποικιών, οι τρεις αυτές σειρές γεγονότων που κατέληξαν την ερρωπαική αγορά άφησαν την χώρα μας έξω από την τροχιά τους. Η ελληνική οικονομία εξασκλούσε κατά συνέπεια να μένη προσβεβλημένη στη δυτικοευρωπαϊκή οικονομία σαν ένας υπάλληλος εμπορικός καταστάματος που εξασκλούσε να εξαρτάται από τους παλαιούς του κυρίους απ' και ερτώχοναι, επειδή δεν του δόθηκε η δυνατότητα να επωφεληθή απ' το κούαγιό τους για να ανοίξει μαγαζι απέξω απ' όπωσ έκαναν άλλοι συνάδελφοί του.

Για το λόγο αυτό η κρίση της κούρωπαικής αγοράς, αν και έχει τις ρίζες της στην κρίση του δυτικοευρωπαϊκού καπιταλισμού, συμπαρασύρει και μιά άγροτική οικονομία, όπως είναι η ελληνική, που όμως άνομετωπίζει πρόβλημα όχι του αυτού είδους και μάλιστα αντίθετο από το δυτικοευρωπαϊκό πρόβλημα.

Η Δυτική Εύρώπη βλέπει να κλονίζεται ή βιομηχανική της θέση στη διεθνή αγορά. Η Ελλάδα βλέπει να κλονίζεται η άγροτική της θέση σαν άμεσο αποτέλεσμα της δυτικοευρωπαϊκής παρακμής. Οι οικονομικές δυσχέρειες του παλαιού καταστάματος γίνονται άισθητές και στο ελάχιστο υπάλληλικό προσωπικό που του άπόμεινε πιστό.

Σε γενικές γραμμές η κατάσταση αυτή άποικιώνεται στο ίσοζύγιο λογαριασμών της χώρας ως εξής:

Π Ι Ν Α Κ Α Σ ΙΙ
Ἰσοζύγιο Λογαριασμῶν τῆς Ἑλλάδος

	1938 (ε. δολ.)	1947 (ε. δολ.)	1947 (ε. δολ. κατὰ κεφ. τοῦ 1938)
Εισαγωγές	- 133	- 303	- 152
Ἐξαγωγές	+ 93	+ 79	+ 40
Ἑλλειμμα Ἐμπορικοῦ Ἰσοζυγίου	- 40	- 224	- 112
Ἐμβόματα μεταναστῶν	+ 24	+ 16	+ 7
Ναυτιλία	+ 10	+ 8	+ 3,5
Ἐκπονητικὰ ἀπόλοιπα ἀλλ. πόρων	+ 39	+ 26	+ 13
Γενικὸ Σύνολο	- 1	- 196	- 99
Οἰκονομικὴ ἑπίσχεση		+ 146	+ 73

Ἡ πτώση τοῦ καθαροῦ ἐνεργητικοῦ ἀπολοίπου ἀλλοτρίων πόρων κάτω ἀπὸ τὸ 1/3 τοῦ ἀνιστοίχου κονδυλίου τοῦ ἰσοζυγίου τοῦ 1938 εἶναι ὄξια προσηχῆς καὶ δείχνει ὅτι ἡ προεξέσασ ἀξάντησις τῶν μεταναστευτικῶν ἐμβασμάτων καὶ ἡ κρίσις ἀπ' τὸν πόλεμο, τῆς ὑπερκεκλιῆς ναυτιλίας δὲν ἐπιτρέψουν πλεονεκτήσιν ἑλληνικῆς οἰκονομίας τὰ βασίζονται ὅπως προηγούμενα στὰ κονδύλια αὐτὰ γὰρ τὴν κάλυψη τοῦ ἐμπορικοῦ τῆς ἐλλείμματος. Ἀνεξάρτητα ὅμως ἀπὸ τὴν πρόσθετη αὐτῆ δυσμενῆ περίετωση τὸ ἔλλειμμα τοῦ ἐμπορικοῦ ἰσοζυγίου καθ' αὐτὸ λαμβανόμενον εἶναι τεράστιο. Εἰδικότερα ἡ κατάσταση τῶν ἐμπορικῶν συναλλαγῶν ἀναλύεται στοὺς πίνακες III, IV, V, VI.

Οἱ πίνακες αὗτοι προκαλοῦν τὴς ἀκόλουθες παρατηρήσεις:

1) Ὁ διεθνῆς δείκτης τῶν τιμῶν τῶν ἀγροτικῶν προϊόντων ἔφθασε τὸ 1948 εἰς 2,9 (βάση=1938) ἐνὸς ὁ δείκτης τῶν βιομηχανικῶν προϊόντων κυμαίνεται μεταξὺ 1,3 καὶ 1,6.

Συνέπεια αὐτοῦ τοῦ γεγονότος (κοὺ ὀφείλεται στὴν καταστροφή μὲ τὸν πόλεμο τῆς εὐρωπαϊκῆς καὶ ἐνὸς μέρους τῆς ἀσιατικῆς γεωργίας) εἶναι ὅτι τὰ τρόφιμα συμμετέχουν στὶς ἑλληνικὰς εἰσαγωγὰς κατὰ πολὺ μεγαλύτερο ποσοστὸ κατ' ὄξιον παρὰ προπολεμικὰ ἔστω καὶ χωρὶς νὰ αὐξάνουν κατ' ὄξιον. Τὸ φαινόμενο

Π Ι Ν Α Κ Α Σ ΙΙΙ

Κατανομή κατά κατηγορίες του Έλληνικού
Εισαγωγικού Έμπορίου

Είδη	δισ. δραχ. το έτος			%, επί του συνόλου			1947 πρ. έτος του 1947 πρ. έτους αναλόγως
	1938	1947	1948 πρ. έτος	1938	1947	1948 πρ. έτος	
Τρόφιμα	40,2	53,5	53,9	30,1	41,4	51,1	201
Με δε σάβρα και δαυραί	19,6	29,5	—	14,5	23,1	—	—
Όρυκτά, μέταλλα και είδη εξ μετάλλου	36,9	23,8	15,9	28,8	18,4	15,1	135
Χημικά και φαρμακευτικά προϊόντα	6,3	7,9	5,2	6,2	6,2	4,9	131
Δασικά προϊόντα							
Σιδήσια	5,6	4,0	3,2	4,1	3,3	3,2	104
Χαρτί	3,1	3,2	1,9	2,3	2,5	1,8	120
Είδη κλωστοϋφαντουργίας	17,1	15,2	7,9	12,7	12,8	7,5	104
Μεταφορικά και ναυπηγι- κά όργανα	9,0	8,3	4,2	6,7	6,5	3,8	101
Υπόλοιπα είδη	12,1	8,8	13,3	9,1	5,8	12,6	303
Σύνολο	136,3	123,7	105,5	100,0	100,0	100,0	168

από ποιά παρουσιάζεται στις εισαγωγές του 1947, στο πρώτο έξενά-
μηνο του 1948 έδεικνόνετα έπειθε έτι πλέον ή έξασθένηση της έλ-
ληνικής γεωργίας χάρις στον έμφύλιο πόλεμο προσέθεσε και μιά κατ'
όγκο αύξηση των εισαγομένων τροφίμων. Προκαλείται έτσι μιά τρο-
μακτική συμπίεση στις λοιπές κατηγορίες εισαγομένων ειδών και
μόλιστα σ' εκείνες που άφοροθν τον παραγωγικό έθναεξοπλισμό
της χώρας.

2) Έν τούτοις, παρά την κατά ποσοστό δολύγκωση των εισα-
χθέντων τροφίμων τό 1947, μόνο τά δημητριακά έφθασαν τό προπο-
λεμικά έπίπεδα ενώ όλα τά λοιπά είδη συνήθους χρήσεως και μάλι-
στα οι ζωοτροφές και ή ζάχαρη εισήχθησαν σε πολύ μικρότερες ποσό-
τητες. Αποκαλύπτεται έτσι μιά άδυναμία των μεγάλων λαϊκών
μαζών τό ικανοποιήσουν τίς συνήθειε ανάγκες τους, ή δέ άδυναμία
αυτή είναι για δύο λόγους:περισσότερο δυσάρεστη, α) έπειθε συμπί-
πτει με μιά σημαντική, μεταξύ 1947—1948 αύξηση της εισαγωγής

είδων μεγαλοαστικής καταναλώσεως (που κατά τὰ πλείστον περιλαμβάνεται στην κατηγορία—θλιλαξίδη—) και που αποτυπώνει τὸν κατ' ἐξοχή παρασιτικό χαρακτήρα τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας, β) δὲν συμπίπτει τοῦλάχιστον μὲ μίαν ἐνταση τῆς εἰσαγωγῆς σὲ κεφαλαιουχικά ἀγαθὰ ὥστε τοῦλάχιστον ἡ πτώση τοῦ βιωτικοῦ ἐπιπέδου τῶν λαϊκῶν μαζῶν νὰ ἀντιστοιχῇ ἐπιτέλους σὲ μίαν ἐπίταση τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἀνα-

Π Ι Ν Α Κ Α Σ Ι V

Ὅγκος τῶν εἰσαγωγῶν τῶν κυριωτέρων εἰδῶν

Εἶδος	1938 χιλ. τόκ.	1947 χιλ. τόκ.	1947 % ἐπὶ τοῦ 1938
Α' Διατροφῆς			
Σιτάρι Ἄλευρι	475	460	103
Σύνολο ἑπιτημασῶν	540	595	107
Κρέας καὶ Ψάρια	64	30	45
Γάλα	2	26	1300
Ὕασιρα	26	13	65
Ριζ.	28	11	39
Σάγαρι	61	46	76
Καφές	8	1,5	19
Β' Πρώτες ὕλες			
Κάρβουνο	973	223	19
Πετρέλαια	314	426	136
Ξυλεία	173	36	32
Σίδηρος καὶ σιδηρόφυλλα	111	46	42
Λοιπὰ μέταλλα	6,2	3,2	51
Δέρματα	5,7	2,5	43
Βαρύτοι	2,5	3,4	136
Μαλλί	2,3	1,9	83

συγκροτήσεως. (Ἡ ἐπιτέως ἀνεπιβεβλημένη ἐξέλιξη στίς εἰσαγωγὲς γάλακτος δὲν πρέπει νὰ ἀποδοθῇ πορὰ στην καταστροφὴ τῆς ἐγχώριας κτηνοτροφίας).

3) Ὅσον ἀφορᾷ τίς πρώτες ὕλες, στή μείωση τῆς εἰσαγωγῆς κάρβουνο δὲν πρέπει νὰ ἀποδοθῇ ἰδιαίτερη σημασία γιατί ἰσοφαρίζεται μὲ τὴν αὐξημένη εἰσαγωγή πετρελαιοειδῶν. Σημασία ἔχει σὲ κεφάλαιον αὐτὸ ἡ κάμψη τῆς εἰσαγωγῆς ὀλῶν ὅπως εἶναι ἡ ξυλεία.

τό σίδηρο και τὰ άλλα μέταλλα, τὸ σιδηρόφυλλο, τὸ μαλλί, στις ὁποῖες ὄφειλε νὰ στηριχθῇ ἡ ἐγχώρια βιομηχανία καὶ ἀνασυγκρότησις. Ἡ κατ' ἐξαιρέσει αὐξησης τῆς εἰσαγωγῆς βομβαρκῶ δὲν ἐκφράζει παρά τὴν ἀντίστοιχη μείωσις τῆς ἐγχώριας παραγωγῆς.

4) Οἱ ἑλληνικαὶ ἐξαγωγαὶ (μὲ τὴν ἐξαιρέσει τοῦ λαθεῶ καὶ ὅσα καθεὶ σὲ ἰσχυτέρους ἐσωτερικοὺς συντελεστές κλιματολογικοὺς καὶ καταναλωτικοὺς) φαίνονται νὰ διατηροῦνται κατὰ τὸ 1947 μίση σιὸ

Π Ι Ν Α Κ Α Σ V

Κατανομή κατὰ εἶδη τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐξαγωγικοῦ Ἐμπορίου

Εἶδος	1938	1947	1948	% ἐπὶ τοῦ συνόλου	
	τετ. ἀξία	τετ. ἀξία καὶ 1938	π' ἄρτι τετ. ἀξία τοῦ 1938	1938	1947
Καπνός	46,7	16,9	9,8	50,6	47,8
Σιτοφύθω	13,3	3,9	6,3	14,4	16,9
Λάδι καὶ Ἐλαιὸς	7,9	1,3	3,2	8,6	3,6
Λοιπὰ κέρια ἀγροτικὰ προ- ϊόντα	4,1	2,8	0,8	7,0	7,8
Καλαμπόκι καὶ μεταλλεύ- ματα	4,3	1,6	1,2	4,6	3,9
Δέρματα	2,2	1,1	5,9	2,4	2,9
Λοιπὰ εἶδη	11,8	5,8	2,2	12,4	17,1
Σύνολο	92,3	34,4	32,4	100	100

συνολικὸ ἐξαγωγικὸ ἔμποριο περίπου στις προπολεμικὰς τουὺς ἀναλογίας. Αὐτὸ δὲν εἶναι περίεργον λαμβανομένου ὅπ' ὄψει διὰ τὰ ἑλληνικὰ γεωργικὰ εἶδη ἐξαγωγῆς ἔχουν παρεμφερῆ ἔμπορικὸ χαρακτήρα. Σὺγχρονον δὲμος διὰ αὐτὰ τὰ εἶδη παρουσιάζουν σὲ σχέση μὲ τὸ 1938 μιὰ λαχυρότατη κάμψις.

Ἡ ἀνάπτυξις τῶν ἐξαγωγῶν τῶν εἰδῶν αὐτῶν σιὸ α' ἐνεάμηνο τοῦ 1948 εἶναι αὐσιώδης σὲ σχέση μὲ τὸ 1947 ἀλλὰ οὐχί τόση δὲο νὰ πλησιάσῃ τὰ προπολεμικὰ επίπεδα. Ὅσο γιὰ τὴν ἐξαγωγή μεταλλευμάτων αὐτὴ ἔχει πλοσι κατὰ τρόπο καὶ ἀποκαλύπτει τὴν ἀντίστοιχη ἐσωτερικὴ ἀποσύνδεσις τῆς ἑλληνικῆς παραγωγῆς.

5) Ἡ μεγάλη ὀψωσις τῶν τιμῶν τῶν ἀγροτικῶν προϊόντων μετὰ τὸν πόλεμον δὲν περιλαμβάνει καὶ τὰ ἑλληνικὰ προϊόντα ἐξαγωγῆς

ἐπειδὴ τὰ προϊόντα αὐτὰ δὲν καλύπτονται ἐπιτακτικὰς βασικὰς ἀνάγκας. Ἡ ἀνισομέρεια εἰσαγωγῶν—ἐξαγωγῶν ὅσον ἀφορᾷ τοὺς ἀντι-

Π Ι Ν Α Κ Α Σ VI
Ὅγκος ἑλληνικῶν ἐξαγωγῶν
(χιλ. τόνοι)

Εἶδος	1938	1947	1948 σ' ἄρην
Καπνὸς τριλλοῦ	48,9	17,3	14,2
Σταφίδα Κορινθ.	74,1	26,8	20,5
• σουλτανίνα καὶ ροζακί	30,0	16,6	15,7
Λάδι	20,5	0,7	5,6
Ἴκρως	14,3	5,3	2,2
Κρασεύ	42,1	12,0	15,9
Σάκχα ζαρά	19,1	2,9	1,5
Ἐσπεριδοειδή	14,6	1,0	0,1
Σταφύλια	10,7	5,3	1,9
Δέρματα	1,1	0,9	1,1
Σιδηρομετάλλευμα	309	41	49,7
Σιδηροσιμῆτις	202,2	21,4	30,0
Λευκόλιθος	40	0,4	2,5
Βυζίτης	139	5	37,4
Καλοφάνων	20	3,6	5,2

στοίχους ὄγκους τῶν ἐμπορευμάτων γίνεται ἀκόμη μεγαλύτερη κατ' ἀξίαν. Ἡ σὲ διεθνεῖς τιμὲς ἀποδοτικότητα τῆς ἑλληνικῆς ἐργασίας ἐμφανίζεται σὲ σχέση πρὸς τὴν πρὶν τὸν πόλεμο κατάσταση σημαντικὰ μειωμένη.

β) Συνολικὰ ἡ ἑλληνικὴ οἰκονομία ὀφείλεται ὡς τις ρίζες τῆς τῶν τρομακτικῶ ἀντίκτυπο μᾶς διπλῆς ἀντινομίας: α) τῆς ἀντινομίας μεταξὺ τῶν ἀγροτικῶν προϊόντων εἰσαγωγῆς καὶ ἐκείνων ἐξαγωγῆς πού, λόγῳ τῆς ριζικῆ διαφορετικῆς τοῦς ὑποστάσεως ἐξελίσσονται πρὸς ἀντίθετες κατευθύνσεις πού εἶναι ἐξ ἴσου δυσμενεῖς διὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ ἀυξάνουν τὸ χάσμα μεταξὺ εἰσαγωγῶν καὶ ἐξαγωγῶν, καὶ β) τῆς ἀντινομίας μεταξὺ εἰσαγωγῶν ἀγροτικῶν προϊόντων καὶ εἰσαγωγῶν γιὰ τὴν ἀναρρ κρήτησῆ πού δικηκοῦν παράλληλα τὰ συναλ-

λαγματικά αποθέματα της χώρας και την ξένη βοήθεια, με αποτέλεσμα ή διόγκωση των πρώτων να περιορίζει την κίνηση των δεύτερων. Η χώρα καταλήγει έτσι να βρίσκεται σε μία κατάσταση που της επιτρέπει αλλά και μόνο στοιχειωδώς να συντηρείται, ενώ σύγχρονα γονατίζει από ένα χωρίς προηγούμενο έμπορικό έλλειμμα. Όσι το έλλειμμα αυτό καλύπτεται κατά το μεγαλύτερο μέρος από την ξένη βοήθεια δεν αλλάζει την ουσία του πράγματος.

Έτσι η Ελληνική οικονομία είναι φανερό ότι όφείλει με κάθε θυσία να καλύψει το έλλειμμα του εμπορικού της ισοζυγίου ώστε να γίνει βιώσιμη και να πάψει να εξαρτάται από την αμερικανική βοήθεια. Το θέμα αυτό είναι τόσο περισσότερο σοβαρό όσο παράλληλα προκύπτει ή ανάγκη της ανασυγκροτήσεως της χώρας και της αναπτύξεως των πλουτοπαραγωγικών της πόρων, ή οποία με τη σειρά της προϋποθέτει μία σοβαρότατη αύξημένη εισαγωγή κεφαλαιουχικών αγαθών και πρώτων υλών. Αύξηση όμως της εισαγωγής κεφαλαιουχικών αγαθών, δηλαδή μετάβαση από την ύφισταμένη στατική—συντηρητική κατάσταση σε μία δυναμική—προοδευτική, σημαίνει κατ' αρχήν (και μέχρις ότου ή ανασυγκρότηση αποδώσει πλήρως) αύξηση του εμπορικού ελλείμματος. Ακολουθεί ότι ο τεχνικός επανεξοπλισμός της χώρας δεν αποτελεί ένα μαγικό κλειδί για την άμση ισοζύγηση των εξωτερικών λογαριασμών, ανεξάρτητα αν τελικά θα συντείνει αποφασιστικά προς το σκοπό αυτό. Όφείλει να συνδυασθή και να προχωρήσει παράλληλα προς μία γενικότερη εξέλιξη του εσωτερικού εμπορίου που θα τείνει (στο μέτρο του δυνατού και χωρίς να παραβλέπει τις εισαγωγές για την ανασυγκρότηση ή αντίθετα για να την κάνει περισσότερο δυνατή) να ελαττώσει κατά τα λοιπά του στοιχεία το έλλειμμα. Γι' αυτό όμως δεν υπάρχουν παρά δύο τρόποι: ή ελάττωση των (λοιπών) εισαγωγών και ή αύξηση των εξαγωγών.

Η διπλή όμως αυτή προσπάθεια δεν είναι δυνατό να εξετασθή σε περί βαθμό είναι πραγματοποιήσιμη παρά σε συνδυασμό προς τις συγκεκριμένες και περισσότερο σημαντικές αγορές που τροφοδοτούν τόσο το εισαγωγικό όσο και το εξαγωγικό εμπόριο της χώρας. Γενικά ή θέση των αγορών αυτών σε σχέση με το ελληνικό εξωτερικό εμπόριο δίνεται από τους πίνακες VII και VIII.

Απ' τους πίνακες αυτούς βγαίνει ότι μεγάλης εκτάσεως μεταβολές έχουν γίνει τόσο στο εισαγωγικό όσο και στο εξαγωγικό εμπόριο της χώρας όσον αφορά τις περροχές προελεύσεως των εισαγόμενων ή προορισμού των εξαγόμενων αγαθών. Ολόκληρες αγορές που

Π Ι Ν Α Κ Α Σ VII

Εισαγωγικό Έμπόριο της Ελλάδος κατά κατηγορίες χωρών

Χώρας	Έα. δολ. τοῦ 1938			%, επί τοῦ συνόλου		
	1938	1947	1948 α' ἔτος	1938	1947	1948 α' ἔτος
Γερμανία	36,4	1,2	5,3	28,8	1,0	3,5
Μ. Βρετανία	17,5	8,1	11,8	13,1	7,5	7,9
Λοιπή Δυτική Εὐρώπη (1)	16,5	16,6	18,3	12,3	12,5	12,3
Ἀνατολική Εὐρώπη (μέ τὴν Ε.Σ.Σ.Δ.)	28,3	3,3	3,9	21,1	2,6	2,6
Η.Π.Α.	9,7	65,1	78,1	7,2	92,3	92,1
Κυριότεροι λοιπὸς χῶ- ρες (2)	16,4	18,2	18,9	12,4	13,0	12,5
Συνολικὸς εἰσαγωγὸς	134,2	124,4	151,2	100,0	100,0	100,0

Π Ι Ν Α Κ Α Σ VIII

Εξαγωγικό Έμπόριο της Ελλάδος κατά κατηγορίες χωρών

Χώρας	Έα. δολ. τοῦ 1938			%, επί τοῦ συνόλου		
	1938	1947	1948 α' ἔτος	1938	1947	1948 α' ἔτος
Γερμανία	35,5	—	1,2	30,5	—	4,1
Μ. Βρετανία	7,7	30,9	6,9	6,3	31,1	23,7
Λοιπή Δυτική Εὐρώπη	15,2	30,7	9,6	16,1	30,7	33,1
Ἀνατολική Εὐρώπη (μέ τὴν Ε.Σ.Σ.Δ.)	11,2	2,0	3,6	12,1	5,8	12,4
Η.Π.Α.	15,8	7,7	3,8	17,1	21,9	13,1
Κυριότεροι λοιπὸς Εὐ- ρωπαϊκὸς χῶρες	3,6	1,0	2,3	6,8	2,9	7,1
Σύνολο Εξαγωγῶν	92,3	35,1	29,2	100	100	100

1. Γαλλία, Βέλγιο, Ὁλλανδία, Σκανδιναβικὸς χῶρες, Ἐλβετία, Αὐ-
στρία, Ἰταλία.

2. Τουρκία, Αἴγυπτος, Καναδὸς, Ἀργεντινὴ, Βραζιλία, Ἰνδία, Αὐστρα-
λία, Παράοι.

παιζουν αποφασιστικό ρόλο στις διεθνείς συναλλαγές της χώρας όπως η Γερμανική και κατά δεύτερο λόγο η ανατολικοευρωπαϊκή. Ομοιαστικά εμφανίζονται ενώ οι Η.Π.Α. καταλαμβάνουν στο σκέλος των εισαγωγών μία θέση συντριπτική. Ακόμη η γενική ανισομέρεια μεταξύ εισαγωγών και εξαγωγών ανευρίσκεται και στις καθέκαστα κατηγορίες χωρών κατά τρόπον που συνολικά διάκληρη ή προγενέστερη γεωοικονομική διάρθρωση του ελληνικού εξωτερικού εμπορίου φαίνεται να έχει αναστραφή και να επιτείνονται τα παθολογικά στοιχεία της οικονομίας που απομακρύνουν την εξασφάλιση μιας νέας ισορροπίας. Θα εξετάσουμε στη συνέχεια το πρόβλημα καθ' όσον αφορά τις κυριώτερες αγορές του ελληνικού εξωτερικού εμπορίου—με ειδική αναφορά, για κάθε μία, των προϊόντων που περισσότερο τις ενδιαφέρουν και κατά τρόπον που τελικά είναι δυνατός ένας συνολικός απολογισμός της καταστάσεως.

IV. ΟΙ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ ΜΕ ΤΙΣ Η.Π.Α.

Όλες οι χώρες ούθησαν μετά τον πόλεμο τις εισαγωγές τους απ' τις Η.Π.Α., χώρα που, χάρη στην συντριπτική οικονομική της υπεροχή εμφανίζεται μεταπολεμικό σάν ο κύριος τροφοδότης της καταστραμμένης οίκουμένης και προπαντός της Ευρώπης. Σε καμία άλλη χώρα η βιόγκωση αυτή απ' την αμερικανική εισαγωγή δεν είναι τόσο μεγάλη όσο στην Ελλάδα. Αυτό φαίνεται απ' τον πίνακα ΙΧ.

Αναμφισβήτητα σάν η ανάπτυξη των αμερικανικών εισαγωγών στην Ελλάδα οφείλεται κατά κύριο λόγο, στη βοήθειά δια της οποίας εισέρχονται τα περισσότερά απ' τα εισαγόμενα είδη (468 δισ. δραχ. έναντι 248 ελευθέρου εμπορίου για τό 1947). Αυτό όμως δεν μεταβάλλει κατά βάση την κατάσταση. Γιατί τό γεγονός ότι η χώρα είναι υποχρεωμένη έτσι ή άλλοιώς να απευθύνεται στην αμερικανική οικονομία για ένα τόσο μεγάλο μέρος των προϊόντων που της λείπουν, δεν είναι άσχετο μέ τό γεγονός ότι τό προϊόντα αυτά δεν μπορεί να τό προμηθευθή από άλλες αγορές, την Ευρωπαϊκή αγορά κατά κύριο λόγο, και οφείλεται ιδιαίτερα στην κάμψη της γεωργικής παραγωγής της ανατολικής Ευρώπης, της βιομηχανικής παραγωγής της Γερμανίας, του ένδοευρωπαϊκού εμπορίου γενικά. Έτσι ή άλλοιώς λειπόν ή ελληνική οικονομία εμφανίζεται σοβαρώτατα εξαρτημένη από την αμερικανική, ή δέ εξάρτηση αυτή είναι ακόμη δυσμενέστερη για τη χώρα επειδή τό σκέλος των εξαγωγών προς τις Η.Π.Α. ελάχιστο τμήμα των αντίστοιχων εισαγωγών είναι σάν θέση να κα-

Π Ι Ν Α Κ Α Σ Ι Χ

Εισαγωγὴς ἀπὸ τῆς Η.Π.Α. (1947)

Χῶρες	γλ. δολ.	% ἐπὶ τῆς συνολικῆς εἰσαγωγῆς	Ἀξίωση τοῦ ποσοστοῦ ἐπὶ τῆς εἰσῆς ἐπὶ 10.000 (ἐπὶ δισεκατομμύ.)
Μ. Βρετανία	1.300	18,1	4,7
Σκανδιναυικὲς χῶρες	730	26,4	15,5
Δυτικὴ βιομ. Δυτ. Εὐρώπη (χωρὶς τὴν Γερμανίαν)	1.900	28,5	18,3
Κεντρικὴ καὶ Ἀνατολικὴ Εὐρώπη	250	17,3	11,2
Νότια Εὐρώπη	660	41,0	31,1
Σύνολο Εὐρώπης (χωρὶς τὴν Ε.Σ.Σ.Δ.)	2.720	27,1	16,7
Ἑλλάδα (Ἀ' ἡμίτιο τοῦ 1948)	275	60,3	45,1

λέγει, Ὑπάρχει λοιπὸν γιὰ τὴν Ἑλλάδα τὸ περίφημο θέμα τῆς στενότητος αἱ δολάρια (ἀνεξόφλητα ἢ προσωρινὰ τὰ συγκαλύπτει ἡ βοήθεια). Σὲ πρῶτον βαθμὸν ὑπάρχει αἱ σύγκριση μὲ τὶς ἄλλας χῶρες φαίνεται ἀπὸ τὸν ἀκόλουθο πίνακα.

Π Ι Ν Α Κ Α Σ Ι Χ

Ἐμπορικὸ ἰσοζύγιον πρὸς τὴς Η.Π. Ἀμερικῆς αἱ δολ. τοῦ 1938

(+ περίσσειμα)

(- ἔλλειμμα)

	1938	1947
Κόσμος	- 1.167	- 4.300
Εὐρώπη (χωρὶς τὴν Ε.Σ.Σ.Δ.)	- 707	- 2.364
Μ. Βρετανία	- 425	- 458
Σκανδιναυικὲς Χῶρες	- 43	- 258
Δυτικὴ Δυτικὴ Εὐρώπη (χωρὶς τὴν Γερμανίαν)	- 177	- 780
Κεντρικὴ καὶ Ἀνατολικὴ Εὐρώπη	- 13	- 86
Νότια Εὐρώπη	- 22	- 362
Ἑλλάδα	+ 6	- 42
Ἑλλάδα (Ἀ' ἡμίτιο τοῦ 1948 αἱ ἔτησια ἀναλογίαι)		- 199

Από τόν πίνακα αυτό εξάγεται ότι η επιδείνωση του ελλείμματος προς τις Η.Π.Α. είναι τόσο μεγαλύτερη όσο προχωρούμε από βιομηχανοποιημένη σε γεωργική περιοχή, είναι δε αξιο ειδικότερης προσοχής ότι είναι σχετικά μεγαλύτερο για ολόκληρο τόν κόσμο παρά για τήν Εύρώπη. Η εξήγηση είναι ότι η βιομηχανική παραγωγή της Δυτικής Εύρώπης κλονισμένη με τόν πόλεμο δέν έπιασκει να καλύψει τις αύξημένες ανάγκες σε κεφαλαιουχικά αγαθά και ώριμες βιομηχανικές πρώτες ύλες (κάρβουνο, σίδηρο) τόν υπόλοιπο κόσμο που περιλαμβάνει φάση ανασυγκροτήσεως και βιομηχανοποιήσεως. Απτή όμως ακριβώς η διαπίστωσηθό μός επιτρέψη να δούμε σε άλλο τό βέθος τήν παθολογικότητα της ελληνικής οικονομίας που πρόκύπτει με τήν ανάλυση τών κατηγοριών εμπορευμάτων στο εισαγωγικό της έμποριο από τις Η.Π.Α.

Π Ι Ν Α Κ Α Σ Χ Ι

Ελληνικές εισαγωγές από τις Η.Π.Α.

Είδη	1938 χιλ. τόν.	1947 χιλ. τόν.	% επί τού συνόλου των εισαγωγών αυτού	σε δολ. 400	% επί τής συνολικής εισαγωγής από τις Η.Π.Α. (έξοδος)
Σιτάρι και άλευρα	73	444	91	299	42,7
Άραπεσίσι	—	39	95	25	3,2
Γάλα	0,1	25	98	54	4,8
Σάχαρι	—	26	56	27	3,7
Σύνολο Τροφίμων				381	53,3
Ξυλεία	1,7	12	30	14	2,0
Κάρβουνο	—	188	97	7	1,0
Παυτρώλαια-όδη	17	131	28	21	2,9
Σίδηρος—αιδηρούλλα	7,2	3,5	8	3	0,4
Έτοιμα προϊόντα σιδηροβιομηχανίας	0,4	4,4	38	11	1,6
Μηχανές	1,2	10,4	80	28	3,9
Ραδιόφωνα (χιλ. τεμ.)		136	51	3,6	0,5
Χημ. Προϊόντα	0,1	35	65	26	3,5
Αυτάματα	3,7	27	66	2	0,3
Κα. Ταινίες	1,7	0,4	68	1,4	0,2
Βαμβάκι	0,2	1,7	51	6,5	0,9
Μήματα—Υφάσματα βαμβακερά		0,6	27	12,2	1,7
Απόκοιτητα	2,2	5,2	76	22	3,1

Ἀπὸ τὸν πίνακα αὐτὸν βγαίνει ὅτι ἡ Ἑλλάδα, οἱ ἀντίθεση πρὸς τὴν προηγούμενα περιγραφείσα γενικὴ τάση εἰσάγει ἀπ' τῆς μεγαλύτερης βιομηχανικῆς χώρα τοῦ κόσμου κατὰ πρόωπον λόγῳ τρέφιμα καὶ μάλιστα δημητριακὰ. Το δε φαινόμενο αὐτὸ στὸ πρῶτο ἐνεκίνητο τοῦ 1948 ὅχι μόνο δὲν περιορίζεται ἀλλ' ἐνταίνεται ἐπειδὴ ἀξιώνεται σχεδὸν στὸ διπλάσι τόσο ὁ ὄγκος τῶν εἰσαγωγῶν ἀπ' τὴς Η.Π.Α. ὅσο καὶ τοῦ ἐμπορικοῦ ἰσοζυγίου. Εἶναι κατὰ συνέπεια θεμιτὸ νὰ μεταφερθῆ καὶ ἡ παθολογικότητα τοῦ ἑλληνικοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου ἢ σχετικὴ μὲ τὴν καταναλωτικὴ καὶ ἐλάχιστη παραγωγικὴ διάρθρωση α' αὐτὸν τὸν τομεᾶ. Διαρρόθμιση τῶν εἰσαγωγῶν γενικὰ καὶ διαρρόθμιση τοῦ ἐμπορικοῦ ἐλλείμματος μὲ τὴς Η.Π.Α. εἶναι σὲ χαν δρῶς γραμμὲς δύο ὅψεις τοῦ αὐτοῦ νοήματος τοῦ ἐπηρεάζουν κατὰ τὸν πῶ ἀποφασιστικὸ βαθμὸ τόσο τὴν δὴλ λειτουργία τῶν ἐξωτερικῶν συναλλαγῶν τῆς χώρας ὅσο καὶ τὴν ἰσορροπία τοῦ ἰσοζυγίου τῶν λογαριασμῶν.

Στὴ βάση αὐτῆ τοποθετούμεν τὸ ζήτημα (δηλαδὴ καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἑλληνοαμερικανικὴ συναλλαγὴ) ἐλάχιστη μὲν καὶ ταχτοποιηθῆ μὲ τὴν ἀνάπτυξη τῶν ἑλληνικῶν ἐξαγωγῶν πρὸς τὴς Η.Π.Α. δὲν ὀφίσταται βελτιότητα γὰρ τὴν Ἑλλάδα, αὐτόντονος ἀπὸ μὴ κεντρικὰ ὀργανωμένη διεθνή ἀγορὰ νὰ ἀποτελέσῃ οἰκονομικὸ δορυφόρο τῶν Η.Π.Α. Γιατί στὴν Εὐρώπῃ ὁ διεθνὴς καταμερισμὸς τῆς ἐργασίας πού ἐπέτρεψε στὴν Ἑλλάδα νὰ προκόβῃ μὲ τὸν κοινὸ καὶ τὴ σταθερὰ βελτιώσῃ στὴν ὑπερβιομηχανοποίηση τοῦ δυτικοευρωπαϊκοῦ χώρου πῶ ἦταν ὀλιγοχρεώμενος στὴν περιφέρειά του νὰ διαθῆται αὐτὰ τὰ συμπληρωματικὰ καταναλωτικὰ προϊόντα. Γιὰ τὴς Ἡ. Π. ὅμως πρέχει κατὰ συντριπτικὴ ἀναλογία ἡ ἐγχώρια ἀγροικὴ ἀγορὰ στὴν ὅποια ἐνυπάρχουν αὐτὰ τὰ βῆτα βασικὰ προϊόντα ἐξαγωγῆς. Ἀπέναντι στὴν Ἑλλάδα οἱ Η.Π.Α. εἶναι λιγώτερο ἀγορὰ καταναλώσεως καὶ περισσότερο συναγωνιστικῆς.

Οἱ ἑλληνικὲς ἐξαγωγὲς σὲς Η.Π.Α. ἔχουν κατὰ συνέπεια ἕνα ὄριο ἀπὸ τὴν ἀρχὴ καὶ δὲν μποροῦν νὰ καλύψουν πρὸς ἐντελῶς δευτερεύουσας ἀνάγκες τῆς ἀμερικανικῆς οἰκονομίας, ὅπως π.χ. τὴν ἀνάγκη δημιουργίας ὀρισμένων μιγμάτων κοπιοῦ ἢ τὴν σιγὰ σιγὰ διαλυόμενη ἀνάμνηση μεσογειακῶν καταναλωτικῶν συνηθειῶν ὀρισμένων μεταναστευτικῶν κατηγοριῶν (ἀδελφ. ἐλιές). Πραγματικὰ, ἂν ἐξαιρεθῆ ἡ Γερμανία, πῶ μὲ τὸν ὄγκο τῶν πρὶν τὸν πόλεμο συναλλαγῶν θὰ ἔδινε μὴ λαθεμένη εἰκόνα γὰρ τὴν τύχη τῶν ἄλλων ἐξαγωγῶν. βλέπομε τὴς ἑλληνικὲς ἐξαγωγὲς πρὸς τὴς Η.Π.Α. νὰ καλύπτουν ἕνα σχετικὰ μικρότερο μέρος ἀπ' ὅτι τὸ 1938 τῶν ἐξαγωγῶν τῆς χώρας ἢ δὲ πτώση νὰ συνεχίζεται ἀκόμη μετὰ τὸ 1947.

Ἡ σύγκριση μὲ τις ἐξαγωγὲς εἰς βιομηχανικὴ Δυτικὴ Εὐρώπη (πλὴν Γερμανίας) εἶναι ἰδιαίτερα χαρακτηριστικῆ. Ἐνῶ σὺ 1938 αἱ ἐξαγωγὲς εἰς Η.Π.Α. ἦσαν 89% τῶν ἐξαγωγῶν εἰς τὴν Δυτικὴν Εὐρώπην, τὸ 1947 εἶναι μόνον τὸ 35%, καὶ τὸ α' ἔτημα τοῦ 1948 μόνον τὸ 23%. Ἀναλοτικὰ ἡ πτώσις αὐτῆ τῶν ἐξαγωγῶν θά βλεπτοῖ σὺν ἀκόλουθο πίνακα.

Π Ι Ν Α Κ Α Σ XII

Ἑλληνικὲς ἐξαγωγὲς πρὸς Η.Π. Ἀμερικῆς

(τόνοι)

εἶδος	1938	1947	1948 α' ἔτημα
Καπνὸς	6.960	5.200	3.999
Λάδι	6.329	20	628
Ψιλὸς	2.306	1.355	857
Σταφίδα	1.070	—	—
Οἰνοπνευματώδη	97	40	38
Σόδα ξηρά	793	860	—

Εἶναι κατὰ συνέπεια φανερό ὅτι τὸ ἔλλειμμα τοῦ δολλαρίου δὲν μπορεῖ νὰ καλυφθῇ κατὰ τὸ μεγαλύτερόν του μέρος παρὰ μὲ τὴ μείωσιν τῶν εἰσαγωγῶν ἀπὸ τῆς Η.Π.Α., γεγονός ποὺ θά σημάναι καὶ τὴν τελικὴν κατάλυσιν τῆς μονομερούς ἐξαρτήσεως τῆς χώρας ἀπὸ τῆς εἰσαγωγῆς αὐτῆς ἰσῶν καὶ παρεχόμενης μὲ τὴ μορφή τῆς βοήθειας.

Καταλήγοντας εἰς τὴν διαπίστωσιν αὐτὴν δεξιόμεθα ἐν τούτοις νὰ διακρίνομεν μεταξὺ τροφίμων καὶ λοιπῶν προϊόντων. Ὅσον ἀφορᾷ τὰ τρόφιμα καὶ ἰδιαίτερα τὰ δημητριακὰ πρέπει νὰ ληθῆ ὅτι δεῖ εἶναι ὅτι γιὰ ἀρκετὰ χρόνια δὲν ὑπάρχουν ἄλλαι ἀγορῆς εἰς ὅποιας θά μπορούσι νὰ ἀπευθυνθῇ ἡ χώρα, ἀγορῆς ὡς πρὸς τῆς ὅποιας θά ἦταν δυνατὴ ἀνάπτυξις τῶν εἰσαγωγῶν ἢ πάντως δυνατὸτητα πληρωμῆς σὲ ἀσθενέστερο νόμισμα ἢ μεταστροφικότητα. Ἡ ἀνατολικοευρωπαϊκὴ ἀγορὰ, ὅπως θά δοῦμε εἰς τὴν ἐπαμένη παράγραφον, δὲν μπορεῖ νὰ συμβάλῃ σημαντικὰ. Ὅσο γιὰ ὑπερκεκλιμένας ἀγορῆς (Καναδὰ, Ἀργεντινὴ) τὸ πρόβλημα τῆς πληρωμῆς σὲ δολλάρια καὶ ἡ ἀδυναμία ἀναπύξεως τῶν ἐξαγωγῶν προκύπτει ἐξ ἴσου ἢ ἀκόμη περισσότερο ἀπ' ὅτι γιὰ τῆς Η.Π.Α. Ἔτσι ἡ ἄλλοιως ἡ χώρα οικονομικὰ μένει ἐπιταγμέ-

νη στην Εύρωπη και η Εύρωπη δεν μπορεί, ακόμη λιγότερο από πριν τον πόλεμο, να της προμηθεύσει τα γεωργικά προϊόντα που της λείπουν. Δεν μπορεί επί πλέον, και αυτό είναι το νέο στοιχείο που προσθέτει ο μεταπολεμικός κλονισμός των συναλλαγών και που δεν πρόκειται σύντομα να άρθη, να της προμηθεύσει το κατάλληλο ελεύθερο συναλλάγμα για να κάνει η χώρα τις αναγκαίες αγορές απ' τη «ζώνη του δολλαρίου».

Ακολουθεί κατά συνέπεια η ανάγκη για την ελληνική οικονομία να λύσει το πρόβλημα αυτό με τη δική της δύναμη, που σημαίνει ότι η χώρα πρέπει ν' αναπτύξει τους μεγάλους κλάδους γεωργικών προϊόντων που κυρίως συγκεντρώνεται το έλλειμμα των δημητριακών και των ζωοτροφικών προϊόντων (συμπεριλαμβανομένης της αλιείας). Δεν άνηκε εδώ η εξέταση αξιοπ' του ζητήματος. Το σημειώνουμε απλά σαν πρόβλημα που απ' την άποψη του εξωτερικού εμπορίου μπορεί έκτακτικά και που θεωρούμε ότι δεν είναι δυνατό. Όχι μόνον την αναοικονομική μορφή της έκτακτικώς της οιακασλλήρωγας σέ βάρος άλλων πύ παραγωγικών καλλιεργειών και μέ την μέθοδο της προστασίας, αλλά σέ συνάρτηση μέ μιá αναπτυγμένη άγροτική πολιτική (κατάχτηση νέων καλλιεργησίμων έδαφών, αύξηση των άποδόσεων, ολοκλήρωση της μέρης θίσουτησίας) ή χώρα μπορεί να εξασφαλίση τά εισόδια της ή περίπου. Μπορεί επίσης (μέ την ανάπτυξη ιδιαίτερα της οικόδοτης κτηνοτροφίας) να εξασφαλίση την έκπαισιά της σέ κρέας και άλλα ζωικά προϊόντα όπως και να αναπτύξει την αλιεία της.

Όσον άφορά τά λοιπά προϊόντα που εισάγονται απ' τις Η.Π. Α., μιá νέα έσκριση είναι άπαραίτητη. Υπάρχουν κατηγορίες πρώτων ύλων και έτοιμων προϊόντων που και πάλι ή χώρα είναι δυνατό να καλόψει μέ τις δικές της δυνάμεις και έδώ άνηκει προσαντός ή κλωστούφαντουργία που επιδέχεται σημαντική ανάπτυξη τόσο στην έγχώρα μέχρι αυτόρεια παραγωγή τοιάλαχιστο βαμβακιοσ (άν όχι μάλλιου), όσο και στή σχετική βιομηχανία που είναι έλαφριά βιομηχανία και έχει κιόλα πίσω της μιάν αξιόλογη τεχνική παράδοση στή χώρα. Έξ πρός τά λοιπά και ιδιαίτερα τό πλήθος των προϊόντων βαρειάς βιομηχανίας και ύφελου τεχνικοσ επιπέδου μιá άλλη λύση φαίνεται σαν μόνη δυνατή. Και ή λύση αυτή είναι να ζυναβρη ή χώρα τις πατροπαράδοτες αγορές της Δυτικής Εύρωπης και να λύσει έτσι όριστικά τό πρόβλημα του δολλαρίου. Αυτό φυσικά προϋποθέτει ότι οι αγορές αυτές θα δεχθούν επίσης να άπορροφήσουν σέ διαρκώς μεγαλύτερο βαθμό τά έλληνικά προϊόντα, πράγμα που θα εξετάσουμε σέ ιδιαίτερη παράγραφο.

V. ΟΙ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ

Ἡ Ἀνατολική Εὐρώπη μαζί με τὴν Ε.Σ.Σ.Δ. (μὴ μὴν ἔξαιρησιν τὴν χώρα μας) ἀποτελεῖ πλέον ἓνα καινοῦργον οικονομικοκοινωνικὸ σύστημα δυνητικῶν καὶ πρέπει σὲ ὅλες τούς τίς σχέσεις νὰ ἀντιμετωπισθῆ σάν τέτοια. Τὸ 1938 ἡ Ἑλλάδα πραγματοποιεῖσιν μετὰ τίς χώρες αὐτὲς τὸ 21,20% τῶν εἰσαγωγῶν της καὶ τὸ 12,2% τῶν ἐξαγωγῶν της. Περισσότερο ἀναλυτικὰ ἡ κίνησις τῶν συναλλαγῶν αὐτῶν παρέχεται ἀπὸ τοὺς ἀκολουθοῦσους πίνακες.

Π Ι Ν Α Κ Α Σ Σ Ι Π

Συναλλαγὴς τῆς Ἑλλάδος μετὰ τὴν Ἀνατολικὴν Εὐρώπην (1938)

Α' Εἰσαγωγῆς
Σε ἑκατομμύρια δραχ.

Χῶρες	1937	ἔτη ἀπὸ 1938	ἄλλα ἔτη	ἴση	ἴση	ἴση	Παρελθόν	Παρελθόν	ἴση καὶ ἴση	ἴση καὶ ἴση	ἴση καὶ ἴση	ἴση καὶ ἴση	ἴση καὶ ἴση	ἴση καὶ ἴση
Ἀλβανία	23			17										61
Βουλγαρία	12	12						1						28
Γεωργιοσλαβία	97		48	88	142									463
Ρουμανία	310	467	165	11	238	462								1526
Ὀύγγαρια	6	7		9	11				1	9	6			329
Πολωνία	43			6	39	32		60	36	8				132
Τσεχοσλοβακία					145	2			19	4	3	28		241
Ε.Σ.Σ.Δ.		242		5	15	53		20	11	2				365
Σύνολο	388	728		131	210	467	462	81	67	23	9	28		3165
%, ἐπὶ συνολικῶν εἰσαγωγῶν	40	34		93	35	85	73	9	8	2	2	2		21

Τὸ 1947 καὶ τὸ 1948 (α' ἐνεσθῆσιν) οἱ συναλλαγῆς μετὰ τίς περισσότερες χώρες τοῦ σοβιετικοῦ μπλόκ πέφτουν εἰς μὴδὲν. Κόρια ἔξαιρησις ἀποτελεῖ τὸ ἐμπόριον μετὰ τὴν Τσεχοσλοβακίαν καὶ ξεκαρτεῖται τὰ προπολεμικὰ του ἐπίπεδα. Ἐπίσης σὲ 1948 σημειώνεται μὴ περιορισμένη εἰσαγωγὴ ἀπὸ τὴν Πολωνίαν καὶ τὴν Γεωργιοσλαβίαν.

Ἐξόχως ἐξ ἀρχῆς εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴ συνδραμῆ ἡ ἀλλαγὴ αὐτὴ πρὸς τὸν κοινωνικὸ μετασχηματισμὸν καὶ ραγδαίαν πραγματοποιηθῆσιν

σ' αὐτὸν τὸ χῶρον καὶ πῶς κατὰ κάποιον τρόπο ἀπομόνωσε τὴν Ἑλλάδα (χώρα ἀνατολικοευρωπαϊκὴ καὶ κομμὸ ἀνθρώπινη δύναμη δὲν μπορεῖ νὰ τῆς ἀλλοιώσῃ αὐτὸν τὸν χαρακτήρα) ἀπὸ τὴν φυσικὴ ἡπειρω-

Π Ι Ν Α Κ Α Σ Χ Ι V

Συναλλαγὴς τῆς Ἑλλάδος μετὰ τὴν Ἀνατολικὴν Εὐρώπην (1928)

B'. Ἐξαγωγαίς

Χῶροι	Κιτῶν	Σουβίδο	Λιπὴ	Ὀίνος	Σιτηράδαι	Ψωμίς	Σίδηρος	Μαγνήσιον	Μαρμαίρικόν	Μαργαρίται	Μεταλλορυταίικα	Μεταλλορυταίικα	Μεταλλορυταίικα	Σύνολο
Ἄλβανία									12					24
Βουλγαρία			3		20		2							30
Γουγκοσλαβία		56			9	39	10	1	7			69		226
Ρουμανία	3	2	30		122	2	20		12		4			224
Ὀύγγαρια	78	18				9		29	6					151
Πολωνία	163	21		6		6	3	26			9			245
Τσεχοσλοβακία	178	29		10		2	10	23			23			295
Ε.Σ.Σ.Α.	9									16				32
Σύνολο	491	120	13	16	151	59	44	82	25	28	36	69		1227
% ἐπὶ συνολικῆς ἐξαγωγῆς	8	8	2	6	52	52	26	34	17	32	8	77		12

τικῆ τῆς Ἑνδοχώρα. Ὅσο καὶ ἂν ἕως μίᾳ πηγῇ ἀνωμαλίας δημιουργεῖται ἔτσι στὶς οἰκονομικὰς σχέσεις τῆς χώρας μετὰ τὴν λοιπὴν Ἀνατολικὴν Εὐρώπην εὐ ἦταν λάθος νὰ ὑπερτιμηθῇ τὸ βάρος τοῦ παράγοντος αὐτοῦ στὶς ἀμοιβαίας οἰκονομικὰς σχέσεις. Εἶναι ἀλήθεια δὲ μετὰ τὸ 1917 καὶ καθ' ὅλο τὸν μεσοπόλεμον ἡ Ρωσσία πῶς εἶχε προηγηθῆ πρὸς τὴν ἴδιαν κατεύθυνσιν ἀναγκάσθηκε νὰ περιορίσῃ σημαντικώτατα τὶς συναλλαγὰς τῆς μετὰ τὸν ὅλεοντο κόσμον. Ἡ Ρωσσία ἕως διέθετε μίᾳ ἐσωτερικῇ ἀγορᾷ ἀνεξάντλητῃ καὶ ἐλάχιστῃ διαμορφωμένῃ καὶ ἀνελάμβανε μίᾳ πρωτοφανοῦς ἐκτάσεως προσπάθειαν ἐκβιομηχανίσταως. Ἐπιτελῶς διαφορετικῆ παρουσιάζεται ἡ κατάστασις στὶς νέας χώρας πῶς ἀποσπῶνται ἀπὸ τὸ διεθνὲς καπιταλιστικὸ σύστημα. Οἱ χῶρες αὐτὲς εἶχαν προηγουμένως δημιουργημένον ἕνα εὐρύτατον δίκτυον ἀναγκῶν καὶ διεθνῶν οἰκονομικῶν σχέσεων πῶς δὲν μποροῦν νὰ ἰσοπεδω-

θεόν. Έξ άλλου και ό όποιοιπόρμενος κοινοταλιστικός κόσμος, βλέποντας διαρκώς περισσότερο νά στενεύει ό χώρος πού αυτός ό ίδιος διαθέτει ένδιαφέρεται πλέον λιγώτερο νά απομονώσει τήν σοβιετική ζώνη και περισσότερο νά μὴν απομονωθεί ό ίδιος. Αναμφισβήτητο ή έκβρομχάπιση τής Ανατολικής Εύρώπης πού προχωρεί σύμφωνα μέ τό ρωσσικό πρότυπο και κάτω άπό πολύ εφμενότερους όρους θά έλατιώσει σημαντικά τήν Είξη τής Δυτικής Εύρώπης όπέρ ένός νέου εύρασιατικού άξονα. Έτσι ή άλλοιώς άμως ένα νέο σύστημα έξωτερικών συναλλαγών δέν μπορεί νά μὴ όπάρξει. Κι' όλος μεταξύ 1946 και 1947 οι εξαγωγές τής Ανατολικής Εύρώπης (συμπεριλαμβανόμενης τής Αύστριας και χωρίς τήν Ε.Σ.Σ.Δ.) άπό τήν λοιπή Εύρώπη (χωρίς τήν Γερμανία) άνέβηκαν άπό 151 έκασ. δολλάρια σέ 643 έκασ. δολλάρια, οι δέ έμπίσγωγές άπό 207 έκασ. δολλάρια σέ 461 έκασ. δολλάρια. Έτσι οι μέν εξαγωγές φθάνουν στα προπολεμικά επίπεδα (σέ σταθεροποιημένα δολλάρια τού 1938), οι δέ έμπίσγωγές τά μισά τών προπολεμικών. Μία νέα αύξηση τού έμπορίου αυτού και πρós τις δύο κοινοτόνοεις όπάρχει και κατά τό 1948.

Η έκμρήνιση κατά συνέπειαν τών συναλλαγών τής χώρας μας μέ τήν Ανατολική Εύρώπη (πλήν τής Τσεχοσλοβακίας) πρέπει περισσότερο ν' άποδοθή σέ τοπικούς λόγους, μάλιστα δέ στό άνόμοιο καθεστώς τών έξοβαλκιστικών σχέσεων. Ο συντελεστής αυτός άμως είναι προσωρινός και στήν περίπτωση πού θά εκλείψει, τό πρόβλημα τής άνασυνθέσεως τής Ελλάδας μέ τήν Ανατολική Εύρώπη θά προκύψει ξανά. Για τήν περίπτωση αυτή λογίζουιν οι ακόλουθες έκτιμήσεις:

α) Η γεωργία τής Ανατολικής Εύρώπης άφοδύ όπιστη σοβαρές καταστροφές μέ τόν πόλεμο περνάει μία φάση άνασυγκροτήσεως παράλληλα μέ τήν άλοκλήρωση τής διανομής τής γής και μία στή πλαίσια τού κοινωνικού μετασχηματισμού πού πραγματοποιήθηκε σ' αυτές τις χώρες. Μία άμως στις συνθήκες αυτές ή επάνοδος στα προπολεμικά επίπεδα γεωργικής παραγωγής και μάλιστα τό ξεπέρασμα τους άπαιτεί σημαντικό χρονικό διάστημα, κατά τό όποϊον ό ρόλος τών χωρών αυτών (πλήν τής Ε.Σ.Σ.Δ.) σαν έξαγωγέων δημητριακών, όσπρίων και ζωοκομικών προϊόντων κατ' άνάγκην έξασθενίζει. Κατά τό ίδιο διάστημα άλλως τε ή Ελλάδα είναι δυνατόν νά άναπτύξει τήν γεωργική της παραγωγή στα ίδια αυτά προϊόντα και νά περιορίσει σημαντικά τό έλλειμμά της.

β) Η προμήθεια πετρελαίου άπό τήν Ρουμανία δέν παρουσιάζει κανένα ιδιαίτερο πλεονέκτημα σέ σχέση μέ τήν προμήθεια του άπό όποιοδήποτε άλλο μέρος τής γής. Τό είδος αυτό λόγω τής προτιού,

σης σπάνης του εἶναι εἶδος ποῦ πιέζει τὴν εἰσαγωγή καὶ ὄχι τὴν ἐξαγωγή καὶ ἀντιστοιχεῖ σὲ ἐλευθέρου συνάλλαγμα. Ἐπὶ πλεόν ἡ ἀνατολικοευρωπαϊκὴ ζώνη ἀναλαμβάνοντες νὰ πραγματοποιήσῃ ἓνα εὐρύτατο πρόγραμμα ἀνασυγκροτήσεως καὶ ἐκβιομηχανίσεως σὲ πλαίσιο τοῦ καλλικειψισμοῦ εἶναι πλεόν ἢ βέβαιο ὅτι χρειάζεται τὰ ρουμανικὰ πετρέλαια κατὰ κύριον λόγον γιὰ λογαριασμό της.

γ) Ἀπὸ τὰ λοιπὰ βασικὰ προϊόντα εἰσαγωγῆς μένει κυρίως τὸ ξύλο, τοῦ ὁποῖου πάντα ἡ ἀνατολικὴ Εὐρώπη μαζί με τὴν Σουηδία ἦσαν ὁ μεγαλύτερος ἐξαγωγίας. Συνολικῶς λοιπὸν διαπιστώνεται μᾶλλον ἓνας ὀριστικός περιορισμός τοῦ σκέλους τῶν εἰσαγωγῶν ἀπὸ τίς χώρες αὐτὲς κατὰ μὴ νὰ ἀνάπτυξή τους. Ἰδιαιτέρη περὶ πτωσις εἶναι τῆς Γιουγκοσλαβίας, καὶ ὀφιστομένη, λόγω τῆς καίρειτης φάσεως τοῦ καθεστώτος της, τὸν οἰκονομικὸ ἀποκλεισμό της λοιπῆς Ἀνατολικῆς Εὐρώπης στρέφεται ὑποχρεωτικὰ διαρκῶς περισσώτερο πρὸς τὴ δύση. Οἱ κύριες ὁμοῦς ἐξαγωγές της Γιουγκοσλαβίας (ἐκτός ἀπὸ τρόφιμα) ἦσαν καὶ ἐξακεκολληθῶν τὰ μεταλλὰ, καὶ περισσώτερο φυσιολογικὰ ἀπορροφῶνται ἀπὸ τίς Ἠν. Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς καὶ τὴ βιομηχανικὴ Δυτικὴ Εὐρώπη κατὰ ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα.

δ) Ὡς πρὸς τίς ἐξαγωγάς εἶναι ὀξια προσοχῆς ἡ ἀνάπτυξις ποῦ πῆρε σὲ τελευταῖα χρόνια πρὶν ἀπὸ τὸν πόλεμον ἡ ἐξαγωγή τῶν προϊόντων τῶν δένδρων στὴν Ἀνατολικὴ Εὐρώπη, ἦτοι —ἐκτός τῶν ἑλθῶν— τῶν ξηρῶν σόλων, τῶν ἐσπεριδοειδῶν καὶ φεῶν τῶν κωπῶν σταφυλῶν. Ἡ δυνατότητα λοιπὸν παραπέρα ἀξιοποίησεως τῶν φυσικῶν συνθηκῶν τῆς Ἑλληνικῆς γῆς, καὶ εὐνοῶν τὴν δεινδροκαλλιέργεια εἶναι δυνατὸ νὰ ἀξιοποιηθῇ ἔμπορικῶς πρὸς τὴν κατεύθυνση τῶν γειτονικῶν αὐτῶν περιοχῶν. Ἡ δυνατότητα ὁμοῦς αὐτὴ εἶναι ἔμπορικῶς πραγματοποιήσιμη σὲ βαθμὸν ποῦ ἡ Ἀνατολικὴ Εὐρώπη θὰ ἀνεβῆσιν μετὰ τὴν νέα οἰκονομικὴ τῆς ἀργάνωσις σημαντικῶς τὸ βιοτικὸν της ἐπίπεδο καὶ τὴν ἀγοραστικὴν τῆς δύναμιν. Αὐτὸ ὁμοῦς δὲν μπόρει νὰ γίνῃ ἀμέσως καὶ μάλιστα στὴν πρώτη φάσιν τῆς προσπάθειας αὐτῆς καὶ μάλιστα χάρις στὴν κομμουνιστικὴ μέθοδον οἰκονομικῆς πολιτικῆς καὶ ἐπικράτησις, τὸ ἀντιθέτου εἶναι ἀνασπόμεναι: μὴ πτώσις τῶν καταναλωτικῶν περιθωρίων τῶν μαζῶν γιὰ τὴν ἐπιτάχυνση τῆς σωρεύσεως καὶ τὸν σχηματισμὸν τοῦ ἀναγκαίου βιομηχανικοῦ κεφαλαίου. Ἡ προοπτικὴ κατὰ συνέπειαν ἐνὸς τέτοιου ἀναιγματος τῶν ἑλληνικῶν ἐξαγωγῶν εἶναι μὴ προοπτικὴ ποῦ ἰσχύει σὲ μεγάλο χρονικὸ βᾶθος.

ε) Ἐν τῷ μεταξὺ ἐκείνου ποῦ ὑπολείπεται στὸ ἑλληνικὸ ἔμπόριον εἶναι νὰ ζήσῃ τὴν γινώριμῆς του ἀνατολικοευρωπαϊκῆς ἀγορῆς καπνοῦ, θελαθῆ πέραν τῆς τσεχοσλοβακικῆς, τὴν αὐγγρικῆς καὶ τὴν

πολωνική. Και αυτό, όπως είπαμε, από την φύση των νέων καθιστώ-
των δεν υπάρχει λόγος να θεωρηθῆ ότι αποκλείεται.

στ) Συνολικά διαπιστώνεται τὸ ἐνδεχόμενον μίαν ἐλαττώσεως
τῶν εἰσαγωγῶν ἀπὸ τὴν Ἀνατολικὴν Εὐρώπην παράλληλα μὲ τὴν δυ-
νατότητος ἀναπτύξεως τῆς ἑλληνικῆς γεωργίας καὶ κτηνοτροφίας —
καὶ τὸ ἐνδεχόμενον μίαν αὐξήσεως τῶν ἐξαγωγῶν καὶ μὴ μὴ ποῦ νὰ με-
ταβάλλῃ τὴν ἀγορὰ αὐτὴ συνολικὰ λαμβανόμενῃ ἀπὸ κυρίως εἰσαγω-
γικὴ αἰ κυρίως ἐξαγωγικῇ, δυνατότητα ὅμως καὶ οὗ δὲν ποῦ νὰ
πραγματοποιηθῆ ὅμως καὶ συνδέεται μὲ τὴν γενικώτερη κοινωνικοοικ-
ονομικὴ ἀναδο αὐτοῦ τοῦ γόρου. Μέσα στὰ πλαίσια αὐτὰ τὸ θέμα
τῶν συναλλαγῶν τῆς γόρας μὲ τὴν Ἀνατολικὴν Εὐρώπην δὲν ποῦ
τὸ ἔχει τὴ σημασία του ὅμως τίρα ἀπ' αὐτὰ τὰ πλαίσια καὶ μὲ ἀ-
ξίωση ν' ἀποτελέσει κύρια κατεύθυντρο γραμμὴ τῆς ἐξωτερικῆς ἐμ-
πορικῆς πολιτικῆς τῆς γόρας καὶ μαγικὸ κλειδί γιὰ τὴν ἐξοδὸς τῆς ἀπ'
τὸ σημερινὸ τῆς ἀνεξέλεγκτο δὲν εἶναι παρὰ ἀπλὴ πολιτικὴ δραγωγία.

Αὐτὸ φαίνεται καθαρὰ καὶ ἀπὸ τὴ γενικώτερη διαπίστωση δὲ
τὸ ἐμπόριο τῆς Ἑλλάδος μὲ τὴν Ἀνατολικὴν Εὐρώπην ἀφορὰ καὶ ἀπὸ
τὴς δύο πλευρῆς (καὶ μὲ μόνη ἐξαιρεση τὸ ρουμανικὸ πετρέλαιο) ἀγο-
ρικὰ προϊόντα ἀπόμῃ καὶ αἰ εἰσαγωγῆς ἀπὸ τὴν ἀβιομηχανισμένη
Τσεχοσλοβακία περιοριζόνται οὐσιαστικὰ αἰ εἶδος μὲ ἀποφαι-
στικὴ γεωργικὴ βόση, τὴ ὕλη. Τὸ σύστημα τῶν ἀνταλλαγῶν αὐ-
τῶν, ἀποτέλεσμα τῆς γεωκεντρικῆς γεωοικονομικῆς διαφορῆς καὶ
τοποθετεῖ τὴν Ἑλλάδα κατὰ τὸ μεγαλύτερὸ τῆς μέρος στὴν ἀποτρο-
πικὴ καὶ τὴν λοιπὴ Ἀνατολικὴν Εὐρώπην στὴν κυρίως εὐκρατὴ ζώνη.
Ἄφικε ὀδικτὴ τὴν κυρίως κατεύθυνση τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου ὀλο-
κλήρου τοῦ ἀνατολικοευρωπαϊκοῦ γόρου, κατεύθυνση καὶ ἦταν ἐ-
στραμμένη πρὸς τὴν βιομηχανικὴν Δόση. Ἄλλως τε ἡ Ἑλλάδα, ἀπο-
καρμένη ἀπὸ τὸ Δουναβειο ὀδῶντο σύστημα καὶ ἀνοικτὴ αἰς ἐλεύθε-
ρες θάλασσες, εἶχε τὴν ἐπικοινωνία τῆς μὲ τὴ Δόση οὐκολώτερη παρὰ
μὲ τὴν ἀνατολικοευρωπαϊκὴν ἐνδοχώρα.

Ὅσο καὶ ἂν ὁ ἀνατολικοευρωπαϊκὸς τομέας δὲν εἶναι οὐκατα-
φρόνητος ὅμως τὸ κλειδί τῆς ἀναπτύξεως τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου
τῆς Ἑλλάδος βρίσκειται δχι στὴν Ἀνατολικὴν ἀλλὰ στὴν βυτικὴν Εὐ-
ρώπην καὶ μάλιστα στὴν Γερμανία.

VI. ΟΙ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ ΜΕ ΤΗΝ ΓΕΡΜΑΝΙΑ

Ἡ οὐκονομικὴ κατάρρευση τῆς Γερμανίας γιὰ κομμὴ γόρα τοῦ
κόσμου δὲν ὀπρῆξε τόσο ἐπιζήμια βόση γιὰ τὴν Ἑλλάδα. Μέσα
στὸ σύστημα τῶν γενικῶν ἐντοκῶν συναλλαγῶν καὶ συνδέσαν τὴν

σης σπάνης του είναι είδος του πιέζει την εισαγωγή και όχι την εξαγωγή και αντίστοιχεί σε ελεύθερο συνάλλαγμα. Έπί πλέον η ανατολικοευρωπαϊκή ζώνη αναλαμβάνοντας να πραγματοποιήσει ένα εύριπτο πρόγραμμα ανασυγκροτήσεως και βελτιστοποίησης στο πλαίσιο του κολλεκτιβισμού είναι πλέον ή βέβαια δε χρειάζεται τα ρουμανικά πετρέλαια κατά κύρια λόγο για λογαριασμό της.

γ) Από τα λοιπά βασικά προϊόντα εισαγωγής μένει κυρίως το ξύλο, το οποίο πάντα ή ανατολική Εύρώπη μαζί με την Σουηδία ήταν ο μεγαλύτερος εξαγωγέας. Συνολικά λοιπόν διαπιστώνεται μάλλον ένας όριστικός περιορισμός του σκέλους των εισαγωγών από τις χώρες αυτές παρά μία νέα ανάπτυξη τους. Ίδιαίτερη περίπτωση είναι της Γιουγκοσλαβίας, του όρισταμένου λόγω της ειρήνευξης θέσεως του καθεστώτος της, τον οικονομικό αποκλεισμό της λοιπής Ανατολικής Εύρωπης στρέφεται υπαρκτωτικά διαρκώς περισσότερο προς τη Δύση. Οι κύριες όμως εξαγωγές της Γιουγκοσλαβίας (έκτός από τρόφιμα) ήταν και εξακολουθούν τα μέταλλα, του περισσότερο φυσιολογικά απορροφούνται από τις Ην. Πολιτείες της Αμερικής και τη βρετανική Δυτική Εύρωπη παρά από την Ελλάδα.

δ) Ός προς τις εξαγωγές είναι όμα προσοχής ή ανάπτυξη που πήρε στο τελευταίο χρόνο πριν από τον πόλεμο ή εξαγωγή των προϊόντων των ξένων στην Ανατολική Εύρωπη, ήτοι —έκτός των έληθών— των ξερών σύκων, των έσπεριδοειδών και άκόμη των νωπών σταφυλών. Η δυνατότητα λοιπόν παραπέρα αξιοποίησης των φυσικών συνθηκών της Έλληνικής γης, του εύρους την διευροκαλλιέργεια είναι δυνατό να αξιοποιηθί έμπορικά προς την κατεύθυνση των γειτονικών ατόων περιοχών. Η δυνατότητα όμως αυτή είναι έμπορικά πραγματοποιήσιμη στο βαθμό που ή Ανατολική Εύρωπη θά άνεβόσει με τη νέα οικονομική της όργάνωση σημαντικά τό βιοτικό της επίπεδο και την αγοραστική της δύναμη. Αυτό όμως θέν μπορεί να γίνει άμέσως και μάλιστα στην πρώτη φάση της προσπάθειας αυτής και μάλιστα χωρίς στην κομμουνιστική μέθοδο οικονομικής πολιτικής του έπικράτησε, τό αντίθετο είναι άναπόφευκτο: μία πτώση των καταναλωτικών περιθωρίων των μαζών για την επίταχυνση της σωρεύσεως και τον σχηματισμό του άναγκαίου βιομηχανικού κεφαλαίου. Η προοπτική κατά συνέπεια ενός τέτοιου άνοιγματος των Έλληνικών εξαγωγών είναι μία προοπτική που ίσχυει σε μεγάλο χρονικό βάθος.

ε) Έν τω μεταξύ έκείνο που υπολείπεται στο Έλληνικό έμπόριο είναι να ξαναβρηί τις γνώριμες του ανατολικοευρωπαϊκές αγορές καπνού, δηλαδή πέραν της ισπανολοβακτικής, την αγγλική και την

πολωνική. Και αυτό, όπως είπαμε, από την φύση των νέων καθεστώτων δεν υπάρχει λόγος να θεωρηθή ότι αποκλείεται.

α) Συνολικά διαπιστώνεται το ένδεχόμενο μιας ελαττώσεως των εισαγωγών από την Ανατολική Εύρωπη παράλληλα με τις δυνατότητες αναπτύξεως της ελληνικής γεωργίας και κτηνοτροφίας — και το ένδεχόμενο μιας αύξησεως των εξαγωγών που μπορεί να μεταβάλει την αγορά αυτή συνολικά λαμβανόμενη από κυρίως εισαγωγική σε κυρίως εξαγωγική, δυνατότητα όμως που δεν μπορεί να πραγματοποιηθή άμεσα και συνδέεται με την γενικότερη κοινωνικοοικονομική άνοδο αυτού του χώρου. Μέσα στο πλαίσιο αυτό το θέμα των συναλλαγών της χώρας με την Ανατολική Εύρωπη δεν παύει να έχει τη σημασία του όμως πέρα απ' αυτά το πλαίσιο και με άμεση η' αποτελείται κύρια κατεύθυνσις γραμμή της εξωτερικής εμπορικής πολιτικής της χώρας και μαγικό κλειδί για την εξοδό της απ' το σημερινό της αδιέξοδο δεν είναι παρά άλλη πολιτική δραστικότητα.

Αυτό φαίνεται καθαρά και από τη γενικότερη διαπίστωση ότι το εμπόριο της Ελλάδας με την Ανατολική Εύρωπη αφορά και από τις δύο πλευρές (και με μόνη εξαίρεση το ρουμανικό πετρέλαιο) αγροτικά προϊόντα άδηλη και οι εισαγωγές από την βιομηχανισμένη Τσεχοσλοβακία περιοριορίζονται ούλοαστικά σε είδος με αποφασιστική γεωργική βάση, τη ζάχαρη. Το σύστημα των ανταλλαγών αυτών, αποτέλεσμα της γεωκλιματικής γεωοικονομικής διαφορής που τοποθετεί την Ελλάδα κατά το μεγαλύτερό της μέρος στην υποτροπική και την λοιπή ανατολική Εύρωπη στην κυρίως εύκρατη ζώνη. Άφινε άθικτη την κύρια κατεύθυνση του εξωτερικού εμπορίου ολοκλήρου του ανατολικοευρωπαϊκού χώρου, κατεύθυνση που ήταν έστραμμένη προς την βιομηχανική άδοση. Άλλως τε η Ελλάδα, αποκωμμένη από το Δουνάβιο ύδατινο σύστημα και άνοικτη στις Μεσόθερες θάλασσες, είχε την έπικοινωνία της με τη άδοση εύκολότερη παρά με την ανατολικοευρωπαϊκή ένδοχώρα.

Όσο και αν ό ανατολικοευρωπαϊκός τομέας δεν είναι εύκαταφρόνητος όμως το κλειδί της ανάπτυξεως του εξωτερικού εμπορίου της Ελλάδας βρίσκεται όχι στην Ανατολική αλλά στην βυτική Εύρωπη και μάλιστα στην Γερμανία.

VI. ΟΙ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ ΜΕ ΤΗΝ ΓΕΡΜΑΝΙΑ

Η οικονομική κατάρρευση της Γερμανίας για κομμιά χώρα του κόσμου δεν υπήρξε τόσο έπιζήμα όσο για την Ελλάδα. Μέσα στο σύστημα των γενικά έντονων συναλλαγών που συνέθεσαν την

γερμανικὴ οἰκονομία μὲ τὴν ὑπόλοιπὴ Κεντρικὴ καὶ Ἀνατολικὴ Εὐρώπη ἢ χώρα μας συμμετεῖχε κατὰ ἓνα ποσοστὸ ἀκόμη πῶς μεγαλύτερο. Ἡ γερμανικὴ βιομηχανία κατέληξε νὰ καλύπτει στὰ τελευταῖα μεσοπολεμικὰ χρόνια τὰ τρίτα ἢ τὰ τέσσαρα πέμπτα τῶν κυριωτέρων ἀναγκῶν τῆς Ἑλλάδος καὶ μάλιστα σὲ εἶδη βιομηχανίας. Ἀπὸ τὴν ἄλλῃ πλευρᾷ οἱ μισοὶ ἐξαγωγῆς τῶν κυριωτέρων ἐξαγωγικῶν προϊόντων τῆς χώρας (ἑκτός ἀπὸ τὰ προϊόντα τῆς ἀγροικίας) κατέληξε νὰ ἀπορροφῶνται ἀπὸ τὴ γερμανικὴ ἀγορά. Αὐτὸ φαίνεται ἀπὸ τοὺς ἀκολούθους πίνακες:

Π Ι Ν Α Κ Ε Σ XV
Ἐμπόριο μὲ τὴ Γερμανία (1938)

ΧΩΡΕΙΣ	ΕΙΣΑΓΟΓΗ		ΕΞΑΓΟΓΗ	
	% συνόλου τῶν εἰσ. τῆς χώρας	ἔσοδα εἰσαγωγῶν πρὸς τὸ δολ.	% συνόλου τῶν εἰσπ.	Κατὰ εἴδη πρὸς τὸ δολ.
Εὐρώπη (χωρὶς τὴν Β.Σ.Σ.Δ.)	12,1	4,4	10,5	3,4
Κεντρικὴ καὶ Ἀνατολικὴ Εὐρώπη	30,4	3,1	23,0	2,8
Μασηγιακὴ Εὐρώπη	26,4	2,7	23,4	2,1
Ἑλλάδα	25,8	5,5	38,5	5,1

Π Ι Ν Α Κ Ε Σ XVI
Κριωτέρως εἶδη τοῦ ἑλληνογερμανικοῦ ἐμπορίου

Εἶδη	ΕΙΣΑΓΟΓΕΣ		Εἶδη	ΕΞΑΓΟΓΕΣ	
	Στ. ἄ. Δολ.	% τῶν εἰσπ. τῆς χώρας		Στ. ἄ. Δολ.	% τῶν εἰσπ. τῆς χώρας
Δέρματα κατεργασμένα	43	50	Καπνός	2500	49
Κάρβουνα	571	69	Σταφίδα σουλτανίνα καὶ ροζακιά	304	56
Σίδηρος καὶ σιδηροφυλ.	525	63	Σταφίδα κορινθιακὴ	226	24
Προϊόντα σιδηρουργίας	448	184	Ἐσπεριδοειδῆ	130	72
Μηχανές	668	70	Νωπὰ σταφύλια	51	51
Εἶδη εἰς λοιπὰ μέταλλα	129	44	Σόδα ξηρὰ	74	41
Ἐπιστμ. ὄργανα	342	74	Λάδι	39	6
Υἰατρικὰ προϊόντα	82	65	Κρασιὰ	129	50
Χημικὰ προϊόντα καὶ φάρμακα	380	53	Δέρματα κατεργασμένα	96	40
Πήματα, ὕφασματα	490	33	Κολοφόνιο	40	27
Αἰθαιόλητα	86	29	Μέταλλα	192	43

Ἡ κατάρρευση τῆς Γερμανίας εἶχε ἐπιπλέον γιὰ τὴν Ἑλλάδα τε-
 λείως διαφορετικὴ σημασία ἀπ' ὅτι γιὰ τίς λοιπές χώρες τῆς Ἀνατο-
 λικῆς Εὐρώπης. Ὄταν ἡ Γερμανία κατέρρευσε οἱ χώρες αὐτές περνού-
 σαν ἢ μία μὲτὰ τὴν ἄλλη σὲν Σοβιετικὸ κόσμον. Κατὰ συνέπεια,
 ἡ διάλυση τῶν παλαιῶν σχέσεων πρὸ συνέθεσαν τὴν γερμανικὴ βιο-
 μηχανία μὲ τὴν ἀνατολικοευρωπαϊκὴ γεωργία συνεβάδισε μὲ ἕνα νέο
 οικονομικοπολιτικὸ προσανατολισμὸ τοῦ ἀνατολικοευρωπαϊκοῦ
 χώρου, πρὸ ἂν καὶ δὲν ὀδηγεῖ, ὅπως εἶδαμε, στὴν πλήρη διεθνή ἀ-
 πομόνωσή του, ὅμως δημιουργεῖ σημαντικώτατες δυνατότητες ἐπιβο-
 ηθητικῶς καὶ ἐνισίας οικονομικῆς ὀργανώσεως, πρὸ ἐλαττώνει ση-
 μανακὰ τὴν ἐξάρτησή του ἀπὸ τὴν γερμανικὴ ἀγορά. Ὁ μόνος ἀπὸ
 τοὺς παλαιούς πελάτες τῆς ἀγορᾶς αὐτῆς στὴν γεωργικὴ Ἀνατολικὴ
 Εὐρώπη παραμένει ἡ Ἑλλάδα, ἡ ὅποια κατὰ τοῦτο αἰσθάνεται τὸν
 ἀντίκτυπο ἀπὸ τὴν γερμανικὴ κατάρρευση ὀτὸ ἀμέσως. Ἀντίκτυπο
 πρὸ ἐκδηλώνεται μᾶλλον μὲ τὴν πτώση ἀμείωσης μετὰ τὸν πόλεμον τῶν
 ἑλληνογερμανικῶν συναλλαγῶν σὲν μηδέν.

Ἐφ' ὅσον ὁμῶς διαπιστώνεται ὅτι ἡ χώρα δὲν πρόκειται νὰ
 ἐνταχθῆ σὲ ἕνα εὐρύτερον ἐξωευρωπαϊκὸ σύστημα οικονομικῆς ὀργαν-
 ώσεως, ὅπως εἶναι τὸ ἀμερικανικὸ ἢ ἕνα ἀσιατικὸ ἢ τὸ σοβιετικὸ
 (τὸ τελευταῖον ἀποκλείεται γιὰ πολιτικούς λόγους), ἡ ἀποκατάσταση
 τῶν παλαιῶν σχέσεων μὲ τὴν γερμανικὴν οικονομίαν εἴτε ἡ δημιουργία
 νέων εἶναι ἀποφασιστικῆς σημασίας γιὰ τὴν ἀναπερσάρμογῃ καὶ ἀνα-
 ζωογόνηση τοῦ ἐξωτερικοῦ τῆς ἐμπορίου καὶ τῆς ἑλῆς τῆς οικονομίας.

Ὡς πρὸς τίς εἰσαγωγὰς: Μᾶλλον σὲν 1943 ἡ βιομηχα-
 νικὴ ἀνασυγκρότηση τῆς Ἀνατολικῆς Γερμανίας προχώρησε μὲ διγγυλῶδη
 ρυθμῷ. Ὁ δείκτης τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς (1938 ἴσον 100) ἀπὸ 37
 τὸν Ἀπρίλιον ἔφθασε τὸν Σεπτέμβριον σὲν 76 καὶ μὲ τὸ εἶδος τοῦ χρό-
 νου πλησίασε τὰ προπολεμικὰ ἐπίπεδα. Ἐπὶ πλέον τὸ χαμηλὸ βιοτικὸ
 ἐπίπεδο τῆς χώρας κάνει τὰ γερμανικὰ προϊόντα νὰ ἔρχονται ἐξαιρε-
 τικὰ φθηρὰ. Ἀναμφισβήτητα οἱ ἀνάγκαις τῆς ἰδίας τῆς Γερμανίας καὶ
 τῆς λοιπῆς Ἀνατολικῆς Εὐρώπης καθὼς καὶ τὸ σύστημα τῆς κατοχῆς καὶ
 τῶν διμερῶν ἀνταλλαγῶν περιορίζουν τὸ περιθώριον τῶν γερμανικῶν
 εἰσαγωγῶν στὴν Ἑλλάδα. Ὁ ρυθμὸς ὅμως τῆς αὐξήσεως εἶναι σταθε-
 ρὸς καὶ ταχὺς. Τὸ 1946 ἡ χώρα εἰσήγαγε ἀπὸ τὴν Γερμανίαν προϊόντα
 ἀξίας 880 ἑσ. ἔρχ., τὸ 1947, 14 ἑσ. ἔρχ., σὲν τὸς πρώτους 9 μῆνας τοῦ
 1948, 58 ἑσ. ἔρχ. Ἐπὶ ἡ Γερμανία πέρασε σὲν ἑλληνικῆς εἰσαγωγῆς
 ἀπὸ τὴν 18ῃ θέσιν (1946), στὴν 9ῃ (1947) καὶ στὴν 4ῃ (1948), ἐρχόμενη
 ἀμείωσης μετὰ τίς Η.Π.Α., τὴν Μεγάλην Βρετανίαν καὶ τὴν Ἰταλίαν. Ἡ
 ἐξέλιξις αὐτὴ ἀσφαλῶς θὰ συνεχισθῇ. Στὴν ἀνάγκη πρὸ ὀπάχει γιὰ
 τὴν χώρα νὰ ἀνηκαταστήσῃ τὰ ἀμερικανικὰ βιομηχανικὰ προϊόντα

μέ εθνικιστικά, ή γερμανική οικονομία μπορεί να την ικανοποιήσει σε αποφασιστικό βαθμό.

Ός προς τις εξαγωγές: Τά ελληνικά κοπιά του άποικολούσαν πριν από τον πόλεμο τή βάση των εξαγωγών στη Γερμανία (26 εκ.τόν. τό 1938 σε 49 εκ.τόν. συνολικής εξαγωγής) αντιμετωπίζον σήμερα στη χώρα αυτή ένα επικίνδυνο ανταγωνιστή, τά άμερικανικά κοπιά Βερτζίνα, που εισάγονται στις δυτικές ζώνες χάρις στό καθιστώσ τής κατοχής. Ό κίνδυνος είναι οι γερμανοί κοπιαστές να συνήθισουν τά άμερικανικά σιγαρέττα και οι γερμανικές κοπιοβιομηχανίες να προσαρμοσθούν τεχνικά στην επεξεργασία των μγγμάτων. Στην περίπτωση αυτή θα επαναλαμβάνονταν ο,τι συνέβη με την άγγλική άγορά, που έχάθηκε για τό άνατολικό κοπιά κατά τον πρώτο παγκόσμιο πόλεμο. Έν τούτοις υπάρχουν πάντα άρισμένα περιθώρια χρόνου για να άποσαβηθή ο κίνδυνος αυτός και να άνακτήσουν τά ελληνικά κοπιά τήν θέση τους στη Γερμανία. Όσο γρηγορότερα ή Έλλάδα άνασχούσι τήν πολιτική του εξαγωγικού της έμπορίου και όσο γρηγορότερα ή Γερμανία άνακτήσει τήν πώλητική και οικονομική της άνεξαρτησία, τόσο περισσότερες πιθανότητες υπάρχουν να διασωθή ή γερμανική άγορά για τό ελληνικό κοπιά. Άνάλογη άπειλή, άν και σε μικρότερο βαθμό, άφίσταται και για τήν σουλτανίνα, που τείνει για άνάλογους λόγους να τήν αντικαταστήσει στη Γερμανία ή καλλιφόρονακή σταφίδα. Συνολικά βλέπουμε ότι ή βορειοαμερικανική επέμβαση στη γερμανική άγορά δημιουργεί μία κατάσταση καθολικής διασπεί συναλλακτικής σχέσεϊ, που είχαν ένα ιστορικά και οικονομικά διαμορφωμένο χαρακτήρα, επιδιώκει να εξασφαλίσει τήν προτίμηση για προϊόντα, που ένώ στό σύνολο της οικονομίας των Η.Π.Α. έχουν ελάχιστο εθνικό βάρος, για τήν οικονομία άλλων χωρών, όπως είναι ή Έλλάδα, είναι κρίσιμα.

Έν τούτοις οι ελληνικές εξαγωγές στη Γερμανία άρχισαν να άναπτύσσονται, άν και με βραδύτερο ρυθμό, από τις εισαγωγές. Ένώ τό 1947 εξακολουθούν να είναι μηδαμινές, τό πρώτο έννοημενο του 1948 φθάνουν τό 13,4 δισ. δραχ. καταλαμβάνοντας στις ελληνικές εξαγωγές τήν 3η κατά σειράν θέση. Τό πρόβλημα της εξαγωγής κοπνου είδικότερο έμφανίζει τελευταία περισσότερες δυνατότητες να λυθή οικονομικητικά για τήν Έλλάδα μέσα στο πλαίσιο των άνταλλαγών των χωρών του Σχεδίου Μάρσαλ. Συνολικά έν τούτοις ο γερμανικός παράγοντας εξακολουθεί να είναι ώς ένα βαθμό άγνωστος. Άναμφισβήτητο είναι ότι τόσο ή άνασυεργρότηση της γερμανικής βιομηχανίας, όσο και ή πολιτική της ένσποίησης και της εθνικής άποκαταστάσεως γίνεται συνάρτηση της άναπτύξεως του έλλη-

νικού εξωτερικού εμπορίου, καθώς και της τροφοδοτήσεως της χώρας με τάαπαραίτητα βιομηχανικά είδη για την παραπέρα αξιοποίησή της. Είναι όμως εξ ίσου φανερό ότι η πορεία αυτή δεν μπορεί να συντελεσθή παρά μέσα σε όρισμένο χρονικό βάθος. Πράγμα το οποίον εν τω μεταξύ ακόμη σημαντικώτερο από ότι ήταν στο παρελθόν για το έλληνικό εξωτερικό εμπόριο τον ρόλο των λοιπών δυτικοευρωπαϊκών χωρών, που άνηκουν στον ίδιο βιομηχανικό τύπο με την Γερμανία.

VII. ΟΙ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ ΜΕ ΤΗΝ ΔΥΤΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ

Οι συναλλαγές της Ελλάδας με τις υπερβιομηχανοποιημένες χώρες της Δυτικής Εξρώπης (γενίκευση του θέματος των συναλλαγών με την Γερμανία) αποτελούν την όλική βάση πάνω στην οποία το πρόβλημα του εξωτερικού εμπορίου της χώρας τοποθετείται.

Η κατάσταση των συναλλαγών αυτών δίνεται από τους ακόλουθους πίνακες.

Π Ι Ν Α Κ Α Σ Χ Ν Ι

Έλληνικες εισαγωγές στη Δ. Εξρώπη

Χώρα	1936	1947	1946	1947	1948
	κιλ. δολλ.	κιλ. δολλ. του 1936	σ' άμπερ κιλ. δολλ. του 1936	πρ. του 1936	σ' άμπερ πρ. του 1947 σ' άμπερ
Μ. Βρετανία	17.500	8.140	11.830	46	206
Γαλλία	2.080	1.150	1.770	51	192
Βέλγιο	1.370	4.500	2.990	322	95
Όλλανδία	2.780	800	1.190	68	184
Σουηδία	1.580	2.220	2.600	128	181
Έλβετία	780	1.180	770	151	83
Αυστρία	2.610	670	1.660	31	510
Γαλλία	4.550	4.270	6.190	93	250
Φινλανδία	910	750	1.620	83	212
Πορτογαλία	80	740	560	25	295
Δανία	360	340	310	95	123
	34.000	24.780	31.520	73	189

Από τους πίνακες αυτούς εξάγεται ότι παρά τις τρομακτικές αντίξοες συνθήκες το έλληνικό εμπόριο με την Δυτική Εξρώπη (πλην Γερμανίας) έφθασε και έπέρασε το 1947 το κατά μέσον όρον προπολεμικό του επίπεδο.

Π Ι Ν Α Κ Α Σ XVIII
Ἑλληνικὴ ἐξαγωγή πρὸς Ἀ. Εὐρώπην

Χ ὄ ρ ο ς	1938	1947	1948	1949	1948
	χιλ. δολ.	χιλ. δολ. πρὸ 1938	σ' ἑκατ.	% πρὸ 1938	σ' ἑκατ. πρὸ 1938
Μ. Βρετανία	7.880	10.900	6.860(7)	143	137(7)
Γαλλία	2.880	1.100	1.240	41	321
Βέλγιο	1.100	400	410	46	101
Ὑόλλανδία	2.090	690	610	33	118
Σουηδία	490	390	630	122	401
Ἑλβετία	870	710	390	82	55
Αἰσρία	1.530	490	1.290	30	
Ἰταλία	4.770	5.480	4.230	114	124
Φινλανδία	1.120	890	1.230	79	130
Νορβηγία	290	390	360	154	53
Δανία	420	10	90	3	433
	22.960	21.590	16.930	95	153

1. Δὲν συμπεριλαμβάνεται ἡ ἐξαγωγή κεινοῦ πρὸς Ἑλλάδα πρὸς τὸ Ἀ' ἑνεκώμιο.

Π Ι Ν Α Κ Α Σ XIX
Ἐλλείμμα ἢ περίσσεια ἐμπορίου πρὸς Ἀνατολήν Εὐρώπην
(Σὲ χιλ. δολάρια πρὸ 1938)

Χ ὄ ρ ο ς	1938	1947
Μ. Βρετανία	- 9.820	+ 2.860
Γαλλία	+ 610	- 90
Βέλγιο	- 270	- 4.100
Ὑόλλανδία	- 690	- 110
Σουηδία	- 1.120	- 1.660
Ἑλβετία	+ 90	- 470
Αἰσρία	- 480	- 170
Ἰταλία	+ 230	+ 1.210
Φινλανδία	+ 210	+ 110
Νορβηγία	+ 170	- 390
Δανία	+ 80	- 330
	-11.020	- 3.160

Ὡς πρὸς τὶς εἰσαγωγὰς. Ἡ κάμψη στὶς εἰσαγωγὰς βιομηχανικῶν εἰδῶν ἀπὸ τὴν Δυτικὴν Εὐρώπην καὶ ἐμφανίζεται στὸ 1947 εἶναι συνέπεια τῶν καταστροφῶν καὶ ὁ βιομηχανικὸς ἐξοπλισμὸς τῶν χωρῶν αὐτῶν ὁπίσθη καθὼς καὶ τῶν ἐπαιζημένων ἐγχώριων ἀναγκῶν γιὰ τὴν ἀντικατάστασίν τους. Ἔτσι ἡ μείωσις τῶν εἰσαγωγῶν ἐμφανίζεται κυρίως στὶς χώρες καὶ βραχυβάστηκαν ἀπὸ τὸν πόλεμον (Ἄγγλια, Γαλλία, Ὀλλανδία, Αὐστρία, Νορβηγία) καὶ ἀνάμεσα στὶς ὁποῖες ἐκείνη καὶ ἰδιόitera βαρύνει στὸ σύνολο εἶναι ἡ Ἄγγλια (πτώσις τῶν βρετανικῶν εἰσαγωγῶν κάτω ἀπὸ τὸ μισό) ἀντίθετα ἀπὸ τὶς αὐθιότερες χώρες (Ἐλβετία· Σουηδία) καθὼς καὶ ἀπὸ τὸ ἀνεκφο Βέλγιο, οἱ εἰσαγωγὰς αὐξάνονται ραγδαίᾳ γιὰ νὰ καλύψουν ἕνα μέρος τοῦ κενοῦ. Τὸ 1948 ἀντίστροφη τάξι: Ὁ ρυθμὸς τῆς εὐρωπαϊκῆς ἀνασυγκροτήσεως εἶναι τῶσα γρήγορος ὥστε οἱ εἰσαγωγὰς αἰσχέσι μὲ τὸν προηγούμενον χρόνον αὐξάνονται σημαντικῶς. Ἰδίως ἀπὸ τὶς χώρες ὡς πρὸς τὶς ὁποῖας εἶχε προηγούμενα σημειωθῆ πτώσις καὶ ἔλασι τάνονται ὡς πρὸς τὶς λοιπὰς. Καὶ πάλιν οἱ εἰσαγωγὰς ἀπὸ τὴν Ἄγγλια, καὶ ὑπερδιαπλασμάζονται, ἀσκαθὴν τὴν καὶ ἀποφασιστικὴ ἐπίδρασι. Συνολικῶς ὁ συντελεστὴς στὸ πρῶτον ἐνεάμηρον τοῦ 1948 (1938 ἴσον 100) φθάσι τὸ 138 (Μεγάλη Βρετανία—96). Ἀποδεικνύεται κατὰ συνέπεια ὅτι ἡ Δυτικὴ Εὐρώπη εἶναι καὶ πόλιτις ἔθεσι νὰ καλύψῃ τὶς βιομηχανικὰς ἀνάγκας τῆς χώρας ὅπως καὶ στὸ παρελθόν μετὰ τῆς προποδοσι ἀνάρθωσίν της. Ἡ διαπίστωσι αὕτη εἶναι συνέπεια μὲ ἐκείνη καὶ ἀφορᾷ τὴν γερμανικὴν ἀνάρθωσι λίαν κατὰ βάση τὸ πρόβλημα τῆς ἐπανόδοσι ὡς πρὸς τὶς εἰσαγωγὰς ἐπανόδοσι τῆς στήν εὐρωπαϊκὴν κοίτην, ἐρόβλημα καὶ εἶναι καιρὸν γιὰ τὴν ἑλληνικὴν οἰκονομίαν.

Τὸ πρόβλημα ὅμως αὐτὸ ὅτι μπορεῖ τελικῶς νὰ λυθῇ ὡς πρὸς τὶς εἰσαγωγὰς πορὸ ἐφ' ὅσον ὅτι ἔχει λυθῇ καὶ ὡς πρὸς τὶς ἐξαγωγὰς. Εἶναι ἡ ἑλληνικὴ οἰκονομία αἰσχέσι νὰ ξαναῶρει στήν Δυτικὴν Εὐρώπην ὅχι μόνο τοὺς παλαιούς της προμηθευτὰς, ἀλλὰ καὶ τοὺς παλαιούς της πελάτας ὥστε νὰ ἐξασφαλίσι τὴν ἀναγκαίαν γιὰ τὶς εἰσαγωγὰς της συναλλαγμιακὴν ἀγοραστικὴν δύναμις. Οἱ παραπῶνα πίνακες δύνανται κατ' ἀρχὴν στὸ ἐρώτημα αὐτὸ μὴ ἀπάντησι καταφατικῶς. Ἀκόμη ἡ ἀναπροσαρμογὴ τῶν ἐξαγωγῶν πραγματοποιεῖται γρηγορότερα ἀπὸ τῶν εἰσαγωγῶν. Τὸ 1947 οἱ ἐξαγωγὰς εἰς τὴν Δυτικὴν Εὐρώπην (πλὴν Γερμανίας) εἶναι ἐλάττωστα λιγώτερες ἀπ' ὅτι πρὶν ἀπὸ τὸν πόλεμον. Ἰδιόitera σημαντικὴ ἐμφανίζεται ἡ αὐξήσι τῶν ἐξαγωγῶν πρὸς τὴν Μεγάλην Βρετανίαν καὶ συνολικῶς τὸ ἐμπορικὸν ἑλλειμμα πρὸς τὶς χώρες αὐτὰς περιορίζεται στὸ ἕνα τέταρτον σχεδόν τοῦ 1938. Τὸ 1948 οἱ ἐξαγωγὰς πρὸς τὴν ἴδιαν περιοχὴ αὐξάνονται σημαντικῶς, ὅσον προηγούμενα εἶχε σημειωθῆ κάμψις, ἡ κάμψις αὕτη ἐξα-

φανίζεται, ὃ δὲ συναδικῶς συνταλασθῆς φθάσει (1938 ἴσον 100) εἰς 147. Καὶ εἴη περίπτωσις αὕτη αἰ ἐξαγωγῆς εἰς τὴν Ἀγγλίαν εἶναι ἐπὶ κεφαλῆς (συνταλασθῆς 196).

Ἡ σημασία αὐτῆς τῆς ἐξέλιξις γίνεται ἀκόμη μεγαλύτερη ἐν ληρῇ ὅτι ὄφει ὅτι καταρθῶναι νὰ ἐξουδετερώσει πολλοὺς δυσμενεῖς παράγοντας τοῦ θραυθῆς ἐπιπέδου καὶ τοῦ εἶναι α) Ἡ διατήρησις αἰ ἐφ' ἑαυτῷ αἰ σχέσις μὲ τὴν ἰσοτιμία τῶν ἀγοραστικῶν δυναμειν, τῆς συναλλαγματικῆς ἀξίας τῆς δραχμῆς, εἰδικῶς δὲ γὰρ τὴν στερλίνο, ἡ διατήρησις τῆς σχέσεώς τῆς πρὸς τὸ δολλᾶριον 1:3 ἐπι 1:4 τακτικῇ τοῦ δημιουργεῖ ἕνα σοβαρώτατον ἐμπόδιον γὰρ τὰ ἑλλ. προϊόντα ἐξαγωγῆς καὶ ἰδίως γὰρ τὰ θεωυθόμενα εἰς τὴν ζώνη τῆς στερλίνας, β) σημαντικὰ παραλείψεις τοῦ ἔχουν σημειωθῆ κατὰ τὴν ἀσκησὴ ἀπὸ μέρους τοῦ Κράτους τῆς ἐξωτερικῆς ἐμπορικῆς τοῦ πολιτικῆς· ἡ ἀληθινωτικῆ κατὰστασις τοῦ μὲ τὴν ἀνεξαρτητομοτικῆ τῆς δυσχεραίνε τὸν διεθνή συναγωνισμό ἀπὸ ἀποψη κόστους τῶν ἑλληνικῶν ηροϊδῶν, γ) τὸ ὅτι ἡ οἰκονομία τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης δὲν ἔχει τελείως ἀναρρῶσαι ὥστε νὰ καταναλίσει ἀπὸ τῆς προϊόντα πρώτης ἀνάγκης, δ) τὸ ὅτι οὐδεὶς τῶν διμερῶν συναλλαγῶν καὶ τῶν συναλλαγματικῶν περιορισμῶν. Τὸ γεγονός λοιπὸν ὅτι τὰ ἑλληνικὰ προϊόντα ἐκτῶρθεσαν νὰ ξεπερῶσιν διὰ τὰ ἐμπόδια αὐτὰ ἀποδεικνύουν ὅτι ἐξασκολευθῶν νὰ ἔχουν μίαν βεβῶτερη ἰκανότητα τοποθετήσεως τοῦ ἀποτελεῖ μίαν σοβαρώτατη ἐγγύησι γὰρ τὸ μέλλον τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου τῆς χώρας. Εἰδικώτερα:

Ὡς πρὸς τὸν καπνὸν Ἡ Ἑλλάς ἀνημερωθῆ μετὰ τὸν πόλεμον πολὺ ἰσχυρότερον τὸν συναγωνισμό τῆς Τουρκίας. Ἀντίθετα δπως ὁ συναγωνισμὸς τῶν βουλγαρικῶν καπνῶν, λόγω τῆς ἐπιτάξεως τῆς Βουλγαρίας εἰς τὸν σοβιετικὸν κόσμον, περιορίζεται. Ἡ στενότησις αἰ δολλᾶρια τῶν εὐρωπαϊκῶν χωρῶν εἶχε γὰρ τὰ ἑλληνικὰ καπνὰ ἐργετικῆ ἐπίδρασις ἀντίπερὶ εἰς τὰ ἀμερικανικὰ καὶ ἀντίπερὶ ἰδιαιτέρα δυνατοτικῆς εἰς τὴν ἀγγλικὴ ἀγορὰ, ἀποφασισμένη, σύμφωνα μὲ τὸ πρόγραμμα τῆς Ἐργαστικῆς Κυβερνήσεως νὰ περιορίσει τῆς ἀνάγκης τοῦ στοιγίζου δολλᾶρια. Συναδικῶς αἰ ἐξαγωγῆς καπνῶν τόσο εἰς τὴν Μεγάλην Βρετανίαν δπως καὶ εἰς τῆς περισσώτερες ἀπ' τῆς ἄλλας εὐρωπαϊκῶν χωρῆς (πλὴν Γερμανίας) ἐμφανίζεται αἰ σχέσις μὲ τὸ 1938 σημαντικῶς ἐπιβεβῶμένη. Ἔνας νέος κίνδυνος τοῦ αἰ σχέσις μὲ τὴν ἀγγλικὴ ἀγορὰ διαγράφεται, ἀξίζει πάντως νὰ σημειωθῆ: εἶναι ἡ δυνατοτικῆ ἐπιτυχίας ἀνατολικῶν καπνῶν εἰς τὴν Νότια Ρωσσία. Ὁ κίνδυνος δπως αὐτὸς δπως καὶ γενικώτερα ἡ ἀνάπτυξις τῶν αὐτοκρατορικῶν χωρῶν τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης αἰ συναγωνιστῆς τῶν βασι-

κων ελληνικών προϊόντων εξαγωγής είναι ακόμη μικρότερος και όμβριος.

Π Ι Ν Α Κ Α Σ Σ Χ
Εξαγωγή κοπρών στη Δυτική Εύρωπη
τόνοι.

Ευρωπαϊκοί Χώρες	1930	1947	1948 σ' ένατοίσιον
Μ. Βρετανία	503	4.298	—(1)
Γαλλία	213	508	698
Βέλγιο	97	104	
Ιταλία	1.409	2.664	2.421
Αυστρία	825	539	846
Ελβετία	472	389	127
Όλλανδία	941	420	3
Σουηδία	4.131	198	289
Φινλανδία	1.515	1.074	506

Ός προς την σταφίδα, το ίδιο συναλλαγματικό πλεονέκτημα που έχουν τα ελληνικά κοπριά σε σχέση με τα Βρετανία έχει ή ελληνική σταφίδα σε σχέση με την καλλιφορνιακή. Έξ άλλου οι δυνατότητες συναγωνισμού από άλλες περιοχές εξακολουθούν να είναι περιορισμένες είτε λόγω της μικρής παραγωγής (Τουρκία) είτε λόγω της αποστάσεως και της χρονικής καθυστέρησώς της παραγωγής (Αυστραλία). Η ελληνική σταφίδα ενώ στην Μεγάλη Βρετανία φτάνει από 1948 το προπολεμικό επίπεδο, αναπτύσσεται σε πολλές δευτερεύουσες δυτικοευρωπαϊκές αγορές.

Γιά τό λάδι, που ενδιαφέρει κυρίως τό έσωτερικό, τις ελίες, που απορροφόνταν κατά τό μεγαλύτερο μέρος στις Η.Π.Α. και την Ρουμανία, τό κ ρ α σ ι, που διατίθενταν κυρίως στη Γερμανία, ή δυτικοευρωπαϊκή αγορά παρουσιάζει μικρό σχετικά ενδιαφέρον. Πολύ περισσότερο ενδιαφέρον παρουσιάζει ή δυνατότητα διαθέσεως στη Δυτική Εύρωπη φρούτων ίδιως (εσπεριδοειδών και σταφυλιών) και καρπών λαχανικών (κυρίως ντομάτας), τοποθέτηση του είναι συνάρτησης της

1. Πραγματοποιήθηκε με σχετικά καθυστέρηση.

ανάπτυξως της δασφροκαλλιέργειας και της κηπουρικής στη χώρα.

Συνολικά τὸ πρόβλημα τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου μὲ τὴν Εὐρώπη καθορίζεται ἀπὸ τοὺς ἀκόλουθους παράγοντας: α) ἀπὸ τὴν ἀνάγκη τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης νὰ ἀξήσῃ τις εἰσαγωγὰς τῆς ἀπὸ χώρας.

Π Ι Ν Α Κ Α Σ ΧΧΙ

Ἐξαγωγή στατρίδας ἀπὸ Δυτικὴν Εὐρώπην
(Κερνθιακῆς + Σουλιτανίας)

Κυριώτεροι Χῶροι	1938	1948 σ' ἑκατομμύρια
Μ. Βρετανία	44.997	34.565
Γαλλία	1.285	—
Βέλγιο	50	—
Ἰταλία	9.006	—
Αὐστρία	790	203
Ἐλβετία	306	—
Ὁλλανδία	327	1.575
Σουηδία	224	511
Φινλανδία	238	242

ρες ἐκτὸς τῆς ζώνης τοῦ δολλαρίου γιὰ νὰ ἀποσταθμῆσι δολλάρια. β) Ἀπὸ τὸ σύστημα τῶν ἀνταλλαγῶν μὲσα στὰ πλαίσια τοῦ Σχεδίου Μάρσαλ καὶ τὴν πολιτικὴν τῆς ἀναπτύξεως τοῦ ἐνδοευρωπαϊκοῦ ἐμπορίου μὲσα στὰ πλαίσια αὐτὰ γ) Ἀπὸ τὴν εἰδικὴ θέση τῆς Ἑλλάδος ὡς παραγωγὸς καὶ ἐξαγωγέως ὀρισμένων προϊόντων ὡς πρὸς τὰ ὅποια ὁ συναγωνισμὸς ἐπὶ τὴν ἐκτὸς τοῦ δολλαρίου ζώνη καὶ ἰσχυρὰ ἐπιτεταμένη ἐστὶν ἐπιτεταμένη. δ) Ἀπὸ τὴν γενικότερη προοπτικὴ μιᾶς ἐθνικῆς ὀργανώσεως σὲ σοσιαλιστικὴ βάση τῆς ἐξωστρεφικῆς Εὐρώπης. Μὲ αὐτὴν τὸ μεγαλύτερο μέρος τῶν εἰδικῶν προβλημάτων τοῦ ἑλληνικοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου θὰ λυνόταν αὐτόματα, τὰ ἑλληνικὰ προϊόντα θὰ εἶχαν πολλαπλασιασμένους τις δυνατότητες τοποθετησθῆναι ἐκτὸς τῆς χώρας σὲ βασικὰ προϊόντα εἰσαγωγῆς θὰ μπορούσαν νὰ ικανοποιηθοῦν μὲσα στὰ πλαίσια τῶν γενικῶν εὐρωπαϊκῶν εἰσαγωγῶν. Θὰ μπορούσε ἐπίσης νὰ καταλυθῆ ὀριστικὰ ἡ ἀκωστήτα ἐπὶ τις τιμὲς ἀνταλλαγῆς μεταξὺ βιομηχανικῶν καὶ ἀγροτικῶν προϊόντων τοῦ ἀπορροφῶσι ἕνα κοσμὸ ὑπεραξίας

από τις καθυστερημένες αγροτικές χώρες στις βιομηχανικές και προχωρημένες. Η προεκτική όμως αυτή δεν είναι άμεση. Έν τω μεταξύ κάθε πρόβος στην ανάπτυξη και ανάπτυξη της ενδοευρωπαϊκής οικονομίας και του ενδοευρωπαϊκού εμπορίου προς την κατεύθυνση αυτή είναι σε θέση να προωθή προς την ίδια κατεύθυνση κατά ένα ποσοστό τη λύση των αντίστοιχων ζητημάτων.

Τελικό διαπιστώνουμε ότι όσοδήποτε και αν υπάρχει απόκλιση στον τομέα αυτόν με άριστή ρευστότητα (που αξίζει όταν προστεθεί και η περίπτωση της Γερμανίας), το πρόβλημα του ελληνικού εξωτερικού εμπορίου δεν μπορεί να λυθεί παρά κατά κύριο λόγο στη βάση αυτή και σε συνδυασμό με την αναπροσαρμογή της ελληνικής οικονομίας και την ενίσχυση των έσωτερικών της πόρων που προηγούμενα αναφέρθηκε. Για τον λόγο αυτό σε τελευταία ανάλυση όλη αυτή η εξέλιξη τοποθετείται σε συνάρτηση προς την δυνατότητα τελικής και άριστης αναστάσεως της δυτικοευρωπαϊκής (και προ παντός της γερμανικής) οικονομίας και μέσα σ' αυτήν και της ελληνικής ή όποιας ευρωπαϊκής αναστάσεως, με τη σειρά της, συνδέεται προς την προαυτική επιβολή οικονομικών λύσεων, που έχει αρχίσει σ' αυτόν τον χώρο και μάλιστα στην Μεγάλη Βρετανία.

VIII. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Τα κυριότερα συμπεράσματα που βγαίνουν απ' αυτήν την έρευνα είναι τα ακόλουθα: α) Η παθολογικότητα του μεταπολεμικού εξωτερικού εμπορίου της χώρας είναι κατά κύριο λόγο παροδική και πάντως μπορεί να ξεπεραστεί. β) Η Ελλάδα οφείλει και μπορεί να περιοριστεί στο βαθμό που είναι αναγκαίο την εξάρτησή της από την αμερικανική αγορά. γ) Η μεταβολή στις σχέσεις με την Α. Εύραση δεν συνιστά παράγοντα καταστροφής της ελλην. οικονομίας ή δε αντίστροφη των συναλλαγών προς την πλευρά αυτή χωρίς να είναι ασήμαντη δεν λύει το ζήτημα.

δ) Η έκτατος της έλλ. οικονομίας στο δυτικοευρωπαϊκό σύστημα δεν μπαίνει κάτω από αμφισβήτηση και είναι ο μόνος τρόπος για να εξασφαλισθεί με νέα ισορροπία και ανάπτυξη της οικονομίας της χώρας τόσο ως προς τις εισαγωγές βιομηχανικών ειδών βαρυσ βιομηχανίας και όψιλης τεχνικής, όσο και ως προς τις εξαγωγές γεωργικών προϊόντων μεγάλου ακαθάρτου εισοδήματος. ε) Η ελληνική οικονομία μπορεί και οφείλει να περιορίσει τις εισαγωγές αναπτύσσοντας την έσωτερική παραγωγή βιομηχανικών και ζωοκομικών προϊόντων, όπως και την παραγωγή ειδών ελαφρού βιομηχανίας με

σκοπό όχι μόνο να καλύψει το έλλειμμα του έμπορικου ισοζυγίου, αλλά και να επιτρέψει την αύξηση της εισαγωγής άλλων ειδών και μάλιστα των αναγκαίων για μία πλατειά άνασυγκρότηση και αξιοποίηση κεφαλαιουχικών αγαθών. στ) Συνολικά θεωπιώνεται ότι η βάση για την εξασφάλιση μιας νέας Ισορροπίας στις διεθνείς συναλλαγές της χώρας οφείλει να αναζητηθεί λιγώτερο στις συναλλαγές αυτές καθ'αυτές λαμβανόμενες και περισσότερο στο έσωτερικό υπόβαθρο των παραγωγικών δυνάμεων, στην παράλληλη και συνδυασμένη ανάπτυξη και διεύρυνση της δυτικοευρωπαϊκής και της ελληνικής οικονομίας, στην άναπροσαρμογή της οικονομίας της χώρας μέσα σ'αυτά τα χωρικά και κοινωνικά πλαίσια και σύμφωνα με τα κριτήρια που προκύπτουν απ'την άναλυση του προβλήματος του έσωτερικού της έμποριου.

Α. ΝΙΚΟΛΑΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΟΥ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Πριν αναθέλωμεν υπό την εγείνη Υπόμ. συμφώνως τῷ Καταστατικῷ, τῶν Ἱσολογισμῶν τῆς χρήσεως 1948, θεωρούμεν σκόπιμον, ὡς καὶ αναγραφῆ-σασιν ἐν συντόμῳ τῷ ἑθνικῷ καὶ γενικότερον τῷ ἑλληνικῷ οικονομικῷ πλάνῳ, ἐπεὶ τῶν ἁποῖων διεξέχθησαν ἀνέργασται τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος.

Τὸ ἐπὶ ἀνασκόπητον ἔτος, τὸ ἁποῖον ἔρχεται ἐπὶ καλοῦς ἀποδόσεις εἰσινός, μὴ σταθερῶν τῆς προσοχῆς τῆς ἀμερικανικῆς βοήθειας, μὴ ἀποτυγ-χάνοντα τὰ στρατηγικὰ σχέδια τῶν κομμουνιστῶν, ὑπόστην τῆς θεμελιωδῆς ἑνώσεως τῆς Κοινοτῆτος, καὶ μὴ ἐπιβεβῆκεν βελτιώσεως τῶν οικονομικῶν συνθη-κῶν, παρέδωκεν δυσχερῶς εἰς τὸ ἀρξόμενον ἔτος προβλήματα, τῶν ἁποῖων ἡ ἕσπαισις ἔρχεται γὰρ ἀσφοδῶν ἀνευρητικῶν.

Ἡ συμμερικανὴ ἔρδαις ἀξιολοκῶθη καὶ ἐπὶ τὸ ἐπὶ ἀνασκόπητον ἔτος γὰρ ἀποταλῆ τῆς κυριωτέρου ἐπιθετικῆς ἐπινοίας τῆς εἰσδομικῆς καὶ πολιτικῆς ἀνασκηλώσεως τῆς Χώρας. Μὴ τῆν ἕσπαισις τῆς, κατὰ τὴν ἑπιδομῆν τοῦ 1948, ἄφ' ἑσῆς γὰρ συνεκτεταταί περισσότερα τὴν προσοχῆν καὶ τὰς προντίδας τοῦ ἐργαζομένου Ἔθνος εἰς τὰς τιμὰς ἐκείνας, οἵτινες εἶχον ἀμετωτέρου σχῆμα μὴ αὐτῶν καὶ ὅπου αἱ ἀπαστρατευταὶ αὐτῆς συνέπειαι ἦσαν ἀμετωτέραι καὶ αἱ ἐπιμετωγοῦμεναι φάσεις ἐπιτακτικώτεραι—τροφο-δότησαι μεγαλυτέρου στρατηγικῶν ἐνῶματιν εἰς ἐπινοίας πηγῶν, περιθάλ-ψαι, στήγαισι, ἀντήρησαι καὶ ἀπεκατάστασαι ἀερατικῶς συμμοριστήκτων εἰς 700.000 ἀνθρώπων περίπου κ.α.κ.— ἄφ' ἐσῆς μὴ συνεκτεταταί βαθυτέραις φθί-κας, παραγωγικῶς, ἐπιλοφορικῶς καὶ θερμοπαινομικῶς ἀναστραγῶς. Καθῆ-σταται εἰ ὅς ἐκ τούτου ἁσπῆραι καὶ περισσότερο ἀντιληπτῶν ὅτι, ἐφ' ὅσον δὲν ἐπινοκῶνται ἡ ἀπεκονδύκται ἔρδαις τῶν συμμοριστῶν, ὅγ μόνον σοβαρὰ ἀνασκηλωτήκται δὲν ἦτο δυνατόν γὰρ συνεκτελῆ. Ἄλλὰ καὶ ἡ περαιτέρω ἐπι-δεικτικῶς τῆς καταστάσεως ἦτο φυσικὸν γὰρ ἀσφοδῶν ἀνευρητικῶς.

Τὸ παρήγορον ἐπὶ τῆν Χώραν εἶναι ὅτι αἱ τοκαμπωταὶ καὶ τὰ βῆρη ἐκ τῆς πάλαις ἐπινοίας ἐχθροῦ προσκαθῶντος γὰρ πῶτῃ ἐπὶ τῶν εἰρηχθῆ-στατον τρόπον τὰς ζωτικὰς ἐνῶμας τοῦ Ἔθνος, δὲν ἔμβλωναν τὸ σῆθος ὅλων τῶν τάξων τοῦ ἑλληνικῶ ἑσῆς, ἱθαῖστα δὲ τῶν ἀγροτῶν, πρὸς ἐρ-γασίαι, καὶ δὲν ἐπινοκῶναι τὰς προσπάθειαι, ἐφ' ὅσον αἱ συνέπειαι τῶ ἐκείνου-τον, δὲ τῶν ἀνασκηλωθέντων τοῦ παραγωγικῶ ἑσῆς καὶ τῆν ἐσῆς τῶν τῶν ἐκ τοῦ πάλαιου πλῆθους τῆς εἰσδομίας. Ἡ συμμεριστικῶς εἰς τὴν προσκῶ-θησαν ταύτην τῆς Ἀμερικανικῆς Συμπολιτικῆς, ἔτος ἀξιολοκῶθηται παρήγορα, ἐπὶ τῆ βῆσαι τοῦ σχεδίου Τρεζμαν, καὶ μετῆκται τοῦ σχεδίου Marshall, ἀπε-ριερίστα τὴν φθῆκῆ καὶ ἐκτεταμέντην τὴν ἐκείνη ἀρωγῆν τῆς, ὁπῆρξεν ὁ ἀνευρητικῶς παρήγορον, χωρὶς τῶν ἁποῖων αἱ προσπάθειαι τῆς Χώρας εἶναι ἀρ-

φιλοῦν ἂν ἦσαν ἰκανοί, ὅπως διακεκλήσουν ἀποτέλεσματικῶς τὴν ἐπιβίωσιν αὐτῆς. Αἱ προσπάθειαι βραχὺ αὐταὶ τοῦ πληθωρισμοῦ καὶ ἡ συντρέχουσα ἀμερικανικὴ βοήθεια εἴν προσηκουσάν μόνον ἐπὶ τῶν ἐθνικῶς ἐξοντωτικῶν ἐπιδοσίων τῆς ἑκδοσέως ἀνατολίως, ἀλλ' ἐπινομιέθησαν συγγενῶς καὶ ἐπὶ τῆς, ὅς διαχετοῦν πρὸς τούτους, ὅπουλον καὶ διαρκῆς πικρῶς ἀπειλήν: τῆς ἀφίρτουσιν καθ' ἑλπίαν τὸ 1948 νομισματικῆ κρίσιν.

Ἡ ἀνάγκη τῆς λήψεως τῶν καταλλήλων καὶ συντόνων μέτρων, εἶναι ἐκδηλῶς ἐπιτακτικὴ καὶ κινεῖται ἐπιείγουσα πρὸς πρόβλησιν καταβλαπτικῶν κινδύνων κατὰ τὸ ἦδη ἀρρόθμως ἐκπροζερμένου ἔσαντι τῶν ἀγαθῶν ἐθνικοῦ νομισματος καὶ ἂ' αὐτοῦ κατὰ τῆς ἀναρρώσεως τῆς Χώρας. Μίαν ἀπὸ τῶν ἐπιβίων τούτων παρέχει ἡ κίνησις τῶν δεικτῶν τῶν τιμῶν, εἰς τινὰς κατὰ τὴν ὑποδραμῆν τοῦ παρελθόντος ἔτους καὶ ὅς κατὰ τὸ τελευταῖον αὐτοῦ τρίμηνον ἐπαρόντως ἐπεκρίθησαν ἐπὶ τὴν ἀπόστασιν τῆς οἰκονομίας μας ἐξέλιξις: ὁ μέσος, ἐφ' ὅσον, ἐτήσιος τιμωρίθμος κώστατος ζυγῆς, ὁ συνταραμένος ἐπὶ τῆς Τραπεζικῆς τῆς Ἑλλάδος, ἐπαρόντως, παρὰ τὴν τεχνικὴν ἀντίστασιν τῆς ἀρροχίης ἔσαντι τῆς χροσθῆς ἡμέρας ἔφωσεν μεταξὺ τοῦ 1947 καὶ τοῦ 1948 κατὰ 42%, ἀνεκθῶν ἐπὶ 174 εἰς 245 καὶ ἐπὶ τὸν παρελθόντα Δεκέμβριον. Ἐπι ἐπιτακτικῶν ὄψεων διακένουν οἱ ἀνεπιθύμητοι συνταραραμένοι δείκτες. Ἀνάλογως, ὅς ἐκ τούτων, ἐμφανίζεται ὁ ἔσαντι ἔλασ των πλεονῶν τῆς οἰκονομικῆς μας ζυγῆς ἐπὶ τὸν κίνδυνον ἂε τῆς ἐφώσεως τῶν τιμῶν: κίνδυνος κοινωνικῶς, ἐφ' ὅσον συνεχῶς καταπίπτει τὸ βραχυκῶν ἐπίπεδον τῶν κέρυτῶν τῶν ἐπιβίων, εἰς τινὰς κερίας σήμερον διαβόγουν τῶν ἀγθῶν ἐπὶ τὸν φρυκτὸν ἐφώσθη τῆς ἐξοβλήσεως: κίνδυνος ἐμπροσθεματικῶς, ἐφ' ὅσον αἱ τραπεαὶ, ἐξ ὧν ἀνεβλήζουσι τὸ ἔλασ τοῦ ἀμεροκόου διαρκῶς, ἂε ἐξοβθεύζουσι κίνδυνος συναλλεγματούς, ἐφ' ὅσον ἂε καθίσταται δυσχερατιστὴ μία ἀποσελασματικὴ εὐθμία τῆς τιμῆς τοῦ συναλλεγματος, ἡ ὅπου ἂε ἐπίσχυμα τὴν ἀνεργωμιστικῆν ἰσχυρότητα τῶν ἐξοβυγικῶν μας τρεπόντων: κίνδυνος νομισηματικῶς καὶ πιστωτικῶς, ἐφ' ὅσον ἡ ὄραχυμῆ γίνου τῆς βασικῶς ἐπίσχυτος ἐφώσθς νομισματος καὶ πλεον, κίνδυνος διὰ τὴν ἀνεκθῶσθησιν, ἐφ' ὅσον ἐξοβθεύζω ἡ ἔλας ἐκ ἀποσεπτικῆν ἔσαντι τῆς ἀνεπιθυμητότητας.

Ἡ, παρὰ τὴν ποταχρωσμένην ἀμερικανικὴν βοήθειαν καὶ τὸ ἐπισημικῶς ἐπισημασθῆναι, τὸ ὅπου προσημῆται σήμερῶς ἡ ἐφώσθη τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἐπεκρίθησιν ἐξέλιξις καὶ ἀρροχίης τῶν τιμῶν, ἔπει ἀνεκθῶσθη ἀναρρώδης τῆς τῆς πορίων τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας, ἐπιβλήθη τὸ ἀνεκθῶσθη κατὰ τὸ διαρκῶς ἔλασ τὸ μὲν ἐπὶ μέσων νομισματικῶν, ὅς ἡ ἀποθεροστικῆς τῆς τιμῆς τῆς χροσθῆς ἡμέρας καὶ ἡ ἀνεργῶσθησιν τοῦ ἐπίπεδου τῆς κωκυφοκόας τῶν τρεπυτικῶν γραμματικῶν εἰς ἀμετῶβλητα ἀποσεθῶσθησιν ἐπίπεδα, τὸ ἂε ἐπὶ μέτρων ἐμπροσθεματικῶν, ἀποσεπασόντων εἰς τὴν ἰσοσθένειαν τοῦ πρεσπολογισμοῦ τοῦ Κράτους. Περὶ τῆς ἀποσεθῶσθησιν τῶν μέτρων τούτων εὐθμία, βαβαίως, δέσεται νὰ ἐγερθῆ ἀμφιβολία. Ἐν τούτοις εἶναι καλλῶ μᾶλλον ἀποσεπτικῆς ἡ ἐφαρμογῆ πικρακωκυτέρων μέτρων, ἐπισημασθῆναι πολὺ κέρυον τῶν τεχνικῶν ἀποσεπασθῶν καὶ ἐπὶ τῶν ἀνεργῶσθησιν ἀποσεπασθῶν παραγόντων τῆς οἰκονομίας, ὅς εἶσαι ἡ παραγωγῆ, ἡ ἀποσχυλήσιν, ἡ ἐξοβυγικῶν ἐπιδοσίων κ.ο.κ. ὅς ἀποσθῆναι ἐκώστατος ἐπισημασθῶν ἀποσεπασθῶν τοῦ πρεβλήματος τῶν τιμῶν, ἡ ἀποσθῆσιν τῆς ἐφώσεως των εἰς τεχνικῶς κερίας εἰσαι καὶ ἀποσεπασθῆναι ἡ προσπάθεια ἀνομηματικῶσθησιν των ἐπὶ μνημονωμένων ἀποσεπασθῶν μέτρων. Ἡ ἀποσθῆσιν τῆς ἰσοσθεμικῆς ὄβιας τῆς ἀρροχίης ἀποσεπασθῆναι εὐθμία καλλῶ μᾶλλον πρόβλησιν, τοῦ ὅπου ἡ ἔλας ἀποσεπασθῆναι τὴν ἐφαρμογῆν μὲν ὄλο-

αξιομύνης, συστηματικής και παιθοργημένης οικονομικής πολιτικής. Η μεθεξής πρόθεσις της ποσότητος του νομίσματος και των πιστώσεων και η ισοσκελισμός του προϋπολογισμού κρίνεται να αποτελούν μέρος της ολοκληρωμένης αυτής πολιτικής, ήτις θα εφαρμόζεται διά των προσφώνων προς τας σημαντικές θέσεις της οικονομίας δημοσιονομικών, οικονομικών και κοινωνικών όψεων μέτρων και θα συμπληρωθεί διά των ενδικογενών εν των παραστάσεων τάξεων. Επειδή βέβαιον ότι οι έλλογμοι αυτοί, καταλλήλως εφαρμοζόμενοι, θα συμβάλουν λυσιστενίστα εις την θύρανοιάν των συμπτωμάτων της οργανικής άσθενείας, εξ ης καταστρόχεται ή ελληνική οικονομία.

Επι της διαμορφώσεως των τμηών δέ εν έπιβραδόν μόνον παράγοντες της εσωτερικής ελληνικής οικονομίας. Η οικονομία μας, στερομένη ελευθερίας πτωχευτικής και ηγαγεσμένη διά της εξασφάλισιν της ύπαρξείας της να εν τέρει έντός των διεθνών συνειλλαγών, είναι εξωστρεφής ελευθερίας εις ετίμη έντός αυτής κλίμακα και δέχεται μετά μεγαλυτέρας ελαστικότητας τόν άντικεινται της διεθούς άποψείας των τμηών και της διεθνών δημοσυργουμένης συγχώσεως εις τό διεθνές έμπόριον.

Α'. Η Έλλάς εν τώ εξελισσομένω διεθνεί περιβάλλοντι.

Τό ελληνικόν περιβάλλον εις ά.π. άφορά την σχέσιν του με την παγκόσμιον σημερινήν νομισματικήν και οικονομικήν κατάστασιν έχη δύο άποψεις: ή πρώτη άναφέρεται εις τούς διαμενούς έπ' αὐτοῦ επιδρύνοντας συντελεστές, εις την διεθνή τούτην νομισματικήν σύγχυσιν και τό τερνάσιον άνοιγμα των μετά των άλλων χωρών οικονομικών μας σχέσεων και ή δεύτερα εις τας εδαφειακάς επιδράσεις του σχετίου Μερκελ.

Η Ελλάδα εις διεθούς οικονομίας κατά τό 1948 άπειροίσιται παραδόξως άναθίσις: ή ένός παρατηρήθη έξωστρεφής ελευθερία εις την Άμερικάν και εις τας πλείστας των εὐρωπαϊκών χωρών, εις όλα τό πεδία της οικονομικής δραστηριότητος, τούτων της βουλγαρικής, δεσφ και της γαλλικής, ούτως ώστε ή άναπόσιμος παραγωγή εν τώ συνόλω της να πληροίση σχεδόν τά προκολλητικά έπίθετα.

Εξ άλλου, και καθ' άνάγκην προς την άναπόσιν τούτην Ελλάδα εν πολλοίς οικονομία έξωστρεφής άποψη να άναμύδωνται από την άπόσιν των άγαθών και ήτις ενών εκλυσιμώσιμα διά την άνασυγκρότησιν πρώτων άλλων. Η άπόσιν αυτή άποθίδεται εν ται μέτρω εις την ούξισιν του παγκόσμιου πληθωσμού, δεσφ άνήλθεν από του τέλους του πολέμου μέχρι του 1948 από 2,172 εκατομμύρια εις 2,295 εκατομμύρια άνθρώπων. Τό καθαρός δημογραφικόν τούτο γεγονός, συνδυαζόμενον με τας διαμενιστάστας συνθήκας κυκλοφορίας των άγαθών άνά τόν κόσμο και την προσπάθειαν των διασφώνων χωρών προς άποκατάστασιν των άποθιμάτων των και άνασυγκρότησιν των οικονομικών των, άπέρχεται άφορμή συνεχίσσεως άμενίστου της ζήτησις άγαθών εκ της μοναδικής σχεδόν πηγής άναφοδισσμού του κόσμου, τας Ήνωμένες Πολιτείας. Ένταύθεν και ή τρωποποίηση της συγκροτήσεως του διεθνούς έμπορίου προς την καταθώνσιν της αόξισις του κοσμου, δεσφ άνηκει εις τας Ήνωμένες Πολιτείας εις τό ήμισον σχεδόν του συνόλου, ή διεθνήν δημοσυργουμένη πραγματική δίρα θαλλασίαι, ήτις κατέχει τόν κόσμο, και ή άναποθίσις συνεχίζομένη κατέχει τών νομισμάτων των άποκαίσιτων χωρών, εις πολλός εκ των όποίων ένταίνονται τό πληθωσικό φαινόμενα.

Η διεθνή Ελλάδα εν τών τμηών άποθιμώτου ότι τό πρόβλημα της νομι-

Κατά την προσέγγισιν προς άνάπτυξιν τών εξαγωγών διν εξοτιμώθησαν ιδιαίτεραι οι δυσχέρειαι, τας οποίας θα αντιπροσώπων ο εξαγωγική αίσθησις της Ελλάδος εκ της μεταβολής τών βασικών παραγωγικών και έμπορικόν συνθηκών, της έκτασης τών ζωνών τών παλατών τών ελληνικών προϊόντων και της έμφασις νέων άναγωγιστών, χαρακτηρίσας έκπεσούστω το ζήτημα της συναλλαγματος τμήσ τών προϊόντων των. Έτι δε παρ' αὐτάσ οι δυσχέρειαι αὐται έπιτείνοντο μέσω ελληνικής πλευρής διὰ της εφαρμογής άποκαλλήλων μέτρων ως ήττοχητή και συνήθως άνοιχτή συναλλαγματος τμή και ή άπαχθή επιβάρυνσις τών εξαγομένων προϊόντων εκ διαφόρων αίστων, φορολογικόν και άλλων.

Έξ όλων τούτων προέκυψε έκτασης Ελλάδος τών εξαγωγών, αίστινας κατά το άρρηκώς παραγωγώδη στοιχείο άνήλθον κατά το 1948 εις § 27,22,000 (§ 20) έκατομμ. εκ της περιοχής του βολλορισου, § 22,9 έκατομμ. εκ της περιοχής της στερελής, § 10,2 έκατομμ. μέσση κλήροσ και § 34,3 έκατομμ. δ' ήμισιων άναλλαγών έναυτο προέβλεπον της Α.Δ.Ο.Σ. § 100,9 έκατομμ. και της Έλληνικής Κοινωνήσεως § 268 έκατομμύριων.

Το πρόβλημα τών ελληνικών εξαγωγών παραμένει βεστωχός άείρσιων και μετά την άπαρσφή της συμφωνίας τών Παρισίων, ήτις καθάρωναι την έμμεση βοήθειαν. Καθ' το άμερικανικό σχέδιο ή έμμεσος βοήθεια θα πρέπει άπομειωμένη ήλίχθαισιν έκ στενόν ζήτημα βοήθειας και περισσώτερον εκ άδειασ άναπόρτιμιας τών έμπορικόν συναλλαγών μεταξύ τών βοηθημένων χωρών, με άναρτίστον προέβλεπον την αποθεροσθήσιν τών τοιαύτων νομισμάτων και την έξομάλυνσι της λειτουργίας της οικονομίας των. Ειδικώς διὰ την Ελλάδα ή έμμεσος βοήθεια προσφέρει μοναχικήν την άδειασιν διὰ της έμπορικώς άναπορτιμίας της μετά τών χωρών της Εύρωπης. Η άδειασισ ήλιχσισ της έμμεσος βοήθειας και ή συνάρσις της προς έπαναστήσιν τών έμπορικών μας σχέσεων έξαρτάται από καλώς προεσθίσις, έστως και έπεί της Ελλάδος κειμένη, ως έκατομμύρια προεσθίσις άναφύροται, ως ήλίχθη ήτις, ή καθάρσις έπεί συναλλαγματος τής. ως έκατομμύρια δι ή μείωσις τού άνοικτός αναγωγισμής τών έμμεσων ήδ προς ήδ εκροσών, όσιν προσέβλεπον το προϊόντα των εξοτιμώθων τμήσ.

Άλλως, ως ήλίχσισ και διὰ την ημμοσικυθίσιν όην έσθισ της άνοικτήσ Οικονομικής Συνθήσεως της 15ης Δεκεμβρίου 1948, ή Ελλάς διν ήνάσθη σχέδον καθόλου από το πρόβλημα τοσσοσική, άνοικτήσ ως διὰ την εξαγωγήν τών προϊόντων της. Χαρακτηριστική ή στυμώς αίστις ή περίπτωσης τού καπνού. Η προμήθεια τού καπνού δι' ότ' έπιδιόσων τών μεσοσθενών χωρών, συνήλθις ήλις § 100,2 έκατομμ. έγένετο] κατά το 1948 εις τας Ηνωμένες Πολιτισίας δι' 36,2 έκατομμ., την Τουρκίαν δι' (3 έκατομμ., την Ασιατική Αμερικην ή' εν έκατομμ., αδεισισ δι' προμήθια καπνού έγ' νεο εις την Ελλάδα.

Χαρακτηριστική ήτις αίστις είναι και το γεγονός δι' τάζεσινσιν σχέδον της τοσσοσικής έσοθίας καπνού 1948, άνοικτήσ εις 45 έκατομμ., κιά, δι' έπεί ήτις, ενφ ή ελληνική καπναγορά του έτους τούτου δι' ήσθισιν άνοικτήσ εις όστι το της χρηματοδοσθίσις τού καπναγορίου ήροσθίσισθισιν αίστις, όστι ή άπόφασις δι' ήττοχησθίσις τών εξαγομένων καπνών ήλιχθη.

Κατ' άποκοσθίσις της τοσσοσικής μείωσις τών ή εξαγωγών ήσαν της Ελλάδος, και παρ' την άμερικανικήν ή' εξαγωγής βοήθειαν, ΒΕΑ και ΑΜΑΟ εκ § 97 έκατομμύριων, αϊ άναγωγάι κατά το 1948 (8) ήν τού άναγωγών τού

τονόωσιν της παραγωγῆς και εξασφάλισιν τῶν μέσων πρὸς εὐθηνοτέρην και ἀφελιοτέρην ἀπόδοσιν.

3) Πιστωτικὴ καὶ φορολογικὴ. Κατ' ἀκολουθίαν τῶν ἀνωτέρω, τὸ πρόβλημα τῶν ἐμῶν ἀποτελεῖ συνάτησιν τῆς ἀντιμετωπίσεως τοῦ ὅλου οικονομικοῦ προβλήματος, ὡς και τοῦ προβλήματος ἀνευγαρητότητας εἰδικότερον. Ἡ σημαντικότερα συνιστᾷ κατάκτησις τῆς οικονομικῆς πολιτικῆς εἰς ἣν ἡ ἐξίτησις τῶν μέσων πρὸς τόνωσιν τῶν πηγῶν ἀναπόδεκτος τῶν ὀλιγῶν ἐν- νόμων τῆς Χώρας, ἐπὶ τῶν ὁποίων εἶναι δυνατὸν νὰ στηριχθῇ σταθερὸν δευ- νονομικὸν ἰσοζύγιον, σταθερὰ νομισματικὴ ἔξιξι και ὀρηλοτέρων βοικτικῶν ἐπιπέδων. Ἡ καθυστέρησις τῆς Ἑλλάδος εἰς τὰς οικονομικὰς τάτας ἐπιδω- λους ἀφύγεται βασικῶς εἰς τὴν μικρὴν μίσην ἀπόδοσιν τῆς ἐργασίας, εἴπωσις τῆς ὁποίας εἶναι ὁ ἀνεπαρκέστατος συνθεσασμὸς ταύτης πρὸς τοὺς δύο δι- λλους συντελεστας: τὸ φυσικόν, ἰδιαιτέρα ἕως τὸ παραγγυμένο, κεφάλαιον. Οἱ πέρα τοῦ σχεδίου Marshall παρέχουν τὴν μεσοειὴν ἐκπαιρίαν χρηματο- θέτησιν σφαιρῶν ἔργων ἐπὶ τὴν ἀξίτην τῆς παραγωγῆς ὀλλοῦ πλοῦτου. Εἰς συμπέριωσιν ἕως τῆς ἀμερικανικῆς ταύτης ἐπιπέδου και συμπέριωσιν πρὸς τοὺς δλους τοῦ προγράμματος βοηθείας, κεφάλαια πρέπει νὰ διασταν- θεῶν και ἐξ ἐπιτοσιῶν πηγῶν, ὅσα νὰ καταστή βιωσιμὴ ἡ ἀξίτησις τῆς πα- ραγωγῆς εἰς ἐπὶ τὴν ἐξασφαλίτωσησιν φυσικῶν βοικτικῶν ἐπιπέδων και σταθε- ρὸν νομισματικὸν ἰσοζύγιον.

Ἡ κυριώτερη ἕως ἐκ τῶν ἐπιτοσιῶν πηγῶν, ἡ κατανοητὴ ἐπιτοσὴ ἀνα- ταμίσει, ἔχει σχεδὸν ἀπολείπει, ἐπὶ τὴν ἰσπίρωσιν οἱ ἔργων ἐξ ὧν ἀνέβητε ἕως αὐτῆς και λόγῳ τοῦ ἀπορήτου περὶουσιῶν τῶν ἐπιτοσιῶν, και λόγῳ τῆς ἀνεσφαίρους ἀνεσφαλείας και πέριουσις δυσπιστίας, ἣν ἐξασκαλοῦσιν νὰ ἐπιπέδωται ἐπὶ τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τῆς ἐπιτοσῆς τῆς κατατοσῆς.

Συνταλαστικὴ τῆς δημιουργίας ἀνοίξει ἕως ἀνεσκαλοῦσιν τῆς ἰθὺς και ἀποτομασίως εἰς ἣν ἡ ἀνασπίρωσις τοῦ τραπεζικοῦ συστήματος τῆς Χώρας, πρὸς τὴν κατατόμωσιν τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς ἀλοομαστικῆς πε- λησίως τοῦ διαρκέσασιν και σταρέτητος μεθ' ἣς ἀνεσκαλοῦσιν τοῦτο πάντοτε ἀκλήτητον ἴσως και τῶν θελλωθεσιῶν κρισιῶν.

Ἄσπὶ τῆς ἐπιδωσίως αὐτῆς, ἡ μετὰ τὸν πόλεμον πιστωτικὴ πολιτικὴ θελοῦσιν ἀσπίρωσις ἡ τυχερῶς ἀπαιτιῶσιν ἀνεσκαλοῦσιν βασικῶς με- ταστασιασμοῦ και ἀλλοιωσίως εἰς τὸ ἐκ τῆς μετῆς ἰστορικῆς τῆς Χώρας ἐξελίξειως προέβητε τραπεζικῶν ἀσπίρωσιν αὐτῆς. Αἱ ἀλλοιωσίως και οἱ μετὰ σχεπασμοὶ αὐτῶν συντελοῦσιν ἐπὶ τῆς ἀνασπίρωσιν, μερῶν και κατ' ἄλλωσιν, τῆς και κατ' ἑμῶν δλους και ἀλλωσιν καθηρωμένης ἀπασπασῆς τῶν λατομω- γῶν μετῶν τῶν ἀνοίτων τῆς πιστιῆς ἰθὺσιν, και τῆς διαμπερῶσιν τειροτοπῶσιν ἀπασπασῆς ἰσως ἡ και εὐδύως ἀπασπασῆς εἰς τὴν ἀφύγην τῆς ἐπιτοσιῶσιν τειροτοπῆς και πιστωτικῆς τῆς ἰθὺσιν ἀνα- τωσίως ἐξυπασπασῆς.

Ἐπὶ ἕως τῆς ἀφύγην τῆς ἀντιμετωπίσεως τοῦ τραπεζικοῦ συστήματος προέβητε κατὰ τὸ διαρκέσασιν ἴσως και προσέματα εἰς τὴν χρησιμοποίησιν τῶν περὶουσιῶν ἐκασίας χρησιμοῦσιν κεφάλαιων, ὅσα ἀπασπασῆς και ἀλλωσιν ἀπασπασῆς ἀπασπασῆς βαθμιαίως ἀπὸ τῆς με- τῆς ἀπασπασῆς εἰς τὰς τραπεζίας. Τὰ κεφάλαια αὐτῶν, ὡς ἐκ τῆς προελί- σιν και φέσιως τῶν ταύτης, ἀλλὰ και τῆς ἀπασπασῆς ἐκ ἀπασπασῆς πρὸς τὰς πιστωτικῶν ἀφύγην τῆς παραγωγῆς ἐπιτοσιῶν αὐτῶν, δύνωται ἔχει μόνον ἂν

μύα και άπαύση από την άφροσφη στανότητα ρυθισών κεφαλαιών ήως κατατρέχει την Ελλάδα. Απ' αφοψη δε της άπόφως οι προσκόμισι της, δειν άπέθρον επί μεταφω, δεδωρμένω ότι οι παρά τω Έθώστωι τάστω πάστω φάστω καταθέσειν πρόβλεπον έπίδω από 1948 εις σημερινήν άραχμάς κατά 118 εκατοστω. ήτοι αύθής 41,5 %, έστωι αύθήςως κατάφορις κατά 22 % άειλάθωσι εις άρχ. 405 εκατοστω. ή τμωριθμώδ άρχ. 1.525 εκατω. περίσω έστωι 10.506 εκατω. προσέλωμίδω.

Η Κατά την διάθεσι των μίσων πούτων της έλληνικής κοινωτικής άποταμιώσεως καταβλήθη πάντοτε φρονίς, ώστε να καταταρθεών μεθοδικώδ και σφωρμένω πρός τάδω τελείωσι από της Νομισματικής Έπιτροπής κανών άποχόσεως κατά προτεραιότητα των κλάδων έκείνων, είνως έπεφάνησαν κατά τά από άποσκόπησιν έτος της μεγαλυτέρας άνάγκης και την μεγαλυτέραν άποκέν άποσφωότητα άποσκόσεως.

Ήτοιπώρως προέμωρον έπέβλεπε η Έθνήκη Τράπεζα εις την άνάπτυξιν των βωρηγικων έργωτων. Από της άποκένθησεως βωρηγικωής πολιτικής, δειν διαβόησε αύθη μόνωμεις την άπομωμωστω της δε της εδύσεως τοδ κύκλω της βωρηγικωής παραγωγής άνάγκης καταβλήσει η την περιττω άμβλωσι της δε της διαφοράς μεταφω γωωγικων και βωρηγικων προέβητων προκαλωπιτες άπομωμωσις εις τάς τμήδω, αλλά και, είνω μωρής ένω της σπασών την βωρηγικων δελεώθω των μωμίων έκείνων προεπέθεσιν, είνως θα έπιτρωμωσών άπέκτείνω άγλωδω βωρηγικωι βωδίζωμωδω, επί των άπομωμωστων άποσκόσεως τήστω και άποβλεπώσεως: α) εις την άποκένθησιν παραγωγής προέβητων εδύσεως καταναλώσεως πρός συμπλήρωσιν των εις βωρηγικωι εδύδω καιδω της ελενωμωσις και εδύσεως της σπόδης διαβώσεως των εδύσετων στραμώτων τοδ πλδυσμωδω β) την προέβητων της παραγωγής των ειδων έκείνων, τά άπειθω έπί τη βόστω της άρχής των σωμωτωτων εδύσετων παραμωμώτων εδύσετωτων η έν τω έλετωμωδω σωθήσεως παραγωγής.

Η Έθνήκη Τράπεζα, η όποια εδεν άργισω την συστηματικήν προσάθεισιν από την καταδύσεσιν της βωρηγικωις, ήως δειν περιλαμωμώμετω εις τον κύκλω των έργωτων των άλλων Τραπεζών, και η όποια εδεν ήρώσε πρός ταύτω ειδικόν άργανωσμένω με την βοήθειαν έίνων κεφαλαιων, της Hellenic and General Trust Ltd, νομίζωρον ότι είνωι η μόνη και λόγω της άρχής της και λόγω της ποσότης της πείρας, ώς και της ειδικής άργανώσεως ημω διαθέσι, προωρημωμένη όσως άπομωμωσις τωμώτης ελκωής σφωρνωμωστων πρόγρωμω και σωσέβησιν της καλλίεργωτων της βωρηγικωής και παραμωμώμετω εν γένωι πείρας. ήν μετά τόστω άποτυχίω ήσωστω.

Η άπομωμωστωμένη άπόσκόσεως περί πληθωρικής κατασκόσεως των πιστώσεων δειν νομίζωρον ότι άπότρω εις κρητική, έφ' έσον έπιχωρηθή και άλλή παραβολή τήστω πρό τοδ τωμώρου η άποβλεπώτων την 31—12—1939 χορηγηθέντων εν σωσέβησιν πρός την ελενωμωσιν πιστώσεων δε άρχ. 26.213 εκατωμ., η χρωστω λιρδω 25.298.000 πρός τήδω κατά την 31—12—1948 χορηγηθέντων δε άρχ. 1.936.262 εκατωμ., η χρωστων λιρδων 8.418.600.

Αι χορηγηθένται συνολικώδ βωρηγικωιπώστωι πιστώσεως μέχρι της 31—12—1948 δε άρχ. 1.936.262.000.000, άποβλεπώται ώς έξής:

Κατ' εἶδος χορηγήσεως	Κατὰ πηγὴν χορηγήσεως
Δάνεια πρὸς Βετούχ γαιοῦς δρα. 262,3 δια.	Ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα ἐξ ἰδίων διαθεσίμων . . . δρα. 123,4 δια.
	Αἱ λοιπαὶ Τράπεζαι ἐξ ἰδίων διαθεσίμων . . . » 21,6 »
	Ἡ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος ἀπ' εὐθείας καὶ μέσω τῶν ἄλλων Τραπεζῶν. » 117,3 »
	Ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα ἐξ ἰδίων διαθεσίμων . . . » 218,3 »
Δάνεια πρὸς τὸ ἐμ- πέριον » 400,3 »	Αἱ λοιπαὶ Τράπεζαι ἐξ ἰδίων διαθεσίμων . . . » 134,3 »
	Ἡ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος ἀπ' εὐθείας καὶ μέσω τῶν ἄλλων Τραπεζῶν. » 57,7 »
	Ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα ἐξ ἰδίων διαθεσίμων . . . » 1,1 »
Δάνεια πρὸς τὸ ἐκ- πεμπέριον » 265,1 »	Αἱ λοιπαὶ Τράπεζαι ἐξ ἰδίων διαθεσίμων . . . » 19,6 »
	Ἡ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος ἀπ' εὐθείας καὶ μέσω τῶν ἄλλων Τραπεζῶν. » 264,4 »
	Ἡ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος ἀπ' εὐθείας καὶ μέσω τῆς Ἀγοραστῆς » 871,5 »
Δάνεια ἑσώτερα » 107,0 »	Ἰσχυαὶ ἀπ' Τράπεζαι » 107,0 »
Σύνολον δρα. 1.936,2 δια.	Σύνολον δρα. 1.936,2 δια.

Προκύπτει, ἀπὸ τούτου, ἐκ τῶν ἄνω ἀριθμῶν τὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ ποσοτικὴ ἀνάπτυξις τῆς πίσσεως ἐν Ἑλλάδι, συγκριτικῶς ἴσασιν πρὸς τὴν προπολεμικὴν ἔσασιν καὶ πρὸς τὴν ἵσασιν τῶν σημερινῶν ἀγαγῶν, παρουσιάζει μίαν καθυστατημένην ποσοτικὰς μαρφήν.

3) Ηθικισματικὴ πολιτικὴ ἢ. Ἐν τούτοις, ὁ ρυθμὸς, καὶ ἡ ἵσασιν τῆς λειτουργίας τῆς ἐκδόσεως προκαλεῖται τὸς δικαιολογημένους ἀνησυχίας τῶν καθυστερούμενων τῆς πραγματικῆς πολιτικῆς.

Τὸ πιστωτικὸν βεβαίως, εὐετημα ἀποσιναὶ ἐξάρτησιν τῆς ἀκολουθουμένης πολιτικῆς πρὸς ἀντιμετώπισιν τοῦ νημερματικοῦ μας προβλήματος, ὅσῃ ἡ πίσσις εἶναι ἀρρήτως συνησασμένη πρὸς τὸ νῆμα καὶ ἀναπτύσσεται ἐφ' ἔσασιν παραμένει σταθερὰ ἡ ἀγοραστικὴ αὐτῶν δύνανσις. Ὡς πρὸς τοῦτο

δι' άμεσους όσους πρὸς τὴν ἀγοραστικὴν αὐτῆς δυνάμειν ἀπέδρασαν ὁ ὄγκος τοῦ κυκλοφοροῦντος νομίσματος, ὅπως ἐξέστη ἐπὶ τοῦ 1948 κατὰ ἐσχ. 212,998,000,000. Ἐνῶ ὁ ὄγκος τῶν συναλλαγῶν δὲν ἰσορροποῦσε ἢ ἔλαττωσεν κατὰ τὸ αὐτὸ ἔκθεμα αὐξήσεν καὶ διὰ τὴν ταύτην διάνομισιν τῆς κυκλοφορίας, εἴτε ὀφείλεται εἰς ἀνάγκας τοῦ ἔθνους, εἴτε ἰσχυρὰ καὶ εἰς χρηματοδότησιν τῆς παραγωγῆς, ὀνήσει πληθωρικὴ καὶ ἀπιπίεσι πρωτογενῶν αἰσῶν τῆς σημασίωσιν ἀνοδοῦ τῶν τιμῶν. Οὕτως βεβαίως δυνάμειν τὰ ἀνεξέλεγκτα, διὰ τὴν ποσότην τοῦ γαρτισομίσματος ἐγκλείει πληθωρικῶν κίνδυνων, νομιζομένων ὅμως, διὰ τὸ ὄγκος τῆς κυκλοφορίας παραμένει εἰσὶν ἐν μεγίστῃ ἰσοκαταστάσει πρὸς τὸν ὄγκον τῶν συναλλαγῶν, εἰς τὴν ἀπερίφρακτον δὲ ταύτην συντακτικῶν ἐνδοτικῶς οἱ παρατηρήσαντες βεβαίως :

	1939		1948		Ἐπιπλέον πρὸς προτιμολόγιον ἐσχ. ἔσοδα πρὸς Τρ. Ἐλλ. Δ. (20%)
	ἔσοδα	(ἔξ. μισθῶν ἰσορροπῶν)	ἔσοδα	(ἔξ. μισθῶν ἰσορροπῶν)	
Κυκλοφορία τραπεζικῶν	ἔσχ. 5.453,000	1.189.207.000	4.477.400	47,4 %	
Καταθέσεις	• 24.800,649	657.523.000	2.475.610	10 %	
Σύνολον κυκλοφορίας καὶ καταθέσεων . . .	• 30.253,647	1.846.730.000	6.953.010	39 %	
Δείκτης γενικῆς παραγωγῆς	• 193			78,6	
• βιομηχανικῆς παραγωγῆς	• 100			73	
• εἰσαγωγῶν	• 100			83	

Προκύπτει ἀνεπιτόως φανερότερον τὸ συμπέρασμα, διὰ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἢ αὐξήσας τῶν πιστώσεων προεκλήθη καὶ ἀπεροφθῆ μὲλλον ἀπὸ τῆν ὀφασιν τῶν τιμῶν, ἥτις καὶ προεκάλεισεν τὴν ἐξυμνοσὴν τῆς ἐσωτερικῆς ἀνωμοτικῆς ἰσορροπῆς. Ἰσχυρῶν δὲ ἀπέδειξεν ταύτην ἀποτελεῖ τὸ γεγονός, διὰ τὴν ἀνακοπὴν τοῦ ρυθμοῦ τῆς αὐξήσεως τῆς νομισματικῆς κυκλοφορίας, ὅπως ἀλλοιωσῆ καὶ ἡ σταθερότης τῆς χρυσῆς λίρας, καθὼς ἄλλο ἢ ἐπιρροῶσαν ἀναστασιακῶς τὴν αἰσῶν τῶν τιμῶν.

Ἡ παρεμβολὴ ἐξ ἄλλου τῆς χρυσῆς λίρας ἀλλοιώνει τὸ νομισματικὸν σύστημα μὲ τὴν εἰσαγωγὴν ἑξαλοῦ νομίσματος, καθ' ὃ μέτρον, ὡς ἀνεφάρθη ἤδη, ἀλλοιώνει καὶ τὸ πιστωτικὸν σύστημα μὲ τὴν εἰσαγωγὴν ἐπιπλὴς ὀφρῶν χρήματος, ἀπὸ τῆν, ὡς μέσον πληρωμῆς, μεταβάλλει ἀποσπῆτως τὸν ὄγκον τῶν κυκλοφοροῦντων μέσων, δεδομένου, διὰ τὴν εἰσόδος τῆς εἰς τὴν ἀγορὰν ἑκπεύγει οἰκονομικῆς ἐλλείψεως καὶ ἐμποδίζει τελικῶς τὴν ἀραρυμὴν ἀνεπιπλῆρωκῶν μέτρων. Ἡ πώλησις χρυσῶν λιρῶν δὲν καταλήγει εἰμὴ εἰς τὴν ἀνεπιστάσασιν τοῦ ἐνὸς νομίσματος, τῆς ἀραρυμῆς, δι' ἐνὸς ἄλλου, τῆς χρυσῆς λίρας, ἀνωμοτικῶν ἰσοσ μὲ μικροτέρας ταχύτητα, ἥτις μεταβάλλεται εἰς τῆς μεταβολῆς τῆς χρυσῆς λίρας ἀπὸ μέσου ἀποθησαυρισμοῦ εἰς μέσον κυκλοφορίας.

Ἐν τῷ πλαισίῳ συντετῶν τῶν ἀνωτέρω παρατηρήσεων πρέπει τὰ εἰρη-
τασῆ ἢ ἐπιρροῶν τοῦ νομισματικοῦ παράγοντος εἰς τὸν τιμῶν, ὀφραμῆ-

των καὶ ὑπὸ ἀματόβλητον ἀκόμη κυκλοφορίαν καὶ μὴ ἔπαινον τὴν τεχνητὴ ἀντίστασιν τῆς δραχμῆς ἔναντι τῆς χρυσῆς λίρας. Ἡ τεχνητὴ αὕτη σταθερότης τῆς χρυσῆς λίρας, ἀνεγκλίον βραχυπρόθεσμον ἐπὶ τοῦ παρόντος καιῶν, παρὰ τὰς δυσίας εἰς ἃς ὑποβάλλει τὸ χρυσοῦν μας κάλυμμα (ἀπόλλυται χρυσοῦν λίρῶν λιρῶν 3.350.000 μέχρι σήμερον), ὑπὸ τοιαύτου συνθήκας ἐπιτυγχανόμενη, ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα τὴν γάμιν τὴν ἄξιαν τῆς μισθῶν καὶ τὴν βραχυπρόθεσμον, καὶ πάλιν μὴ τὰς ἀξιομακροῦς τῆς ἔναντι τῆς μισθῶν καὶ ἀποτιμῆς διαφορῆς δείκτον τῆς βραχυπρόθεσμης ἄξιας τῆς δραχμῆς, καὶ ἔμποδίζῃ ὅπως διαγράφονται οἱ πραγματικοὶ παράγοντες, οἱ ὅποιοι ἐπιβραβεύονται ἐπὶ τῆς διαμορφώσεως τῶν τιμῶν, μὴ τελικῶν συνάπτων τὴν ἔκτασιν τῆς λαθρονομίας διαφόρων κερδοσκοπίας.

Κατ' ἐπιφάνειαν, τὸ ζήτημα τῆς δημιουργίας πληθωρικῶν φαινομένων δὲν εἶναι μόνον πρόβλημα ποσότητος ἐκδοσимоινοῦ χαρτονομίσματος.

Δὲν κομίζονται οὐκ ἴσως ἀναμείνεται μόνον ἀπὸ τῆς στήσεως τῶν κυκλοφοριακῶν πατάσεων, αἵτινες ὄχι μόνον δὲν ἔχουν ὑπερβῆ τὰ ἀπορροφητικὰ ὅρια τῆς οικονομίας, ἀλλὰ ἔχουν κέρυθα κριτικὰ ὅρια δημιουργίας, ἢ ῥυθμίσεως τοῦ προβλήματος τῆς ἀσφαλείας τῶν τιμῶν. Ἡ παρακολούθησις ἐν τούτοις τῆς ἐξελίξεως τῶν εἰσοδημικῶν συνθηκῶν τῆς Χώρας, ὡς αὐταὶ ἐπιγράφονται ἐν τῇ παρούσῃ ἐκδόσει, μὴς ἰσχυρῶς εἰς τὴν σκέψιν, ὅτι ἡ ἀνάγκη τῆς δημιουργίας ἀρκετικῶν ὄρων, οἵτινες θὰ ἐπιρρίσκουν τὴν κομμορατικὴν ἀσταθρότητα, ὄχι μόνον δὲν ἔπεται τὴν κομμορατικῆν, ἀλλ' ἀντιδρῶνται ἰσως καὶ τὴν προτάσσεται πόσῃ ἄλλῃ ἀποσπολήσεως. Οἱ ἀρκετικοὶ αὗτοι ὄροι εἶναι ἰσχυροὶ, οἱ ὅποιοι, ὡς ἐξασφαλίσουν συγχρόνως εὐμεθεῖς ψυχολογικὴν ἀντάστασιν καὶ βελτιότητα εἰς τὴν συνείδησιν τῶν Ἑλλήνων, ὅτι ἡ εὐσταθεία δὲν διατηρεῖται μόνον τεχνητῶς καὶ προσωρινῶς, ἀλλὰ μέλλοντικῶς, καὶ κυρίως πρὸς τὴν ἐξουσίαν τοῦ γεωγραφικοῦ καὶ ἢ τοῦ κοινωνικοῦ πληθωρισμοῦ. Διὰ τῆς ἐφαρμογῆς ἐπιταμῆου συστήματος ἐξίτητων καὶ δικαίων ἀμέσως φορολογίας, διὰ τῆς ἐφαρμογῆς, δευτεροῦ, συστήματος ἀποσπολήσεως καὶ ὄχι ἀντιπληθωρισμοῦ.

Ἡ ἀρκετικὴ εὐσταθεία καὶ ἡ ἀσταθία. "Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἰσως εἰς αὐτὴν τὴν ἐμπέδονται καὶ ἀντιπληθωρισμοῦ τοῦ τελευταίου ἡμέρου. αὐτοὶ ὄχι ὅσοι φορολογίας τῶν εὐπόρων τάξεων." Ἀντὶ τῆς αὐτοῦ τοῦ μέτρου, τὸ ὅποιοι περισταθμῶν εἶναι ἐπιταμῆου ἐκδόσεων τοῦ ὅτι πάντων ἀφῶν τῆς Ἑλλάδος, δὲν ἴσως καὶ ἢ ὑπερβῆ ἀσταθία διαρκεῖ, δὲν ἀπομείναι τὴν ἐξουσίαν ἢ ἀντιπληθωρισμοῦ, δὲν θὰ εἶχεν ἀτυχῆ καὶ ὄχι ἀίματος πρὸς τὰς ἀνωτέρω ἐπιταμῆου ἀκόμῃ ἐφαρμογῇ του. Ἡ Χώρα ἡμῶν, καλεῖται πρὸς ἐπιταμῆου τῆς ἔκτασιν ἐπιταμῆου πολιτικῶν καὶ οικονομικῶν ἀντιπληθωρισμοῦ, ἐξουσίαν διὰ τῆς ἐπιταμῆου φορολογικῶν τῆς φορολογικῆς ἀσταθίας τῆς εὐσταθείας τῶν εὐπόρων τάξεων, οἵτινες διατηροῦν ὑπὸ ἐμφανῆ μυσθῶν τὸ εὐσταθῆ μῆν εἶναι ἐπιταμῆου τοῦ ὅτι πάντων ἀφῶν τῆς Ἑλλάδος, δὲν ἴσως καὶ ἢ ὑπερβῆ ἀσταθία διαρκεῖ, δὲν ἀπομείναι τὴν ἐξουσίαν ἢ ἀντιπληθωρισμοῦ, δὲν θὰ εἶχεν ἀτυχῆ καὶ ὄχι ἀίματος πρὸς τὰς ἀνωτέρω ἐπιταμῆου ἀκόμῃ ἐφαρμογῇ του. Ἡ Χώρα ἡμῶν, καλεῖται πρὸς ἐπιταμῆου τῆς ἔκτασιν ἐπιταμῆου πολιτικῶν καὶ οικονομικῶν ἀντιπληθωρισμοῦ, ἐξουσίαν διὰ τῆς ἐπιταμῆου φορολογικῶν τῆς φορολογικῆς ἀσταθίας τῆς εὐσταθείας τῶν εὐπόρων τάξεων, οἵτινες διατηροῦν ὑπὸ ἐμφανῆ μυσθῶν τὸ εὐσταθῆ μῆν εἶναι ἐπιταμῆου τοῦ ὅτι πάντων ἀφῶν τῆς Ἑλλάδος, δὲν ἴσως καὶ ἢ ὑπερβῆ ἀσταθία διαρκεῖ, δὲν ἀπομείναι τὴν ἐξουσίαν ἢ ἀντιπληθωρισμοῦ, δὲν θὰ εἶχεν ἀτυχῆ καὶ ὄχι ἀίματος πρὸς τὰς ἀνωτέρω ἐπιταμῆου ἀκόμῃ ἐφαρμογῇ του. Ἡ Χώρα ἡμῶν, καλεῖται πρὸς ἐπιταμῆου τῆς ἔκτασιν ἐπιταμῆου πολιτικῶν καὶ οικονομικῶν ἀντιπληθωρισμοῦ, ἐξουσίαν διὰ τῆς ἐπιταμῆου φορολογικῶν τῆς φορολογικῆς ἀσταθίας τῆς εὐσταθείας τῶν εὐπόρων τάξεων, οἵτινες διατηροῦν ὑπὸ ἐμφανῆ μυσθῶν τὸ εὐσταθῆ μῆν εἶναι ἐπιταμῆου τοῦ ὅτι πάντων ἀφῶν τῆς Ἑλλάδος, δὲν ἴσως καὶ ἢ ὑπερβῆ ἀσταθία διαρκεῖ, δὲν ἀπομείναι τὴν ἐξουσίαν ἢ ἀντιπληθωρισμοῦ, δὲν θὰ εἶχεν ἀτυχῆ καὶ ὄχι ἀίματος πρὸς τὰς ἀνωτέρω ἐπιταμῆου ἀκόμῃ ἐφαρμογῇ του.

νων να διατηρούν τα κέρδη των και τα περιουσιακά των στοιχεία υπό άφρα-
νές μορφές, διαφεύγοντες ούτω την καμμένη φορολογικήν νομοθεσίαν.
Διότι μόνον τότε ή κατηγορία αβη των πολιτών, ήως διά λόγους ασφα-
λείας αποφεύγει την ιδεολογικήν διά την Χώραν Ιπνίνδυαν των άφραδων πε-
ριουσιακων της στοιχείων εις παραγωγικά έργα, θα έταυμ δι' αυτών να
επιραδίζε άσταθμήτως τας τιμάς και έκαθίεν άλόκληρον την κοινωνικήν οι-
κονομίαν τοῦ τόπου.

Ταυταίται, ήσαν, κατά τό φερό άνασκόητων έτος, έν άδραϊς γραμμαϊς,
αί συνθήκαι της διαθναϊς και έθνικης οικονομίας, εντός των όποιων έθνή-
πυτε τας έργασίας της ή Έθική Τράπεζα, και αι ευαγγέριαι, τας όποιαις
δυναμιτόποιουν έν τή καταβολή της άδικωφαλοῦς πιστωτικης προσπαθίας
της προς άνασένταζην της οικονομίας τοῦ τόπου.

ΥΠΟΒΟΛΗ ΤΟΥ ΠΡΟΣΑΡΜΟΣΘΕΝΤΟΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΗΣ 31^{ης} ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ, 1947.

Πρωτοῦ θέσμεν άπό την κρίση σας τόν Ταξολογισμόν της χρήσεως
1946 υποβάλλομεν ήμιν προς έγκρισιν άκ νέου τόν Ταξολογισμόν της 31ης
Δεκεμβρίου 1947, ός εῖτος άνασενάπτυγτ κατόπιν της προσαρμογής του
συμφώνως προς τή διατάξαις τοῦ άπό 77 1946 Βασ. Διατ. περί νέας προ-
σαρμογής τών Ταξολογισμών.

Ός βάσει της, κατά την 31ην Δεκεμβρίου 1947 προσαρμογής έπίθε
γενικώς άπό τοῦ Β. άνατόγματος ή άς τό τετρατάξιον της 7ης προσημο-
μένης συμφώνως τό άπό 69 Σεπτεμβρίου 1946 Β. Διατάγματι, όλλαις αῖ-
των έμφάναις τών κεφαλαίων και τών διαφέρων περιουσιακων στοιχείων
τοῦ Ένεργητικοῦ, έξαρταί τών χρεωγράφων και τών εις σύνολα στοιχείων
δι' ά ελήθη άς βάσει ή τρέχουσα αῖτων άξία.

Άποτελέσματα χρήσεως 1947

Η εις τόν λογαριασμόν «Διαφορά εις νέας προσαρμογής 31.12.1947»
μεταφορά της ζημίας τών χρήσεων 1945 και 1946, έι έρ. 13.147.200.904.— έσ-
χην άς συνέβαιεν τόν περιορισμόν τοῦ χρεωστικοῦ όπολοίου τοῦ λογα-
ριασμοῦ «Κέρδη και ζημία» κατά την 31 Δεκεμβρίου 1947 άπό έσοχων
16.837.523.837.—, όσα ένεφανίσθησαν κατά τόν ήρσει έγαριθμητα Ταξολο-
γισμόν, εις έρ. 5.740.277.962.—, ταῦτάστιν εις μόνον τό ποσόν τοῦ άναίγμα-
τος της χρήσεως 1947.

ΥΠΟΒΟΛΗ ΤΟΥ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1948

Προσαρμογή.

Πριν ή προβόμεν εις τας γενικās ήμιν παρατηρήσεις έπί τών έργα-
σων της Τραπέζης κατά τό έτος 1948 και τών άποτελεσμάτων της χρέ-
σεως τούτης όφείλομεν να άνακοινώσωμεν ήμιν, ότι κατά την έναρξην της
χρήσεως 1948, ήτοι τή 3 Ιανουαρίου 1948 πρῶτα, έλαβε χώραν συμφώνως
τῷ αῖτῷ Βασ. Διατάγματι της 7 Ιουλίου 1948 (άρθρον 12) και νέα προσαρ-
μογή τών περιουσιακων στοιχείων της Τραπέζης τών άποτελεσόντων τό πό-
γον ένεργητικόν αῖτης, τών κεφαλαίων και τών άποθέσεων.

Συνολικστὴς δὲ προσαρμογὴς ἦτο διὰ μὲν τὰ στοιχεῖα τὰ κτηθέντα ἢ δημιουργηθέντα μέχρι 10 Νοεμβρίου 1944 τὸ πενταπλάσιον τῆς κατὰ τὸ Β. Διατάγματος τῆς 69 Σεπτεμβρίου 1946 προπροσμενόμενης αὐτῶν ὀφείας, διὰ δὲ τὰ στοιχεῖα τὰ κτηθέντα ἢ δημιουργηθέντα ἀπὸ τῆς 11 Νοεμβρίου 1944 καὶ ἀρτίως τὸ ἑξαπλάσιον τῆς κατὰ τὸν Δεκεμβρίου 1940 ὀφείας των.

Ἡ βῆσις ταύτων γενεομένη προσαρμογὴ ἦτο:

Τῶν Ἀκινήτων τῆς Τραπεζῆς (Κατοστημάτων καὶ Κτε- μάτων) εἰς	δρ.	172.900.149.402,—	
Τῶν δι' αὐτῶν ἀποσβέσεων εἰς	"	71.397.392.542,—	
Υπόλοιπον	δρ.	100.902.756.950,—	
Τῶν ἐξόδων ἰσολογιαστικῶς εἰς	δρ.	49.362.233.807,—	
Τῶν δι' αὐτῶν ἀποσβέσεων εἰς	"	31.471.502.000,—	
Υπόλοιπον	δρ.	17.890.731.727,—	

Τῶν κεφαλαίων:

α) τοῦ Μετοχικοῦ καταβεβλημένου εἰς	δρ.	80.000.000.000	
αόφητος 10%, Ν.Δ. 2021/1942	"	8.000.000.000	δρ. 88.000.000.000,—
β) τοῦ τακτικοῦ ἀποθεματικοῦ εἰς			40.000.000.000,—
γ) τοῦ ἐκστέτου ἀποθεματικοῦ (μετ' ἔκτασιν τῆς δια- φοράς προσαρμογῆς 31.12.1947)			115.825.634.090,—
Σύνολον	δρ.	243.825.634.090,—	

Ἡ μεταξὺ τῶν πρὸ τῆς προσαρμογῆς ταύτης ὑπολείβων τῶν προσαρ-
μοσθέντων λογαριασμῶν καὶ τῶν μετ' αὐτῆν τοιαύτων διαφορᾶ ἔχθη εἰς
λογαριασμὸν «Διαφορὰ ἐκ προσαρμογῆς ἐνάρξεως ἤρξεως 1948», τὸ δὲ
κατάλειπον τοῦ λογαριασμοῦ τούτου, ὅν χρειαστικῶς κατὰ δρχ 41.133.539.
392,— ἐξελπίσθη συμψηφίσαι τῷ Β. Διατάγματι ἐκ τοῦ ἐκστέτου ἀποθεματι-
κοῦ κεφαλαίου.

Μετὰ τὴν ἔκτασιν ταύτην τὸ κεφάλαιον τῆς Τραπεζῆς ἐπιφοιτοῦντο
τῇ 3ῃ Ἰανουαρίου 1948 ὡς ἑξῆς:

Κεφάλαιον Μετοχικόν:			
καταβεβλημένον	δρ.	80.000.000.000,—	
αόφητος 10%, Ν.Δ. 2021/1942	"	8.000.000.000,—	δρ. 88.000.000.000,—
Κεφάλαια Ἀποθεματικά:			
α) τακτικῶν	δρ.	40.000.000.000,—	
β) ἐκστέτων	"	74.752.094.686,—	δρ. 114.752.094.686,—
Σύνολον	δρ.	202.752.094.686,—	

Ἡδὲ ἕπομεν ἀπὸ τὴν κρίσιν ὁμῶν τῶν ἰσολογιασμῶν τῆς ἤρξεως
1948, δεῖται συνεπῶς μὲ ἀφετηρίαν τὴν προσαρμογὴν τῆς ἐνάρξεως τῆς ἤρ-
ξεως ταύτης, συνευθύνοντας αὐτῶν μὲ γενικωτάτας μόνον παρατηρήσεις ἐπὶ
τῶν ἐργασιῶν μας καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων των, εἰς συμπλήρωσιν τῶν
δοσῶν ἐπιτέλεσαν εἰς τὸ γενικὸν μέρος τῆς παρούσης ἐκθέσεως.

ΓΕΝΙΚΑΙ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ.

Καταθέσεις. Αύται άπερχόμεναι έν τίτλοι 1947 εις 287 δισεκατομμύρια και 268 έκαστοι. Ήραρχωδέν έξιχθήσαν έν τίτλοι 1946 εις 405 δισεκ. και 738 έκαστοι Ήραρχωδέν. ήτοι έτεφάνεσαν αύξησιν 118 δισεκ. και 470 έκαστοι. άποτοχοφύσαν εις ποσοστόν 41 τοις έκαστόν. Έκ τοού ποσοφού τούτου 375 δισεκ. και 230 έκαστοι. ήσαν καταθέσεις εις Ήραρχωδέν. Έάν ληφθή έν' όφιν ότι τό σύνολον τών παρά τοις λοιποίς πιστωτικοίς όργανισμοίς καταθέσεων άνήρξατο τή 31 Δεκεμβρίου 1946 εις ήρ. 291.862 έκαστοι. και ότι οι παρά τή ήμετέραν Τραπεζήν καταθέσεις κατά τήν χρονολογίαν ταύτην άπεπροσώπτευσον τά 58,9 %, τοού συνόλου τών καταθέσεων τοού έσωτερικού ένασι 43,4 % τής 31ης Δεκεμβρίου 1939, ή αύξησις δύναται νά θεωρηθί σχετικώς ίκανοποιητική.

Συγκρίνοντες όμως τό ποσόν τών έν Έλλάδι καταθέσεων πρός τό όρος τής κυκλοφορίας τραπεζικόν γραμματίων εύρίσκωμεν ότι ταύτα άποκλίεται ελασί τριστοίς τής προπολεμικώς μεταξύ τών δύο ταύτων σχέσεως. Διότι, ένφ' προπολεμικώς τό ποσόν τών καταθέσεων υπερέβαινε τό έκπλάσων τής κυκλοφορίας, σήμεραν άποτελεί τό ήμισυ περίπου αύτής. Πρίνα έπίσης νά σημειωθί, ότι έκ τοού συνόλου τών παρά Τραπεζίαις καταθέσεων έν τίτλοι 1946 τό μεγαλύτερον μέρος ήτο καταθέσεις Νησιωδών Προσώπων άμφοτέρω άκταί.

Η τοιαύτη άξιολογία, τής Ήσικτικής ήλιος άποτοχοφύσεως, έν δύναται νά θεωρηθί διαπαρατηρητική και μαρτυρεί τήν κρατούσαν δυσπιστίαν πρός τήν Ήραρχήν έπιβίβεται έν τούτοις, ότι βελτιωμένον τών σημερινών Ήραρχωδέν έθνικόν γεννηθέν αι καταθέσεις θά έπανακτήσαν τήν ήλιον, ήν είχαν έν τή οικονομία μας προπολεμικώς και θά άποτεθήσουν τό κύριον μέρος πιστοδοτήσεως και έπιχοφύσεως τών Ήσφοδών κλάδων αύτής.

Αι καταθέσεις τών έν Αιγύπτω Έσσιτών μας έτεφάνεσαν τοιάν τινα αύξησιν άναλήθεσαι θήδ ήλιος Αιγύπτου 947.196. — έν τίτλοι 1947, εις ήλιος Αιγύπτου 1.132.740. — τή 31η Δεκεμβρίου 1946. Η μισρά μόσον αύξησις τών έν Αιγύπτω καταθέσεων μας όφελεται εις τήν ήλιον τοού άσπάρχου μέτρου τής Ήλιώσεως και έπιχοφύσεως τών έν Ήλλωδωσθί Ήλλήνικων περιουσιών. Άμα τή άμφοσιόσιν τοού σχετικού ήλιού άπεταμωσώσαμεν άναλήθεις καταθέσεων, μεταγενεστίως όμως αι καταθέσεις τών έν Αιγύπτω Έσσιτών μας αύξήθησαν εις τρόπον όστι νά ελασι αύται άνώτερα τήν 31.12.1946 ή τήν 31.12.1947. Όμοιωσθήσιν ελασι βέβαιον, ότι εάν έν έπιμοσώδην τό μέτρον ταύτο αι καταθέσεις μας έν Αιγύπτω θά ήσαν κατά πολύ άνώτερα.

Η κατά κατηγορίας άνάλυσις τών εις Ήραρχωδέν και άναλλάγημα καταθέσεων μας έκ 405 δισεκατομμύρια και 738 έκαστοι. ελασι ός άκολούθως έν συγκρίσει πρός τήν 31ην Δεκεμβρίου 1947, εις έκαστομήριον Ήραρχωδέν:

	31 Δεκεμβρίου 1947	31 Δεκεμβρίου 1946	Διαφορά (+ ή -) εξ 31 Δεκ. 1946
Καταθέσεις όμοιος	271.220	290.572	+ 19.352
• Ταμιευτηρίου . .	5.768	9.178	+ 3.410
• Έπί πρόθεσιμω			
Ήραρχωδέν	10.260	108.987	+ 98.727
	<u>287.248</u>	<u>408.737</u>	<u>+ 121.489</u>

Χρηματοδότησης ἐκ μέρους τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος. Ἡ Τράπεζά μας χρηματοδοτήθη κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἔτους ἐκ μέρους τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος μὲ 144534 ἑκατομμύρια πρὸς ἀνίσχυ-ἀνίσχυσιν τοῦ Ἐμπορίου καὶ τῆς Βιομηχανίας. Ὁμοίως ἐπὶ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος ἐξαργυρήθησαν ἡμῖν καὶ προσωρινὰ δάνεια εἰς ἑκατομμύρια συνολοῦσθα ἐν ἔργασίαις ἐκταγωγικοῦ ἑμπορίου.

Τοποθετήσεις.

Α. Ἐμπορικαὶ ἔργασίαι. Ἡ αἰξίσις τῶν καταστάσεων μας καὶ ἡ ἐκ μέρους τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος χρηματοδότησις ἐπέτρεψεν εἰς ἡμᾶς — παρὰ τοὺς ἐπὶ τῆς Νομισματικῆς Ἐπιτροπῆς τιμημένους περιορισμοὺς — νὰ αἰξήσωμεν ἐντὸς τοῦ λήξαντος ἔτους σημαντικὰς τὰς πρὸς τὸ Ἑμπόριον καὶ τὴν Βιομηχανίαν τοποθετήσεις μας εἰς ἑσοίτα κατὰ τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1948 ἀνέρχοντες εἰς δραχ. 72 ἑκατομμ. καὶ 71 ἑκατομμ. ἔσονται δραχμῶν 421 ἑκατομμ. καὶ 323 ἑκατ. ἐν τίλει τοῦ προηγούμενου ἔτους ὑπερῶσσαν αἰξήσῃ ἑκατῶν 301 ἑκατῶν καὶ 148 ἑκατομμυρίων. Β. Τὰ δάνεια πρὸς Νομικὰ Πρόσωπα καὶ Ὀφελογίας Νομικῶν Προσώπων. Τὰ εἰς τὸν κλάδον τούτων ἀπεργη-λημένα εὐλόγητα κινήματα παρέμειναν εἰς τὸ αὐτὸ φερρῶς ἐπιπέδον τῶν δραχ. 43 περίπου ἑκατομμυρίων μὴ καθισταμένης ὑπέρβις ἐπὶ τῆς παρούσας συνθήκας τῆς χρηρηγίτης τούτων θεσπίων.

Ἡ ἐπὶ τῶν κτημάτων λίστις.

Τὰ γαρτοφιλύκων τῆς Τραπεζῆς εἰς ἐμπολίαις ἔθνεσιν Ἀσίων καὶ Ἰντοκα γραμμάτις Ἑλληνικοῦ Δημοσίου παρέμειναν ἀμετάβλητον κατ' ἄλλην τὴν διάρκειαν τοῦ ἔτους.

Τὰ εἰς μετόχῃς Τραπεζῶν καὶ Ἐταιρειῶν γαρτοφιλύκων ἐνεφάνισαν αἰξίσις δραχμῶν 969 ἑκατομμ. ἐφαλομένην εἰς τὴν ἀρθεύετασι μετοχῶν τῆς ἔθνεσς Κτηρητικῆς Τραπεζῆς, τῆς Ἐταιρείας Χρημῶν Προϊόντων καὶ Ασφαυμάτων, τῆς Ἐμπορικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Ἐταιρείας Γενικῶν Ἀποθευῶν.

Ἀκίνητα Τραπεζῆς.

Ἐντὸς τοῦ ἔτους 1948 εὐαθὸν γόρον ἑσάνται βελτιώσεως τῶν καταστημάτων τῆς Τραπεζῆς δραχ. 317 ἑκατομμ. ἑσάνται δὲ συντηρήσεως αὐτῶν 618 ἑκατομμυρίων. Ἐπὶ τῶν κτημάτων τῆς Τραπεζῆς εὐαθὸν γόρον ἐντὸς τοῦ ἴδιου ἔτους ἑσάνται βελτιώσεως δραχ. 16 ἑκατομμ. ἀνεργήθησαν δὲ ἀποθεύσεσι ἐκ τῆς ἀξίας τῶν τε καταστημάτων καὶ κτημάτων δραχ. 4 ἑκατομμυρίων.

Τῇ 31 Δεκεμβρίου 1948 ἐνεφανίσθησαν εἰς τὰ κτήματα τῆς Τραπεζῆς ἀκίνητα ἐν Ἀσσίῳ περιεχόμενα αὐτῇ εἰς ἀναγκαστικῆς ἐκποιήσεως. Ὡς ἡ προσωρμαυμένη ἀξία ἀνέρχεται εἰς δραχ. 1 ἑκατομμ. καὶ 50 ἑκατομμύρια.

Ἡ ἐν τοῖς βελτίαις ἀξία τῶν καταστημάτων καὶ κτημάτων ἀνέρχεται τῇ 31η Δεκεμβρίου 1948, μετὰ τὰς προηγούμεναις δύο προσωρμαυγὰς εἰς δραχ. 98 ἑκατομμ. καὶ 701 ἑκατομμύρια.

Ἐξέδα ἑγκαταστάσεως.

Ἐντὸς τοῦ ἔτους 1948 ἰδανηθήσαν διὰ νέα εἰδη ἑγκαταστάσεως ἐρ.

682 εκατομ. ἠντηγήθη δι' ἀποθέσεις ἐκ τῆς ἄξιας τῶν εἰδῶν ἠγκαταστάσεως ἔργων 4 ἑκατομμύρια.

Τὰ κατὰ τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1948 ἐπέλεον τῶν εἰδῶν ἠγκαταστάσεως φηγήατο, μετὰ τὸς γενομένης προσαρμογῆς καὶ τὴν ὡς ἄνω ἀποθέσει, εἰς 14 ἑκατοτομ. καὶ 734 ἑκατομμύρια.

Ἀποδείγματα τῆς χρήσεως.

Αἱ φανεωθῆριστα: ὀφίλται τῆς Τραπεζῆς κατὰ τὸ ἄλξαν ἔτος ἀνῆλθον εἰς	δρ.	104.937.278.468,—
Τὰ ἔξοδα καὶ οἱ εἰς βάρει τῆς Τραπεζῆς τόκοι ἀνῆλθον εἰς	δρ.	90.647.206.202,—
Ἐξ ὧν:		
ἔξοδα	δρ.	74.655.052.790,—
τόκοι	•	15.992.153.412,—
Τὰ ἔξοδα ἀναλύονται ὡς ἀκολούθως:		
Ἐξ ὧν Διαχειριστικῆς	δρ.	69.545.456.887,—
Ἐκ τῶν ὁποίων:		
Ἀποδοχῆ προέκτικῶ	δρ.	52.054.092.655,—
Ἐισφορά εἰς τὰ Ταμεία Συντάξεων, Ὑγιῆς καὶ Αὐτοφαιλῆς προσωπικῶ	•	9.978.377.765,—
Ἐξοδα γραφείου ἰδιωτῶν γραφείου, φωτισμοῦ, θέρμανσις, ταχυδρομικῶ, τηλεγραφικῶ κ.λ.π.)	•	5.534.796.267,—
Ἀποζημιώσεις εἰς συνταξιόχους καὶ ἀπολυθῆντας ὁπαλλῆλους	•	969.901.362,—
Ἔρανοι καὶ ἀγαθοεργίαι	•	968.268.768,—
Φ ὀ ρ ο : καθαρῶν προσόδων, ἐπιτηδεύματος κλπ.)	•	5.109.595.863,—
	Ὅ μ ο ὀ δρ.	74.655.052.790,—

Ἐπὶ κλίον ἠντηγήθησαν οἱ εἰς ἀποθέσεις καὶ κρατήσεις δι' ἀπαιτήσεις ἠσφαλεῖς:

α) Ἀπόθεσις τῶν δαπανῶν συντηρήσεως καὶ ποσοστοῦ τῆς ἐν τοῖς βιβλίοις ἄξιας τῶν καταστημάτων καὶ κτημάτων τῆς Τραπεζῆς	δρ.	4.616.324.427,—
β) Ἀπόθεσις ἐκ τῶν εἰδῶν ἠγκαταστάσεως	•	4.436.635.971,—
γ) Κρήσεσις δι' ἀπαιτήσεως ἠσφαλεῖς	•	5.000.000.000,—
Ὅ μ ο ὀ	δρ.	14.052.960.398,—

Αἱ ἐξῆλεμῆται ἐν στήσει μετὰ τὸ προηγούμενον ἔτος ἀποθέσεις ἐκ τῆς ἄξιας τῶν ἀκινήτων καὶ τῶν εἰδῶν ἠγκαταστάσεως ἦσαν ἐπιβεβλημῆται ὡς

ἐκ τῆς ἀνατιμήσεως συνεπείρ τῶν προσαρμογῶν τῆς ἐν ταῖς βῆλλαις ἀξίας τῶν ἀνοήτων καὶ τῶν ἑγκαταστασιῶν.

Ἐχομεν ὅταν ἀνέλθωμεν ἐξέθεν, τίκων καὶ ἀποθε- σιων ἔτους 1948	δρ. 104.700.395.900.—
Ἐκπιπτομένων ἐκ τοῦ ποσοῦ τοῦτου τῶν ἀνακα- θαρσιῶν ἀφαλειῶν τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐκ	• 194.507.275.480.—
Ἀπομένει ἀνοήγισμα τῆς χρήσεως 1948	δρ. 182.890.112.—
Ἄπειρ προστιθέμενον εἰς τὸ ἀνοήγισμα τῆς χρή- σεως 1947 ἐκ	• 5.740.237.903.—
Ἀναβιβάζει τὸ μέχρι 31ης Δεκεμβρίου 1948 ἀνοι- γισμα εἰς	δρ. 5.930.128.075.—

Ἡ Τράπεζα παρὰ τὰ ἠξυμμένα γενικῶς βάρη καὶ παρὰ τὰς ἀρισταμύ-
νας δυσχερεῖς συνθήκας ἐν τῇ καθόλου οἰκονομίᾳ τῆς Χώρας καὶ ἐν τῇ λει-
τουργίᾳ τοῦ τραπεζικοῦ μηχανισμοῦ, ἤβουληθῆν νὰ καλύψῃ ἀγαθὸν κατὰ τὴν
λήψεσιν χρεῖσιν τὰ ἑξοδὰ τῆς καταλειφθέντος ἀναγιστοῦ ἀνοήγιστος δρᾶς
190 ἑκατομμυρίων.

Νομίζομεν δεῖ τὰ ἀποτελέσματα τῆς ληξιάσης χρήσεως πρῶται νὰ θε-
ωρηθῶσι πλέον ἢ ἐπιδοποιητικὰ. Καὶ τοῦτο διότι ταῦτα ἀπετελοῦντο παρὰ
τὸ γεγονός, ὅτι ἀπ' ἐνός μὲν ἀπεδιώξαμεν τὴν κατὰ τὸ δυνατόν ἀκριβεστά-
ραν τήρησιν τῶν ἀπὸ τῆς Νομισματικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ τῆς Τραπέζης τῆς
Ἑλλάδος τεθέντων ποσολογιῶν καὶ ἐπαχθῶν περιορισμῶν εἰς τὴν ἄσκησιν
τῆς πίστης, ἀπ' ἑτέρου δὲ θεώρηται τὴν ἀσκησὶν ἐπίτην φαλιγγίαν
τῶν βίων μας διαθεσίμων κατόπιν τῆς ἐπιβολῆς τοῦ μέτρου τῆς ἀποχρη-
τικῆς παρὰ τὸ ἑδασιῶν ἔθρομα διαμετέσεως ποσοστοῦ 15%, ἀπ' ἄλλων
ἐπιδημῶν τῶν καταθέσεων μας ποσοστοῦ ἄπειρ μεταγενεστέρως ὡς
πρὸς μὲν τὰς ἑδασιῶν καταθέσεις ἡλαττώθη εἰς 10%, ὡς πρὸς δὲ τὰς κα-
ταθέσεις Νομιστῶν Πρωτόνων Δημοσίου δικαίου ἠξυμθη εἰς 22%.

Παρὰ ταῦτα ἡ Τράπεζα τὰ ἠξυμματα ἐπιχερεῖ νὰ ἀξίση τὰς ἀφε-
λειὰς τῆς εἰς τρόπον, ὅστις παρὰ τὴν ἐκ τῶν πρῶτων ἐπιδημῶν ση-
μαντικῆ ἀξίσησιν τῶν ἑδασιῶν νὰ ἀποδώσῃ (ἀνενοήτωτάτω ἀποτελέ-
σματα ἔχοντες ὅμως πάντοτε ἀπ' ἀφῆς μᾶς τὴν γενικωτέρην οἰκονομι-
κὴν καὶ κοινωνικὴν ἀποσταλὴν ὡς καὶ τὰς παραδόσεις τοῦ ἔθροματος ἐνο-
μίστου, δεῖ δὲν τὰ ἑδασιῶν νὰ ἀποβλήωμεν εἰς τὴν πραγματοποιήσασιν καρ-
δῶν ἐπὶ ἑταίρ. γενικωτέρων συμφερόντων.

Ὅτως ἐπιρηχάσα ἡ ἀποκρίσις τῆς Τραπέζης νομίζει δεῖ ἑπαρῆ τὸ
καθῆκόν τῆς εἰς τρόπον, ὅστις παρὰ τὴν ἐκ τῶν πρῶτων ἐπιδημῶν ση-
μαντικῆ ἀξίσησιν τῶν ἑδασιῶν νὰ ἀποδώσῃ (ἀνενοήτωτάτω ἀποτελέ-
σματα ἔχοντες ὅμως πάντοτε ἀπ' ἀφῆς μᾶς τὴν γενικωτέρην οἰκονομι-
κὴν καὶ κοινωνικὴν ἀποσταλὴν ὡς καὶ τὰς παραδόσεις τοῦ ἔθροματος ἐνο-
μίστου, δεῖ δὲν τὰ ἑδασιῶν νὰ ἀποβλήωμεν εἰς τὴν πραγματοποιήσασιν καρ-
δῶν ἐπὶ ἑταίρ. γενικωτέρων συμφερόντων.

Προσωπικὴν.

Εἰς τὴν ἐπίταξιν τῶν ἐκνομοποιητικῶν τοῦτων ἀποτελεσμάτων κατὰ
τὴν λήψεσιν χρεῖσιν συνετέλεσε τὰ μέγιστα καὶ ἡ ἐπίταξις τοῦ μεθμοῦ τῆς
ἐργασίας καὶ ὁ ἀπὸ τοῦ προσωπικοῦ ἐπιδημῶν τῆς Χώρας καὶ ἡ ἀρροσίσις
μᾶς ἡς ταῦτα ἐπιδημῶν ἀπὸ συνθήκας ἐπιδημῶν δυσμενεῖς. Προκειμένου
μάλιστα περὶ τοῦ Προσωπικοῦ τῶν ἐπαρρησιῶν ἀποκαταστημάτων πρῶται

νά τονισθῆ, ὅτι καὶ μὲ κίνησαν τῆς ζωῆς των οἱ ἀπάλλῃλοι ἐπιπέλαστοι πάντοτε μετὰ πλήρεις ἀνταποκρίσεις τὸ καθῆκόν των. Κάπως εἰς πάντα ταῦτα κατέστη δυνατόν νὰ ἀντιμετωπισθῶν ὁ ἀπερθητικοσμοσμός τῶν ἐργασιῶν τοῦ Ἰθρύματος κατὰ τὸ 1948 καὶ οἱ ἔκ τῆς Ἰθρύσεως II εἶλον ἀποκαταστημένοι μὲ νόμισμα 115 ἀπάλλῃλων πρόσθετοι ἀνάγωγοι προσωπικοὶ, χωρὶς ἔχει μόνον ν' ἀδύρηθῆ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν αὐτῷ ἐργαζομένων, ἀλλ' ἀντιθέτως καὶ μὲ μείωση τῆς δυνάμεως τοῦ προσωπικοῦ.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ

Κατὰ τὸ λῆξον ἔτος, ἔκ παρερμενείας τῶν κομμένων διατάξεων, ἀπεδόθη εἰς τὴν Διοίκησην τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς ἡ κατηγορία εἰσπράξεως προμηθεῖα μὲ ἐπιτηρομένον ἀπὸ τῶν κομμένων διατάξεων. Τὴν κατηγορίαν ταύτην ἀντικαθίστει ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα διὰ τῆς προβολῆς ἀδικαιώστων κομμένων ἐπιτηρημάτων, διὰ τῶν ὁποίων ἔχει μόνον ἀπεραιοῦσε ἡ κατηγορία αὕτη ἀλλὰ καὶ ἀπεδικαιώσεται τὸ ἀναμφισβήτητον δικαίωμα τῆς Τραπεζῆς πρὸς εἰσπράξιν τῆς προμηθεῖας δι' ἐν ἡ κατηγορία αὕτη. Τὸ ζήτημα ἔλαθῆ ἐκείτων τοῦ Ἐφετερίου Θεσσαλονικεῖς τὸ ὁποῖον διὰ δύο ἀποφασῶν του ἐδικαίωσε πλήρως τὰς ἀπόψεις μας.

Ἐρῶσαμεν κατὰ τὸ διδόντα τοῦ ἑκαρῶσαντος ἔτους δύο νέα καταστήματα ἐντὸς τῆς περιοχῆς τῶν Ἀθηνῶν, τρία ν' ἔτερα καταστήματα εἰς τὸ Χαλκιδάριον Ἀκτιεῖς, τὸ Αἰτωλικὸν καὶ τὴν Κόλυμνα. Προηγούμενη τὸ ἐν Ἰτέῳ πρακτορεῖον μας εἰς ἀποκατάστημα, λόγω τῆς ἀλλήσεως τῶν ἐργασιῶν του, πρόκειται δι' ἐντὸς ἀλλοῦ νὰ ἀρχίσῃ λειτουργεῖν πρακτορεῖον ἐν Κῶ τῆς Δωδεκανήσου.

Τὰ ἀναπεθῆνα ἡμῖν ἀπὸ τοῦ Κράτους ἔργα τῆς ἀνοικοδομητικῆς ἐπιτηρησῶνται διὰ τῶν ἀπορρόκοντα ἐντὸς καταστημάτων μας καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν ταῦτων συνιστήσονται τίσοσσοι νῶα εἰδικὰ γραφεῖα ἐν Ἰαμφιλοχίῳ, Ἰγνυμεισίῳ, Κῶ καὶ Σάθηροκαστρώ, τὰ ὁποῖα ἐξαρῶνται ἐκ τῶν κληρονομήρων Ἰγνοῦτων μας.

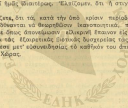
Ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα δικαιοῦται νὰ εἶναι ἀπερῆφθνος, διότι ἡ Πολιτεία εἰς ἐκτάκτως ἐρισίμως ἐπιγῶμῃς διὰ τὸ ἔθνος ἀναθέτει ἄριστα κυβερνητικὰ καθήκοντα εἰς ἀδύρα προεργασίμως ἐκ τῶν ἀπάλλῃλων τῆς μετὰ τὸν Καλλυγῆ, τὸν Σιρῆτι, τὸν Δροσθεσσιῶν, τὸν Κορυζῆν καὶ τὸν Μόζιμον, ἡ ἐμπειροσῶν τοῦ Στήματος καὶ τοῦ Πολιτικοῦ κόσμου σπρίφεται ἔδη πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον Διομήδην. Στινὸς συνεργάτης τοῦ Ἐλευθερίου Βενιζέλλου συμμετέλαχεν ἐνεργῶς τῆς ἐνδόλου ἀλλὰ καὶ δραματικῆς ἱστορίας τῆς Κόρης μας κατὰ τὴν τελευταίαν τεσσαρακονταετίαν καὶ ἡ μικρὰ πείρα, ἐν ὅτιος ἀπέστησε, μετὰ τῆς βάρβαρας ἐπιγνώσεως, ἣν ἔχει τῶν ἑλληγκῶν πραγμάτων, παρέχων τὴν βαβακότητα διὰ τὴν ἰκανοποίησιν τῶς προεδρικῆς τῆς κοινῆς γνώμης καὶ τοῦ πολιτικοῦ κόσμου.

Εἰμῶτα βέβαιον, ὅτι ἡ ἰσχυρὰ του φυσιογνωμία θὰ κατορθώσῃ νὰ φέρῃ εἰς πέρας τὸ βαρὸν ἔργον, τὸ ὁποῖον τῷ ἀντιθέτι καὶ διὰ ἐλευθέρου ἑλλῶν τῶν ἀφῆλων του καθῆκόντων εἶναι θὰ μῆς σπρίφῃ διὰ μακρὸν τῆς πεφωτισμένης συνεργασίας του, εἰς τὴν ὁποῖαν τόσος ἀφίεται ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα.

Τὸ μέχρι σῆμερον ἐπιτελεσθῆν ἔργον εἶναι, νομίζομεν, ἀρετὰ σημαντική, διότι νὰ προδικάζῃ καὶ τὴν μελλοντικῆ πρὸς τὴν πρόθεον πορείαν

τοῦ Ἰσράματος τοῦτου. Βαβαίως, τῆς προόδου ταύτης ἀπαραίτητος προϋπόθεσις ἀποτελεῖ ἡ οἰκονομικὴ ἀνάρρυσις καὶ ἡ ἀποκατάστασις τῆς Χώρας, καὶ ἡ καθ' ἃ μέτρον ἐπιτρέπουσι αἱ συνθήκαι μας ἑνταῦχος τῶν προσπαθειῶν μας πρὸς πᾶσαν κατεύθυνσιν, ὅστε νὰ ἑμφανίζωμεν ὄλον ἐκὼν καὶ περισσώτερον ἰκανοποιητικὰ ἐνώπιόν σας τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἔθνικῆς ἡρώσεως τοῦ Ἰσράματος. Εἰς τὴν τραχιάν ἄμωσ προστάθειάν μας ταύτην νομίζομεν ἀπαραίτητον, πρὸς τὸ σήμερον διὰ τῆς ἔθνικῆς μας οἰκονομίας μετὰ τῆς ὁποίας τόσον εἶναι συμφασμένη ἡ ἡρώσις τοῦ ἔθνικοῦ τοῦτου Ἰσράματος, νὰ ἐπικουρηθῶμεν ὑπὸ τοῦ Κράτους. Ἡ Κυβέρνησις, ἀπερχομένη μετὰ τὴν διεξαγωγὴν τοῦ πολέμου ὃ ὁποῖος ἐπιβλήθη εἰς τὴν Χώραν μας καὶ τὰς συνέπειας του, δὲν κατέρχθησεν ἀέδω, παρὰ τῆς ἐκδηλωθείσας καλῆς τῆς διαθέσεως, νὰ δώσῃ θετικὴν λύσιν εἰς τὸ ἕκκερμαδὸν πάντοτε τραπέζιτικὸν ζήτημα, ὅστις εἰς τὰ ἀφορρόντα βιαιτέρως τὸ Ἰσράμα μας ζήτήματα Πάντως μέχρι σήμερον τὸ Ἰσράμα τοῦτο διετήρησε τὴν ἡγετικὴν θέσιν ἐν κατεῖχεν ἐν τῇ οἰκονομίᾳ καὶ τῷ τραπέζιτικῷ συστήματι τῆς Χώρας καὶ κατέρχθησεν διὰ πρώτην φοράν μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὰς ἀναγκασίας του χωρὶς ἡμᾶς καὶ νὰ προσέχουσι περιθώρια, ὅστε ἕστω καὶ ἐν περιορισμένη κλίμακᾳ νὰ ἰκανοποιηθῶσι αἱ ἰσχυρὰ ἀπαιτήσεις τῶν Μετόχων καὶ τοῦτο ἕνεκεν ἡμῶς βιαιτέρως. Ἐλπίζομεν, ὅτι ἡ στιγμὴ αὕτη δὲν θὰ βραδύνη.

Ἐάν νομίζετε, ὅτι τὰ, κατὰ τὴν ὑπὸ κρίσιν περίωδον, ἐπιτευχθέντα ἀποτελέσματα ὀφείνεται νὰ θεωρηθῶσι ἰκανοποιητικὰ, παρακαλῶ νὰ μὴ ἐξουσιοδοτήσῃτε ὅπως ἀπονεύσωσι εἰδικὴν ἑκκασίαν εἰς τὸ Προσωπικόν, τὸ ὁποῖον παρὰ τῆς ἑξαιρετικῆς διεπικῆς δυσχερείας τῆς ὁποίας ἀντιμετωπίζω ἐπιτέλλομαι μετ' εὐσυναιδήσεως τὸ καθῆκόν του ἀπέναντι τοῦ Ἰσράματος καὶ τῆς Χώρας.

της θέλησής του είναι ίσχυον τός μερικός αριθός μεταβλητών. Όσοι αυτόι συμπεριφέρονται εις την συνειληφθε σειράν μεταβλητών τών άπόλων ή άριθμός άνοητόται άφ' ήτέος άπό τόν άριθμόν τών άποταλούντων την κοινωνικήν άράδα και άφ' ήτέρου άπό τόν άριθμόν τών μεταβλητών εις έκαστην μερικήν σειράν. Αλλά άνθ ή αύξησης τού άριθμού τών μεταβλητών εις μίαν μερικήν σειράν καθιστά τό πρόβλημα τεχνικός, και μόνον τεχνικός, και υλοποιώμενον, ή αύξησης τού άριθμού τών συμμετεχόντων εις την ομάδα μεταβύλλει την άφήν τού προβλήματος ποιοτικά, καθόσον μεταβάλλει την υλοποιώμενην ποσότην του, κατά την ήγαστοκαζόμενην άραλογίαν αύτόν ή άριθμός τών ποικιτών. Ούτω ήν ποιήτων μέ τρείς ποικίτας είναι εις την εύρίαν του διάφορον άπό τέ ποιήτων μέ δύο ποικίτας, όπως τό ποιήτων μέ τέσσαρας ποικίτας έν σίσει μέ τό ποιήτων μέ τρείς, και ούτω καθέτης. Όσον μεγαλύτερος ή άριθμός τών ποικιτών τόσοσν ποιολογικώτερον εις την βύαν του καθίσταται τό πρόβλημα. Ταυτοχρόνως δύναται τά γίνη και τεχνικός ευχερότερος διότι συνήθως μέ την αύξησης τού άριθμού τών ποικιτών και τό οικονομικό σύστημα καθίσταται τελοποιώμενον: αύτόν ή άριθμός τών άποταλοομένων άγαθών και ύπηρεσιών, τών μεθόδων παραγωγής, συνεπώς τελοποιώμεζόται και ή άριθμός τών μεταβλητών εις κάθε μερικήν σειράν.

Αί θεωρητικές αύται περί τού τύπου τού προβλήματος κλονίζουσν μίαν παράδοσον της οικονομικής θεωρίας: δέν είναι βέβαιον ήτι ή περίληψις τού πλήρους άπογώνισμοι άποταλεί την άπολωστόραν περίληψιν δια την άνάλυσιν τού προβλήματος της κοινωνικής άποταλλαγής. Μολονότι ή άποταγωγή προς πολλούς κλάδους τών θεμελιών ήμισυτημών συνήθως ύπέρ της καθαρών αυτής άπόφωσις, εις την οικονομικήν ήμισυτημην δέν είναι άποβεβαιώμενον, άπόδειξ γίνεται η πρώτη θεωρία, ότι ή μέγας άριθμός άπορροσών και υλοποιών στεγών και ήλικίαν τός ζώνας άπορροσώμενιες, τών άπολων ή άπορής είναι άναμφωβήτερος εις τός περιπτώσεις μακροί άριθμοί άπορροσώντων. Μόνο ή άποταγωγή τών τελοποιών αύτών περιπτώσεων δύναται τά άποδείξη κατά τόνον τό πρόβλημα πρόγμωσν άποταλαμβάνει τά άποτάθμενα χαρακτηριστικά ήπύ τός καινομήτους θρους βλαύθρου άποταγωγικού.

Έτσι ή έκθέτηρος άπογώνισμός λαμβάνει την ήσαν εύλικήν περιπτώσιν. Τό ήμερής μονοπόλιον και μετ' αύτό ή συνειληφθή μετ'ό μονοπωλίον και δυοπολίον και μετ'ό δύο δυοπολίον, ως οι άπολωστόροι περιπτώσεις, άποταλούν τό πρώτον και θεμελιώδες βήμα εις την οικονομικήν ήμισυτημην.

Η ποσοτική παράδοσις ποσοτικών παραγόντων δέν θεωρείται ήμισυτημιακός έκπλήρωμος άπό τούς συγγραφείς. Και πάλιν ήμισυκαλούνται την μεθόδον τών θεμελιών ήμισυτημών. Η ιστορική άνάπτυξις της θεωρίας της θερμότητος θεωρούνται ότι πρώτα τά ήμισυ ήμισυληκτικώς εις τής άρνητικώς έκδοχός μιας περί τών έννοιών, λήγειν. Η θερμότης, ή ήμισυ άρνητικώς νοήτω μόνον ύπό την συγκριτική μερήν της καταστάσεως δύο σωμάτων, ήφθασι τά περιγράφεται ποσοτικά μέ δύο άριθμούς: την ποσότητα θερμότητος και την θερμωσάσις. Εις την Theory of Games ή χρησιμότης μεταφράζεται εις χρημα. Τό χρησιμότης ήμισυς ήμισυται ως τό κοινόν ήμισυτημον δύο τών μετεχόντων εις τό ποιήτων άπό την ήμισυτημη είς τό ήμισυτημιακό είς τό ύποταλοωτό.

Τὰ παύγια εμφανίζονται ὡς δύο τύποις. Ὁ πρῶτος περιλαμβάνει θεαίνα τὰ ὅποια ἐπιπλήρουν εἰς σύνολον πληρωμῶν ἴσων πρὸς τὸ μηδέν, δηλαδὴ εἰς πλήρη ἴσοτητα ἐπιπλῶν καὶ ζητημῶν ἴσων - *non gamei*. Αὐτοὶ τὸν χαρακτήρα ἔχουν τὸ παρζόμενον γάρη ἀναφυγῆς.

Τὰ εἰκονομικῶς ἐπιπλερῶμενα ἀναφέρονται εἰς τὸν ἐξώτερον τύπον, ἘΙΩ τὸ σύνολον ἴσων τῶν πληρωμῶν, ἤτοι τὸ συνολικὸν κοινωτικῶν κερδῶν δὲν δύνανται τὰ ἰσοθεῖα πρὸς τὸ μηδέν, εἴτε καὶ εἶναι σταθερὰ (non - zero - non gamei). Ἐξαρτῶνται ἀπὸ τὴν συμπεριφορὰν τῶν παικτῶν, ἤτοι τῶν μεταγῶντων εἰς τὴν κοινωτικὴν οἰκονομίαν.

Τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς ἀναπτύξεως ἀναφέρεται εἰς τὴν πρώτην κατηγορίαν παιγνίων ὡς θέμα ἀνεξάρτητον καὶ συντελῶς ἀπὸ πάντοτε, ἢ μᾶλλον παρεπιπτόντως μόνον, ἐν συνάφει πρὸς τὰς οἰκονομικὰς ἀνοίας. Γίνεται πρὸς περὶ πλεονεκτήριον λόγος ὅτι τὸ ἐπιπλῶν, τὸ κέρδι, τὸ πῶλον, τὸ ἀπὸ τῆς ἀνοίας, τὰ μονοπώλια, ἀλλοτριώλια κ.λ.π. εἰς τὸ τμήμα αὐτὸ τοῦ βιβλίου. Ὡς τὸν ΝΘ σελίδων, αἱ συγγραφαὶ εἰσιπλάκων γὰρ ἔχουσιν τὴν μεγαλοπύραν ἀνεπιτή ἀκρίβειαν εἰς τὴν μέθοδον τῶν, πρὸ τῆς τελειῆς ἐφαρμογῆς τῆς εἰς καθῆρας οἰκονομικὰ προβλήματα.

Ἡ προαίγγοισι τῆς εἰς τεχνικῆς πρὸς τὸ θέματα οἰκονομικῶ περιεχομένου πραγματοποιεῖται μὲ τὴν ἐπιπλοῦν τῆς θεωρίας, τῶν παιγνίων μὲ σύνολον-μεθῶν (non - non gamei) εἰς τὸ παύγια μὲ τὸν ὅλον διαφέρον τοῦ μηδενὸς (non - zero - non gamei) τὸ ὅποιο καλεῖται τὸ ἄλλο γνητικὸ παύγια, ὅσο τῆς ἴσους δι' ἑν. ὁμοῦνται εἰς τὴν περιουσιακὴν ἀπόθεσιν τοῦ κερδῶν καὶ-μηδέν. Εἰσιπλάται εἰς τὸ παύγια ὡς παρῶν ἰσοπεποιτιστικῶς ἐν φαντασιακῶ πρόσωπον τὸ ὅποιο δὲν ἔχει ἄριστον ἰσορροπία εἰς τὴν πορείαν τοῦ παιγνίου: γίνεται ἡ ἀπόθεσιν δι' τὸ ἐπιπλερῶμενον αὐτῶ γάρη τὸ πρῶτον τὸ ὅποιο κερδίσει τὸ σύνολον ὅσον τῶν ἄλλων παικτῶν καὶ-ἀνεπιπτόντως, χωρὶς ὅμως τὸ εἶναι κέρδιον εἰς τὸ παύγια. Τεχνικῶς αὐτὸ σημαίνει δι' εἰς ἐν παύγια μὲ π κέρδιον ἢ προσῶν τῶν φαντασιακῶ προσώπων φέρει τὸν ἀριθμὸν τῶν παικτῶν εἰς $n+1$, δὲν συμπίπτουσι ὅμοια καὶ εἰσογῶνται μεταβλητῆς $n+1$ ἢ ἴσως τὸ ἀνεπιπλοῦν εἰς τὸν πρόσθετον ποσότη. Ἐκφράζειται τὸς ἐπιπλοῦν τῶν, ὅταν εἶναι τὸ χαρακτηριστικὸ τῶν κοινωτικῶν παικτῶν. Ἐστὶ ὁ τύπος τοῦ γνητικῶ παιγνίου n προσώπων λαμβάνει τὸν τύπον παιγνίου $n+1$ προσώπων μὲ σύνολον μηδέν. Αὐτὸς ὁ χαρακτῆρς ἐπιπλοῦν τῆς ἐφαρμογῆς τῆς θεωρίας τῶν παιγνίων εἰς οἰκονομικὰ προβλήματα. Ἡ ἀρχὴ γίνεται ἀπὸ τὸ θέματα μονοπώλιον τῶ ὅποιοι, κατὰ τὴν ἀπολοδοκωμένην μέθοδον, ἀνατελεῖ τῆς ἐπιπλοῦν πρῶτον οἰκονομικῶ προβλήματα, ὡς παύγια μὲ δύο παίτας.

Εἶναι ἀαδμῆ πρόωρον τὸ ἐκφῶν καθεὶς γνώμην κατὰ πόσον αἱ θεωρητικαὶ καὶ Νομισματικαὶ ἀνοίονται πρῶτον εἰς τὴν οἰκονομικῆς θεωρίαν. Ἡ Theory of Games ἐπιπλοῦν ὡς ἡ ἄλλαν σημαντικὴ συμβολὴ εἰς τὴν οἰκονομικῆς θεωρίαν μὲ τὴν General Theory τοῦ Keynes'. Ἐπίσης ἐπιπλοῦν τὸ ἐπιπλοῦν², χωρὶς καὶ γὰρ ἔχουσιν ἰσοπεποιτιστικῶς παρῶν ἀπόνοιας, ἴσων εἰσογῶνται πρὸς πραγματικῆς ἰσοπεποιτιστικῶς. Γενικῶς ἢ κριτικῆ ἐκφράζει ἀνεπιπλοῦν τῶ τῶ ἐπιπλοῦν τῆς. Εἶναι ὅμως ἐπιπλοῦν εἰς τὴς ἐπιπλοῦν-

1. Richard Stone, Economic Journal, Ἰούλιος 1948.

2. Carl Kayser, Review of Economic Studies, Vol. XIV, 1946-47.

σεις της ως προς την Ιταλίαν την οποίαν δύνανται να λάβω ή επιδράσεις της νέας θεωρίας εις την οικονομικήν Ιταλίαν. Οι ειδικότεροι, ίσως ήτοι εξοικειωθείν να τους δημοσιολογή το τεχνικόν μέρος, βέβη έχουν λάβει άδελφί θέσει.

Όλα και ήτα δυνατόν να έχω διαφερατικά το πρόβλημα. Ή τεχνική αδήγη καθ' εαυτήν, ως και το άπειλός νέος και δι' αήτην την μαθηματικήν έπιπέτημα, άπειται εξοικειώσεων και κριτικάς διαλεγας κριτικόσ υλοθέτησθ, και ο Νουμαν, ο δημιουργός της, θεωρίας τών παγνίων, βέβη κατάληξε εις την σφαιρικήν μορφή της θεωρίας παρά άλλωλερον διασκεπαστικόν, μετά την πρόσην διαπίκωσιν της.

"Όσον άφορή την γραμμικήσιν της νέας τεχνικής εις ήμέρας της οικονομικής θεωρίας, είναι άνομφεβήτην ότι βέβον μία περιπέτεια διακρίνασθία δύνανται να άποδείξη κατά πόσον άπειται πρόγραμμα γίνοντον μίθελον. Ή σέ-δωσιν της θεωρίας τών παγνίων προς το πρόβλημασιν οικονομικόσ τέπου, όπως την άρραρίζουν οι συγγραφείς, έχουσα κατά άρραμμένην και σχηματικήν γενικήτητα, όβια την έντύπωσησιν ότι γίνεται έκδοκτικώς. Ίσως ή άναγκαστική περιπέτεια διακρίνασθία να είναι ήτοι καθ' ήσ πρέπει να έκτελεσθή άπό άρραμμένησ της θεωρίας άλλωσ παρά άπό ήσ, ήτοισ τους θεμελιώ-τάς της.

Βέβως διό την καλή άρραμωσιν νέας άπόκωσιν και νέας πλευρών τών προβλημάτων έχουν τάη: ή άναστροφή της άρραμωσιν της οικονομικής άνα-λύσεως, ή άποκί ήτοι το θεμελιώσ μισθολόγιον εις την βίωσιν και άνάγκη τών άλλωλερον άναγκαζωμένων εις είσθησιν περιπέτωσησ, ή άναστροφήσ τοσ παράγον-τος, τών συνασσιωμένων τών πακτωδών, ο άποκός άπέχει τόσων θεμελιώδη ή-σιν εις την θεωρίασ τών παγνίων, δύνανται να άδηγήσουσ εις έκδοκτικόντα σφαιρικόσματα άπό ήσ προς την άκμήν και την άλλωλερωσιν τών οικονομικών φαινομένων οι έννομησ τών στρατηγικών κινήσεων, και τών συνασσιωμένων κινήσεων εις σφαιρικόσ διό της Ιταλίαν τοσ μέλλωσ τών προβλημάτων εις την οικονομίασ. Έξ άλλωσ ή θεωρία τών παγνίων, ως εις τοσ χαρακτηρισμόσ της, όβ άρραμωσ να άνομφεβή, ότι κατ' έξοχήν κατάλληλος μίθελός διό την μέλλωσιν προβλημάτων άρραμωσινσ οικονομικής.

Δέν φαίνεται ότι το τεχνικόν μέρος, τελικώς όβια ή θεωρία έκτελεσθή ήτοισ άπό τους ειδικότερους, όβ παρουσίασιν άνομφεβήστων διακρίνασ διό τους μη είσθησ μαθηματικόσ διακρίνασ. Όλοι οι κλειδοκαστικέσ το βέβως έκτελεσθίωσιν της εισαγωγικήσ παρατήρησιν τών συγγραφέων δια βέβ άπειταισ είσθησ γνώσιν έκδοκτικόντα τμήματασ τών άνωτέρων μαθη-ματικών διό την κατοκώσιν της μεθόδου τών.

M. ΓΟΥΔΗ

Τό Γερμανικόν Προσφυγικόν πρόβλημα (Das deutsche Flüchtlingproblein). Έκδοσισ τοσ Ίνστιτούτου διό την Παγκόσμιον Οικονομικήν (Institut für Weltwirtschaft) τοσ Πανεπιστημίου τοσ Κιόλου, Φεβρουάριος 1943).

"Εν τών κριτικώρων χαρακτηρισμοσ τών κοινωνικών, πολιτικών και οικονομικών άρραμωσινσ τοσ αίνωσ μας, είναι ή κατά μέγολος μέζισ έκδοκτική εις της κινήσιν των, κλειδοκαστικών μετανασσιωσόντων άπό αίνωσιν προς Άνωκίλκωσ και συμβολώντων εις τών έκδοκτικώσ και την άπέκωσιν τών

παροχών έκλειναν. Οι πληθυσμοί είναι, διατηρήσαντες διά τόν αιώνα τόν πολιτισμόν των και τόν εθνισμόν των, έγιναντο άποικισμένοι εκόσμου και εξαγωγισθησαν προς άποικιατισμόν, εφόσ ός οι αυτώθενες κατάστασιν έκανόν άπό οικονομικής και ύψη πολιτικής πλευράς ν' αναλάβουν ει τίσιν τήν παρατήρησιν φροντίδι διά τήν διαχείρισιν τών ζητημάτων των.

Τός συμφωνίας τών έλλήνων τούτων, όπιστημεν και ήμας άπό τών άρχών τού παρόντος αιώνα, άναγκασθέντες νά διαχθόμεν έκατομύρια δια έκατομυριαζόμεναι έμοσθέντα, δια τόν λόγον τούτον, τό ός ένω δημοσίευμα τού Ύπουργού τών Παιδαγωγικών Οργανισμών τού Πανεπιστημίου τού Καίλου, έμφανίζει διά τόν "Έλληνα άναγκαστήν μέγιστον ένδεικτόν.

Μετά τήν λήξιν τού προσφύτου πόλεμου, και εις έφαρμογήν τών συμφωνιών τού Ρεσιδάκι σημαντικός αριθμός γερμανικών πληθυσμών, κατοικούντων μέχρι τότε ή εις τός εις τήν Ρωσίαν και Πολωνίαν προσηρτηθείσας γερμανικός άποικιακός έπαρτίος, ή εις άλλα κράτη (Πολωνίας, Τσεχοσλοβακίας, Ούγγαρίας, Ρουμανίας) εξαγωγέθη νά ήτατολοισή τός έστίας του και νά ήτατοσταθής έντός τών όρίων τών πασώνων ζωνών κατοχής τής άποικιακού Γερμανίας.

Οι αύτω μετακινήθητες πρόσφυες άποικιογίνομαι εις 11,4 έκατομ. άτομαν ή ή οι τούτους τού 1948, περίπου 7 έκατομ. είχαν ήτατοσταθής εις τός έστίας ζώνας και 4,4 ήν, εις τήν ρωσικήν και τή Βερολίκον. Πλήν τών προσφύγων τούτων είχε μετακινήθη λόγω τής πολεμικής άρρώσεως και σημαντικών τμήμα τών πληθυσμών, έντός τών όρίων τής σημερινής Γερμανίας, κατά τήν ήτάσιν εν βομβαρδιζόμεναι πόλιναι κλπ. Οι αύτω μετακινήθητες και κατά τήν "Οκτώβριον 1946 ή ήτακίθόντες άκόμη εις τός έστίας των, άναριθμούνται εις 2,2 έκατομ. άτομαν.

Αι στατιστικά άναγραφαι τών προσφύγων τούτων και ή γενικήν άξιοποίησις τών άποικιασμάτων αύτών άπειλείν νά περιχέμεται τού άνωτέρου δημοσιεύματος. Ή έργασία ίχει γίνει, παρά τός άναγκείας τός άποικίας διαφέλλος περιπέθειαι ή έν Γερμανία κρατούσα κατά τήν μεταπολεμικήν έτη κατάστασι, μετ' άξιοπαρητήρητου άρτίου, οι ή ή άρτιστήριαι και τό ή ήτάόμενα συμπεράσματα είναι, διά πολλούς λόγους και διά τός έστίας τής Γερμανίας χρήσιμα.

Ός είναι φυσικός, ή άναρρόφισις τού ταρασίου τούτου αριθμού προσφύγων άπό τής άποικιακού Γερμανίας ίχειν ός συνέπειαι τήν ριζικήν μεταβολήν τής διαρθρώσεως τού πληθυσμού της. Ούτω, ένψ έντός τών όρίων τής σημερινής Γερμανίας κατά τό 1939 ήσαν 59,7 έκατομ. άτομαν, τήν 29 "Οκτωβρίου 1946 ή πληθυσμός τών πασώνων ζωνών κατοχής και τού Βερολίκου άνέρχεται εις 66 έκατομ. άτομαν, τούτστιον έμφανίζει αύξισιν κατά 10,5 οιο έν σχέσηι προς τό 1939 τό ή 1948 λόγω περιττώρα σαρρολής προσφύγων, έπαναάρφικος αχμαλώτων πολεμου και φυσιολογικής αύξίσεως, πλησιάζει τό 70 έκατομ. "Ο αριθμός τών σαρροισάντων προσφύγων αύχι μόνον άναπλήρωσι άλλ' άπερίβη κατά πολύ τός ής τού πολεμου άποικιακός. Με τήν άπόλυτον τούτην αύξισιν τού πληθυσμού συμβαδίζει και αύξισις τής πυκνότητος αύτου. Ούτω, ένψ κατά τό 1933 κινήσεν εις τό ήθος τής σημερινής Γερμανίας 159 άτομα κατά τετραγωνικών χιλόμετρον, κατά τό 1948, 285 και κατά τό 1948, 197 άτομα κατά τετρ. χιλόμετρον.

Ένδεικτικώσιν ήμας τυγχάνει ή διαπίστωσις ότι, κατά τήν τελευταίαν

Απογραφής (1933) οι άνεμοι προς έργασιον ήλιωσι μεταξὺ τῶν προσφύγων ἀπεπροσακούονται μὲ μανυλαίτερον ποσοστὸν ἢ οἱ ἀντιστοιχοὶ ήλιωσι τῶν ἑκτοσίων, ὡς ἐπίσης καὶ τὸ γεγονός ὅτι ἡ ἀναλογία μεταξὺ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν εἶναι 44,458,803α.

Ἡ μετακίνησις αὕτη τῶν πληθυσμῶν εἶχεν ἐπίσης ἐπιβάρυναι καὶ ἐπὶ τῆς διακινώσεως τῆς βιογεννητικῆς ἀποσυλλήσεως τῶν κατοικούντων ἐμφανίζουσα ἀξίαν τοῦ ποσοστού τῶν ἀποσυλλεμένων εἰς τὴν γαργίαν καὶ ἀντίστοιχον μίσην τῶν ἀσυλλεμένων εἰς τὴν βάρησαν, τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν βιοτεχνίαν.

Περὶ τὰς διαπιστώσεις ταύτας δὲν καθίσταται δυνατὴ, λόγω τῶν εὐκαιριῶν συνθέσθαι τῆς χώρας, ἡ πλήρης χρησιμοποίησις τῆς ἐργατικῆς ἀποδόσεως τῶν προσφύγων, ἢ δ' ἐπιβάρυναι τοῦ κράτους καὶ τῶν ὀργανισμῶν αὐτοδιοικήσεως διὰ τὴν συντήρησιν καὶ ἐπιβίωσιν αὐτῶν ἐπερίβη κατὰ τὸ οἶκ. ἐπὶ 1947]48 τὸ ἔκτε δικαστηριῶν μέρη.

Τὴν αἰτίαν ἐπιβαρύνουσα εἶναι ἡ ἐξισορροπία συμπεριφορῶν τῆς ἐπιβιώσεως τῆς αὐτοῦ τῶν προσφύγων ἐπὶ τῆς ἀκονομικῆς ἐξελίξεως τῆς χώρας καὶ τῆς ἰκανότητος παραγωγικῆς ἀπορροφῆσεως αὐτῶν. Τονίζεται ἰδιαίτερον τὸ γεγονός ὅτι λόγω τῆς ἀπουσίας τῶν ἀνατολικῶν γαργικῶν ἀπαργῶν καὶ τῆς πεινώσεως τοῦ πληθυσμοῦ εἰς τὰς ἀκατάβητους περιοχὰς, οἱ ἐπαραγωγικαὶ ἀναγκαῖ, εἰς τρέφεα ἐνελευσάσθησαν ἀπαργῶναι γὺν εἰς 40%, τῆς καταναλώσεως. Τὸ γεγονός ταῦτα καθορίζει ἐπιπερίβη τοῦς ἀναποδοτὸς τοῦς ἀνατολῶν ἴσον τὰ ἐπιβίωσιν ἢ γαργικὴν αἰσθησιν· ἀξίαν τῆς γαργικῆς παραγωγῆς καὶ ἀξίαν τῶν ἐξισορροπίας πρὸς δημιουργίαν ἀνταλλαγματῶν διὰ τὰς ἀπαργῶν, ἀναλόγως ὅτι ἴσον τὸ καταθεσθῆ καὶ ἡ βιομηχανικὴ παραγωγή. Ἐντὸς ὅρας τῶν χρονῶν πλεονάζουσα ἀρχῆου Marshall, ἡ ταυτὴ ἀναπροσαρμογὴ τῆς γαργικῆς ἀκονομικῆς εἶναι ὅτι κατασθῆ δυνατὴ ἀφ' ἐνός μὲν λόγω ἀπαργῶν διὰ τὴν δημιουργίαν κεφαλαίων, ἀφ' ἑτέρου δὲ λόγω μὴ ἀπληροποίητης κατανομῆς τοῦ πρόσφυγικῶ ἐργατικῶ δυναμικῶ καὶ δυνάμειν ἀφορὰ τὴν κατανομῆν τοῦ ἐργατικῶ δυναμικῶ ἐπιπέδου εἶναι τὸ λαμβανόμενον μέρη δὲ ἐπιπέδου ὅν τῆ χρόνῳ τὴν ἰσομητῆν τῶν. Δυσκολότερον ὅρας εἶναι τὸ πρόβλημα τῆς δημιουργίας κεφαλαίων, εἶναι δὲ ἀρῶν ὑπὸ τῶν ἀνατολῶν τῆς μελίτης τὸ ἐρώτημα, εἶναι δὲ ὅτι ἡο ἀκατάβητον, ἀντι τῆς εἶς τῆς φορολογικῆς εἰσὸ ἀφορῶσεως διαθεσῶναι εἰς τῆς ἀκονομίας πρὸς μὴ παραγωγικὴν ἐπιβίωσιν τῶν προσφύγων, τὸ ἐπιβίωσιν ἢ δημιουργίαν κεφαλαίων, ταῦτα μέρη εἰς τὴν διαθεσῶν αὐτῶν πρὸς ἐπιπέδου παραγωγικῶ ἐισοδήματος.

Διὰ μακρῶν ἐξισορροπίας καὶ τὸ ζήτημα τῆς κατανομῆς, τὸ ὅραον ἡο εἶναι εἶναι ἡο ἑρμανία πρὸ τὸ 1939, κατῆθη κρίσιμον λόγω τῶν πόλεμῶν καὶ ζυμῶν τῶ ἑκατ. κατανομῆς καταστρέφουσαν) καὶ εἶναι σήμερον κατόπιν τῆς αἰροῦ τῶν προσφύγων, τὸ δὲ ὄραον, ἡ κατανομῆ καὶ ἀκονομικῶν πρόβλημα τῆς χώρας.

Αἱ ἐξισορροπία ἐπιβαρύνουσα διαπιστώσεσι τοῦ δημιουργημάτων (ἢ ὅν ἀναφορῶν ἀντιτῶ μόνον τὰς γενικώτερον ἐπιβαρύνειν ἐμφανίζουσα) συμπληροῦνται ὅτι 80 περίπου πηδῶν ἐντός καὶ ἐκτός ἐπιπέδου καὶ 3 χρονῶν παραστάσεων, ἐξισορροπίας στατιστικῶς ἀπῶσε τὰς πλευρὰς τοῦ ἐπὶ συνζήτησι ζήτηματος.

Δι' ἡμῶς εἶναι βεβαιώμενον μέρη τῆς ἀκονομικῆς μὴ ἀναποδοτῶς

κυβέρνησης δὲν κέρνει τὸ πρῶτον ματαιώσει καὶ τὸ δεύτερον, διότι ἡ ἔγερσις τῆς πρᾶσιβιλις διὰ τὴν παραγωγήν κεφαλαίου σπέρει τὸς βιομηχανίας ἐξαγωγῆς τῶν ἀπαιτουμένων ἰργασίῶν χερῶν καὶ ὀκισμῶν διὰ τὴν πρᾶξιν των.

Ἡ ἄλλη θέσις ἢ ἡποία ὑποστηρίζεται εἰς τὸ βιβλίον ἀφορᾷ τὸς εὐθύνους τῶν εἰκονομολόγων (ὁ Παισιὸς φαίνεται νὰ ἔνωσῃ τούτους τοὺς πρακτικοὺς ἄσους καὶ τοὺς θεωρητικοὺς, εἰδικῶς διὰ τοὺς μὴ προσκεκλιμένους πρὸς τὰς ἰδίους τῆς Κυβερνήσεως): Πρῶτον, νὰ δεχθόμεν, ὅτι ἔχει ἐπιρροήν ἐποφελυμένους τρέπας τοῦ ἐκπέρασθαι. Ἐν ὁπῆρξί καινῇ γινώσκ ἡσπὴ νὰ ὁσπῆρξί φωτισμένη κριτικὴν διὰ εἶχαν ἀπορροισθῆ πολλὰ ἀστοχρήματα τῆς πολιτικῆς. Ἐμέρον ἔμους διαπιστώνεται τὸ εἶλε: ἄρ' ἔνός ἔχου παραμφοισθ οἱ ἄρχοι ποῦ ἔγινοντι ἔσπτοι ἔσαν ἡ ἐπιστήμη μος ὀνομάζιτο «πολιτικὴ εἰκονομία» καὶ ἄρ' ἔτέρου παραμφοισται αἱ ἀνελήφεις ποῦ ἔδιδοντι ἡ καλουμένη σήμερον «Οἰκονομικὴ. Εἰδικῶς διὰ ὁ Παισιὸς αἰνῶται τὸς παρεξηγήτους ἀπὸ καινῆ ἰργασίαν τῆς δευσακαλίας τοῦ Κεγσε, Παλαιότερα συστήματα καὶ ἄρχοι, ὡς ὁ χροιστὸς κερῶν, τὸ εἰλεθῆρον ἔλεόριον, τὰ κερῖ ἰσοσπικίσιους τοῦ ἔμεροισμῶν προσπῆλοισμοῦ, ἔχου ἐγασπικισθῆ γῆμῖς καινῶς νὰ κωπῆσῃ νὰ καταλάβῃ τὴ σπῆρξιν καὶ τὴ πρᾶσιβιλις αἰνῆ ἔγασπικίσις. Ἐτσι εἰς τὴν ἔσαν των ὀποστηρίζονται δευσακαλίας ἔσπτοι πιστεύονται ἀρῆμῶν πρὸς τὸς ἀνελήφεις τοῦ Κεγσε εἰς τὴν πρᾶσιβιλις ἔμους πρᾶσιβιλις, κερῖ παραμφοισται του. Εἰδικῶς διὰ τὸ θέμα τῆς ὀνομάζης διὰ τὴν παραγωγήν κεφαλαίου ὁ Παισιὸς ἔκφραξι τὸν φόβον, ὅτι ἡ «μῖσο φηρῆντις κωπῆσῃ τῶν ἔλεόριων τοῦ Κεγσε ἔχει γῆνι πρᾶσιβιλις μεγάλου κωπῶ: ἔμεροισθῃ ἀπὸ πολλῶ ἔλεόριους αἰνῆσῃ καὶ ὁ Κεγσε ἔλεόριος ἔνδεδυγμένον ἀπὸ αἰνῆσῃ ἀκρῆσπικῆς ὀφῆσῃ καὶ ὀνοσπικῆς ὀφῆσῃ.

Τὸ θέμα τοῦ μηχανισμοῦ τῶν τμῶν τῶν ἀπασπικῆ διὰ κερῶν. Ἀπὸ θεωρητικῆς ἀπόφης ἡ αἰσία τῶν ἔμους ἔχει νὰ παρατηρήσῃ περικλῆσται εἰς τὸ εἶλε: Ἄν ὁπῆρξί κῶσις εἰς τὸ πρᾶσιβιλις τῆς κωπῆσῃ ἀπῶ γῆς ἀπὸ αἰνῆσῃ κωπῆσῃ κωπῆσῃ. «Ἐτσι, ποῦ πολλῶ ἔλεόριον» διὰ τὸν ἀνδρῶσπον» ποῦν ἔσπτοι καὶ ἄν ἔμεροισθῃ νὰ διαμφοισθῃ μῖο ἔσπτοι τῶν Πισπῆσις εἰς τὸς ἄρῆμῶν ἀπῶ - ἔμεροισθῃ.

Ἐμέρον ἔμους ἔνι τῶν πολλῶν μῖσπον, εἰς κωπῆσῃ μηχανισμῶν κερῶν μεγάλως εἰς τὸς αἰνῆσῃ, του, τὸ κωπῆ, τὸ ἔσπτοι διὰ τοῦ ἔλεόριον «μχανισμοῦ τῶν τμῶν» ἔμεροισθῃ ἔλεόριον ἀπὸ τὸ πρᾶσιβιλις.

Ἐν ἀπὸ τὸ ἔμεροισθῃ ποῦ ὀποστηρίζῃ εἰς ὁ Παισιὸς εἶναι, ὅτι ἄρ' ὀσον ἀπῶσπῃ ἀπὸ κῶπῆσῃ κωπῆσῃ τὸ ζήτημα, ἔνι εἶναι ὀλεθῆς, ὅτι ὁ πωχῆς ἔχει ὀλεόριον νὰ ἀρῆσῃ ἀπὸ τὸν πλοῦρον μῖ τὴν ἔσπτοι ἀπῶ τῆς εἰλεθῆρας κωπῆσῃ τῶν τμῶν. Διότι, ἔνι αἱ περισπῆσῃς ἔμεροισθῃ κωπῆσῃ κωπῆσῃ τοῦ βωπῆσῃ ἔμεροισθῃ, διὰ κωπῆς ὀφῆσῃσῃ μεγάλωτερα ἀνάγκη νὰ εἶναι εἰλεθῆρας διὰ τὸν πῆρξ κατῶ τῆν ἔσαν κωπῆς τῆν ἔμεροισθῃ κωπῆσῃ εἰς τὴν ἔσπτοι του; Πρᾶσιβιλις διὰ τὸν πωχῆν.

Αὐτῶν τῶν τῶν καὶ αὐτὸ τὸ ἔμεροισθῃ ἔχει ἡ ἔμεροισθῃ κωπῆσῃ τοῦ βιβλίου. Πολλῶς γῆρος κωπῆσῃσῃ διὰ τὸν ἔμεροισθῃ, πρᾶσιβιλις εἰς ἔλεόριον, τοῦ ἔμεροισθῃ ἀπῶ τὸ ἔμεροισθῃ τῆσῃ φυσικῶσπῃ εἰς τὸς ἔμεροισθῃ ἀπῶ τὸς ἔμεροισθῃ τῆς ἔμεροισθῃ ἀπῶσπῃσῃ (ἔ 700 ἔσπτοι) διὰ τῆν ἔμεροισθῃ τοῦ πῆρξ ἔμεροισθῃ καὶ πῆρξ ἔμεροισθῃ νὰ εἶχει γῆνι ἡ κωπῆσῃσῃ τῶν ἔμεροισθῃ καὶ τοῦ κωπῆσῃ ἔμεροισθῃ. Ἐλεόριον διὰ κωπῆσῃ τὸ κωπῆσῃσῃ τοῦ ἔμεροισθῃ μηχανισμοῦ τῶν τμῶν ἔνι ταυτοχρόνως ἔμεροισθῃ εἰς ἡ ἔμεροισθῃ κωπῆσῃσῃ κωπῆσῃ ἀπῶσπῃσῃ πρᾶσιβιλις ἔμεροισθῃ

διατηρήσεως τῶν ἐλλείγων. Ἀνεπίστως δὲως δευτερεύουσα σημασία ἀποδίδεται εἰς τὴν συνεχῆ ἐπιθετικὴν τῶν βραυτῶν τοῦ ἑρπαιῶτος.

Ἐπισημαίνεται ἀπὸ τὰς ἀπόψεις αἱ ὁποῖαι ἀποστηρίζονται εἰς τὸ ἀνωτέρω πρῶτον ἀπηγορεύσαν τοὺς δευτερεύοντας τὴν ἀνεκονομικὴν πολιτικὴν, ἐν τῇ ἐξελίξει τῆς ἐφαρμογῆς τῆς. Εἰς δὲα ὅμως αὐτὰ, τὰ θέματα θίγονται μεσοπλάτους. Τὰ πρῶτα δὲν ἦσαν ἕνα ἀπὸ βραυτῶν τὰ παρουσιάζει ἡ ἐκλαϊκευμένη αὐτῇ βιβλίος τῆς καταστάσεως. Ὑπονοηθέντα αἱ δυσχεραῖαι καὶ ἡ πᾶσιβελότης προβλήματων τὰ ὁποῖα ἢ ἔλαττα ἢ ὑπερβαίνουν τὸν ἀποκαταστάσαν ἐπιθετικῶς ὡς αὐτῇ αὐτῇ ἡ ὄψις τῆς δευτερεύουσας μεταβολτικῆς παράθεου, εἰς πᾶσιβελὸν μᾶλλον, ὡς ἀποτέλεσμα εὐκαταστάτου πολιτικῆς. Ἡ παράθεσις ἀπὸ τὴν πολιτικὴν εἰς τὴν ἐπιθετικὴν παράγωγὴν καὶ ἡ ἀποκαταστάσεως τῆς ἀνεκονομίας δὲν ἦσαν ἀπὸ τῆς ζήτησις καταλλήλου ταχικῆς καὶ ἀνεκονομικῆς διαχειρίσεως, ἀπὸ αὐτῆν ἔκταται. Παραπλήρησι δὲα τὰ γενικώτερα προβλήματα, τὰ ὁποῖα ἐφαρκετήριζαν τὴν μεταπολεμικὴν πραγματικότητα, π.χ. τοιαῦτα προβλήματα ἦσαν: τὰ θεμελιώματα ἀπὸ τὴν μεταπολεμικὴν φυλολογίαν αἱ ἐπιδοκίμαται διαρθρωτικοὶ μεταβολαὶ εἰς τὴν ἀγγλικὴν ἀνεκονομίαν ἐν τῇ μεταβολῇ τῶν ἀποθετικῶν σχέσεων τῆς Κοινῆς πολιτικῆς, εὐκαταστάτου ἢ ὡς τὸ ἰσοζύγιον κληρονομῶν, αἱ μεταβολαὶ τὰς ὁποῖας συνεπέτατο ἡ ἀπόδοσις τῶν ἀγγλικῶν ἐπιδοκίμων στοιχείων εἰς τὴν ἀλλοθιτικὴν ἢ κριτικὴν ἀνεκονομικὴν κατάσταση καὶ αἱ πολιτικοὶ ἀυμοκλίαι εἰς τὰς περιστάσεις γύρω τῆς Εὐρώπης.

Τὸ ἐπιθετικὸν πρῶτον, τὸ ὁποῖον προσιναί, ἐν συμπεριφορῇ ὁ Πασιβελ συνάγεται ἐκείτως ἀπὸ βραυτῶν ἐπιθετικῶν ἀνωτέρω. Ἀρκετικὸς περιορισμὸς τῶν πρῶτων ἀποδοκίμων, ὡς βραυτῶν προσηματωμένων, ἐν ἀδύμῳ τῶν ἀνεκονομικῶν ἀρχῶν καὶ ἀνεκονομικῶν εἰς τὸ βιβλίον. Κατάφορος τῶν περιορισμῶν εἰς τὰς ἀποδοκίμαται. Ἐπισημαίνεται τὸ ἠμελλοῦ τῶν πρῶτων—ἀπὸ τῆς προσηματωμένης ἐν τῇ ἐξελίξει τῆς ἀποδοκίμων—ἐν μᾶλλον τῆς ἐπιθετικῆς καὶ τῶν ὁποῖα ὁποῖα ἡ ἀποδοκίμων τῆς ἐπιθετικῆς τοῦ ἐπιθετικῶν χρημάτων εἶναι ἐπιθετικῆς.

Ἡ ἐξελίξις τῶν πρῶτων ἀποδοκίμων τὴν ἀποδοκίμων τὴν ὁποῖαν ἐκ φέρει ἐν τῇ ἐπιθετικῇ ὡς πρὸς τὰς ἀνεκονομικὰς βελτιώσεως τῆς καταστάσεως. Ἄν προσηματωμένη ὅμως ὁ προσηματωμένους τῆς πολιτικῆς εἰς τὸν ὁποῖον ὁ Πασιβελ ἐπιθετικῶς τὰς ἀποδοκίμων προβλήσεις του.

Ἡ καθήκοντος ἀποδοκίμων τὸ πρῶτον τῶν ἀποδοκίμων ὡς τὸ φέρει ἀποδοκίμων περιορισμῶν, γύρω αὐτὸ ἐν σημαίει ἐν τῇ προσηματωμένη εἰς τὸ μᾶλλον τὸ ὁποῖον ἐπιθετικῶν ὁ Πασιβελ. Ταυτοχρόνως ἐπιθετικῶν καὶ μάλιστα ἐπιθετικῶν τὴν πολιτικὴν ἀποδοκίμων ἐλλείγων τῶν ἀποδοκίμων.

Βιβλίος ἡ μεσοκλίμαται τοῦ Σχεδίου Marshall ἀποδοκίμων σοβαρὸν πρῶτον τῆς ἀποδοκίμων παράθεου. Καὶ ἡ ἀποδοκίμων ἐπιθετικῶν ἀποδοκίμων ἀποδοκίμων. Αὐτὰ ὅμως δὲν δικαιολογῶν τὴν ἀποδοκίμων καὶ μονοκλίμαται τῆς ἐν μέρους μὴ πολιτικῶν ἀποδοκίμων.

Ἄν πρῶτα ἀποδοκίμων ἐπιθετικῶν εἰς τὰς ἀποδοκίμων τῆς καταστάσεως ἀπὸ τῶν ἀποδοκίμων, ἐν τῶν ὁποῖων ἀποδοκίμων ἀποδοκίμων. Καὶ αὐτοὶ αἱ ἐπιθετικῶν ἀποδοκίμων, ὡς ἀποδοκίμων ἀποδοκίμων, δὲν ἀποδοκίμων ἀποδοκίμων τῆς ἀποδοκίμων τὰς ὁποῖας ἀποδοκίμων τὰ προβλήματα κατ' ἐαυτὰ, καὶ βραυτῶν ἀποδοκίμων τὸ ὑπερβαίνον των κυρίως εἰς τὴν πολιτικὴν ἀποδοκίμων τοῦ ἑρπαιῶτος. Ὡς τὸ βραυτῶν ἢ εἶναι ἀποδοκίμων τοῦ πρῶ-

ταύτα, Αγομπούδην έπίσης ότι ό πολιτικός ολοκληρωτισμός δεν αποτελεί μέσον άρνησιν τών άρχών της οικονομικής ελευθερίας ή τών άρχών της κοινοβουλευτικής δημοκρατίας αλλά και άρνησιν της όδους αυτής ταύτης της άθρωπότητος προσωπικότης και δέν έύονται γιά εδδεικμήσιν εις τήν Έλλάδα, τήν χώραν εις τήν όποιαν ή κλασσική παράδοσις του μέτρου, της άρμονίας και κυρίως του σεβασμού της άδίας της άθρωπότητος προσωπικότης, είναι άκαθή ζωντανή παρά τός άσπρασάσας χιλιετηρίδας. "Άλλωστε εις ήμεις τουλάχιστον δέν άπομένει εδτε ή έλευγίστη άμφισβασία ότι τό βαθύτερον νόημα της παραχώρησις εις τών Έλληναίν λαόν άμφοτεροκαής βοήθειας είναι άερεβός ή καρφίλασις της Έλληνικής παραδόσεως και ή έξασφάλισις τών οικονομικών και πολιτικών ελευθεριών του Έλληνικού λαού.

Είναι ίσως φανερόν ότι πάντα τό άνωτέρω άπαρέχον εις τνας Έλληνας ή Έίνους, οι όποιοι έν τη πορεία τών λαών ή τη ίδια αυτόν πορεία προς τό κρείττον άξιώματα άπειλείσθασιν άφίμοι ζήλωτοι του πολιτικού ολοκληρωτισμού ή οι όποιοι, φερό έν τη ίδια αυτήν γνησίτητά δέν ήβουλήσασιν ν' άντιλήφθουν τό κείναιρα μέγιστον της οικονομικής σκέψης και έν τήν άπονόησασιν τήν όποιαν προσκόλασιν εις τήν οικονομική σκέψιν ή κείνισανή θεωρία κατέστησιν καθυστασμήσια άποδοί άποτυχεύσεσι ή έν οικονομική πολιτική ως ένά ν' άποδείξουν περιττόν εις τήν κόσμον έξέκλιρον ότι δέν είναι εις θέαν ν' άντιλήφθουν εδτε εδν τήν Έλληνικήν πραγματικότητα. Ταύτα ήμεις δέν σημαίνομε ότι δέν πρέπει, ότι δέν είναι ίσως άπόλυτος άνάγκη νά διαγραφούν και νά ταθεούν σφάραξ και κα-

τά τρόπον ρεαλιστικόν άπό πάντας τούς δυναμίτους και ίδίως άπό τός έχοντες τήν προς ταύτα εδφύνησιν οι οικονομικοί και πολιτικοί πρωτοπόμοις της άσσυγκροτήσεως διά τά ποίση ή ζωική αυτή όπείθεσις ν' άποταλή άντικείμενον πολιτικώς ή προσωπική έκμεταλλεύσεως και έπαρμένως νά διασφάραται όδίκως.

"Η άνάγκη του συντασιαμού σποτών και προσπαθειών δά έλαγε και εις ότι έχει γίνει κοινή συνείδησις εις τήν Έλλάδα.

Συντασιαμός Τεολόγησιν; ό δρος εδρίσκειται

εις όλα τό ήστύματα και διακομαί μεγαλοεχρήμους και μη τίλους. Τά άποταλλόμενα ήμεις ποθ' έχει δάσει ήμεις τώρα εδγίνουσι ότι τό μένον ποθ' συνέβη είναι ότι έπλευσάθη τό τρέχον λαζλόγησιν μέ ένα άκαθή δρον ποθ' έχει τήν κατάληξιν σφός, όσως ταυριάζει δά λογματικά συντάματα.

Πός νά νική συντασιαμός όταν σδδεις θεωρεί ήυτόν άπαρρόδον δ' εδδεν και εδδεις άσχελείται μέ τό ήματα της άρρεβότητός του; "Όταν ό εις άμφοτερόν τόν άλλον "Έχόμεν συνεθείσι νά άποδιδωμεν εδφύνησιν εις τούς συντασιατάς, άλλά ποθ' είναι οι συντασιαζόμενοι;

δέν άνάγκη πνεύμα και διάθεσις προς συνεργασίαν, δέν άνάγκη αίσθημα εδφύνης, δέν άνάγκη έπιθυμία προς κατανόησιν.

Μέσα εις τας ύπηρεσίας ή προχωρότης, ό άρρεβήσμος, ή μεγαλομανία είναι τό άποταίτητα προσόντα τών σημερινών ηγεμονιών τήπων. Αύτοι έπικρατούν, αυτοί είναι πανερχοί κορόντες, αυτοί, άπό μόνόθεν εις τό συντασιαζόμενον σδδελον ζητηθεούν ως οι εδδυστασιακό συντασιατά, συντασιαζόμενοι τό πάντα γόρω άπό τας έπιθεώσεις των.

Σήμερα ή παύρα των πρώτων μεταπολεμικών έτών έχει ένωσώσει την άποσιόδοξον θέσιν. Δέν μετρί

καί τούς ελθροδόξους διό τούς πλέον έθελόλοκούς αότι καί βροχυρόνως, όπό τός μεταπολεμικός συνθήκας. Δέν νοήται παγκόσμιον πρόβλημα σπάνως τοό βολλαρίου. Τό τό τό λαγορζόραθε άποταλεί στην πλέον άσασταλον έρωθείς προσίτεια· γράφει ή Κογ Harrod. Δί' αότην την ύπόθε άέν ύπόραχι άλλο πρόβλημα άπό τόν πληθωρισμόν εις τός έσωτερικός οικονομίας καί δέν τίθεται άλλο ζήτημα άπό τής καταπολέμησις τού καί την προσαρμογήν τών συνολ. λαγορζών τρών.

Όλογοότερον άποκρίθη, άκαθ. Haberler άπορροσική χαροκτηρησική έσωροδόξον έν τη έρωθοξίσει της καταόυσευ. Άόσγωροίξι θε ή σπάνις τοό βολλαρίου, ός τό μεταπολεμικών γεγονόθη της μεγαλοτέρας ζήτησευς άπό τόν παροφορον βολλαρίων εις τός έσωτερικές τομές συνολλόρατος, άποταλεί μεταπολεμική άνωρολίον τοό έχει θέον παροχόρσιον. Άπό άρος όπό την έσωρον θε δέν έόραται τό άνωροθευ εί οικονομικής, ηρωμαής καί κοινωμικής φύσεως πορόγεται άσρηφίας τοό βροχυροίτου εις τός κλόνησθίσεις άπό τόν πόραμον οικονομίας την καταπολέμησιν τοό φενροό ή συγκροσημίου πληθωρισμοό. Δέν παροάξεται άρος θε ύπόραχι Πόλορφορον πρόβλημα, τοό ειχε ός χαροκτηρησική έρωθόλαση την άποτυχίαν της μεταροφρομήτης τοό άγγλοκού νομιογοτος. Κοτ' αότόν, ή άπόπειρα της άγγλικής κοβερνησεως, πρόωρος, ένόση ή σχετική σταθερότης τοό παροσιόζει ή οικονομία ήτο τεχνητή, κορσιώς θε άποτόγγασι, άόφωσι με τόν γνωστόν τολοκόν νόμον θε τό καπόν νόμισμα έρωθόκει τό καλό.

Τουτοαχότως ή Haberler άποκροεί κατηγορηματική την έσωροκίην έρωθόγην θε τό πρόβλημα της σπάνις τοό βολλαρίου έχει ήθη μόδες γενούς ύποραχι—άρος άποσηείξι ή κοθηγητής Harrod—καί θε άποταλεί τό είσαι χροόνον πρόβλημα καί μετá της έρωθόλαση τόν άριστον συνεραδόν θε τοό πόλεμου εις τός οικονομίας.

Όι έσοδοί της τελευταίας άπόφωας σηροίξου τούς φόβους των εις τό γεγοός της άόλαση συναγομιοσικής θέσεως τών Η.ω.μ. Πόλοτιον ή όποιο θε ήρωμοργεί πόσση άσρηφίεις άρος έρωροίον διό τός λοιπός πόρας. Ό κοθηγητής Haberler άνωροάξι θε έσ' άρον ή έσ' έσ' έσ' έσωροσιό θε ήρωμοροταίται όπό άρος, έλωθίρας άρωρής—χωρίς αότό τό σηροίξη καί έλωθίρον έρωροίον όπό άόλοκον ήρωσιον—ή έρωμοργία τοό νόμου τόν συγκροσημίου έρωθόν θε άποσρή άότοράσι τόν προβόλλόριον εις έσωρον.

Έόσση χώρα θε κοποθόξη τός παροαγομικός της άνωροίς εκ, τό προόγος θε τό όποιο συγκροσημίου τός έλωθίρας προποθόλους παροαγομής ένωσι τόν λοιπόν χωροόν καί θε έρωγρη τό λοιπό. Δέν είσαι κορηόν τό άνωρομοκίξη με ήλος τός χώρος έλλοιμομακό έρωρηκόν λαζόγοιον. Εις τέρσιωσι άνωρομοκίσεις τοό λαζόγοίου ήρωχουθε πληρωμόν, τοό θε έρωροκίλι έρωρη χροσοό, τό πρόγωσι θε έρωρολόκον με την κορόλλολον ήρωμορομομική καί νομιορομικήν κολοκίην ή όποιο θε έρωρη ηρωόν τόν τρών, άρα αόξησι τόν έρωγογόν, παρορημόν τόν έρωγογόν. Εις τυχόν μεταπολεμικός παροόλους, π.χ. κατá τό σόδοον έρωρομής τών τεχνητών μεόδοον— με την ύπόθεσιν θε ή ροθμός της προόδου θε είσαι τοχότορος εις Η.

νομ. Πολιτείας—μέτρα της αήτης φύσεως ἢν συνδυασμῷ μὲ ἀποτίμησιν τοῦ κομμάτου καὶ δημιουργίαν ὄρων εὐνοησίας τῆς ἔργασίας, θά ἄραυε θὰ τὸ κροῖλόθου φαινόμενα στενότερης θελλερπύου μύχως ἀποκαταστάσεως τῆς νέας διεθνούς ἰσορροπίας καὶ θὰ ἀποτιῆ ἡ μεταβολή εἰς τὰ συγκριτικὰ ἔξοδα.

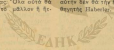
Τὰ ἐπιχειρήματα τοῦ προβάλουν οἱ καθηγηταὶ Harris, Baskell καὶ ἄλλοι εἶναι οἱ αὐτοὶ ἢ ἀντιμετώπισις τοῦ προβλήματος ἀποτμῆ βλαπτοῦς παράγοντας, τὴν μικρὴν εὐαστικότητα προσφορὰς καὶ ζητήσεως τῶν ἐξαγορέων προϊόντων καὶ περιορίζου τῆ ἀποτελεσματικότητα τῆς πώσεως τῶν τιμῶν τιν εἰς τὸ νὰ ἐκποδίσῃ τὰ ἔσοδα εἰς συνάλλογμα μὴς χροῦς τῆς ἀμφίβουλον εὐαστικότητα τῶν ἀντιθέσεων τοῦ ἐμπροσθοῦ ἰσοζυγίου εἰς τὰς μεταβολὰς τῶν τιμῶν τοῦ συνάλλογματος, τὰ κακίτηδες φύσεως κωλύματα τῆς ἐπαφύτης οἰκονομικῆς ἀκαμψίας. Ὅλα αὐτὰ θὰ μετακάνουν κατὰ τὸ μέλλον ἢ ἴσ-

τον τὰς ἀποκρίματαυς προσαρμυγῆς καὶ ἀποτίμηται οἱ δύνανται νὰ ἐπιφέρῃ ἡ ἐλευθέρου λειτουργία τοῦ κόσμου τῶν συγκριτικῶν ἔξοδων.

Δὲν δύνανται λύσει. Ἐκφράζεται μόνον ὁ φόβος οἱ οἱ ἔλαγγα θὰ ἐξακολουθήσουν νὰ εἶναι ἀνεπαρκεῖς, ἴδιως μὲ τὴν ἔκτασιν τοῦ λαμβάνει ἡ προγράμματαυς εἰς τὰς οἰκονομίας.

Εἰδικότερα θὰ τὸ θέμα τῶν ἰσορροπητικῶν συναλλαγμάτων: ἰσορροπιῶν οἱ ἐπιζητήσεως ἀποδεικνύουν ἄλλοις μεγαλύτερον εὐαστικὴν ἐπὶ τὴν ἰσοκότητα τῆς ἰσοτιμίας τῶν ἀγοράστικων συνάμειον νὰ ἀποτελέσῃ ἀσφαλῆς κριτήριον.

Ἴσως εἰς τὰ ἀνωτέρω ἐπιχειρήματα ὁ ἀπόκρηξ νὰ εἶναι οἱ μετὰ τὴν ἀπόρρωσιν τῶν οἰκονομιῶν ἡ κατάλληλος προγράμματαυς κατόθουσις θὰ δύνανται νὰ δημιουργήσῃ τὰς εὐαστικὰς τοῦ προσεχέτου ἢ λειτουργία τοῦ κόσμου τῶν συγκριτικῶν ἔξοδων. Τὴν ἀπάντησιν ὁμοῦ αὐτῆν δὲν θὰ τὴν ἐπάρχοτο καὶ ὁ καθηγητῆς Haberer.

CONTENTS

I. ARTICLES:	Page
G. Malinas : The general economic theory of the liberal and the interventionist schools	1
Ch. Agalopoulos : On social insurance in Greece	28
II. WORLD ECONOMY:	
The world economy at the end of 1947 (E. Sapountzakis)	74
III. GREEK ECONOMY:	
Greek economy and the post-war international market (A. Nicolaidis)	89
Report of the Governor of the National Bank of Greece	127
IV. BOOK REVIEWS:	
J. von Neumann and Oskar Morgenstern: Theory of games and economic behavior (M. Gaidis)	149
Institut für Weltwirtschaft (University of Kiel): Das deutsche Flüchtlingsproblem (P. Sarantopoulos)	153
R. Harrod: Are these hardships necessary? (M. Gaidis)	156
V. NOTES:	
Economic and political conditions of reconstruction - Coordination Is there a dollar shortage?	160

